şuur ve nazariyat

Şuur'un Kaynağı ve Esasları Üzerine Bir İnceleme



Prof. Dr. Yalçın Koç

Cedit Neşriyat

ŞUUR ve NAZARİYAT

Şuur'un Kaynağı ve Esasları Üzerine Bir İnceleme

Prof. Dr. Yalçın Koç

PROF. DR. YALÇIN KOÇ

Şuur ve Nazariyat

Şuur'un Kaynağı ve Esasları Üzerine Bir İnceleme

Cedit Neşriyat — Ankara, 2016

Cedit Neşriyat

Umumî Neşriyat Numarası 39
Araştırma / İnceleme Serisi 29

ISBN: 978-975-7352-42-6

Birinci baskı Kasım — 2016
Dizgi ve sayfa düzeni : **Cedit Neşriyat**
Baskı ve cilt : Ankamat Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.
Tel: (312) 394 54 94

Cedit Neşriyat Matbuat İnş. Nak. Zir. Hay. ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti.
Tunus Caddesi 53 /3 Kavaklıdere – Ankara
Tel: (312) 426 66 16 – 426 77 78
Faks: (312) 466 30 10
E-muhâbere: turkiyegunlugu@gmail.com
Web: www.ceditnesriyat.com.tr

*Bu kitabın Türkçe ve yabancı dillerdeki neşir hakları mahfuzdur ve **Cedit Neşriyat Ltd. Şti**'ne aittir; hiç bir kısmı nâşir müessesenin resmî izni olmaksızın fotokopi ve bilgisayar dahil elektronik veya mekanik vasıtayla teksir ve tevzî edilemez.*

Geist'ın
mütefekkir'ler'i'ne...

İÇİNDEKİLER

Önsöz 9

1. Giriş 35

2. Şuur'un Nazariyat'a Mahsus Esasları 61

2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal 73

2.2. Kendi'ni İşitmek 98

2.3. Kendi'ni Görmek 176

2.4. Kendi'ni Seyretmek 199

3. Nazariyat ve Şuur 223

3.1. Şuur'un Tabakaları 237

3.2. Temas ve Geçiş 252

4. Suret Nazariyatı ve Şuur 275

5. Sonuç 295

ÖNSÖZ

Bu kitap "şuur'un" kaynağı, mahiyeti ve teşkil esasları üzerine "nazariyat (theoria)"[1] ve "suret nazariyat'ı" vasıtasıyla bir incelemedir.[2]

Hem "nazariyat (theoria)" hem de "suret nazariyat'ı", "müteşekkil dil theo-gonia'sı'dır".[3]

"Müteşekkil dil theo-gonia'sı", ayrıntıya girmeden ifade edersek, "müteşekkil dil doğ'u'ş'u'na" mahsus "fikriyat'tır (logia)"

"Nazariyat (theoria)" esasında "müteşekkil dil",

---

[1] Yanlış anlamaya meydan vermemek için bir hususu öncelikle belirtelim. "Nazariyat (theoria)" şeklindeki ifadeyi, sadece, "nazariyat'a", Grekçe'de "theoria" sözcüğünün karşılık geldiğini belirtmek üzere kullanıyoruz. Bu bakımdan, bahis konusu ifadeden hareketle, "nazariyat'a" mahsus esasları ve muhtevayı herhangi bir şekilde "theoria'nın" kaydına bağlayamayız. Bu husus öbür benzer ifadeler itibariyle de geçerlidir. Mesela "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)", sadece, "nisbet'li bir'li'k'e", Latince'de karşılık geldiği düşünülen "unitas ratio'nalis'e" işaret eder; "nisbet'li bir'li'k'e" mahsus esasları ve muhtevayı, "unitas ratio'nalis'in" kaydı altına almadan. "Nisbet'li bir'li'k" ifadesini Latince'ye "unitas ratio'nalis" şeklinde tercüme ederdik; bu manada.

[2] "Nazariyat (theoria)" tasavvurundan, "Theologia'nın Esasları-Felsefe'nin ve Teoloji'nin Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta bahsettik. "Suret nazariyat'ı" tasavvurunu ise, "nazariyat'tan (theoria)" hareketle ve "theo-graphia'nın" kaydına bağlı olarak, "Nazari Musiki'nin Esasları-Türk Musiki'si'nin Zemini Üzerine Bir İnceleme" ve "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitaplarda ele aldık.
"Theo-gonia" fikrine, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta temas ettik.

"aş'kın'a"[4] mahsus "suret" olarak "(müteşekkil) psukhe suret'i'dir"; "suret nazariyat'ı" esasında "müteşekkil dil" ise, "aş'kın'a" mahsus suret olarak "nazar'i musiki'dir".[5]

"Aş'kın'a" mahsus "suret", "bir'dir"

"(Müteşekkil) psukhe suret'i", bu bakımdan, "aş'kın'a" mahsus "suret'in", "nisbet (ratio)" yüzüdür; "nazar'i musiki" ise "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" yüzü.[6]

"Aş'kın'a" mahsus "suret'in", "nisbet (ratio)" yüzü, "zihn'e (mens)" mahsusen "kıyas'ın" ve "muhakeme'nin" esasıdır; "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" yüzü ise, "evvel mahfuz'a" mahsusen "hatırla'ma'nın" esası.

Bu bakımdan "şuur'u", yukarıda belirtilen manada "müteşekkil dil" esasında ele aldık.

"Aş'kın", "suret'i" itibariyle, "müteşekkil dil'dir"

"Şuur", "suret'in, kendi'ni idrak cihet'i'dir".[7]

"Aş'kın'a" mahsus "şuur" ile, bu bakımdan "müteşekkil dil'in, kendi'ni idrak cihet'i'ni" kastediyoruz.

"Müteşekkil dil", "suret'ler'e" mahsus "bir'li'k'tir (unitas)"

Bu itibarla, "müteşekkil dil'e" mahsus "şuur'u", "müteşekkil dil'e" ait "suret'ler'e" mahsusen düşünülen "şuur'lar" esasında, "bir'li'k (unitas)" olarak ele almak gerekir.

Bu manada "suret('ler)", "(müteşekkil) psukhe suret'i" ba-

"Aş'kın" ve bu itibarla da "düş'kün" fikirlerinden, "Theologia'nın Esasları-Felsefe'nin ve Teoloji'nin Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta bahsettik.

[5] "Nazar'i musiki" ile, "aheng'e" mahsus "suret" olarak "usul" ve "aheng seyr'i'ne" mahsus "suret" olarak "makam" itibariyle düşünülen "bir'li'k'i (unitas)" kastediyoruz. Bu noktayı, "4. Suret Nazariyatı ve Şuur" başlıklı bölümde inceledik.

[6] Bu ifadeyi, "4. Suret Nazariyatı ve Şuur" başlıklı bölümde açtık.

[7] "Suret'in, kendi'ni idrak'ı", "vasıta'nın" kaydına bağlıdır. Bu hususu açtık.

kımından, "basit manzara'dır" ve "basit manzara'ya iç" olarak "suret'li isim'dir".[8] [9] [10]

"Nazar'i musiki'ye" mahsus "suret('ler)'den" ise, "aheng", "usul" ve "makam" esasında bahsettik.[11]

"Basit manzara", bu manada olmak üzere, "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'den" gelen "gayr'ı nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ir-ratio'nalis)" ve "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına tabidir.[12] [13]

---

[8] Bu hususu, "theo-graphia makine'si" marifetiyle teşkil olan "basit manzara'lar'ı" da dikkate almak suretiyle sonraki bölümlerde açtık.

[9] "İç", "yan" esasında ele alınamaz; bu nokta unutulmadan. "Yan'ı" ve bu itibarla da "yan'yan'a'lık'ı", "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)" suretiyle düşünürüz. "İç" teşkilinin esası ise "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'dır (topo-graphia ir-ratio'nalis)"; bu sebeple. Bu bakımdan, "yan'ın", "iç'e" tahvili düşünülebilecek bir husus değildir. Hem "Grek-Latin-Kilise diyar'ı'na" hem de "Arapça ve Farsça konuş'u'la'n diyar'a" mahsus geniş manadaki "fikriyat (logia)" ve bu itibarla da "felsefe", bu sebeple, bizatihi "iç'in", "dış'tan" esasen tefrik edilemeyişi ile malüldür. Bu hususu, "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapta ayrıntılı olarak ele aldık.

[10] Bu bakımdan, bu manada "suret" ile kastedilen esasen "nazariyat'a (theoria)" mahsus "basit ve iç'li suret'tir" "Basit ve iç'li suret" fikrinden, "suret nazariyat'ı'nı" da kuşatan şekilde, "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapta ayrıntılı olarak bahsettik.

[11] Bu noktayı, "4. Suret Nazariyatı ve Şuur" başlıklı bölümde inceledik.

[12] Bu hususa, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta temas ettik.

[13] "Gayr'ı nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ir-ratio'nalis)" ile, bu bağlamda, "iç'iç'e'lik" esasında olmak üzere "gayr'ı nisbet'li rabt'ın (connexio ir-ratio'nalis)" kaydı altında düşünülen "yer yaz'ı'm'ı'nı" kastediyoruz. Bu noktayı, "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapta ele aldık.

"Suret'in, kendi'ni idrak cihet'i'nden"[14], yani "şuur'dan", "(müteşekkil) psukhe suret'i'ne" mahsusen, "kendi'ni işit'mek"[15], "kendi'ni gör'mek" ve "kendi'ni seyr'etmek" esasında bahsettik.[16]

Bu manada olmak üzere "şuur", "üç'e dür'ü'l'ü'dür"; "kendi'ni işit'mek" itibariyle "şuur", "kendi'ni gör'mek" itibariyle "şuur" ve "kendi'ni seyr'et'mek" itibariyle "şuur".[17]

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "suret", "suret'li ses'ten" ibarettir.[18] [19]

"Suret", "suret rabt'ed'e'n cevher'den" bizatihi "suret'li ses" olarak "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelir; bu manada.

"Suret'li ses" bu bakımdan "basit'tir" ve "iç'li'dir"

Yukarıda belirtilen şekilde "basit manzara" ve "suret'li isim" ve, "suret'li ism'e iç" olarak "suret'li vasıf" bu manada

---

"İdrak et'mek", sözcüğün kökeni itibariyle "ulaş'mak, eriş'mek, kavra'mak" anlamına gelir. Bu bakımdan ifade edersek, "şuur", "basit ve iç'li suret'in kendi'ne ulaş'ma'sı, kendi'ne eriş'me'si, kendi'ni kavra'ma'sı cihet'i'dir"; "nazariyat (theoria)" bakımından, "basit ve iç'li suret'in", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "tasvir" ve "zamir" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)", yani "inşa'sı" suretiyle. Bu itibarla "idrak'ı", geniş manadaki "al'gı (perceptio, perception, Wahrnehmung)" ile karıştırmamak ve, "kavra'ma'yı" da, "fikriyat'a (logia)" mahsus "kavra'm (conceptum, Begriff, concept)" esasında düşünmemek gerekir.

[15] "İşit'mek" sözcüğü, kökeni bakımından, yani "yaz'dır'mak, dol'dur'mak" itibariyle kastettiğimiz anlama daha yakın gelmektedir.

"İdrak'ı", bu bağlamda iki şekilde düşünürüz; "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" mahsus "kuvvet" esasında ve, yukarıda belirtilen şekilde "suret'e" mahsusen.

[17] Bu hususu, "3. Nazariyat ve Şuur" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak inceledik.

[18] Bu noktaya, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta temas ettik.

[19] Bu ifade, "suret nazariyat'ı" itibariyle de geçerlidir.

"suret'li ses('ler)'dir"

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "müteşekkil dil" olarak "(müteşekkil) psukhe suret'i" bu itibarla "suret'li ses'ler'den" ibarettir ve esasen "nazariyat'a (theoria)" mahsus "ses yaz'ı'm'ı'nın (sono-graphia)" kaydına bağlıdır.[20]

"Şuur", bu manada olmak üzere, "suret'li ses'in, kendi'ni idrak cihet'i'dir"

"Şuur'a" mahsus "kayna'k", bu bakımdan, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'dir" ve, "şuur'a" mahsus "teşkil esas'ı" ise, "suret'li ses'e" mahsusen "kendi'ni işit'mek'tir"; yani "suret'li ses'in, kendi'ni işit'me'si'dir"

"Şuur'un" mahiyetini bu esas dahilinde düşünürüz.

Bu hususu "2.2. Kendi'ni İşitmek" başlıklı bölümde açtık.

"Suret'li ses" olarak "suret", "kendi'ni işit'mek" yoluyla "kendi'ni idrak ed'e'r"

"Kendi'ni işit'mek" ile, "nazariyat (theoria)" bakımından, "basit manzara'nın" bizatihi "tasvir", "suret'li ism'in" bizatihi "zamir" ve "suret'li vasf'ın" da bizatihi "nite'l'i'k" olarak "yaz'ı'm'ı'nı (graphia)" kastediyoruz.

Bu manada "yaz'ı'm (graphia)" esas itibariyle "inşa'dır" ve, "theo-graphia makine'si'ne" mahsus "tab'ın" ve "darb'ın" kaydına bağlıdır.[21] [22] [23]

---

[20] Bu hususu, "2.2. Kendi'ni İşitmek" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak inceledik.

[21] Bu noktayı, "Theographia'nın Esasları-Teoloji ve Matematik İnşası Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ele aldık.

[22] "Theo-graphia makine'si" ile, "sarraf" olarak "psukhe'nin", "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "asl'i isim" olarak, yani "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" bizatihi "baş'la'n'gıç" olmak üzere, "rabt'ed'i'l'i suret'e" mahsusen "tab" ve "darb" esasında "iş'le'yiş'i'ni (mechanismus)" kastediyoruz.

Bu kitapta, aksi belirtilmedikçe, "basit manzara" ile, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "asl'i isim" olarak, yani "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara'yı" kastediyoruz.

"Basit manzara", "basit ve iç'li suret'tir" ve "iç'te, (müteşekkil) psukhe taşı'r"

"Basit manzara" bu bakımdan "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "gayr'ı nisbet'li yer'dir (topos ir-ratio'nalis)"

"Asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe" de, "basit ve iç'li suret'tir"

"(Müteşekkil) psukhe", "suret rabt'ed'e'n cevher'den" gelen "suret'li ses'tir"

"(Müteşekkil) psukhe" bu bakımdan "theo-graphia makine'si'ne" mahsus "tab" esasında "asl'i zamir" olarak, yani "o (hüve)" olarak "yaz'ı'm (graphia)" vasıtasıyla "kendi'ni işit'i'r"

Bu manada "yaz'ı'm (graphia)", "aks'et'me (reflexio)" esasında ele alınamaz.[24]

"Asl'i zamir" olarak "o (hüve)", kısaca ifade edersek, bizatihi "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe" suretinde düşünülemez; bu sebeple.

---

[23] Bu bakımdan "suret'in, kendi'ni işit'me'si", belirtilen manada, "sarraf" olarak "psukhe'ye" mahsus "iş'le'yiş'in (mechanismus)" kaydına bağlıdır. Bu sebeple, "suret'in, kendi'ni" vasıtasız olarak "işit'me'si" düşünülebilecek bir husus değildir. Aksi takdirde, "rabt'ed'i'l'i suret'i", "suret rabt'ed'e'n cevher" ile karıştırmış oluruz. Bu noktaya, "kendi'ni gör'mek" ve "kendi'ni seyr'et'mek" fikirlerini de dikkate alarak sonraki bölümlerde ayrıntılı şekilde temas ettik.

[24] "Ak(i)s" ile, "geri bük'ü'l'ü'ş'ü", "geri dön'ü'ş'ü" kastediyoruz. Bu bakımdan "re-flexio", "ak(i)s" için uygun bir karşılıktır. "Yan'sı'ma'yı", "yan'a" yüklenen anlam itibariyle, bizatihi "geri bük'ü'l'ü'ş'e", "geri dön'ü'ş'e" münhasıran düşünemeyiz; bu husus unutulmadan.

"Aks'ed'e'n" ve "(kendi'ne) aks'ed'i'l'e'n", "yan'yan'a'lık" suretiyle "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" teşkil eder.

"Asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına tabidir; "asl'i zamir" olarak "o (hüve)" ise, "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)"

"Aks'et'me (reflexio)" suretiyle, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)", "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ratio'nalis)" dönüşmesi imkan dahilinde değildir.

Bu surette "dön'ü'ş'mek", "theo-graphia makine'si" marifetiyledir.

Ancak "aks'et'me (reflexio)", "theo-graphia makine'si'ne" mahsus "tab" ve "darb" suretiyle ele alınamaz.

Bu bakımdan genel olarak ifade edersek, "şuur teşkil'i'ni", "aks'et'me'nin (reflexio)" kaydına bağlayamayız.

"Şuur teşkil'i'ni", "aks'et'me (reflexio)" esasında düşünemeyiz; bu manada.

Bu noktaları açtık.

"(Müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni işit'me'si" vasıtasıyla, "(müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni idrak cihet'i'nden"; yani "nazariyat'a (theoria)" mahsus "kendi'ni işit'mek" itibariyle "şuur'dan" bahsettik.

Bu bakımdan, "şuur" teşkiline mahsus "baş'la'n'gıç", yukarıda belirtilen manada olmak üzere, "nazariyat (theoria)" itibariyle "(müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni işit'me'si'dir".[25] [26]

Bu hususu, "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'nin" ve

---

[25] "Şuur" teşkiline mahsus "baş'la'n'gıç'ı", "şuur" teşkiline mahsus "kayna'k" ile karıştırmamak gerekir. "Şuur" teşkiline mahsus "kayna'k", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'dir"

[26] Bu ifade, "suret nazariyat'ı'na" mahsus "şuur" teşkili itibariyle de geçerlidir.

"asl'i zamir" olarak "o'nun (hüve)" mahiyetinden bahsetmek suretiyle ele aldık.[27]

Genel olarak belirtirsek, "suret'li isim", "kendi'ne" mahsus "hudud'u", "kendi iç'i'nde taşı'yan suret'tir"; "iç'iç'e'lik" esasındaki "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia irratio'nalis)" kaydına bağlı olarak.

"Hudud", "suret'siz hareket'in" kaydına tabidir.

Bu manada "hudud'u", "sınır" ile karıştırmamak gerekir.

"Sınır", "öte'nin" ve "beri'nin" kaydı altında teşkil olur; "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ratio'nalis)" mahsusen.

"Hudud" itibariyle "öte" ve "beri" düşünemeyiz.

"Hudud", "mecaz'en" ifade edersek, "eriyik" haldeki "demir cevher'i'ni", "kendi iç'i'n'den ak'ı't'a'n hadde'ye" benzer.[28]

"Hudud", bu itibarla "suret'li ism'e" mahsus "teşkil esas'ı'dır"

"Suret'li isim", teşkil cihetinden bu manada "hudud'un" kaydına bağlıdır.

Bu manada "hudud" ile, "suret'li vasf'ı" kastediyoruz.[29]

"Asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe" bu bakımdan, "kendi'ne" mahsus "hudud'u", yani "suret'li vasf'ı", "kendi'ne" mahsusen "iç'te taşı'r"

"(Müteşekkil) psukhe", bu manada "hudud'a" mahsus "(bir) yer'dir"; böyle de ifade ederiz.

---

[27] "(Müteşekkil) psukhe'nin" ve "o'nun (hüve)" mahiyetini, "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde inceledik.

[28] Bu manada "hadde'yi", "kalıp" ile karıştırmamak gerekir. Bu noktadan, "3.2. Temas ve Geçiş" başlıklı bölümde bahsettik.

[29] Bu hususu, "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" ve "3.2. Temas ve Geçiş" başlıklı bölümlerde ele aldık.

"Suret'li vasıf", "iç'te, suret'siz fiil taşı'r"

"Suret'siz fiil" ile, "suret'siz hareket'i" kastediyoruz.

Bu itibarla "hudud", yukarıda belirttik, "suret'siz hareket'in" kaydına tabidir.

Bu bakımdan, "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe", "suret'siz hareket'in" kaydına bağlı "hudud'u" bizatihi "iç'te taşı'yan suret'tir"

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si'ni" bu cihetten anlamak gerekir.

"Kendi'ni işit'e'n (müteşekkil) psukhe", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına tabidir; bu husus unutulmadan.

"Tasvir" ile, "theo-graphia makine'si" marifetiyle, "basit manzara'nın tab'ı'nı" kastediyoruz; "zamir" ile de "suret'li ism'in tab'ı'nı"

"O (hüve) tasvir'i", "basit manzara'nın tab'ı" suretiyle teşkil olur; "tasvir'e" mahsus "o (hüve)", yani "asl'i zamir" ise, "(müteşekkil) psukhe'nin tab'ı" suretiyle.

"Hudud'un tab'ı", yani "suret'li vasf'ın tab'ı" esasında teşkil olan, "sınır" esasında "nite'l'i'k'tir"

"Suret'siz hareket'in tab'ı", yani "suret'siz fiil'in tab'ı" suretiyle teşkil olan ise "ay'dı'n'lık'tır"

Bu bakımdan, "asl'i zamir" olarak "o'yu (hüve)", "ay'dı'n'lık sınır" esasındaki "ay'dı'n'lık nite'l'i'k'in" kaydı altında düşünürüz.

"Basit manzara'nın tab'ı" suretiyle teşkil olan "tasvir", "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına tabidir; bu husus unutulmadan.

Bu cihetten ifade edersek, yukarıda belirtilen manada olmak üzere "tab", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'dan (topo-graphia ir-ratio'nalis)", "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ratio'nalis)" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" temin eder;

"darb" ise, "nisbet'li topo-graphia'dan (topo-graphia ratio'nalis)", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia irratio'nalis)" bizatihi "geç'i'ş (transitio)"; "theo-graphia makine'si" marifetiyle.[30]

"Zamir", genel olarak ifade edersek, "suret'li ism'e" mahsus "iç'yüz'dür"; "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydı altında.[31] [32]

"Zamir", "suret'li ism'i" bu yolla ikame eder.

Bu bakımdan, "o'dan (hüve)", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz" olarak bahsettik.

Bu manada "iç'yüz", "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına tabidir.

"Zamir'in, suret'li ism'i ikame et'me'si" ise, bu itibarla, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'dan (topo-graphia irratio'nalis)", "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ratio'nalis)" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" suretiyledir.

Bu noktaları inceledik.

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "şuur teşkil'i", "suret'in, kendi'ni işit'me'si" bizatihi "baş'la'n'gıç" olmak üzere, "suret'in, kendi'ni gör'me'si'nin" ve "suret'in, kendi'ni

---

[30] "Theo-graphia makine'si" marifetiyle, hem "tab" hem de "darb" esasında "geç'i'ş (transitio)", "nisbet (ratio)" teşkil eder. Bu hususu sonraki bölümlerde açtık. Ancak bu manada "nisbet'i (ratio)", "vasıta'sız" olarak, "basit manzara" ve "tasvir" itibariyle düşünemeyiz; bizatihi "basit manzara", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" ve "tasvir" ise "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına bağlıdır; bu sebeple.

[31] Bu manada "iç'yüz'den", "2.3. Kendi'ni Görmek" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak bahsettik. "Tasvir'i", "basit manzara'ya" mahsus "iç'yüz" olarak düşünürüz.

[32] "Suret'li isim" ve "iç'yüz" olarak "zamir", "tab" itibariyle "müşterek ölç'ü'nün (summetria)" kaydına tabidir. Bu noktaya, "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapta temas ettik.

seyr'et'me'si'nin" de kaydına bağlıdır.

Bu manada olmak üzere "şuur" esasen "üç'e dür'ü'l'ü'dür"; "kendi'ni işit'mek" itibariyle "şuur", "kendi'ni gör'mek" itibariyle "şuur" ve "kendi'ni seyr'et'mek" itibariyle "şuur"

"Suret'in, kendi'ni gör'me'si", "asl'i zamir" olarak "o'ya (hüve)", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil"[33] tayin edilmesi yoluyladır; "ay'dı'n'lık nite'l'i'k'in" kaydına bağlı olarak.[34]

"Muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında tayin edilen "şekil'den", "(müteşekkil) hayal" olarak bahsettik.

"Tasvir" ve "tasvir'e" mahsus "zamir" vasıtasıyla "suret, kendi'ni işit'i'r" ve, "(müteşekkil) hayal" vasıtasıyla da "suret, kendi'ni gör'ü'r"

"Suret'in, kendi'ni gör'me'si" bu bakımdan "suret'in, kendi'ni işit'me'si'nin" kaydına tabidir ve, "(bir) an'lı'k'tır"

"Suret'in, kendi'ni gör'me'si" itibariyle, "suret'in, kendi'ni idrak cihet'i'ni" düşünürüz.

Bu sebeple, "suret'in, kendi'ni işit'me'si" itibariyle teşkil olan "şuur'un" kaydına bağlı olarak, "suret'in, kendi'ni gör'me'si" itibariyle "şuur'dan" bahsettik.

Hem "suret'in, kendi'ni işit'me'si" itibariyle "şuur", hem de "suret'in, kendi'ni gör'me'si" itibariyle "şuur", "(bir) an'lı'k'tır"; yani "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" mahsustur.

Her iki "şuur" da, bahis konusu "basit manzara'ya" mahsus "aç'ı'l'ı'ş" suretiyle "aç'ı'l'ı'r" ve "basit manzara'ya" mah-

---

[33] "Şekil", yukarıda bahsedilen manadaki "sınır'ın" kaydına bağlıdır. Bu noktadan, "2.3. Kendi'ni Gör'mek" başlıklı bölümde bahsettik.

[34] Bu hususa, "2.3. Kendi'ni Görmek" başlıklı bölümde temas ettik.

sus "kapa'n'ı'ş" suretiyle de "kapa'n'ı'r".[35]

"Şuur'un" bu manada "kapa'n'ı'ş'ı", "şuur'un nihayet'i'dir"; "şuur'un aç'ı'l'ı'ş'ı" ise, "basit manzara doğ'u'ş'u'nun" kaydına bağlıdır.

"Suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" ile, "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'a" mahsusen "suret'in, kendi'ni gör'me'si'ni" kastediyoruz.

"Suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si", bu itibarla "suret'in, kendi'ni gör'me'si'nin" kaydına tabidir.

"Nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'ın" esası, "soy'u't'la'ma'nın (abstraho)" kaydı altında, "zihin (mens)"[36] suretiyle ve "muhayyile" marifetiyle teşkil olan "tahayyül'dür (phantasia)".[37]

Bu bakımdan, "tahayyül (phantasia)" vasıtasıyla "suret, kendi'ni seyr'ed'e'r"

"Suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" bu itibarla "zihn'in

---

[35] Bu ifade, "(müteşekkil) psukhe suret'i" teşkilinin kaydına bağlıdır; bu husus gözden kaçırılmadan.
"Zihin (mens)", kısaca ifade edersek, "suret'ler'i", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" esasında "bir'bir'i'ne rabt'ed'e'n"; "suret'ler'e" mahsusen "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" vasıtasıyla "geç'i'ş (transitio)" temin eden ve bu yolla "suret" teşkil eden, "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "iş'le'yiş'tir (mechanismus)" Bu hususa, "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta kısaca temas ettik. "Zihin (mens)" vasıtasıyla teşkil edilen "suret'i", "doğ'u'ş (genesis)" esasında gelen "suret'' ile karıştırmamak gerekir. "Doğ'u'ş (genesis)" esasında gelen "suret", "kendi'ne" mahsus "uz'a'n'ı'ş (tensio)" yoluyla "(bir) an" ve "(bir) yer'' teşkil eder. "Zihin (mens)" vasıtasıyla teşkil edilen "suret'in" bu manada "(bir) an" ve "(bir) yer" oluşturmasından bahsedemeyiz. "Zihn'e (mens)" mahsus kaynak ve teşkil esasları ayrı bir incelemenin konusudur; belirtmeden geçmeyelim.

[37] Bu manada "tahayyül'ü (phantasia)", "kendi'ni gör'mek" itibariyle düşünülen "(müteşekkil) hayal" ile karıştırmamak gerekir. Bu noktaya "2.4. Kendi'ni Seyretmek" başlıklı bölümde temas ettik.

(mens)" de kaydına tabidir.[38]

Bu manada olmak üzere, "(müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni seyr'i", "tahayyül'ün (phantasia)" kaydına bağlı olarak, "(müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni idrak cihet'i'dir"

Bu bakımdan, "(müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni seyr'i" itibariyle "şuur'dan" bahsederiz.

"(Müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni seyr'i" itibariyle "şuur", "(müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni gör'me'si" itibariyle "şuur'un" kaydına tabidir.

Bu noktaları "3. Nazariyat ve Şuur" ve "3.1. Şuur'un Tabakaları" başlıklı bölümlerde ele aldık.

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "müteşekkil dil", yani "(müteşekkil) psukhe suret'i", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" esasında "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)"

Bu manada "nisbet'li arkhitektonik'i" (architectonica ratio'nalis)", "tabaka'lar'ın"[39] birbirine "nisbet'li rabt'ı (connexio ratio'nalis)" suretiyle düşünürüz.

"Müteşekkil dil'e", yani "(müteşekkil) psukhe suret'i'ne" mahsus "tabaka'lar", "suret'li isim" cihetinden "(müteşekkil) psukhe", "(müteşekkil) o (hüve)" ve "(müteşekkil) ben'dir (ene)"; "zamir" cihetinden ise, "o (hüve)", "ben (ene)" ve "sen (ente)"

---

[38] "Suret'in, kendi'ni işit'me'si'ni" ve "suret'in, kendi'ni gör'me'si'ni", "zihn'in (mens)" kaydına bağlayamayız. Bu hususu, "2.2. Kendi'ni İşitmek" ve "2.3. Kendi'ni Görmek" başlıklı bölümlerde inceledik.

[39] "Tabaka" sözcüğü ile kastedilen, "stratum'a" mahsus anlama yakın düşer. "Tabaka", "(ört'e'n) kapak'tır"; "stratum" da, köken itibariyle "(bir) ört'ü'l'ü'ş" anlamına gelir. "Tabaka" sözcüğünü, "kat'man" ile karşılayamayız. "Kat'man'ı", "bütün'e (holos, totum)" mahsus "kat'lar" itibariyle ve, "kat" esasında düşünürüz; bu sebeple. "Tabaka'dan", "3.1. Şuur'un Tabakaları" başlıklı bölümde, "ört'e'n şuur kat'man'ı" şeklinde bahsettik.

Bu hususu, bahis konusu "nisbet'li arkhitektonik'in (architectonica ratio'nalis)" mahiyetini incelemek suretiyle açtık.

"Nisbet'li arkhitektonik'e (architectonica ratio'nalis)" mahsus "tabaka'lar'ın", "parça (meros, pars)" suretiyle ele alınamayacağını anlattık.

Bu bakımdan, "suret'li isim" cihetinden ifade edersek, "müteşekkil dil'i", yani "(müteşekkil) psukhe suret'i'ni", "(müteşekkil) psukhe'ye", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" ve "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsusen "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" esasında ele almak gerekir.

"Nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)", "theographia makine'si" esasında olmak üzere, "nisbet'li topographia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "müteşekkil dil'e", yani "(müteşekkil) psukhe suret'i'ne" mahsus "şuur'dan", "müteşekkil şuur" olarak bahsettik.

"Müteşekkil şuur", bu bakımdan "müteşekkil dil'in, kendi'ni idrak cihet'i'dir"

"Müteşekkil şuur", bu itibarla, "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "şuur'a", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "şuur'a" ve "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsus "şuur'a" mahsusen, "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" esasında "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"

"Müteşekkil şuur" da, bu suretle "üç'e dür'ü'l'ü'dür"

"Müteşekkil şuur" bu manada "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)"; "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "şuur", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus şuur" ve "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsus "şuur" bizatihi "tabaka'lar" olarak.[40]

---

[40] Bu noktaya, "3.1. Şuur'un Tabakaları" başlıklı bölümde temas ettik. "Şuur'a" mahsus "tabaka'lar", "şuur'a" mahsus "parça (meros,

Bu noktaları ayrıntılı olarak inceledik.

Bu meyanda, "şuur'a" mahsusen "alt'tan", "üst'ten", "iç'ten" ve "dış'tan" bahsetmenin imkan dahilinde bulunmadığını, "3.2. Temas ve Geçiş" başlıklı bölümde "nazariyat (theoria)" esasında anlattık.

"Zamir'ler'e" mahsusen düşünülen "alt", "üst", "iç" ve "dış", "suret'li isim'ler'i" ve bunlara mahsus "şuur tabaka'lar'ı'nı" kayıt altına alamaz; bu sebeple.

Bu husus, geniş manadaki "psukhe fikriyat'ı'na (psukhelogia)" mahsusen kullanılan "şuur alt'ı", "şuur dış'ı" gibi ifadeleri de kayda bağlaması sebebiyle "şuur theo-logia'sı" teşkili bakımından önemlidir.

"Şuur" suretiyle düşünülen "tabaka'lar'a" mahsus "temas (contacto)" ve bu itibarla birbiri arasında "geç'i'ş (transitio)", "müteşekkil şuur" teşkilinin esasıdır.

"Müteşekkil şuur", "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" suretiyle "nisbet'li bir'li'k'in (unitas ratio'nalis)" kaydına bağlıdır ve bu itibarla da "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)"

Bu bakımdan, "şuur tabaka'lar'ı" arasında "temas (contacto)" ve "geç'i'ş (transitio)" esas alınmadan "müteşekkil şuur" teşkilinden bahsedilemez.

Bu noktaları, "3.1. Şuur'un Tabakaları" ve "3.2. Temas ve Geçiş" başlıklı bölümlerde inceledik.

"4. Suret Nazariyatı ve Şuur" başlıklı bölümde, "şuur'u", "suret nazariyat'ı" cihetinden ele aldık.

Yukarıda belirttik; "suret nazariyat'ı" itibariyle "müteşekkil dil", "aş'kın'a" mahsus "suret" olarak "nazar'i musiki'dir"

"Nazar'i musiki" ile, "aheng'in suret'i" olarak "usul'e" ve "aheng seyr'i'nin suret'i" olarak "makam'a" mahsus "bir'li'k'i

---

pars)" suretiyle ele alınamaz; bu nokta gözden kaçırılmadan. Bu hususu açtık.

(unitas)" kastediyoruz.[41]

"Aş'kın", "nazar'i musiki" esasında, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" mahsus "evvel mahfuz'u", "zihn'in (mens)" ve bu itibarla da "tahayyül'ün (phantasia)" kaydına tabi olmadan idrak eder.

"Suret nazariyat'ı" itibariyle "aş'kın'a" mahsusen düşünülen "şuur", "aş'kın'a" mahsus "suret" olarak "nazar'i musiki'nin kendi'ni idrak cihet'i'dir"; "zihn'in (mens)" kaydına bağlanmadan.

Bu noktayı, ayrıntıya girmeden, "4. Suret Nazariyatı ve Şuur" başlıklı bölümde açtık.

Bir hususa kısaca temas edelim.

"Şuur'un", "zihn'in (mens)" ve "theo-graphia makine'si'nin" kaynağı, esas itibariyle "suret rabt'ed'e'n cevher'dir"; "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "kuvvet('ler)" bakımından ifade edersek, "sarraf" olarak "psukhe'dir".[42]

Ancak ne "rabt'ed'i'l'i suret", ne "rabt'ed'i'l'i suret'e" mahsusen "kendi'ni idrak cihet'i"[43], ne "suret" teşkil eden "iş'le'yiş (mechanismus)"[44], ne de "tab" ve "darb" esasındaki "iş'le'yiş (mechanismus)"[45], bizatihi "cevher" olarak düşünülemez.

Aksi takdirde "cevher'i", "rabt'ed'i'l'i suret" ve buna mahsus "cihet", veya "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "iş'le'yiş (mechanismus)" ile karıştırmış oluruz.

Bu itibarla, "şuur'dan", "zihin'den (mens)" ve "theo-

---

[41] "Nazar'i musiki" tasavvurunu, "Nazari Musiki'nin Esasları-Türk Musikisi'nin Zemini Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak ele aldık.

[42] "Theographia'nın Esasları-Teoloji ve Matematik İnşası Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta, "hafıza", "muhayyile" ve "idrak'tan", "psukhe'ye" mahsus "kuvvet'ler" olarak bahsettik.

[43] Yani "şuur"

[44] Yani "zihin (mens)"

[45] Yani "theo-graphia makine'si"

graphia makine'si'nden", "cevher" esasında bahsedilemez.

Bu noktalara ayrıntılı olarak sonraki bölümlerde temas ettik.

"Zihn'e (mens)" ve bu suretle düşünülen "şuur'a"[46] mahsus "muhteva ('lar)", "soy'u't zaman'ın"[47] ve bu itibarla da "terkib'in (sunthesis, compositio)" ve "boz'u'n'u'm'un (corruptio)" kaydına tabidir.[48]

"Soy'u't zaman'a" tabi olan ve bu suretle "terkib'in (sunthesis, compositio)" ve "boz'u'n'u'm'un (corruptio)" kaydına bağlanan, "şuur'a", "zihn'e (mens)" ve "theo-graphia makine'si'ne" mahsus "kayna'k" olarak ele alınamaz.

"Şuur'a", "zihn'e (mens)" ve "theo-graphia makine'si'ne" mahsus "kayna'k'ın", yani "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'nin", "soy'u't zaman'a" tabi olması ve, "terkib'in (sunthesis, compositio)" ve "boz'u'n'u'm'un (corruptio)" kaydına bağlanması ise düşünülebilecek bir husus değildir.

Aksi takdirde, "cevher" fikrini iptal etmiş oluruz.

Bu kitapta anlatılanlar, geniş manadaki "şuur theologia'sı'nın" kapsamına girer.

"Şuur theo-logia'sı" ile, "şuur nazariyat'ı'na" dair "fikriyat'ı (logia)" kastediyoruz.

"Şuur theo-logia'sı", "psukhe fikriyat'ı (psukhe-logia)" olarak ele alınamaz; bu nokta gözden kaçırılmadan.

Bu kitap, bu bakımdan, "müteşekkil dil" esasında "şuur theo-logia'sı" tesis eder; "nazariyat'a (theoria)" ve "suret nazariyat'ı'na" mahsusen.

Bu meyanda bir hususu belirtmeden geçmeyelim.

---

[46] "Suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" esasında düşünülen "şuur'u" kastediyoruz.

[47] "Soy'u't zaman" fikrini, "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman" esasında, "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ele aldık.

[48] Bu hususa, "2.4. Kendi'ni Seyretmek" başlıklı bölümde temas ettik.

"Şuur'dan", "theo-graphia makine'si'nden" ve "zihin'den (mens)", "aş'kın'a" mahsusen bahsettik.

"Aş'kın'dan", "(bir) sahne'ye" mahsusen ve "nazariyat (theoria)" esasında söz ederiz.

"Aş'kın'a" mahsusen "ayrı'ş'ı'k dış sahne" düşünmek ise imkan dahilinde değildir.

Aksi takdirde, "aş'kın" fikrini ve bu itibarla da "nazariyat (theoria)" tasavvurunu iptal etmiş oluruz.

"Suret'li iç'i" kaybetmek yoluyla "aş'kın'dan" gelen "düş'kün" ise, hem "basit önerme" esasındaki "iç sahne'nin", hem de "ayrı'ş'ı'k dış sahne'nin" kaydına bağlıdır.[49]

Geniş manada "beden'i" ve bu itibarla da "beyn'i" ve "motor sistem'i", "ayrı'ş'ı'k dış sahne" esasında ele almak gerekir.

"Nazariyat (theoria)" esasındaki "şuur", "theo-graphia makine'si" ve "zihin (mens)", "düş'kün'e" mahsus "ayrı'ş'ı'k dış sahne" itibariyle düşünülen "beden'in", "beyn'in" ve "motor sistem'in" kaydına bağlanamaz.[50]

"Beden", "beyin" ve "motor sistem", "fikriyat (logia)" esasında "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'ın" ve bu itibarla da "terkib'in (sunthesis, compositio)", "ol'u'ş'u'm'un (generatio)" ve "boz'u'n'u'm'un (corruptio)" kaydına tabidir.

"Beden'i", "beyn'i" ve "motor sistem'i" bu bakımdan "cevher" esasında ele alamayız.[51]

---

[49]Bu noktalardan, "Theologia'nın Esasları-Felsefe'nin ve Teoloji'nin Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" ve "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitaplarda ayrıntılı olarak bahsettik.

[50] Bu ifade, "suret nazariyat'ı" esasında düşünülen "şuur" itibariyle de geçerlidir.

[51] "Beyin" üzerindeki araştırmaların birçok cihetten önem arz ettiğini belirtmeden geçmeyelim. Ancak bu suretteki araştırmaları kuşatıcı bir "tasavvur" esasında ele almadan, bunlara mahsus neticelere anlam vermenin imkan dahilinde bulunmadığını da ifade edelim. Bu

"Nazariyat (theoria)" cihetinden ifade edersek "beden'den", "beyin'den" ve "motor sistem'den" bu sebeple "şuur", "theo-graphia makine'si" ve "zihin (mens)" teşkiline mahsus "kayna'k" olarak söz edilemez.[52]

Bu kitapta, "düş'kün'e" mahsus "fikriyat (logia)" esasındaki "şuur'dan" bahsetmedik.

Bu husus ayrı bir inceleme konusudur; "nazariyat (theoria)" esasındaki "şuur", "kayna'k" olarak alınmak suretiyle.

"Grek-Latin-Kilise diyar'ı'na" mahsus geniş manadaki "theo-logia", "soy'u't'la'ma (abstractio)" ve "aks'et'me (reflexio)" esasında teşkil edilir.[53]

Hem "soy'u't'la'ma (abstractio)" hem de "aks'et'me (reflexio)", "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" ve bu itibarla da "nisbet'li alaka'nın (relatio ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

Bu bakımdan, "soy'u't'la'ma (abstractio)" veya "aks'et'me (reflexio)" suretiyle "iç'yüz'den" bahsetmek, bu yolla "tasvir" ve "zamir" teşkilini düşünmek, "basit manzara" ile "tasvir" ve, "suret'li isim" ile "zamir" arasındaki "alaka'lar'ı", kaynak ve mahiyet itibariyle ele almak ve açmak imkan dahilinde değildir.

"Grek-Latin-Kilise diyar'ı'na" mahsus geniş manadaki "şuur theo-logia'sı" ve bu itibarla da "psukhe fikriyat'ı (psukhe-logia)", bu cihetten "eksi'k'tir" ve bu itibarla da "arı-

---

manada "tasavvur" ise, belirtmeden geçmeyelim, esasen "şuur theo-logia'sı" teşkilinin kaydına bağlıdır. "Sınır'lar'a" mahsus "bilim", mevcut dönem itibariyle ve genel olarak ifade edersek, "theo-logia" eksikliği ile malüldür; bu husus gözden kaçırılmadan.

"Beyn'in" ve "beyn'e" mahsus "bağ'la'n'tı'lar'ın" ve "devre'ler'in", "düş'kün'e" mahsus "beden'i" de kuşatan "dış sahne" bakımından, geniş manadaki "neuro-logia (sinir fikriyat'ı)" yoluyla taşıdığı önem göz ardı edilmeden.

[53] "Theo-logia" teşkili itibariyle, "soy'u't'la'ma'nın (abstraho)" ustası Königsberg'li Kant'tır; "aks'et'me'nin (reflexio)" ustası ise, Württemberg'li Hegel.

za'lı'dır".[54]

"Suret'li isim" ve "zamir" arasındaki "alaka (relatio)" esas itibariyle açılmadan ve anlaşılmadan, "zamir" esasında teşkil edilen "şuur'dan" hareketle, "suret'li ism'e" mahsusen "şuur'dan" bahsedilemez; kısaca ifade edersek, bu sebeple.[55]

Freud'a mahsus "psukhe fikriyat'ı (psukhe-logia)", bu husus itibariyle örnek teşkil eder ve bu bakımdan da "arıza'lı'dır"

Bahis konusu "psukhe fikriyat'ı'ndan (psukhe-logia)" söz ederek bu bölümü nihayete bağlayalım.[56]

Freud'un "psukhe tasavvur'u'nu", "motor sistem" ve "o'dan (das Es)" hareketle tesis edilen "ben (das Ich)" ve "üst-ben (das Über-Ich)" suretiyle düşünülen "yap'ı'ya (constructio)" mahsusen, "kuvvet('ler)" esasındaki "iş'le'yiş('ler) (mechanismus)" yoluyla ele alırız.[57]

Kısaca açalım.

"Yeni doğ'a'n'a" mahsus "psukhe", Freud'a göre, "iç'sel kuvvet'ler'den (innere Kraefte)" müteşekkildir.

Freud, "bu'nu", "o (das Es)" olarak adlandırır.

"Asli iç'güdü'ler (ursprünglichen Triebe)", "iç'sel kuv-

---

[54] Bu ifade, "Arapça ve Farsça konuş'u'lan diyar'a" mahsusen "şuur theo-logia'sı" olarak ele alınabilecek "fikriyat'ı (logia)" da kuşatır.

[55] "Zamir'', "suret'li ism'e" mahsus "tezahür'den" ibarettir. "Tezahür'den" hareketle, "tezahür'e" mahsusen "asıl" teşkili düşünülemez. Bu hususu, "2.3. Kendi'ni Görmek" başlıklı bölümde inceledik.

[56] "Freud'a" mahsus "psukhe fikriyat'ı'nın (psukhe-logia)" esaslarını, "Anadolu Mayası-Türk Kimliği Üzerine Bir İnceleme" adlı kitabın dördüncü yazısında ayrıntılı olarak ele aldık.

[57] "Psiko-analitik kur'a'm'a" mahsus "o'yu (das Es)", "nazariyat'a (theoria)" ve bu itibarla da "müteşekkil dil'e" mahsus "o (hüve)" ile; "ben'i (das Ich)", "ben (ene)" ile; ve "üst-ben'i (das Über-Ich)" de, "sen (ente)" ile karıştırmamak gerekir. Bu ifade kolaylıkla açılabilir.

vet'ler" olarak, "o'ya (das Es)" aittir.[58]

Bahis konusu "doğ'u'ş", "biyolojik"tir; "doğ'a'n" nesne ise, Freud'a göre "biyolojik organizma'dır".[59]

"Ben'in (das Ich) ol'u'ş'u'm'u" ve "o'dan (das Es) ayrı'ş'ma'sı", "yeni doğ'a'n'ın", "dünya'dan et'ki'le'n'me'si'yle" başlar.

Freud'un, "öz'sel ben (eigentliche Ich)" şeklinde ifade ettiği bu "şey", "dış dünya'nın et'ki'ler'i'ne" de bağlı olarak "büyü'r" ve "gel'i'ş'i'r"; ağacın etrafını kuşatarak büyüyen ve gelişen "kabuk'a" benzeyen şekilde.

"Büyü'me'nin" sonraki safhalarında, "bir'e'y'in", "dış dünya'da" bulunan ve "kendi'si'ne karşı koy'a'n güç'ler'i (hemmenden Maechte)" kısmen "iç'sel'leş'tir'mek (verinnerlichen)" suretiyle "yetke (Instanz)" tesis ettiğini ve, bu "yetke (Instanz)" vasıtasıyla "göz'le'm (beobachtung)" ve "tenkit (Kritizismus)" yaparak, "kendi'si'ni", "faal'iyet" itibariyle "kısıt'la'dık'ı'nı (verbieten)" ifade eder.

Freud, bu "yetke'yi (Instanz)", "üstben (das Über-Ich)" olarak adlandırır.

Freud'a göre, "geliş'kin bir'e'y'e" mahsus "psişik fiil'ler", esas itibariyle, "o (das Es)-ben (das Ich)-üstben'den (das Über-Ich)" oluşan bu "(üç'lü) topo-graphia'ya" mahsus "kuvvet'ler"den kaynaklanır.[60]

---

[58] Freud'un, "iç'sel" sözcüğü ile kastedileni temellendirmesi imkan dahilinde değildir. Bu hususa, "Dialektik ve Nazariyat-Dialektik Mantık'ın ve Spekülatif Felsefe'nin Esasları" başlıklı kitapta, "nisbet'li theo-logia (theo-logia ratio'nalis)" cihetinden temas ettik.

[59] Freud'un, "nazariyat (theoria)" itibariyle ifade edersek, "doğ'u'ş'u", "(aş'kın'dan) düş'ü'ş" ile karıştırdığını belirtmeden geçmeyelim. Bu nokta kolaylıkla açılabilir.

[60] "Zamir'e" bizatihi "kuvvet" tayini imkan dahilinde değildir. Freud'un "psukhe fikriyat'ı (psukhe-logia)", bu cihetten de "arı-

"(Üç'lü) topo-graphia", bu itibarla "dinamik'tir"

Bu suretteki "tasavvur'un" sağlam olması esasen kabul edilebilecek bir husus değildir.

"Psiko-analitik kur'a'm", "ism'i" iptal etmek suretiyle "zamir'i", teşkil cihetinden esas alır.

Freud'un bahsettiği şekliyle "o (das Es)" ve "ben (das Ich)", "fikriyat (logia)" esasındaki "dil" cihetinden ifade edersek, "zamir'dir"; "üstben (das Über-Ich)" ise, "zamir" olarak "ben'in (das Ich)" kaydına bağlıdır.

Bu bakımdan Freud, kendi "psukhe tasavvur'u'nu", yukarıda belirtilen manada "zamir('ler)" esasında tesis eder.

Freud, bahis konusu "biyolojik organizma'ya" mahsus "psukhe'den", "o'nun (das Es)" ve "ben'in (das Ich)" ikame ettiği "isim'ler" esasında bahsetmez.

"O'ya (das Es)" ve "ben'e (das Ich)" esas olan "isim'ler'in" mahiyetini ve bunların "zamir teşkil'i" bakımından önemini hiçbir cihetten dikkate almaz.

"İsim", "zamir'in asl'ı'dır"

Ancak "zamir" vasıtasıyla, "ism'in" esasına ve mahiyetine temas etmek imkan dahilinde değildir.[61]

"Zamir'den" hareketle, "zamir" vasıtasıyla ikame edilen "ism'in" bizatihi "teşkil'i'ni" düşünemeyiz.

"Fikriyat (logia)" itibariyle, "zamir'in", "ism'i" ne surette ikame ettiği hususu kapalıdır.

"Fikriyat (logia)" esasındaki "(bir) dil'e" mahsus "kullan'ı'm" suretiyle, "zamir'in", "ism'i" ikame etmesi esasen temellendirilemez.

---

za'lı'dır" Bu husus, bu kitapta "zamir'e" mahsusen anlatılanları esas almak suretiyle kolaylıkla açılabilir.

[61] Bu noktadan, "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde bahsettik.

Bu bakımdan, bahis konusu "psukhe fikriyat'ı'nın (psukhe logia)", "zamir'in asl'ı" olarak "ism'i" kuşattığı düşünülemez.

"Nazariyat (theoria)" cihetinden söylersek, "zamir", "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak, "suret'li ism'e" mahsus "iç'yüz'dür"

"Nazariyat (theoria)" cihetinden "zamir", "suret'li ism'i" bu esas itibariyle ikame eder.

"Suret'li ism'e" mahsus "iç'yüz", yani "zamir", "vasıta'sız"[62] olarak, bizatihi "suret'li isim" esasında ele alınamaz.

Aksi takdirde, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'yı (topo-graphia ir-ratio'nalis)", "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ratio'nalis)" tahvil etmiş oluruz ki, "nazariyat (theoria)" bakımından bu imkan dahilinde değildir.

Bu noktalara "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak temas ettik.

Freud'un "psukhe fikriyat'ı (psukhe-logia)", tekraren belirtelim, "psukhe'ye" mahsus "ism'i" kayıt altına almaz.

Freud'un, yukarıda belirtilen manadaki "psukhe'ye" mahsusen tesis ettiği "(üç'lü) topo-graphia" bu bakımdan, "psukhe'ye" mahsus "isim('ler)" cihetinden "eksi'k'tir" ve bu itibarla da "arıza'lı'dır".[63]

Şöyle de söyleriz; "psukhe'ye" mahsus "isim" esas alınmadan, sadece "zamir" vasıtasıyla ve, "psukhe fikriyat'ı (psukhe-logia)" yoluyla, "psukhe'ye temas'tan" bahsedemeyiz.

"Psiko-analitik kur'a'm" bu cihetten muallaktadır.

---

[62] Bu manada "vasıta" ile, "theo-graphia makine'si'ni" kastediyoruz.

[63] Bu nokta, Hegel'in, "isim" teşkilini, "keyf'i (Willkürlich)" olarak kabul etmesini ve, Freud üzerindeki etkisini de dikkate almak suretiyle ayrıntılı olarak açılabilir. Hegel'in, "isim" hususundaki görüşünden "Dialektik ve Nazariyat-Dialektik Mantık'ın ve Spekülatif Felsefe'nin Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta bahsettik; "nazariyat (theoria)" esasında tenkid etmek suretiyle.

"Kendi'si'ni", "Musa'nın bil'i'm'sel miras'çı'sı" olarak kabul eden Freud'un, "Musa'nın ilm'i" cihetinden ifade edersek, "psukhe'ye" mahsus "ism'e" kayıtsız kalmasını anlamak mümkün değildir.

Freud'un "psukhe fikriyat'ı'na (psukhe-logia)" mahsus "(üç'lü) topo-graphia'sı", "nazariyat (theoria)" esasında "topographia" olarak düşünülemez.

"Psukhe fikriyat'ı (psukhe-logia)" esasındaki bu "(üç'lü) topo-graphia" vasıtasıyla "nazariyat'a (theoria)" temas etmekten, bu yolla bu kitapta tesis edilen "şuur theo-logia'sı'nı" ele almaktan ve kuşatmaktan söz edemeyiz.

Bu bakımdan, Freud'un, "(üç'lü) topo-graphia" esasındaki "psukhe fikriyat'ı'nı (psukhe-logia)", "nazariyat (theoria)" ve "suret nazariyat'ı" esasındaki "şuur theo-logia'sı" ile karıştırmamak gerekir.

Freud'un "psukhe fikriyat'ı'nı (psukhe-logia)", bahis konusu "şuur theo-logia'sı" ile karşılaştırmak, "(üç'lü) topographia'yı", "nazariyat (theoria)" esasındaki "şuur theologia'sı'na" mahsus "topo-graphia'ya" tahvil etmek suretiyle mümkündür.

Ancak "(üç'lü) topo-graphia'nın", "şuur theo-logia'sı'na" mahsus "nazariyat (theoria)" esasındaki "topo-graphia'ya" tahvil edilmesi düşüncesi ise, kısaca ifade edersek, "abes'tir"

Bu husus kolaylıkla açılabilir.

Freud'un "psukhe fikriyat'ı'nı (psukhe-logia)", sadece "maraz'i" olan esasında düşünmek hatalı neticelere sevkeder.

"Psiko-analitik kur'a'm", sadece "maraz'i" olanın kaydına bağlanamaz; bu manada.

"Totem und Taboo" ve "Der Mann Moses und die monotheistische Religion" birlikte ele alınmadan, Freud'un "psukhe fikriyat'ı'nı (psukhe-logia)" bir "bütün" olarak değerlendirmek esasen imkan dahilinde değildir.

"Der Mann Moses", kısaca ifade edersek, Freud'a göre "kurtar'ı'cı'dır"; ve üstelik "der Mann" suretiyle yüzlerce yıl sonra "geri gel'e'n" bizatihi "Moses'dir"; yeniden "kurtar'mak" üzere; ve "maraz'i'nin" kaydına tabi olmadan. [64] [65]

Belirtmeden geçmeyelim; bu kitapta anlatılanlar vasıtasıyla da "kar'lı dağ'ı aş'mak" ve "Anadolu Maya'sı'na", yani "Türkistan'dan gel'e'n Kelâm'a" temas etmek imkan dahilinde değildir; "kar'lı dağ", "theo-logia" yoluyla ve "fikriyat (logia)" suretiyle "aş'ı'l'maz"; bu sebeple.

"Kar'lı dağ'ı", "Anadolu'nun Maya'lı'sı aş'a'r"; ancak bu husus "söz kab'ı'na" girmez.

Bu kitapta anlatılanlar da, "Anadolu Maya'sında" yüzlerce yıldır bilinen bazı hususların kısmi bir tekrarından ibarettir.

Bu bakımdan yeni bir şey söylemedik.

Kitapta bulunacak hatalar ve eksiklikler ise, tekraren belirtelim, kitabı kaleme alana aittir ve bunlar dikkatimizin yetersizliğinden kaynaklanmaktadır.

Prof. Dr. Yalçın Koç

---

[64] Bu noktaları, "Anadolu Mayası-Türk Kimliği Üzerine Bir İnceleme" adlı kitabın dördüncü yazısında ayrıntılı olarak ele aldık.

[65] Bu bakımdan, "Der Mann Moses und die monotheistische Religion" ifadesini, "der Mann'ı" iptal ederek mesela "Musa ve Tektanrıcılık" şeklinde tercüme etmek, kitaba mahsus içeriği esas itibariyle örten bir hatadır; sebebini yukarıda anlattık. Asla yakın tercümeyi, "Musa Adam ve Tektanrılı Din" şeklinde düşünebiliriz.

1

GİRİŞ

Bu kitapta "şuur'un", "nazariyat'a (theoria)" mahsus esaslarını, "(müteşekkil) psukhe suret'i" vasıtasıyla inceledik ve, "şuur'un", "suret nazariyat'ı'na" mahsus esaslarından "nazar'i musiki" vasıtasıyla bahsettik.

"Aş'kın'a" mahsus "suret" esasen "bir'dir"

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "müteşekkil dil" olarak "(müteşekkil) psukhe suret'i", "aş'kın'a" mahsus "suret'in", "nisbet (ratio)" yüzüdür; "suret nazariyat'ı" itibariyle "müteşekkil dil" olarak "nazar'i musiki" ise, "aş'kın'a" mahsus "suret'in", "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" yüzü; hem "(müteşekkil) psukhe suret'i" hem de "nazar'i musiki" bizatihi "suret('ler)'dir; bu husus gözden kaçırılmadan.

"Şuur", "suret'in, kendi'ni idrak cihet'i'dir"

Bu bakımdan ifade edersek, "nazariyat (theoria)" itibariyle "şuur", "(müteşekkil) psukhe suret'i'nin, kendi'ni idrak cihet'i'dir"; "suret nazariyat'ı" itibariyle "şuur" ise, "nazar'i musiki'nin, kendi'ni idrak cihet'i"

"Aş'kın'a" mahsus "şuur" da esasen "bir'dir"

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "şuur", bu bakımdan, "aş'kın'a" mahsus "şuur'un", "nisbet (ratio)" yüzüdür; "suret nazariyat'ı" itibariyle "şuur" ise, "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" yüzü.

"Şuur'un" bu manada "nisbet (ratio)" yüzü, "zihn'in

(mens)" de kaydına bağlı olarak "kıyas'ın" ve "muhakeme'nin" esasıdır; "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" yüzü ise, "zihn'in (mens)" kaydı altına girmeden, "evvel mahfuz'a" mahsusen "hatırla'ma'nın" esası.

Bu noktaları, "3. Nazariyat ve Şuur" ve "4. Suret Nazariyatı ve Şuur" başlıklı bölümlerde ele aldık.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i", tekraren belirtelim, "nazariyat (theoria)" itibariyle "aş'kın'a" mahsus "suret" olarak "müteşekkil dil'dir".[1]

"Şuur'u", bu itibarla, "aş'kın'a" mahsus "suret" olarak "müteşekkil dil" esasında ele aldık ve bu manada "şuur'dan", "nazariyat'a (theoria)" mahsusen "müteşekkil şuur" olarak bahsettik.

"Şuur", "suret'in, kendi'ni idrak cihet'i'dir"; "şuur theologia'sı" ise, "şuur nazariyat'ı'na" dair "fikriyat'tır (logia)".[2]

"Şuur nazariyat'ı" ile, "nazariyat (theoria)" suretiyle düşünülen "şuur'u teşkil'i'ni" kastediyoruz.[3]

"Şuur theo-logia'sı", bu itibarla, "nazariyat (theoria)" suretiyle düşünülen "şuur'a" dair "fikriyat'tır (logia)".[4]

Bu kitap, bu bakımdan, "şuur theo-logia'sı" teşkil eder.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i'nden", "müteşekkil dil'den", "aş'kın'dan" ve "düş'kün'den", "Theographia'nın Esasları-Teoloji ve Matematik İnşası Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta bahsettik.

[2] "Theo-logia" fikrini, "Theologia'nın Esasları-Felsefe'nin ve Teoloji'nin Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak ele aldık.

[3] Yanlış anlamaya meydan vermemek için belirtelim; bu bağlamda, "şuur nazariyat'ı" ifadesini, "şuur kur'a'm'ı" ile karıştırmamak gerekir. Aksi takdirde, "nazariyat (theoria)" suretiyle düşünülen "şuur'dan" söz edemeyiz.

[4] "Suret nazariyat'ı'nın" esası, "nazariyat'tır (theoria)" "Şuur theologia'sı", bu bakımdan, "suret nazariyat'ı'' itibariyle düşünülen "şuur'a" mahsus "fikriyat'ı (logia)" da kapsar.

"Nazariyat (theoria)" yoluyla düşünülen "şuur'un" esası, tekraren belirtelim, "aş'kın'a" mahsus "suret" olarak "müteşekkil dil'dir"

"Müteşekkil dil'i", "(müteşekkil) psukhe suret'i" esasında düşünürüz.

Bu bakımdan, "nazariyat (theoria)" yoluyla düşünülen "şuur'u", "(müteşekkil) psukhe suret'i'nin teşrih'i", yani "müteşekkil dil'in teşrih'i" vasıtasıyla ele almak gerekir.[5]

"Teşrih" ile, "nazariyat'a (theoria)" mahsusen, "suret'in inşa cihet'i'ni" kastediyoruz.

Bu manada "inşa", "yaz'ı'm (graphia)" esasında "teşkil'dir"; "teşrih" ise, bu itibarla, "suret'in", "yaz'ı'm (graphia)" esasında "teşkil cihet'i".[6] [7]

"Şuur'un", "nazariyat'a (theoria)" mahsus esaslarını, belirtilen manada olmak üzere, "müteşekkil dil'in teşrih'i" suretiyle ele aldık.

"Müteşekkil dil'in teşrih'i", bu itibarla, "şuur theologia'sı'nın" da teşkil esasını oluşturur.

"Suret inşa ed'e'n", "suret rabt'ed'e'n cevher'dir"

"Suret inşa'sı'nı", yani "suret yaz'ı'm'ı'nı", "nazariyat (theoria)" itibariyle iki şekilde düşünürüz; "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla ve "theo-graphia" makine'si" vasıtasıyla.[8]

---

[5] Bu ifade, "suret nazariyat'ı" itibariyle de geçerlidir. "Suret nazariyat'ı" esasında düşünülen "şuur'u", "müteşekkil dil" olarak "nazar'i musiki'nin teşrih'i" yoluyla ele alırız; bu manada. Bu hususu, "4. Suret nazariyatı ve Şuur" başlıklı bölümde inceledik.
"Teşrih" ve "yaz'ı'm (graphia)" düşüncelerine, "Theographia'nın Esasları-Teoloji ve Matematik İnşası Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak temas ettik.

[7] Bu manada "inşa'dan", "inşa('at)" suretiyle de bahsettik.

[8] "Zihin (mens)" suretiyle düşünülen "suret'i" bu manada "suret inşa'sı" olarak ele alamayız. "Zihin (mens)" vasıtasıyla, "suret'li

"Suret", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla "suret rabt'ed'e'n cevher'den" gelir.

Bu manada "suret" ile, "basit manzara'yı" kastediyoruz.

"Basit manzara", "doğ'u'ş (genesis)" esasında olmak üzere, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "asl'i isim" olarak teşkil eder.

"Asl'i isim", "nazariyat (theoria)" itibariyle, "(müteşekkil) psukhe'dir"

"Basit manzara", "iç'te, (müteşekkil) psukhe taşı'r"

"Basit manzara" bu bakımdan "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "(bir) yer'dir"

"(Müteşekkil) psukhe'yi", "suret'li vasf'a" mahsusen "(bir) yer" ve "suret'li vasf'ı" da "suret'siz fiil'e" mahsusen "(bir) yer" olarak düşünürüz.[9]

"Basit manzara", bu itibarla, "(müteşekkil) psukhe'ye", "suret'li vasf'a" ve "suret'siz fiil'e" mahsusen "iç'iç'e'lik" esasında "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın" kaydına tabidir.

"Basit manzara", bu esasta olmak üzere "gayr'ı nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ir-ratio'nalis)" ve bu itibarla da "gayr'ı nisbet'li çok'lu'k'tur (multiplicabilis ir-ratio'nalis)"

"Basit manzara", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ir-ratio'nalis)" esasında olmak üzere "gayr'ı nisbet'li yer'dir (topos ir-ratio'nalis)" ve bu itibarla da "gayr'ı nisbet'li uz'a'n'ı'ş'tır (tensio ir-ratio'nalis)"

"Basit manzara" bu bakımdan "gayr'ı nisbet'li geometria'nın (geo-metria ir-ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

---

isim" ve "zamir" teşkilinden bahsedemeyiz; bu sebeple. Bu hususu, "2.4. Kendi'ni Seyretmek" başlıklı bölümde kısaca ele aldık.

[9] Bu noktalardan, "Theologia'nın Esasları-Felsefe'nin ve Teoloji'nin Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta söz ettik.

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "şuur", "tasvir" ve "zamir" esasında teşkil olur.[10]

"Tasvir'e" ve "zamir'e" mahsus "inşa", yani "yaz'ı'm (graphia)", "doğ'u'ş (genesis)" esasında ele alınamaz.

Aksi takdirde, "tasvir'i" bizatihi "basit manzara" ile ve "tasvir'e" mahsus "zamir'i" de bizatihi "suret'li isim" ile karıştırmış oluruz.

"Zamir'in", "suret'li isim'den" tefriki, "yaz'ı'm (graphia)" vasıtasıyla "theo-graphia makine'si'nin" kaydına tabidir.

"Zamir", "suret'li isim'den" bizatihi tefrik edilmeden, "(müteşekkil) psukhe suret'i" teşkilini düşünemeyiz ve bu itibarla da "müteşekkil dil'den" bahsedemeyiz.

Bu bakımdan, "suret'li isim'den" bizatihi tefrik edilmiş olarak "zamir" esasa alınmadan, "nazariyat (theoria)" itibariyle "şuur'dan" bahsetmek imkan dahilinde değildir.

Bu manada olmak üzere, "nazariyat (theoria)" itibariyle "şuur", "theo-graphia makine'si'nin" kaydı altında teşkil edilir.

"Theo-graphia makine'si" ile, "sarraf" olarak "psukhe'nin", "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla "evvel mahfuz'u", "asl'i isim" olarak, yani "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" bizatihi "baş'la'n'gıç" olmak üzere, "tab" ve "darb" suretiyle "iş'le'yiş'i'ni (mechanismus)" kastediyoruz.[11]

"Tab" ve "darb" suretiyle "iş'le'yiş (mechanismus)", "rabt'ed'i'l'i suret'e" mahsustur.

---

[10] Bu hususu, "2. Şuur'un Nazariyat'a Mahsus Esasları" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak inceledik.

[11] "Sarraf" olarak "psukhe", "suret rabt'ed'e'n cevher'in", "kuvvet" cihetidir. Bu noktaya, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta temas ettik.

Bu bakımdan "tab'ı" ve "darb'ı", "doğ'u'ş (genesis)" ile karıştırmamak gerekir.

"Theo-graphia makine'si", "basit manzara'nın tab'ı" suretiyle, "o (hüve) tasvir'i'ni", "o (hüve) tasvir'i'nin darb'ı" suretiyle "iç'te, (müteşekkil) o (hüve) taşı'yan basit manzara'yı", "iç'te, (müteşekkil) o (hüve) taşı'yan basit manzara'nın tab'ı" suretiyle "ben (ene) tasvir'i'ni", "ben (ene) tasvir'i'nin darb'ı" suretiyle "iç'te, (müteşekkil) ben (ene) taşı'yan basit manzara'yı" ve "iç'te, (müteşekkil) ben (ene) taşı'yan basit manzara'nın tab'ı" suretiyle de "sen (ente)" tasvirini teşkil eder; "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" mahsusen.

Bu manada "teşkil", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "yaz'ı'm'dır (graphia)"

"Theo-graphia makine'si", "suret'li isim" ve "zamir" cihetinden ifade edersek, "(müteşekkil) psukhe'nin tab'ı" suretiyle "tasvir'e" mahsus "o'yu (hüve)", "tasvir'e" mahsus "o'nun (hüve) darb'ı" suretiyle "suret'li isim" olarak "(müteşekkil) o'yu (hüve)", "suret'li isim" olarak "(müteşekkil) o'nun (hüve) tab'ı" suretiyle "tasvir'e" mahsus "ben'i (ene)", "tasvir'e" mahsus "ben'in (ene) darb'ı" suretiyle "suret'li isim" olarak "(müteşekkil) ben'i (ene)" ve "(müteşekkil) ben'in (ene) tab'ı" suretiyle de "tasvir'e" mahsus "sen'i (ente)" teşkil eder; tekraren belirtelim, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" mahsusen.[12]

"(Müteşekkil) psukhe", "(müteşekkil) o (hüve)" ve "(müteşekkil) ben (ene)", "suret'li isim'dir"; "o (hüve)", "ben (ene)"

---

[12] Bu noktaları, "Theographia'nın Esasları-Teoloji ve Matematik İnşa'sı Üzerine Bir İnceleme" ve "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitaplarda ayrıntılı olarak ele aldık.

ve "sen (ente)" ise "zamir"; "müteşekkil dil'in", "nisbet (ratio)" yüzüne mahsusen.

"Nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "(müteşekkil) psukhe suret'i" bu yolla teşkil olur.

"(Müteşekkil) psukhe" teşkil eden "basit manzara" ile, "darb" suretiyle teşkil olan "basit manzara'lar'ı" karıştırmamak gerekir.[13]

"(Müteşekkil) psukhe" teşkil eden "basit manzara", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla "suret rabt'ed'e'n cevher'den" gelir.

Bu manada "basit manzara", "uz'a'n'ı'ş'ın (tensio)" kaydına bağlı olarak "(bir) an'ın" teşkil esasıdır.

"(Bir) an'ı", "basit manzara'ya" mahsus "aç'ı'l'ı'ş-kapa'n'ı'ş" esasında düşünürüz; bu manada.

"İç'te, (müteşekkil) psukhe taşı'yan basit manzara", geniş manadaki "uz'a'n'ı'ş (tensio)" itibariyle, "yer (topos)" teşkilinin de esasıdır.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i'ni", yani "nazariyat'a (theoria)" mahsus "müteşekkil dil'i", "(müteşekkil) psukhe" teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" mahsusen düşünürüz.

"Theo-graphia makine'si" marifetiyle "yaz'ı'm'ı (graphia)", yani "tasvir'ler'i" ve "basit manzara'lar'ı", bahis konusu "(bir) an'a" mahsusen ele almak gerekir.

"Theo-graphia makine'si" marifetiyle teşkil olan "basit manzara('lar)" esasında "(bir) an('lar)'dan" söz edemeyiz.

---

[13] Yanlış anlamaya meydan vermemek için belirtelim; "(müteşekkil) psukhe" teşkil eden "basit manzara" ifadesiyle kastedilen, "iç'te, (müteşekkil) psukhe taşı'yan basit manzara'dır" "(Müteşekkil) psukhe" teşkili, "basit manzara doğ('u'r)'u'ş'u'nun" kaydına bağlı olarak "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsustur.

Aksi takdirde, "(müteşekkil) psukhe suret'i'ni", "(bir) an('lar)'a" mahsusen "terkib'in (sunthesis, compositio)" ve "boz'u'n'u'm'un (corruptio)" kaydına bağlamış oluruz ki, bu mümkün değildir.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i", "(bir) an'a" mahsusen "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"; bu sebeple.

Bu itibarla, "iç'te, (müteşekkil) o (hüve) taşı'yan basit manzara" ve "iç'te, (müteşekkil) ben (ene) taşı'yan basit manzara" esasında "(bir) an('lar)" teşkilinden bahsedilemez.

Benzer şekilde, "(müteşekkil) psukhe suret'i'ni", "(bir) yer'e" mahsusen "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" suretinde düşünmek gerekir.

Aksi takdirde, "(bir) yer'ler" itibariyle ayrışan "suret'ler'i", yani "(müteşekkil) psukhe" teşkil eden "basit manzara" ile, "theo-graphia makine'si" vasıtasıyla teşkil edilen "basit manzara'lar'ı", "(bir) yer'e" mahsusen "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" esasında ele alamayız.[14]

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "şuur", "üç'e dür'ü'l'ü'dür"; "suret'in, kendi'ni işit'me'si" itibariyle "şuur", "suret'in, kendi'ni gör'me'si" itibariyle "şuur" ve "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" itibariyle "şuur"

Bu manada "şuur'u", "2. Şuur'un Nazariyat'a Mahsus Esasları" ve "3. Nazariyat ve Şuur" başlıklı bölümlerde, "teşrih" esasında açtık.

"Suret'in, kendi'ni gör'me'si" itibariyle "şuur", "suret'in, kendi'ni işit'me'si" itibariyle düşünülen "şuur'un" kaydına bağlıdır; "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" itibariyle "şuur" ise, "suret'in, kendi'ni gör'me'si" itibariyle düşünülen "şuur'un" kaydı altındadır.

---

[14] Bu noktaları, "2. Şuur'un Nazariyat'a Mahsus Esasları" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak inceledik.

"Üç'e dür'ü'l'ü şuur" teşkiline mahsus "baş'la'n'gıç", bu itibarla, "suret'in, kendi'ni işit'me'si'dir"

"Suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara", "suret rabt'ed'e'n cevher'den" gelen "suret'li ses'tir"; bu husus gözden kaçırılmadan.[15]

Bu manada "suret'li ses", "iç'iç'e'lik" esasında düşünülen "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlıdır ve, "gayr'ı nisbet'li uz'a'n'ı'ş (tensio ir-ratio'nalis)" esasında "gayr'ı nisbet'li geo-metria (geo-metria ir-ratio'nalis)" teşkil eder.

Bu itibarla, "suret'in, kendi'ni işit'me'si'nden", yukarıda belirtilen manada "suret'li ses'e" mahsusen bahsederiz.

"Suret'li ses" olarak "suret", "kendi'ni işit'i'r"; bu manada.

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si'ni", "theo-graphia makine'si'nin" kaydına bağlı olarak, "suret'in", "tasvir" ve "tasvir'e" mahsus "zamir" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)" yoluyla düşünürüz.

"Suret'in", "theo-graphia makine'si'nin" kaydına bağlanmadan "kendi'ni", "tasvir" ve "zamir" esasında "yaz'ma'sı" ve bu yolla "kendi'ni işit'me'si" ise düşünülebilecek bir husus değildir; aksi takdirde, "suret'i", "suret rabt'ed'e'n cevher" ile veya "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "iş'le'yiş (mechanismus)" ile karıştırmış oluruz.

Yukarıda belirttik; "(müteşekkil) psukhe suret'i", "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'ın" ve "(bir) yer'in" kaydına bağlıdır.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i", "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)"

---

[15] Bu noktayı, "2.2. Kendi'ni İşitmek" başlıklı bölümde ele aldık.

Bu ifade hem "suret'li isim'ler" ve "zamir'ler", hem de "şuur('lar)" itibariyle geçerlidir.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i'ne" mahsus "şuur", "müteşekkil şuur'dur"

"Müteşekkil şuur" da "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)"

"Müteşekkil şuur'a" mahsus "tabaka'lar'dan", "3.1. Şuur'un Tabakaları" başlıklı bölümde "asl'i şuur", "ilk şuur" ve "nihai şuur" şeklinde bahsettik.

"Müteşekkil şuur", bu "tabaka'lar'a" mahsusen "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)" ve bu itibarla da "nisbet'li çok'lu'k'tur (multiplicabilis ratio'nalis)".[16]

"Müteşekkil şuur" da, bu manada olmak üzere, "üç'e dür'ü'l'ü şuur'dur"

"Asl'i şuur", "ilk şuur" ve "nihai şuur'un" her birinin de "üç'e dür'ü'l'ü" olduğu hususu gözden kaçırılmadan.

Bu noktaya yukarıda değindik.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i'nden", "suret'li isim'ler" itibariyle de, yani "(müteşekkil) psukhe", "(müteşekkil) o (hüve)" ve "(müteşekkil) ben (ene)" itibariyle de "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" olarak söz ettik.

Bu surette "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" teşkili, "theo-graphia makine'si" marifetiyledir; bu husus gözden kaçırılmadan.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i" ve bu itibarla da "müteşekkil şuur" teşkili bakımından önem arzeden "tezahür" kavramını kısaca açalım.

Yukarıda belirttik; "(bir) an'ın" ve "(bir) yer'in" esası,

---

[16] Bu noktaları, "3. Nazariyat ve Şuur" ve "3.1. Şuur'un Tabakaları" başlıklı bölümlerde ayrıntılı olarak inceledik.

"(müteşekkil) psukhe" teşkil eden "basit manzara'dır"

"Gayr'ı nisbet'li uz'a'n'ı'ş'ın (tensio ir-ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak "suret", "(bir) yer'dir"

Mesela, "suret" olarak "basit manzara", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "(bir) yer'dir"

Bu manada olmak üzere, "(bir) yer" bizatihi "iç'li'dir"

Ancak "(bir) an'ı", "iç'li suret" olarak düşünemeyiz.

"(Bir) an", "suret" olarak "basit manzara'nın", "aç'ı'l'ı'ş-kapa'n'ı'ş" keyfiyetidir; bu sebeple.[17]

Bu bakımdan ifade edersek, "(bir) an'ın" teşkil esası, "(bir) yer'dir"

"(Bir) yer'i", "(bir) an'dan" bu suretle tefrik ederiz.

"Tezahür" ile, kısaca belirtirsek, "(bir) an'ın" ve (bir) yer'in" kaydına tabi olarak, "basit manzara'nın", "theographia makine'si" marifetiyle ve "tab" suretiyle "tasvir"; "suret'li ism'in", "zamir" ve, "suret'li vasf'ın" da "nite'l'i'k" esasında "yaz'ı'm'ı'nı (graphia)" kastediyoruz.[18]

Bu manada "yaz'ı'm (graphia)", "suret'in, kendi'ni işit'me'si'ne" mahsus "vasıta'dır"

Bu bakımdan, "suret'in, kendi'ni işit'me'si'ne" mahsus "vasıta", yukarıda belirtilen şekilde "tezahür'dür"

"Tezahür" vasıtasıyla "suret, kendi'ni işit'i'r"; bu manada.

"Tezahür", teşkil cihetinden, "tab" esasında "tasvir'den" ibarettir.

---

[17] Bu noktalardan, "2.2. Kendi'ni İşitmek" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak bahsettik.

[18] Bu manada "tezahür" ile esasen "kendi'ni işit'mek" itibariyle düşünülen "tezahür'ü" kastediyoruz. "Tezahür'den, "2.3. Kendi'ni Görmek" başlıklı bölümde, "kendi'ni gör'mek" itibariyle ve "2.4. Kendi'ni Seyretmek" başlıklı bölümde ise "kendi'ni seyr'et'mek" cihetinden kısaca bahsettik.

"Tasvir", "zamir'e" ve "nite'l'i'k'e" mahsusen "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"

"Tezahür", bu bakımdan "nisbet'li topo-graphia'nın (topographia ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i" teşkili ise bu manada "tezahür'ün" kaydına tabidir.

"(Müteşekkil) psukhe" teşkili esasında düşünülen "(bir) an" ve "(bir) yer", bu itibarla "fark'lı tezahür'ler'i" kayıt altına alır.

Bu surette olmak üzere, "(bir) an'a" ve "(bir) yer'e" mahsusen "fark'lı tezahür'ler'den" bahsederiz.

"Asl'i tezahür" ile, teşkil cihetinden, "o (hüve) tasvir'i'ni" kastediyoruz; "ilk tezahür" ile, "ben (ene) tasvir'i'ni" ve "nihai tezahür" ile de, "sen (ente) tasvir'i'ni"

"Zamir" cihetinden ifade edersek, "asl'i tezahür", "o'dur (hüve)"; "ilk tezahür", "ben'dir (ene)" ve "nihai tezahür" ise, "sen'dir (ente)"

"Asl'i tezahür'ü", "ilk tezahür'ü" ve "nihai tezahür'ü", yukarıda belirtilen şekilde, "(bir) an'ın" ve "(bir) yer'in" kaydına bağlı olarak düşünürüz.

"Müteşekkil tezahür" ise, "(bir) an'ın" ve "(bir) yer'in" kaydına tabi olarak, "asl'i tezahür'e", "ilk tezahür'e" ve "nihai tezahür'e" mahsus "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"

Bir hususu öncelikle belirtelim.

Yukarıda anlatılan manada "tezahür", yani "kendi'ni işit'mek" itibariyle "tezahür", "theo-graphia makine'si" marifetiyle, "rabt'ed'i'l'i suret'in tab'ı'na" mahsustur; belirtilen şekilde "(bir) an'ın" ve "(bir) yer'in" kaydına bağlı olarak.

Bu manada "tezahür" bizatihi "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsusen ele alınamaz.

"Rabt'ed'i'l'i suret'i", "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "tezahür" olarak düşünemeyiz; bu manada.

Aksi takdirde, bizatihi "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(bir) an'ın" ve "(bir) yer'in" ve bu itibarla da "theo-graphia makine'si'ne" mahsus "tab'ın" kaydına bağlamış oluruz ki bu imkan dahilinde değildir.

"Suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'ın" ve "(bir) yer'in" kaydı altına almak, "nazariyat (theoria)" tasavvurunu iptal eder; bu sebeple.

"Felsefe" adı ile anılan "fikriyat (logia)" itibariyle önem arzeden bir hususa daha dikkat çekelim.

"Cevher'e" mahsusen "tezahür'den" bahsetmek, "tezahür'ü" kaydı altına alan "(bir) an'ın" ve "(bir) yer'in", ve bu itibarla da "zaman'ın" ve "uz'a'y'ın" mevcudiyeti suretiyle mümkündür.

"Tezahür" esasında olmak üzere, "(bir) an'ın" ve "(bir) yer'in", bu itibarla da "zaman'ın" ve "uz'a'y'ın" teşkilinden söz edemeyiz.

Bu manada "tezahür'e" bizatihi "evvel" olarak "(bir) an'ın" ve "(bir) yer'in", bu itibarla da "zaman'ın" ve "uz'a'y'ın" mevcudiyetini düşünmek ise, "nazariyat (theoria)" tasavvuru itibariyle kabul edilebilecek bir husus değildir.[19]

Kısaca ifade edersek, "tezahür", belirtilen manada "(bir) an'ın" ve "(bir) yer'in" kaydına bağlı olarak "suret'in", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tab" yoluyla "tasvir", "zamir" ve "nite'l'i'k" esasında "yaz'ı'm'ı'dır (graphia)"

Bu noktaya yukarıda ayrıntılı olarak temas ettik.

"Kendi'ni idrak", bu itibarla yukarıda belirtilen manada "tezahür'ün" kaydına bağlıdır.

"Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta temas edilen bu hususu, "2.2. Kendi'ni İşitmek" başlıklı bölümde ele aldık.

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si", "suret'in, kendi'ni gör'me'si" ve "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si", "tezahür('ler)" vasıtasıyladır; bu manada.

"Basit manzara", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "(bir) yer'dir"; "(müteşekkil) psukhe", "suret'li vasf'a" mahsus "(bir) yer'dir" ve "suret'li vasıf" da, "suret'siz fiil'e" mahsus "(bir) yer"

Bu manada "(bir) yer'ler", "basit manzara" esasında "gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" teşkil eder.

"Tezahür", bahis konusu "fark'lı (bir) yer'ler'in", "tab" suretiyle "bir (bir) yer'e" çevrilmesi esasında teşkil olur.

"Tasvir", "zamir" ve "nite'l'i'k", "suret" esasında ele alınamaz.

Bu bakımdan, mesela "tasvir'i", ve bu itibarla da "tezahür'ü", "zamir'e" mahsus "(bir) yer" suretiyle düşünemeyiz.

Bu ifade "zamir" ve "nite'l'i'k" itibariyle de geçerlidir.

Bu bakımdan, mesela "zamir'den", "(bir) yer'e" bizatihi "iç" olarak bahsedemeyiz.

"Tasvir", "zamir" ve "nite'l'i'k", "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

Bu bakımdan, "tasvir'in", "(bir) yer" ile "alaka'sı'nı (relatio)", "tab evvel'i" esasındaki "suret'e" mahsusen ele almak gerekir.[20]

Bu ifade benzer şekilde "(bir) an" itibariyle de geçerlidir.

"Müteşekkil tezahür" de, yukarıda belirtilen şekilde, "üç'e dür'ü'l'ü'dür"; "asl'i tezahür", "ilk tezahür" ve "nihai tezahür" olarak.

---

[20] Bu nokta, genel olarak ifade edersek, "nesne" ve "uz'a'y" alakasının esasını oluşturur. Bu hususun açılması başlı başına bir inceleme gerektirir.

"Müteşekkil tezahür" de bu bakımdan, "bir (bir) yer'in" ve "bir (bir) an'ın" kaydı altında "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)"

"Asl'i tezahür", "ilk tezahür" ve "nihai tezahür" bu itibarla "müteşekkil tezahür'e" mahsus "tabaka'lar'dır"

"Müteşekkil tezahür'e" mahsus her bir "tabaka", yukarıda anlatılan şekilde "bir (bir) yer'in" ve "bir (bir) an'ın" kaydına bağlıdır.

"Suret'li isim" cihetinden ifade edersek, "asl'i tezahür" itibariyle "(bir) yer", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsustur; "ilk tezahür" itibariyle bu "(bir) yer", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsustur" ve "nihai tezahür" itibariyle de "(bir) yer", "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsustur.

Bu "(bir) yer'ler", "theo-graphia makine'si" marifetiyle esasen "bir (bir) yer'dir"

Bu hususu yukarıda anlatılanlara uygun olarak anlamak gerekir.

Bu ifade, benzer şekilde, "(bir) an" itibariyle de geçerlidir.

Yukarıda belirttik; "suret'in, kendi'ni idrak'ı", "tezahür" vasıtasıyladır.

"Tezahür'ün" teşkil esası ise, "nisbet'li topo-graphia'dır (topo-graphia ratio'nalis)"

Bu bakımdan, "suret'in, kendi'ni idrak'ı'', bu manada olmak üzere "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydı altındadır.

"Suret'in, kendi'ni idrak cihet'i" olarak "şuur" teşkilini, bu itibarla, "tezahür" vasıtasıyla ve, "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak düşünürüz.

Yukarıda anlatılanlar esasında anlamak üzere, "o (hüve) tasvir'i", "iç'te, (müteşekkil) psukhe taşı'yan basit manzara'nın tezahür'ü'dür"; "ben (ene) tasvir'i", "iç'te, (müteşekkil) o (hü-

ve) taşı'yan basit manzara'nın tezahür'ü" ve "sen (ente) tasvir'i" ise, "iç'te, (müteşekkil) ben (ene) taşı'yan basit manzara'nın tezahür'ü"; "bir (bir) yer'in" ve "bir (bir) an'ın" kaydına bağlı olarak.

"Suret'li isim" ve "zamir" cihetinden ifade edersek "o (hüve)", "(müteşekkil) psukhe'nin tezahür'ü'dür"; "ben (ene)", "(müteşekkil) o'nun (hüve) tezahür'ü'dür" ve "sen (ente)" ise, "(müteşekkil) ben'in (ene) tezahür'ü"

"Tezahür", bu bakımdan, "suret'e" mahsus "gör'ü'n'ü'ş'tür"[21]; kısaca böyle ifade edelim.

Mesela, "o'yu (hüve)", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "gör'ü'n'ü'ş" olarak düşünürüz.

Bu manada "gör'ü'n'ü'ş'ü", "gör'mek" ile karıştırmamak gerekir.

"Gör'ü'n'ü'ş", "nazariyat (theoria)" itibariyle düşünülen "gör'me('k)'in" de kaydına bağlıdır.[22]

Bu cihetten ifade edersek, "rabt'ed'i'l'i suret", "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "gör'ü'n'ü'ş" olarak ele alınamaz.

Sebeplerini yukarıda anlattık.

Tekraren belirtelim; "gör'ü'n'ü'ş", "tasvir", "zamir" ve "nite'l'i'k" esasında olmak üzere, "rabt'ed'i'l'i suret'e" mahsustur.

"Tezahür" ve bu itibarla da "gör'ü'n'ü'ş", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "yaz'ı'm'dır (graphia)"

Bu bakımdan, "theo-graphia makine'si" esas alınmadan, bizatihi "suret'e" mahsusen "gör'ü'n'ü'ş" teşkilinden bahsedilemez.

"Tezahür('ler)", tekraren ifade edelim, "kendi'ni işit'mek"

---

[21] "İşit'i'ş'i", "gör'ü'ş'ü" ve "seyr'ed'i'ş'i" kuşatan şekilde.

[22] "Gör'mek" fikrini, "2.3. Kendi'ni Görmek" başlıklı bölümde inceledik.

ve "kendi'ni gör'mek" cihetinden, "(bir) an'lı'k'tır"

Bu suretteki "tezahür('ler)", "(bir) an" itibariyle "aç'ı'l'ı'r-kapa'n'ı'r"; bu manada.

"Kendi'ni seyr'et'mek" cihetinden "tezahür'ü", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'ın" kaydı altında düşünürüz.

"O (hüve)", "ben (ene)" ve "sen (ente)" olarak "tezahür'ler", "(müteşekkil) psukhe" teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) yer'e" mahsustur.

"Zamir", "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak, "suret'li ism'e" mahsus "iç'yüz'dür".[23]

Bu itibarla, mesela "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "gör'ü'n'ü'ş", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz'ün", "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydı altındaki "yaz'ı'm'ı (graphia)" suretiyledir.

Bu bakımdan, "zamir" esasındaki "tezahür", "suret'li ism'e" mahsus "iç'yüz" suretiyle, "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydı altında teşkil olur.

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "müteşekkil dil", yani "(müteşekkil) psukhe suret'i", "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" esasında "vasat'tır".[24]

Bu manada "vasat" teşkili, yukarıda anlatılan şekilde "tezahür'ün" kaydına bağlıdır.

"Vasat'', "o (hüve)", "ben (ene)" ve "sen (ente)" suretiyle, yani yukarıda belirtilen manada "tezahür'ler" esasında teşkil

---

[23] Bu noktayı, "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde inceledik.

[24] "Vasat" olarak "(müteşekkil) psukhe suret'i'nden", "Theographia'nın Esasları-Teoloji ve Matematik İnşası Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta bahsettik.

olur; "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak.

"Şuur", tekraren belirtelim, "suret'in, kendi'ni idrak ci-het'i'dir"

"Suret'e" mahsusen "kendi'ni idrak'ı", "kendi'ni işit'mek", "kendi'ni gör'mek" ve "kendi'ni seyr'et'mek" itibariyle düşünürüz.[25]

Bu bakımdan "şuur", "üç'e dür'ü'l'ü'dür"; "kendi'ni işit'mek" itibariyle "şuur", "kendi'ni gör'mek" itibariyle "şuur" ve "kendi'ni seyr'et'mek" itibariyle "şuur"

Bu hususu açtık.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i" itibariyle "şuur'dan", "iç'te, (müteşekkil) psukhe taşı'yan basit manzara" itibariyle "şuur", yani "asl'i şuur"; "iç'te, (müteşekkil) o (hüve) taşı'yan basit manzara" itibariyle "şuur", yani "ilk şuur"; ve "iç'te, (müteşekkil) ben (ene) taşı'yan basit manzara" itibariyle "şuur", yani "nihai şuur" suretiyle bahsettik.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i'ne" mahsus "şuur", yani "müteşekkil şuur", "asl'i şuur'a", "ilk şuur'a" ve "nihai şuur'a" mahsus "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"

Bu noktaları, "3. Nazariyat ve Şuur" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak inceledik.

"Asl'i şuur", "iç'te, (müteşekkil) psukhe taşı'yan suret'e" mahsus "şuur'dur"; "ilk şuur", "iç'te, (müteşekkil) o (hüve) taşı'yan suret'e" mahsus "şuur'dur"; "nihai şuur" ise, "iç'te, (müteşekkil) ben (ene) taşı'yan suret'e" mahsus "şuur"

Bu manada "suret" ile, "basit manzara'yı" kastediyoruz.

"Asl'i şuur", "suret'in, kendi'ni işit'me'si", "suret'in, ken-

---

[25] "İdrak", "sarraf" olarak "psukhe'ye" mahsus "kuvvet'tir". Bu manada "idrak'tan", "rabt'ed'i'l'i suret'e" izafi olarak bahsederiz. Bu hususu, "Theographia'nın Esasları-Teoloji ve Matematik İnşası Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ele aldık.

di'ni gör'me'si" ve "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" esasında teşkil olur.

"Asl'i şuur", bu manada olmak üzere "üç'e dür'ü'l'ü'dür"; "suret'in, kendi'ni işit'me'si" itibariyle "şuur", "suret'in, kendi'ni gör'me'si" itibariyle "şuur" ve "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" itibariyle "şuur"

Benzer ifade, "ilk şuur" ve "nihai şuur" itibariyle de geçerlidir.

Bir hususa kısaca temas edelim.

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si" itibariyle "şuur", "suret'in, kendi'ni gör'me'si" itibariyle "şuur" ve "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" itibariyle "şuur", mesela "asl'i şuur'a" mahsus "parça('lar) (meros, pars)" esasında ele alınamaz.

Yukarıda bahsettik; "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" itibariyle "şuur", "suret'in, kendi'ni gör'me'si" itibariyle "şuur'un" ve, "suret'in, kendi'ni gör'me'si" itibariyle "şuur" da, "suret'in, kendi'ni işit'me'si" itibariyle "şuur'un" kaydına bağlıdır.

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si", yukarıda anlatılan şekilde, "(müteşekkil) psukhe" teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'ın" ve "(bir) yer'in" kaydına tabi olan "tezahür" vasıtasıyladır.

Bu manada "tezahür", "bütün'e (holos, totum)" mahsus "parça (meros, pars)" esasında ele alınamaz.

"Bütün'e (holos, totum)" mahsus "parça (meros, pars)" teşkili, "terkib'in (sunthesis, compositio)" kaydına bağlıdır.

"Terkib'in (sunthesis, compositio)", "(bir) an" ve "(bir) yer" suretiyle kuşatılması ise imkan dahilinde değildir.

"Terkib (sunthesis, compositio)", "nisbet'li bir'li'k (unitas

ratio'nalis)" olarak "zaman'ın" kaydına tabidir.[26]

"Asl'i şuur'u", "ilk şuur'u" ve "nihai şuur'u" da, benzer sebeple, "müteşekkil şuur'a" mahsus "parça (meros, pars)" esasında düşünemeyiz.

"Doğ'u'ş (genesis)" suretiyle gelen, "basit'tir"; bu husus gözden kaçırılmadan.

"Terkib (sunthesis, compositio)" suretiyle teşkil olan ise, "basit" olarak ele alınamaz.

Bir hususu tekraren vurgulayalım.

"Grek-Latin-Kilise diyar'ı'na" mahsus geniş manadaki "theo-logia'nın" esası, "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak, "soy'u't'la'ma (abstraho)" ve "aks'et'me'dir (reflexio)".[27]

Bu ifade, esas itibariyle belirtirsek, "Arapça ve Farsça konuş'u'lan diyar'a" mahsus geniş manadaki "theo-logia'yı" da kuşatır.

"Arapça ve Farsça konuş'u'lan diyar'a" mahsus geniş manadaki "theo-logia", esasen, Stegeira'lı Aristoteles'in kaleme aldığı "fikriyat'ın (logia)" kaydına bağlıdır; bu sebeple.[28]

"Şuur" teşkili ve bu itibarla da "şuur theo-logia'sı" tesisi, ne "soy'u't'la'ma'nın (abstraho)" ne de "aks'et'me'nin (reflexio)" kaydı altında düşünülemez.

---

[26] Bu hususa, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta temas ettik.

[27] "Soy'u't'la'ma (abstraho)" ve "aks'et'me (reflexio)" düşüncelerinden, "Dialektik ve Nazariyat-Dialektik Mantık'ın ve Spekülatif Felsefe'nin Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta bahsettik.

[28] Bu hususun açılması, "Arapça ve Farsça konuş'u'lan diyar'a" mahsus geniş manadaki "fikriyat'ın (logia)" kökenini ortaya koymak ve bu "fikriyat'ın" esasen "Kadim dem'de Hatem ol'a'n Kelam'a" temas etmediğini belirtmek suretiyle başlı başına bir inceleme gerektirir.

Hem "nazariyat (theoria)" hem de "suret nazariyat'ı" itibariyle "şuur", yukarıda belirtilen şekilde, "suret daire'si'ne" mahsustur.

"Cevher", "rabt'ed'i'l'i suret" ile "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" esasında alakalı olmakla birlikte, "suret daire'si'ne" dahil değildir.[29]

Bu bakımdan, bizatihi "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsusen "şuur'dan", "nazariyat (theoria)" ve bu itibarla da "fikriyat (logia)" esasında bahsedilemez.

Bu ifade, "suret nazariyat'ı" itibariyle de geçerlidir.

Bu manada "suret daire'si'ne" mahsus "baş'la'n'gıç" ise, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara'dır"

"(Müteşekkil) psukhe suret'i'ni" ve bu itibarla da "müteşekkil şuur'u" kaydı altına alan "(bir) an'ı" ve "(bir) yer'i", bu manada "basit manzara", yani "basit ve iç'li suret" esasında düşünürüz.

"Basit manzara", "iç'iç'e'lik" esasında "gayr'ı nisbet'li topographia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

"Basit manzara", bu esasta olmak üzere, "gayr'ı nisbet'li uz'a'n'ı'ş'tır (tensio ir-ratio'nalis)"; "yer (topos)" ve "(bir) an" teşkil eden surette.

"Soy'u't'la'ma (abstraho)" ve "aks'et'me (reflexio)" ise, "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" ve bu itibarla da "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına altındadır.

"Bileş'e'n'ler (componens)" arasında "geç'i'ş (transitio)" düşünmeden, "soy'u't'la'ma'dan (abstraho)" bahsedemeyiz; bu manada.

"Basit manzara", "gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" esasında "gayr'ı nisbet'li çok'lu'k'tur (multiplicabilis ir-ratio'nalis)"

---

[29] Bu manada "alaka'nın (relatio)" esası, "doğ'u'ş'tur (genesis)"

Bu manada "gayr'ı nisbet'li çok'lu'k (multiplicabilis irratio'nalis)", "bileş'e'n'ler (componens)" itibariyle düşünülen "geç'i'ş'in (transitio)" kaydına tabi değildir.[30]

Bu bakımdan, "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" esasındaki "soy'u't'la'ma (abstraho)" suretiyle, "şuur theologia'sı'na" mahsusen "suret'li isim-zamir alakası" itibariyle "hüküm" kurulmasını düşünemeyiz.

"Soy'u't'la'ma (abstraho)", bu bakımdan, "şuur theologia'sı" tesisine mahsus bir "fikr'i iş'le'yiş" olarak kullanılamaz.

Benzer ifadeler, "aks'et'me (reflexio)" itibariyle de geçerlidir.

"Tasvir", "basit manzara'ya" mahsus "iç'yüz'ün", "theographia makine'si" marifetiyle ve "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)" esasında "yaz'ı'm'ı'dır (graphia)"

"Basit manzara" ve yukarıda belirtilen manada "basit manzara'ya" mahsus "iç'yüz", "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlanamaz.[31]

Tekraren belirtelim; "aks'et'me (reflexio)", "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına tabidir.

Bu bakımdan, "basit manzara'ya" mahsus "iç'yüz'ün", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "tasvir" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)", "aks'et'me (reflexio)" olarak ele alınamaz.

Bu sebeple, "nazariyat (theoria)" itibariyle "şuur" teşkilinden ve "şuur theo-logia'sı" tesisinden, "soy'u't'la'ma'yı (abstraho)" ve "aks'et'me'yi (reflexio)" esas almak suretiyle bahsedemeyiz.

---

[30] Bu hususu, "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapta ayrıntılı olarak ele aldık.

[31] Bu noktayı, "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak inceledik.

Bu noktaları "2. Şuur'un Nazariyat'a Mahsus Esasları" başlıklı bölümde açtık.

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "şuur" teşkilinin esası, "baş'la'n'gıç" olarak "basit manzara'dan"[32] hareketle, "basit manzara'nın" bizatihi "tasvir" suretinde "yaz'ı'm'ı'dır"; bu itibarla da, "(müteşekkil) psukhe'nin", "tasvir'e" mahsus "zamir" olarak "o (hüve)" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)"

Bu bakımdan, yukarıda anlatılan şekilde, "(müteşekkil) psukhe'nin", "zamir" olarak "o (hüve)" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)", "nazariyat (theoria)" itibariyle "şuur" teşkili için esastır.

Bu ifade, "suret nazariyat'ı'na" mahsus "şuur" teşkili bakımından da geçerlidir.

Bu noktadan, "4. Suret Nazariyatı ve Şuur" başlıklı bölümde kısaca bahsettik.

"Suret nazariyat'ı'na" mahsus "şuur" teşkili hususunda bu kitapta anlatılanları kavramak, "Nazari Musiki'nin Esasları-Türk Musikisi'nin Zemini Üzerine Bir İnceleme" ve "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapların muhtevasının anlaşılmasına bağlıdır; belirtmeden geçmeyelim.

---

[32] "(Müteşekkil) psukhe" teşkil eden "basit manzara"

2

ŞUUR'UN NAZARİYAT'A MAHSUS ESASLARI

Bu bölümde, "şuur'un", "nazariyat'a (theoria)" mahsus esaslarını inceledik ve bu suretle "şuur theo-logia'sı'ndan" bahsettik.

"Şuur theo-logia'sı" ile, tekraren belirtelim, "şuur nazariyat'ı'na" dair "fikriyat'ı (logia)" kastediyoruz.

"Şuur'a" mahsus kaynak tesbit edilmeden ve "nazariyat (theoria)" itibariyle "şuur" teşkilinin esasları ortaya konmadan, "şuur theo-logia'sı'nı" ele almak imkan dahilinde değildir.

"Şuur", "suret'in, kendi'ni idrak cihet'i'dir"

"Suret", esasen, "nazariyat (theoria)" itibariyle "kendi'ni işit'mek" ve "kendi'ni gör'mek" yoluyla "kendi'ni idrak ed'e'r"

Bu bakımdan, "kendi'ni işit'mek" ve "kendi'ni gör'mek" itibariyle "şuur'dan" bahsettik.

"Kendi'ni gör'mek" itibariyle "şuur", "kendi'ni işit'mek" itibariyle "şuur'un" kaydına bağlıdır.

"Suret", "kendi'ni işit'mek" yoluyla "kendi'ni gör'ü'r"; bu manada.

"Kendi'ni işit'mek" ve "kendi'ni gör'mek", "(bir) an'lı'k'tır" ve "(bir) yer'e" mahsustur; bu itibarla da "zihn'in (mens)"[33] kaydına bağlı değildir.[34]

---

[33] Bu manada "zihin (mens)" ile, "suret rabt'ed'e'n cevher'in", "geç'e'n basit manzara'lar'ı", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" esasında "bir'bir'i'ne rabt'et'mek" ve bu yolla "basit manzara" teşkil etmek

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "şuur" teşkilinden, "zihin'den (mens)" hareketle söz edemeyiz.

"Kendi'ni seyr'et'mek" itibariyle "şuur", "kendi'ni gör'mek" itibariyle "şuur'un", "hafıza'nın" ve "zihn'in (mens)" kaydına tabidir; bu husus gözden kaçırılmadan.

"Kendi'ni seyr'et'mek" itibariyle "şuur'u", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'a" mahsusen düşünürüz.

"Nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman" teşkilinin esası, yukarıda belirtilen manada "zihin'dir (mens)"

Bu noktaları açtık.

Bu itibarla "zihin (mens)", "şuur" teşkiline mahsus "kayna'k" suretinde ele alınamaz.

"Zihn'e ver'i'len'i"[35], bu bakımdan "şuur" teşkiline mahsus "baş'la'n'gıç" olarak düşünemeyiz.

"Beyn'i" de, "şuur" teşkiline mahsus "kayna'k" veya "baş'la'n'gıç" olarak göremeyiz.

"Nazariyat (theoria)" ve, "nazariyat (theoria)" itibariyle

---

suretiyle düşünülen "iş'le'yiş'i'ni (mechanismus)" kastediyoruz. "Zihn'in (mens)" teşkil esası bu bakımdan belirtilen manada "nisbet'li rabt'tır (connexio ratio'nalis)" "Zihin (mens)" suretiyle "basit manzara doğ('u'r)'u'ş'u'ndan" ve bu esasta olmak üzere, "(bir) an" ve (bir) yer" teşkilinden bahsedemeyiz. Bizatihi "zihin (mens)", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak düşünülemez; bu sebeple.

[34] "(Bir) an" ve "(bir) yer", "iç'te, (müteşekkil) psukhe taşı'yan basit manzara'ya" mahsus "gayr'ı nisbet'li uz'a'n'ı'ş (tensio irratio'nalis)" esasında teşkil olur.

[35] "Nazariyat (theoria)" bağlamında, "zihn'e ver'i'len" ile, "hafıza'nın" kaydına bağlı olarak "geç'e'n basit manzara'lar'ı" ve, "mevcut basit manzara'yı" kastediyoruz; "zihn'i (mens)" yukarıda belirtilen şekilde anlamak koşuluyla.

"şuur", "beyn'in" kaydına tabi değildir; bu sebeple.[36]

Aksi takdirde, Stageira'lı Aristoteles'in yolunu takib ederek "şuur theo-logia'sı'nı" dar manada "fikriyat'a (logia)" hapsetmiş oluruz.

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "şuur" teşkilinin esası, "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla "suret rabt'ed'e'n cevher'den" gelen "basit manzara'nın", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "tasvir" olarak "yaz'ı'm'ı'dır (graphia)".[37]

Bu manada "yaz'ı'm (graphia)" ile, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlı olan "basit manzara'ya" mahsus "iç'yüz'ün", "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)" suretiyle "inşa'sı'nı" kastediyoruz.

Bu manada "yaz'ı'm (graphia)" ve "inşa", "theo-graphia'nın" kaydına tabidir.

Bu cihetten ifade edersek, "tasvir", "basit manzara'ya" mahsus "iç'yüz'ün", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)" esasında "inşa'sı'ndan" ibarettir.

"Basit manzara", bu manada "tasvir" olarak "yaz'ı'm (graphia)" suretiyle "kendi'ni işit'i'r" ve bu cihetten "kendi'ni idrak ed'e'r"

"Basit manzara'nın", "tasvir" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)"

---

[36] "Beden" ve bu itibarla da "beyin", "cevher" esasında ele alınamaz; "beden" ve "beyin", "terkib'in (sunthesis, compositio)" ve "boz'u'n'u'm'un (corruptio)" kaydına tabidir; bu sebeple.

[37] "Theo-graphia makine'si", tekraren belirtelim, "sarraf" olarak "psukhe'nin", "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" bizatihi "baş'la'n'gıç" olmak üzere, "rabt'ed'i'l'i suret'e" mahsusen "tab" ve "darb" suretiyle "iş'le'yiş'i'dir (mechanismus)"

vasıtasıyla, "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz", "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak ve "tasvir'e" mahsusen, "o (hüve)" suretinde "inşa ol'u'r"

"(Müteşekkil) psukhe", "basit ve iç'li suret" cihetinden "asl'i isim'dir"; "o (hüve)" ise, "asl'i ism'e" mahsusen "asl'i zamir"; bu bakımdan "(müteşekkil) psukhe", "şuur" teşkiline mahsus "baş'la'n'gıç'tır"

"O (hüve)", yukarıda anlatılan şekilde, "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz" olarak "(müteşekkil) psukhe'yi ikame ed'e'r"

Bu noktaları "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde açtık ve bu yolla, "suret'li isim-zamir alaka'sı'nın" kaynağından ve teşkil esasından bahsetmiş olduk.

"Basit manzara" ve bu itibarla da "(müteşekkil) psukhe", "suret'li ses('ler)'dir"

"Basit manzara" ve "(müteşekkil) psukhe" bu bakımdan "vezn'li'dir".[38]

"Vezn", "suret'in, (iç'te) ağır('lık) kabz'ed'i'ş cihet'i'dir"

Bu manada "ağır('lık)" ile, "suret'i" kastediyoruz; yani "iç'te taşı'n'a'n'a" mahsus "yer'i (topos)"

"İç'te, suret kabz'ed'e'n suret'' bu itibarla "vezn'li'dir"

Mesela "(müteşekkil) psukhe", "iç'te, suret'li vasıf taşı'r"

"(Müteşekkil) psukhe" bu bakımdan "vezn'li'dir"; "(müteşekkil) psukhe iç'te suret kabz'ed'e'r"; bu sebeple.

"(Müteşekkil) psukhe" bu itibarla "ağır('lık)'tır"

"Ölç'e'n" vasıtasıyla ve "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak "ölç'ü'l'e'n'e" tayin edilen

---

[38] Bu noktalardan, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak bahsettik.

"ağır('lık)", "ölç'ü'dür (metron)".[39]

Bu kitapta "şuur'u", "vezn", "ağır('lık)" ve "ölç'ü (metron)" şeklinde ifade edilen fikirlerden bahsetmeden ele aldık.

"Asl'i şuur'a", "ilk şuur'a" ve "nihai şuur'a" bizatihi "ölç'ü (metron)" tayin etmek suretiyle bunları ele almak ve, "temas'tan (contacto) ve "geç'i'ş'ten (transitio)" bu yolla bahsetmek, "müteşekkil şuur" teşkili ve bu itibarla da "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" hususunda açıklık sağlayacaktır.[40]

Bu nokta, dikkatli olmak kaydıyla kolaylıkla açılabilir.

"Suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara", "suret rabt'ed'e'n cevher'den" bizatihi "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelen "suret'li ses('ler)'dir"

Benzer ifade "(müteşekkil) psukhe" itibariyle de geçerlidir.

Bu bakımdan, hem "basit manzara" hem de "(müteşekkil) psukhe", belirtilen manada "ağır('lık) ses('ler)'dir"; bu hususlar esas alınmak suretiyle.

"Suret'in, kendi'ni işitme'si'nin" esası bu bakımdan "ağır('lık) suret'li ses('ler)'in", "theo-graphia makine'si" marifetiyle, "tasvir" ve "tasvir'e" mahsus "zamir'' esasında "inşa'sı'dır"; yani "yaz'ı'm'ı'dır (graphia)"

Bu noktayı, "kendi'ni işit'mek" itibariyle düşünülen "şuur'un" teşkil esası olarak ele almak gerekir.

"Suret'in, kendi'ni gör'me'si'nin" esası ise, bu suretle düşünülen "tasvir'e" ve "tasvir'e" mahsus "zamir'e", "muhayyi-

---

[39] "Vezn'den", "ağır('lık)'tan" ve "ölç'ü'den (metron)", "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak bahsettik.

[40] Eldeki metni ziyadesiyle uzatacak olması sebebiyle, bu hususu daha ileriye açmadık.

le" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayinidir.

"Suret'in, kendi'ni gör'me'si", bu manada olmak üzere, "suret'in, kendi'ni işit'me'si'nin" kaydına bağlıdır.

"Suret kendi'ni işit'me'den", "kendi'ni gör'e'mez"; bu manada.

"Kendi'ni seyr'et'mek" ile, "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'a" mahsusen "suret'in, kendi'ni gör'me'si'ni" kastediyoruz.

"Nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'ın" teşkil esası "zihin'dir (mens)"

"Zihin (mens)", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'ı", bu bakımdan "tahayyül (phantasia)" esasında teşkil eder.

"Suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si'nin" esası bu bakımdan "suret'in, kendi'ni gör'me'si'dir", yukarıda belirtilen şekilde, "zihn'in (mens)" ve "hafıza'nın" kaydına bağlı olarak.

Bu noktaları sonraki bölümlerde ayrıntılı olarak inceledik.

Bir hususu tekraren belirtelim.

"Suret'in", "kendi'ni işit'me'si'ni", "kendi'ni gör'me'si'ni" ve "kendi'ni seyr'et'me'si'ni", bizatihi "suret'e" mahsusen ele alamayız.

Bu itibarla da "şuur" teşkili bizatihi "suret'in" kaydına bağlanamaz.

Aksi takdirde "suret'e" bizatihi "kuvvet" tayin etmiş ve "suret'i", "suret rabt'ed'e'n cevher" esasında ele almış oluruz.

"Suret'e" bizatihi "kuvvet" tayini düşünülecek bir husus değildir.

"Sarraf" olarak "psukhe'nin" bizatihi "kuvvet'li suret rapt'et'me'si'nden" bahsedilemez.

Aksi takdirde "nazariyat (theoria)" tasavvuru iptal edilir.[41]

Bu bakımdan, "suret'e" mahsusen "şuur" teşkili, "kendi'ni seyr'et'mek" itibariyle düşünülen "şuur'u" da kapsayan şekilde ifade edersek, "theo-graphia makine'si'nin", "zihn'in (mens)", "muhayyile'nin" ve "hafıza'nın" kaydına tabidir.

Ancak, "nazariyat (theoria)" itibariyle "şuur", yukarıda belirtilen şekilde, "kendi'ni idrak ed'e'n suret'e" münhasırdır.

Bu ifade "asl'i şuur'a", "ilk şuur'a" ve "nihai şuur'a" mahsusen "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" suretiyle düşünülen "müteşekkil şuur" itibariyle de geçerlidir.

Sonraki bölümlerde "şuur" teşkilinden bahsettik ve, "şuur'a" mahsus "tabaka'lar'ı" inceledik; bu "tabaka'lar'a" mahsusen "temas'ı (contacto)" ve "geç'i'ş'i (transitio)" ele aldık.

Bu manada "tabaka" ile, "ört'e'n şuur kat'man'ı'nı" kastediyoruz.

"Tabaka'lar'a" mahsus "temas'ın (conracto)" ve "geç'i'ş'in (transitio)" esası ise, "theo-graphia makine'si'dir"

Bu noktalara "3.1. Şuur'un Tabakaları" başlıklı bölümde temas ettik.

"Şuur" sözcüğü ile, geniş manada ifade edersek, "üç'e dür'ü'l'ü şuur'u" kastediyoruz; yani "kendi'ni işit'mek" itibariyle "şuur'u", "kendi'ni gör'mek" itibariyle "şuur'u" ve "kendi'ni seyr'et'mek" itibariyle "şuur'u"

Bu ifadeyi "müteşekkil şuur'un", "üç'e dür'ü'l'ü" oluşu ile karıştırmamak gerekir.

"Müteşekkil şuur" ile, "(müteşekkil) psukhe suret'i'ne" mahsus "şuur'u" kastediyoruz; yani "aş'kın'a" mahsus "müteşekkil dil" itibariyle "şuur'u"

---

[41] Bu nokta, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta anlatılanlar esasında kolaylıkla açılabilir.

"Müteşekkil şuur", "asl'i şuur'a", "ilk şuur'a" ve "nihai şuur'a" mahsusen "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"

"Müteşekkil şuur", bu manada "üç'e dür'ü'l'ü'ş" cihetinden ifade edersek, "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)"

Bu manada "nisbet'li arkhitektonik'i (architectonica ratio'nalis)", "tabaka'lar'a" mahsusen "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" esasında ele almak gerekir.

"Suret'li isim" cihetinden ifade edersek, "(müteşekkil) o (hüve)", "tab" ve "darb" suretiyle "(müteşekkil) psukhe'den" gelir; "(müteşekkil) ben (ene)" ise, benzer şekilde "(müteşekkil) o'dan (hüve)"; "suret rabt'ed'e'ncevher" olarak "psukhe'yi" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" ve (bir) yer'e" mahsusen.

Bu bakımdan, "zamir" cihetinden söylersek, "(müteşekkil) psukhe'ye", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" ve "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsusen düşünülen "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)", "yan'yan'a'lık" esasında "parça rabt'ı" suretiyle ele alınamaz.

Benzer olarak, "ben (ene)", "tab" ve "darb" suretiyle "o'dan (hüve)" gelir; "sen (ente)" ise, benzer şekilde "ben'den (ene)"

Bu itibarla "o'ya (hüve)", "ben'e (ene)" ve "sen'e (ente)" mahsus "nisbet'li bir'li'k'i (unitas ratio'nalis)" de, "yan'yan'a'lık" esasında "parça rabt'ı" suretiyle ele alamayız.

"Suret'li isim" cihetinden ifade edersek, "(müteşekkil) psukhe", "(müteşekkil) o (hüve)" ve "(müteşekkil) ben (ene)", "(müteşekkil) psukhe suret'i'ne" mahsus "tabaka'lar'dır"

"Tabaka", "parça (meros, pars)" suretinde düşünülemez.

"Tabaka", "(ört'e'n) kapak'tır"; "parça'nın (meros, pars)" bizatihi "ört'me'si'nden" ise, "analitik" surette bahsedilemez; bu sebeple.

Yani, "bütün'e (holos)" mahsus "parça (meros, pars)", "(ört'e'n) kapak" suretinde ele alınamaz.

Bu husus, yukarıda anlatılanlar esasında kolaylıkla açılabilir.

"Suret'li isim" cihetinden "(müteşekkil) psukhe", "(müteşekkil) o (hüve)" ve "(müteşekkil) ben (ene)", "(müteşekkil) psukhe suret'i'ne" mahsus "tabaka'lar'dır"; "zamir" cihetinden ise, "o (hüve)", "ben (ene) ve "sen (ente)", "(müteşekkil) psukhe suret'i'ne" mahsus "tabaka'lar"

"Müteşekkil şuur", "müteşekkil dil'e", yani "(müteşekkil) psukhe suret'i'ne" mahsus "şuur'dur"; "(müteşekkil) psukhe suret'i'nin kendi'ni idrak cihet'i" olarak.

"Asl'i şuur", "ilk şuur" ve "nihai şuur" ise, "nisbet'li arkhitektonik'in (architectonica ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak, "müteşekkil şuur'a" mahsus "tabaka'lar'dır"

Bu manada olmak üzere, "asl'i şuur", hem "(müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni idrak cihet'i'dir"; hem de, "suret rabt'ed'e'n cevher'e" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'a" mahsus "ört'ü'dür"[42]; "doğ'u'ş'un (genesis)" kaydına bağlı olarak.[43] [44]

"Suret rabt'ed'e'n cevher" ve bu itibarla "evvel mahfuz", yani "asl'i şuur" teşkiline mahsus "kayna'k", "asl'i şuur" esasında "ört'ü'l'ü'dür"; bu manada.

Bu ifadeyi, "şuur theo-logia'sı'na" mahsusen anlamak gerekir.

---

[42] "Kapak", yani "ört'e'n şuur katman'ı" manasında.

[43] Bu manada "ört'ü'yü", "suret rabt'ed'e'n cevher'in (aç'ı'l'ı'ş-kapa'n'ı'ş) ölç'ü'sü" olarak "suret'li perde" ile karıştırmamak gerekir; "ört'ü", "rabt'ed'i'l'i suret'e" mahsustur; bu sebeple.

[44] Bu manada "kendi'ni idrak cihet'i'ni", "2. Şuur'un Nazariyat'a Mahsus Esasları" başlıklı bölümde anlatılan şekilde, "kendi'ni işit'mek", "kendi'ni gör'mek" ve "kendi'ni seyr'et'mek" esasında düşünürüz.

Benzer şekilde, "ilk şuur", "(müteşekkil) o'nun (hüve) kendi'ni idrak cihet'i'dir" ve "(müteşekkil) psukhe'ye" ve bu itibarla da "asl'i şuur'a" mahsus "ört'ü'dür"; "nihai şuur" ise, "(müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni idrak cihet'i'dir" ve "(müteşekkil) o'ya (hüve)" ve bu itibarla da "ilk şuur'a" mahsus "ört'ü".[45]

"Müteşekkil şuur'a" mahsus "tabaka'lar'ı" bu suretle düşünürüz.

"Müteşekkil şuur", bu manada olmak üzere, yani bahis konusu "tabaka'lar'a" mahsusen "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)"

Bu noktaları "3.1. Şuur'un Tabakaları" başlıklı bölümde, "nazariyat'a (theoria)" cihetinden ayrıntılı olarak anlattık.

"Nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" olarak "müteşekkil şuur'a" mahsus "tabaka'lar", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve, "tab" ve "darb" suretiyle teşkil olur.

Bu hususu "3.1. Şuur'un Tabakaları" başlıklı bölümde inceledik.

"Müteşekkil şuur'a" mahsus "tabaka'lar" arasında "temas (contacto)", bu bakımdan "theo-graphia makine'si" esasında temin edilir.

Yani, "tabaka('lar)" olarak "asl'i şuur'un", "ilk şuur'un" ve "nihai şuur'un" birbiri ile "temas'ı'nı (contacto)", "theo-graphia makine'si" temin eder; "tabaka'lar'ın" bizatihi "yaz'ı'm'ı (graphia)", yani "inşa'sı" suretiyle.

"(Müteşekkil) psukhe", "(müteşekkil) o (hüve)" ve "(müteşekkil) ben (ene)", birbiri ile "gayr'ı nisbet'li alaka'nın (relatio ir-ratio'nalis)" kaydına tabidir; "o (hüve)", "ben (ene)" ve "sen (ente)" ise, "theo-graphia makine'si" marifetiyle "nisbet'li

---

[45] "Asl'i şuur", "ilk şuur" ve "nihai şuur", bu bakımdan yukarıda belirtilen şekilde "(suret'li) ört'ü'nün" kaydına bağlıdır.

rabt'ın (connexio ratio'nalis)" ve bu itibarla da "nisbet'li alaka'nın (relatio ratio'nalis)" kaydına; bu önemli husus gözden kaçırılmadan.

"Müteşekkil şuur'a" mahsus "tabaka'lar" arasındaki "geç'i'ş'i (transitio)", bu bakımdan tekraren belirtelim, "theographia makine'si" esasında "tab" ve "darb" suretiyle düşünürüz.

Bu hususları, "3.2. Temas ve Geçiş" başlıklı bölümde ele aldık.

2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal

Bu kitap, tekraren belirtelim, "şuur'un", "nazariyat'a (theoria)" ve "suret nazariyat'ı'na" mahsus kaynağı ve teşkil esaslarını üzerine, "müteşekkil dil" vasıtasıyla bir incelemedir.

"Şuur theo-logia'sı'nın", yani "şuur nazariyat'ı'na" dair "fikriyat'ın (logia)" kaynağı ve teşkil esası, "müteşekkil dil'dir"; bu husus gözden kaçırılmadan.

"Nazariyat (theoria)" cihetinden ifade edersek, "müteşekkil dil" ile, "aş'kın'a" mahsus "suret'i" kastediyoruz, yani "(müteşekkil) psukhe suret'i'ni".[46]

"Şuur", "suret'in, kendi'ni idrak cihet'i'dir"; "nazariyat (theoria)" itibariyle "suret'in, kendi'ni işit'me'si", "suret'in, kendi'ni gör'me'si" ve "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" esasında.

"Şuur" bu bakımdan "üç'e dür'ü'l'ü'dür"

Bu noktalara sonraki bölümlerde ayrıntılı olarak temas ettik.

"Şuur teşkil'i", "basit manzara'nın" kaydına bağlıdır.

"Düş'kün'e" mahsus "suret" ise, "fikriyat (logia)" esasındaki "dil'dir" Bu noktalardan, "Theologia'nın Esasları-Felsefe'nin ve Teoloji'nin Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta bahsettik.

"Basit manzara'ya" mahsus "kayna'k", "suret rabt'ed'e'n cevher'dir" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'dur"

"Basit manzara", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla "suret rabt'ed'e'n cevher'den" gelir ve, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "asl'i isim" olarak, yani "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eder.[47] [48]

"Basit manzara", "uz'a'n'ı'ş (tensio)" suretiyle "yer'in (topos)", "(bir) yer'in" ve "(bir) an'ın" da teşkil esasıdır; bu nokta gözden kaçırılmadan.[49]

"Basit manzara", yukarıda anlatılan şekilde, "kendi'ni işit'e'n suret'li ses'tir".[50]

"Asl'i isim", yani "(müteşekkil) psukhe", "basit manzara'ya iç'tir"; "suret'li vasıf", "(müteşekkil) psukhe'ye iç'tir" ve "suret'siz fiil" de, "suret'li vasf'a iç"

Bu itibarla, hem "(müteşekkil) psukhe" hem de "suret'li vasıf", "iç'iç'e'lik" esasındaki "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak "kendi'ni işit'e'n suret'li ses('ler)'dir"

---

[47] Bu manada "basit manzara'yı", "(müteşekkil) psukhe suret'i'ne" mahsusen, "theo-graphia makine'si" esasındaki "darb" suretiyle teşkil olan "basit manzara('lar)" ile karıştırmamak gerekir. Bu kitapta, "basit manzara" ile, aksi belirtilmedikçe, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla "evvel mahfuz'u", "asl'i isim" olarak, yani "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara'yı" kastediyoruz.

[48] Yanlış anlamaya meydan vermemek için belirtelim; "basit manzara", "(müteşekkil) psukhe'yi" sadece "iç'te taşı'r"; bu manada. "Basit manzara'yı", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "kayna'k" olarak düşünemeyiz. "Suret" olarak "basit manzara", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "yer'dir (topos)"; o kadar.

"(Bir) yer'den" ve "(bir) an'dan" ve, aralarındaki mahiyet farkından, "2.2. Kendi'ni İşitmek" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak bahsettik.

[50] Bu hususu, "2.2. Kendi'ni İşitmek" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak inceledik.

"Suret'li vasf'a iç" olarak "suret'siz fiil" ise, "suret'siz hareket'tir"

"Suret'li vasıf", "iç'te, suret'siz hareket taşı'r"; bu manada.

"Asl'i isim", yukarıda belirtilen şekilde, "(müteşekkil) psukhe'dir"

"(Müteşekkil) psukhe", "(müteşekkil) psukhe suret'i" cihetinden, yani "müteşekkil dil" cihetinden ifade edersek, "theographia makine'si" vasıtasıyla "darb" esasında teşkil olan "suret'li isim'ler'in", yani "(müteşekkil) o'nun (ene)" ve "(müteşekkil) ben'in (ene)" bizatihi "esas'ı'dır"

"Doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelen "(müteşekkil) psukhe", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" ve "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsus "baş'la'n'gıç'tır"; bu manada.[51]

Bu noktayı aşağıda ve sonraki bölümlerde ayrıntılı olarak ele aldık.

"Suret'li ses'in kendi'ni işit'me'si", "basit manzara'nın" ve "asl'i ism'in", yani "(müteşekkil) psukhe'nin", "theo-graphia makine'si" esasındaki "tab" vasıtasıyla "tasvir" ve "tasvir'e" mahsus "zamir" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)", yani "inşa'sı" yoluyladır.[52]

Bu manada olmak üzere "suret'li ses'in kendi'ni işit'me'si", "kendi'ni işit'mek" itibariyle "suret'in, kendi'ni idrak ciheti'i'dir".[53]

Bu bakımdan, "suret'in, kendi'ni işit'me'si" itibariyle "şuur'dan" bahsederiz.

---

[51] Bu surette "baş'la'n'gıç'ı", yukarıda belirtilen manada "kayna'k" ile karıştırmamak gerekir.

[52] Bu hususa, "2.2. Kendi'ni İşitmek" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak temas ettik.

[53] Hem "basit manzara" hem de "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla "suret rabt'ed'e'n cevher'den" gelen "suret'li ses('ler)'dir"; bu husus gözden kaçırılmadan.

"Suret'in, kendi'ni gör'me'si" itibariyle "şuur", "suret'in, kendi'ni işit'me'si" itibariyle "şuur'un" kaydına bağlıdır ve, "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" itibariyle "şuur" ise "suret'in, kendi'ni gör'me'si" itibariyle "şuur'un" kaydı altındadır.

"Üç'e dür'ü'l'ü şuur" teşkiline mahsus "baş'la'n'gıç", bu bakımdan, "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'dir" ve, "tab" suretiyle "zamir" olarak "o'dur (hüve)"; "suret'li isim" ve "zamir" cihetinden bu şekilde ifade edelim.

"(Müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni işit'me'si", tekraren belirtirsek, "(müteşekkil) psukhe'nin", "tab" suretiyle "o (hüve)" olarak "inşa'sı", yani "yaz'ı'm'ı (graphia)" suretiyledir.

"(Müteşekkil) psukhe", bu surette olmak üzere, "şuur" teşkiline mahsus "baş'la'n'gıç'tır"

"Şuur" fikrini "nazariyat'a (theoria)" mahsusen açmak, bu bakımdan, öncelikle "asl'i ism'in", yani "(müteşekkil) psukhe'nin" mahiyet itibariyle ele alınmasını gerektirir.[54]

Bu hususu "nazariyat (theoria)" cihetinden açalım.

"Asl'i isim", yani "(müteşekkil) psukhe", "basit manzara'ya iç" olarak, "basit ve iç'li suret'tir".[55]

"(Müteşekkil) psukhe" bu bakımdan "suret'li isim'dir"

"Basit manzara" ve bu itibarla da "asl'i isim", yani "(müteşekkil) psukhe", yukarıda belirtilen manada "(bir) yer'e" mahsustur ve, "(bir) an'lı'k'tır"

Geniş manada "yer'in (topos)", "(bir) yer'in" ve "(bir) an'ın" teşkil esası "basit manzara'dır"; bu nokta unutulmadan.

"(Müteşekkil) psukhe", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'nin" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'un", "doğ'u'ş

---

[54] Bu ifade, "suret nazariyat'ı'na" mahsus "şuur" bakımından da geçerlidir.

[55] "Basit ve iç'li suret" fikrinden, "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapta bahsettik.

(genesis)" yoluyla, "nazariyat'a (theoria)" mahsus "suret'li isim" olarak "rabt'ı'ndan" ve bu itibarla "basit ve iç'li suret" olarak "teşkil'i'nden" ibarettir.

Bu ifade, "rabt'ed'i'l'i suret'e" izafidir; aksi takdirde "nazariyat (theoria)" tasavvuru, "suret'li isim" teşkili cihetinden ihlal edilmiş olur.[56]

"Nazariyat (theoria)" itibariyle, "doğ'u'r'a'n" ve "doğ'a'n", birbiri ile "nisbet'li alaka'nın (relatio ratio'nalis)" kaydına bağlanamaz.[57]

Bu bakımdan, "(müteşekkil) psukhe'nin" ve "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'nin" birbirine "nisbet'li rabt'ı (connexio ratio'nalis)" düşünülebilecek bir husus değildir.

"Doğ'u'ş (genesis)" bakımından, "rabt'ed'i'l'i suret'in", yani "(müteşekkil) psukhe'nin", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" bizatihi "temas'ı'ndan (contacto)" da bahsedilemez.

Bu manada "temas'ı (contacto)", "nazariyat (theoria)" esasında "inşa et'mek" de, yani "yaz'mak" da imkan dahilinde değildir.

Bu itibarla, "(müteşekkil) psukhe'den" hareketle, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" düşünemeyiz.

Aksi takdirde "nazariyat (theoria)" tasavvuru iptal olur.

"Asl'i isim", yani "(müteşekkil) psukhe", "suret'li vasf'a" mahsus "(bir) yer'dir" ve, yukarıda belirtilen şekilde, "(bir) an'lı'k'tır"

"(Müteşekkil) psukhe" yukarıda ifade edilen şekilde "ken-

---

[56] Bu hususu, "Theologia'nın Esasları-Felsefe'nin ve Teoloji'nin Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ele aldık.

[57] Bu noktaya, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak temas ettik.

di'ni işit'e'n suret'li ses'tir"; bu nokta gözden kaçırılmadan.

"Suret'li vasıf", "asl'i ism'e", yani "(müteşekkil) psukhe'ye", "asl'i isim teşkil'i" suretiyle tayin edilen "hudud'dur".[58]

"Mecaz'en" ifade edersek, bu manada "hudud", "demir hadde'si'ne" benzer; "eriyik" haldeki "demir cevher'i'ni", "kendi iç'i'n'den ak'ı't'mak" suretiyle, "kendi'si" esasında "dök'e'n" olarak.[59]

Bu bakımdan, yukarıda belirtilen manada "hudud'u", "sınır"[60] suretiyle ele almak ve bu yolla, "suret'li vasıf" esasında "hariç'ten" bahsetmek imkan dahilinde değildir.[61]

"Asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe", "suret'li vasf'ın" bu manada kaydına tabidir.

Tekraren belirtelim; "suret'li vasıf", "(müteşekkil) psukhe'ye", "asl'i isim teşkil'i" esasında tayin edilen "hudud'dur"

Bu manada olmak üzere, "(müteşekkil) psukhe", "kendi'ne" mahsus "hudud'u" bizatihi "iç'te taşı'r"

Bu manada "hudud'un", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsusen "dış" teşkil etmesi yahut herhangi bir şekilde "dış'a rabt'ı"[62] düşünülebilecek bir husus değildir.

Belirtmeden geçmeyelim; "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "dış", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-

---

[58] "Asl'i isim", yani "(müteşekkil) psukhe", "basit manzara doğ'u'ş'u" suretiyle teşkil olur.

[59] Burada, "dök'e'n" ile, "eriyik demir cevher'i'ne" mahsusen "dök'ü'm yap'a'n'ı", yani "hadde'yi" kastediyoruz.

[60] "Sınır" fikrinden, "Dialektik ve Nazariyat-Dialektik Mantık'ın ve Spekülatif Felsefe'nin Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta bahsettik.

[61] Bu hususun, "yadsıma (negatio)" ve "belir'le'n'i'm" ile alakasını bu bölümde inceledik.

[62] "(Müteşekkil) psukhe'ye" mahsusen "dış'a rabt'ı" kastediyoruz.

ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak "basit manzara'dır"

"Basit manzara" bu itibarla "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "(bir) yer'dir"

"Gayrı nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ir-ratio'nalis)" itibariyle, "suret'li vasıf'tan", "basit manzara'ya" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" düşünülemez.

Aksi takdirde, "basit manzara'yı", "suret'li vasf'a" mahsus "(bir) yer" esasında ele almış oluruz ki, "nazariyat (theoria)" cihetinden bu imkan dahilinde değildir.[63]

Bu sebeple, "suret'li vasıf", "basit manzara'ya" mahsus "hudud" olarak ele alınamaz.

Tekraren belirtelim; "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'den", "kendi'ne" mahsus "hudud'u" bizatihi "iç'te taşı'yan (bir) yer" olarak bahsederiz.

Bu ifade esasen "nazariyat'a (theoria)" mahsus "suret'li ism'in" genel bir "tanı'm'ı'dır"

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "suret'li isim", "kendi'ne" mahsus "hudud'u" bizatihi "iç'te taşı'yan (bir) yer'dir"; bu manada.[64]

Ancak, "nazariyat (theoria)" itibariyle "suret'li ism'i", "basit manzara'ya" mahsus "hudud" olarak düşünemeyiz.

Aksi takdirde "suret'li vasf'ı", "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe" ile karıştırmış oluruz.

"Basit manzara", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsusen "bir sahne'dir"; bu sebeple.

"Suret'siz fiil" ise, yukarıda belirtilen manada olmak üzere "suret'li vasf'a", yani "suret'li ism'e" mahsus "hudud'a", "asl'i

---

[63] Bu noktalara, "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapta temas ettik.

[64] "(Bir) yer" ile, tekraren belirtelim, "iç'te taşı'n'a'n'a" mahsusen "basit ve iç'li suret'i" kastediyoruz.

isim teşkil'i" esasında tayin edilen "suret'siz hareket'tir"

Bu manada "suret'siz hareket", tekraren belirtelim, yukarıda belirtilen manada "hudud" olarak "suret'li vasf'a", "iç" esasında mahsustur.

"Nazariyat (theoria)" itibariyle, "suret'siz fiil'den", "(müteşekkil) psukhe'ye" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" düşünemeyiz.

Aksi takdirde bizatihi "suret'siz fiil'i", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsusen yukarıda belirtilen manada "hudud" esasında ele almış ve bu yolla "nazariyat (theoria)" tasavvurunu iptal etmiş oluruz.

Bu bakımdan, bizatihi "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsusen "suret'siz hareket'ten" bahsedilemez.

"(Müteşekkil) psukhe'yi", bu sebeple "suret'siz hareket'in" kaydına bağlayamayız.

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "suret'li vasf'ı", "fikriyat (logia)" esasındaki "kinematik" veya "mekanik" suretiyle ele almak imkan dahilinde değildir.

"Suret'li vasf'ı", "fikriyat (logia)" esasında "hareket ed'e'n" bir "nokta" olarak düşünmek veya "suret'li vasf'a" bizatihi "kütle" tayin etmek yoluyla "kuvvet'in" kaydına bağlamak "abes'tir"; bu sebeple.

Bu manada "suret'siz hareket", "iç'yüz" cihetinden ifade edersek "ışı'k'tır"; bu itibarla da "ay'dı'n'lı'k'tır".[65]

"Rabt'ed'i'l'i suret" vasıtasıyla "suret'siz hareket" teşkilinden bahsedilemez.

Aksi takdirde, "rabt'ed'i'l'i suret'i", "suret rabt'ed'e'n cevher" ile karıştırmış oluruz.

Bu manada "suret'siz hareket'e" mahsus "kayna'k", bu ba-

[65] "Issı'lık" cihetinden, yukarıda belirtilen manada "hudud" olarak "suret'li vasf'a" uygun şekilde.

kımdan "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'dir"

Yukarıda anlatılan şekliyle "suret'siz hareket'', "basit manzara'ya" mahsusen düşünülen "çık'ı'ş (exodos)" ve "gir'i'ş (eisodos)" ile de alakalıdır; bu husus gözden kaçırılmadan.[66]

Bu manada "suret'siz hareket'i" dikkate alarak ifade edersek, "suret'li vasıf", "ay'dı'n'lık hudud'tur"

Ancak, "ay'dı'n'lık hudud'u", "sınır" esasında ele almak ve bu "sınır'a" mahsusen geniş manadaki "öte'yi" düşünmek "nazariyat (theoria)" bakımından imkan dahilinde değildir.

"Sınır" ve "öte'si", "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" ve bu itibarla da birbiri ile "nisbet'li alaka'nın (relatio ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

"Ay'dı'n'lık hudud'a" mahsusen "nisbet'li rabt'tan (connexio ratio'nalis)" bahsedilemez; bu sebeple.

Yukarıda belirtilen manada olmak üzere, "ay'dı'n'lık" ve "hudud", "gayr'ı nisbet'li rabt'ın (connexio ir-ratio'nalis)" kaydına tabidir.

Bu itibarla, "(bir) yer'e" mahsusen "öte'den" söz edemeyiz.

Bu bakımdan, "nazariyat (theoria)" itibariyle "suret'li isim", tekraren belirtelim, yukarıda anlatılan şekilde "kendi'ne" mahsus ay'dı'n'lık hudud'u" bizatihi "iç'te taşı'yan (bir) yer'dir"

Bu meyanda bir hususa öncelikle değinelim.

"Asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'yi", "fikriyat (logia)" esasındaki "dil'e" ve bu itibarla da "(bir) dil'e" mahsusen "keyf'i (willkürlich)" şekilde tayin edilen bir "ad" olarak ele

---

[66] "Basit manzara'ya" mahsusen "çık'ı'ş'tan (eksodos)" ve "gir'i'ş'ten (eisodos)", "Theographia'nın Esasları-Teoloji ve Matematik İnşası Üzerine Bir İnceleme" ve "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Irrationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitaplarda bahsettik.

almak esasen "abes'tir".[67]

Aksi takdirde "nazariyat (theoria)" tasavvurunu iptal etmiş oluruz.

"Fikriyat (logia)" esasındaki "dil'e" mahsus "kayna'k", "nazariyat (theoria)" esasındaki "müteşekkil dil'dir"

Bu bakımdan, "fikriyat (logia)" esasındaki "(bir) dil'e" mahsus "kayna'k'ı", yani "müteşekkil dil'i" ve bu itibarla da "nazariyat (theoria)" tasavvurunu iptal etmek suretiyle "ism'in ve vasf'ın", "düş'kün'e" mahsusen "(bir) dil" yoluyla ve "keyf'i (willkürlich)" şekilde tayin edilebileceğini düşünmek, "arıza'lı theo-logia" teşkiline yol açar.

"Doğ'u'ş (genesis) yoluyla gelen "suret'li isim", yani "(müteşekkil) psukhe", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" mahsusen "hudud tayin'i (determinatio)" esasında ele alınamaz.

Öncelikle belirtelim; "nazariyat'a (theoria)" mahsusen yukarıda anlatılan manada "hudud'u", yani "suret'li isim" teşkilini kayıt altına alan "suret'li vasf'ı", "hudud tayin'i (determinatio)" fikri ile karıştırmamak gerekir.

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "hudud", yani "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsusen "suret'li vasıf", sadece "(bir) suret'li ism'i", teşkil cihetinden yukarıda belirtilen şekilde kayda bağlar.

"(Bir) suret'li ism'e" mahsus "hudud'u'n", öbür "(bir) suret'li isim'ler'e" mahsus "hudud'lar" ile "nisbet (ratio)" esasında birbirine "rabt'ı (connexio)" imkan dahilinde değildir.

Oysa "hudud tayin'i (determinatio)", "nazariyat (theoria)"

---

[67] Württemberg'li Hegel'in "mutho-graphia" esasındaki "nisbet'li theologia'sı'nın (theo-logia ratio'nalis)" bu cihetten "arıza'lı" olduğu hususuna, "Dialektik ve Nazariyat-Dialektik Mantık'ın ve Spekülatif Felsefe'nin Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta temas ettik.

itibariyle ifade edersek, bu manada "(bir) suret'li ism'e" mahsus "hudud'u", "hariç'te" kaldığı düşünülen "(bir) suret'li isim'ler'e" mahsus "hudud'lar'dan", bu "hudud'lar'ı", "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydı altına almak suretiyle tefrik eder.

"Hudud tayin'i'ni (determinatio)" bu bakımdan "nisbet'li theo-logia" suretiyle ele almak gerekir.

Ancak, "nazariyat (theoria)" itibariyle "hudud", "gayr'ı nisbet'li theo-logia'nın (theo-logia ir-ratio'nalis)" kaydına tabidir.[68]

Bu sebeple, "nazariyat (theoria)" itibariyle "hudud'u", "hudud tayin'i (determinatio)" suretiyle ele almak imkan dahilinde değildir.

"Sınır" fikri, "hudud tayin'i (determinatio)" düşüncesinde "analitik'tir"; oysa "nazariyat'a (theoria)" mahsus "hudud" fikri vasıtasıyla "suret'li ism'e" mahsusen "sınır'dan" bahsedemeyiz.

"Hudud tayin'i (determinatio)" fikrinin esası, yukarıda belirttik, "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" suretiyle "nisbet'li alaka (relatio ratio'nalis)" teşkilidir.

Bu manada olmak üzere, "hudud'a" dahil edilen ile, "hudud" itibariyle "hariç'te" bırakılan, "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" ve bu itibarla da "nisbet'li alaka'nın (relatio ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

"Hudud'a" dahil edilen ve "hudud" itibariyle "hariç'te" bırakılan, "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına tabidir; böyle de söyleriz.

"Nazariyat (theoria)" itibariyle ne "(müteşekkil) psukhe",

---

[68] "Nisbet'li theo-logia'dan (theo-logia ratio'nalis)" ve "gayr'ı nisbet'li theo-logia'dan (theo-logia ir-ratio'nalis)", "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapta ayrıntılı olarak bahsettik.

"suret rabt'ed'e'n cevher'e iç" olarak düşünülebilir, ne de "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe", "(müteşekkil) psukhe'ye iç" olarak.

"(Müteşekkil) psukhe'den", "suret rabt'ed'e'n cevher'e iç" olarak bahsetmek, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" bizatihi "basit manzara" esasında ele almak anlamına gelir.

Ancak, "suret rabt'ed'e'n cevher'den", "basit manzara" esasında, yani "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "yer (topos)" olarak bahsedemeyiz.

"Suret rabt'ed'e'n cevher", "suret" esasındaki "yer'in (topos)" kaydına bağlanamaz; bu sebeple.

"Suret rabt'ed'e'n cevher'den", "(müteşekkil) psukhe'ye iç" olarak söz etmek ise, "suret rabt'ed'e'n cevher'i", "suret'li vasıf" esasında ele almak anlamına gelir ki, bu düşünce "abes'tir"

Bu husus ayrıntılı olarak kolaylıkla açılabilir.

"Suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe" ile, "rabt'ed'i'l'i suret" olarak "(müteşekkil) psukhe" arasındaki "alaka'nın (relatio)" esası, "doğ'u'ş'un (genesis)" kaydına bağlı olarak "gayr'ı nisbet'tir (ir-ratio)"

Bu manada "gayr'ı nisbet (ir-ratio)", "iç'iç'e'lik" esasındaki "gayr'ı nisbet'li alaka'nın (relatio ir-ratio'nalis)" kaydı altına alınamaz.

"Doğ'a'n'a" mahsus "kayna'k", "doğ'u'r'a'n'dır"

Ancak, "doğ'u'r'a'n'ı" ve "doğ'a'n'ı", "iç'iç'e'lik" esasındaki "gayr'ı nisbet'li alaka'nın (relatio ir-ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak düşünemeyiz.

Sebeplerini yukarıda kısaca anlattık.[69]

---

[69] Bu noktaları, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak ele aldık.

Geniş manada ifade edersek, "yad'sı'ma'nın (negatio)" esası, "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak, "hudud" ve bu itibarla "hariç" teşkilidir.[70]

"Hudud tayin'i (determinatio)" bu bakımdan "yad'sı'ma (negatio)" olarak düşünülebilir; tekraren belirtelim, "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" ve bu itibarla da "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydı altında.

Ancak, sebeplerini yukarıda anlattık, "suret'li ism'e" mahsus "hudud", yani "suret'li vasıf", "hudud tayin'i (determinatio)" ve bu itibarla da "yad'sı'ma (negatio)" yoluyla ele alınamaz.[71]

"Asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe" vasıtasıyla, "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsusen "yad'sı'n'a'n'dan", yani "hariç'te tut'u'la'ndan" bahsetmek "nazariyat (theoria)" itibariyle imkan dahilinde değildir; kısaca ifade edersek, bu sebeple.

Bu ifadeler, "kendi'ni işit'mek", "kendi'ni gör'mek" ve "kendi'ni seyr'et'mek" cihetinden de geçerlidir.

Yukarıda, "nazariyat'a (theoria)" mahsus "suret'li isim'den" ve bu itibarla da "suret'li vasıf'tan" ve "suret'siz fiil'den" bahsettik; yani "(müteşekkil) psukhe'den" ve "suret'siz hareket'in" kaydına bağlı olarak "hudud'dan"

Bu ifadeleri esas almak suretiyle "nazariyat'a (theoria)" mahsus "zamir'i" inceleyelim.

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si", "basit manzara'nın" ve "(müteşekkil) psukhe'nin", "theo-graphia makine'si" marife-

---

[70] Bu hususa, "Dialektik ve Nazariyat-Dialektik Mantık'ın ve Spekülatif Felsefe'nin Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta değindik.

[71] Spinoza'nın "nisbet'li theo-logia'sı'na (theo-logia ratio'nalis)" mahsus "omnis determinatio est nagatio" ifadesini bu cihetten ele alarak değerlendirmek gerekir; Hegel'e mahsus "nisbet'li theo-logia (theo-logia ratio'nalis)" ile beraberce.

tiyle "tasvir" ve "zamir" esasındaki "yaz'ı'm'ı (graphia)" suretiyledir; bu husus gözden kaçırılmadan.

"Nazariyat'a (theoria) mahsus "tasvir", "basit manzara'ya" mahsus "iç'yüz'ün", "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)" esasında "yaz'ı'm'ı'dır (graphia)", yani "inşa'sı'dır"

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "zamir" ise, "suret'li ism'e", yani "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz'ün", "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)"

Bunlardan kısaca "basit manzara'ya" ve "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz'ün", "theo-graphia makine'si" marifetiyle, "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)", yani "inşa'sı" şeklinde de söz ettik.

Bu bakımdan "zamir", yukarıda belirtilen manadaki "tasvir'e" mahsus "bileş'e'n'dir (componens)"; "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak.

Bu itibarla, "tasvir'den", "basit manzara'ya" mahsus "iç'yüz" ve "asl'i zamir'den" de, yani "tasvir'e" mahsus "o'dan (hüve)" da, "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz" olarak bahsederiz.

Bir hususu öncelikle belirtelim.

Yukarıda ifade edilen manada olmak üzere "iç'yüz'ü", "suret'e" mahsus "iç" ile karıştırmamak gerekir.

Aksi takdirde, mesela "asl'i zamir'i", yani "tasvir'e" mahsus "o'yu (hüve)", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsusen "iç" olarak düşünmüş oluruz ki, bu imkan dahilinde değildir.

"Tasvir" ve "o (hüve)", "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına bağlıdır; "basit manzara" ve "(müteşekkil) psukhe" ise "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)"

Bu bakımdan, "nazariyat (theoria)" itibariyle "zamir", "suret'li ism'e" mahsus "iç" esasında ele alınamaz.

"Asl'i zamir", yani "o (hüve)", "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına tabidir ve, yukarıda belirtilen manada "iç'yüz yaz'ı'm'ı" suretiyle "(müteşekkil) psukhe'yi ikame ed'e'r"

"Nazariyat (theoria)" itibariyle, "zamir'in, suret'li ism'i ikame et'me'si'ni" bu esasta düşünürüz.

"(Müteşekkil) psukhe" ise, yukarıda belirttik, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydı altındadır.

Bu bakımdan, "theo-graphia makine'si" marifetiyle "zamir teşkil'i" suretiyle, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'dan (topo-graphia ir-ratio'nalis)", "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ratio'nalis)", "geç'i'ş (transitio)" temin edilir.

Şöyle de söyleriz; yukarıda belirtilen manada olmak üzere, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'dan (topo-graphia ir-ratio'nalis)", "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ratio'nalis)", yukarıda belirtilen manada "iç'yüz yaz'ı'm'ı" suretiyle "geç'i'l'i'r"

"Basit manzara'ya" mahsus "iç'in" teşkil esası, "doğ'u'ş (genesis)" suretiyle "gayr'ı nisbet'li rabt'tır (connexio ir-ratio'nalis)"; "basit manzara'ya" mahsus "iç" bu itibarla "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına tabidir.

"Basit manzara", bu bakımdan "(müteşekkil) psukhe'ye", "suret'li vasf'a" ve "suret'siz fiil'e" mahsusen "gayr'ı nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ir-ratio'nalis)".[72]

---

[72] Bu noktalardan, "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapta ayrıntılı olarak bahsettik.

"Basit manzara'ya" mahsus "iç'ten", bu manada "gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" vasıtasıyla söz ederiz.

"İç'yüz" ise, tekraren belirtelim, "basit manzara'ya" mahsus "iç'in", "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak, "theo-graphia makine'si'ne" mahsus "tab" suretiyle "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)" esasındaki "yaz'ı'm'ı (graphia)" suretiyle teşkil olur.

Bu manada olmak üzere, "tasvir", "basit manzara'dan" gelen "iç'yüz'dür"; "zamir" ise, "suret'li isim'den" gelen "iç'yüz"

"Zamir" teşkilinin esası "theo-graphia makine'si'dir"

Bu noktaları, "theo-graphia makine'si'nden" bahsetmek suretiyle ayrıntılı olarak açalım; "(müteşekkil) psukhe suret'i'ne" mahsusen.

"Şuur" teşkiline mahsus "baş'la'n'gıç", tekraren belirtelim, "zamir" teşkilidir; bu husus gözden kaçırılmadan.

"Theo-graphia makine'si" ile, "sarraf" olarak "psukhe'nin", "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla "evvel mahfuz'u", "asl'i isim" olarak, yani "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" bizatihi "baş'la'n'gıç" olmak üzere, "tab" ve "darb" suretiyle "iş'le'yiş'i'ni (mechanismus)" kastediyoruz.[73]

"Theo-graphia makine'si" bu yolla "müteşekkil dil", yani "(müteşekkil) psukhe suret'i" teşkil eder.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i'ni", "(müteşekkil) psukhe" teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" mahsusen düşünürüz.

Bu bakımdan, yukarıda belirtilen "baş'la'n'gıç", bahis konusu "(bir) an'ı" aşan şekilde, "zaman" esasında bir "sı-

---

[73] "Theo-graphia makine'si'ne", "2.2. Kendi'ni İşitmek" ve "2.3. Kendi'ni Görmek" başlıklı bölümlerde ayrıntılı olarak temas ettik.

ra'la'ma'nın (ordo)" kaydına bağlanamaz.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i'ni", "terkib (sunthesis, compositio)" esasında ele alamayız; bu sebeple.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i", belirtilen manada "(bir) an'lı'k'tır"

"(Müteşekkil) psukhe suret'i", "basit manzara'ya" mahsus "uz'a'n'ı'ş (tensio)" esasında düşünülen "yer'in (topos)" ve bu itibarla da "(bir) yer'in" kaydına bağlıdır; bu husus gözden kaçırılmadan.[74]

"Theo-graphia makine'si", yukarıda belirtilen şekilde, "iç'te, (müteşekkil) psukhe taşı'yan basit manzara'dan" hareketle ve "tab" suretiyle "o (hüve) tasvir'i", "o (hüve) tasvir'i'nden" hareketle ve "darb" suretiyle "iç'te, (müteşekkil) o (hüve) taşı'yan basit manzara", bu "basit manzara'dan" hareketle ve "tab" suretiyle "ben (ene) tasvir'i", "ben (ene) tasvir'i'nden" hareketle ve "darb" suretiyle "iç'te, (müteşekkil) ben (ene) taşı'yan basit manzara" ve bu "basit manzara'dan" hareketle ve "tab" suretiyle de "sen (ente) tasvir'i" teşkil eder.

"İç'te (müteşekkil) psukhe taşı'yan basit manzara", "iç'te, (müteşekkil) o (hüve) taşı'yan basit manzara" ve "iç'te, (müteşekkil) ben (ene) taşı'yan basit manzara", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydı altındadır.

"O (hüve)" tasvir'i'ni", "ben (ene) tasvir'i'ni" ve "sen (ente) tasvir'i'ni" ise, "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına tabi olarak düşünürüz.

"İç'te (müteşekkil) psukhe taşı'yan basit manzara", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla "suret rabt'ed'e'n cevher'den" gelir; "uz'a'n'ı'ş'ın (tensio)", "(bir) an'ın" ve "(bir) yer'in" teşkil esası olarak.

---

[74] Bu manada "(bir) yer'den" ve "(bir) an'dan", "2.2. Kendi'ni İşitmek" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak bahsettik.

"O (hüve) tasvir'i", yukarıda anlatılan şekilde, "iç'te, (müteşekkil) psukhe taşı'yan basit manzara'ya" mahsus "iç'yüz'dür"; "ben (ene) tasvir'i", "iç'te, (müteşekkil) o (hüve) taşı'yan basit manzara'ya" mahsus "iç'yüz'dür" ve "sen (ente) tasvir'i", "iç'te, (müteşekkil) ben (ene) taşı'yan basit manzara" mahsus "iç'yüz"

Bu bakımdan "o (hüve) tasvir'i", "iç'te, (müteşekkil) psukhe taşı'yan basit manzara'yı ikame ed'e'r"; "ben (ene) tasvir'i", "iç'te, (müteşekkil) o (hüve) taşı'yan basit manzara'yı"; ve "sen (ente) tasvir'i" de, "iç'te, (müteşekkil) ben (ene) taşı'yan basit manzara'yı".[75]

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "suret'li isim" cihetinden ifade edersek, "tasvir'e" mahsus "o (hüve)", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz'dür"; "tasvir'e" mahsus "ben (ene)", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "iç'yüz'dür"; ve "tasvir'e" mahsus "sen (ente)" ise, "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsus "iç'yüz"

Bu manada "iç'yüz" ile, tekraren belirtelim, "suret'li ism'i ikame ed'e'n zamir'i" kastediyoruz.

Bu bakımdan, "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'yi", "asl'i zamir" olarak "o (hüve) ikame ed'e'r"; "ilk isim" olarak "(müteşekkil) o'yu (hüve)", "ilk zamir" olarak "ben (ene) ikame ed'e'r"; ve "nihai isim" olarak "(müteşekkil) ben'i (ene)" de, "nihai zamir" olarak "sen (ente) ikame ed'e'r"

Tekraren ifade edelim; "zamir", "suret'li ism'e" mahsusen "iç'te taşı'n'a'n" olarak ele alınamaz; aksi takdirde "zamir'i", "suret'li vasıf" ile karıştırmış oluruz.

"Basit manzara'yı" ve "basit manzara'ya" mahsusen "iç'yüz" esasında teşkil olan "tasvir'i", bizatihi kendileri itiba-

---

[75] Bu bakımdan, yukarıda belirtilen manada olmak üzere, "tasvir'i", "basit manzara'yı" ikame eden "zamir" esasında düşünebiliriz. Bu husus kolaylıkla açılabilir.

riyle, yani "vasıta'sız" olarak, "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" suretiyle düşünemeyiz.

Bu noktayı açalım.

"Basit manzara'nın" teşkil esası "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'dır (topo-graphia ir-ratio'nalis)"; "tasvir'in" teşkil esası ise "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)"; bu sebeple.

Bu manada olmak üzere "basit manzara", "gayr'ı nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ir-ratio'nalis)".[76]

"Tasvir'i" ise, "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" esasında düşünürüz.

Bu hususa aşağıda ayrıntılı olarak temas ettik.

Bu bakımdan, "şuur" teşkilinin esası, "topo-graphia'lar" itibariyle "geç'i'ş'tir (transitio)"

"Theo-graphia makine'si", "tab" suretiyle "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'dan (topo-graphia ir-ratio'nalis)", "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ratio'nalis)" ve, "darb" suretiyle de, "nisbet'li topo-graphia'dan (topo-graphia ratio'nalis)", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ir-ratio'nalis)" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" temin eder; bu manada.

"Theo-graphia makine'si'ne" mahsus "yaz'ı'm'ı (graphia)", yani "inşa'yı", "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "doğ('u'r)'u'ş (genesis)" ile karıştırmamak gerekir.

"Tab" ve "darb" suretiyle, "basit manzara doğ'u'ş'u'ndan" bahsetmek imkan dahilinde değildir.

Bu hususa, "basit manzara" esasında düşünülen "(bir) yer'e" ve "(bir) an'a" mahsusen yukarıda kısaca temas ettik.

"Suret'li ism'i" ve "suret'li ism'e" mahsus "iç'yüz" olarak

---

[76] Şöyle de söyleriz; "basit manzara", "suret'siz hareket'in" kaydına bağlı "hudud'a" mahsusen "gayr'ı nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ir-ratio'nalis)"

"zamir'i", tekraren belirtelim, "iç-dış alaka'sı" esasında ele alamayız.

"Suret'li isim", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydı altındadır; "zamir" ise "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)"

"Suret'li isim" ve "zamir" arasındaki "alaka (relatio)", bu bakımdan, "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına da bağlanamaz.

Aksi takdirde, "suret'li isim'den" bizatihi "zamir'e", "vasıta'sız" şekilde "geç'i'ş (transitio)" düşünmüş oluruz ki, "nazariyat (theoria)" itibariyle bu imkan dahilinde değildir.

"Suret'li ism'e" mahsus "iç'yüz" olarak "zamir", "theo-graphia makine'si" marifetiyle teşkil olur; bu sebeple.

Mesela "o'dan (hüve)", "theo-graphia makine'si" marifetiyle, "(müteşekkil) psukhe'nin tab'ı" suretiyle teşkil olan "iç'yüz" olarak bahsederiz; bu manada.

Bu hususu "darb" cihetinden de ifade edelim.

"Theo-graphia makine'si", "iç'yüz" olarak "zamir'i", "darb" suretiyle "gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" esasında "suret'li isim" olarak teşkil eder; "suret'li isim", "iç'in" kaydına bağlıdır.

"Basit manzara", "suret'li ism'i iç'te taşı'r"; bu manada.

Mesela, "(müteşekkil) o (hüve)", "o'nun (hüve) darb'ı" suretiyle teşkil olan "suret'li isim'dir"; "iç'in" belirtilen manada kaydına tabi olarak.

"Suret'li isim", teşkil itibariyle, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydı altındadır; "tasvir'e" mahsus "bileş'e'n (componens)" olarak "zamir" ise, "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)"; tekraren belirtmiş olalım.

"Theo-graphia makine'si", "suret'li isim'ler'i", yani "(müte-

şekkil) psukhe'yi", "(müteşekkil) o'yu (hüve)" ve "(müteşekkil) ben'i (ene)" ve, "zamir'ler'i", yani "o'yu (hüve)", "ben'i (ene)" ve "sen'i (ente)", "vasat'a" mahsusen "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" teşkil eden surette ve yukarıda anlatılan şekilde "bir'bir'i'ne rabt'ed'e'r"

"(Müteşekkil) psukhe suret'i" bu bakımdan "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ir-ratio'nalis)" ve "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ratio'nalis)" mahsusen "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"; tekraren belirtelim, "theo-graphia makine'si" marifetiyle; yani "theo-graphia makine'si" esasındaki "yaz'ı'm (graphia)" vasıtasıyla.

Ancak "suret'li ism'in" ve "zamir'in", "theo-graphia makine'si" esasındaki "yaz'ı'm (graphia)" suretiyle "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" esasında teşkil olması, bizatihi "suret'li ism'in" ve "zamir'in", "vasıta'sız" olarak "bir'bir'i" ile "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlandığı anlamına gelmez; sebebini yukarıda anlattık.

Bu bakımdan, mesela, "suret'li ism'in", "iç'yüz" olarak "zamir" esasındaki "yaz'ı'm'ı (graphia)" yoluyla düşünülen "suret'li ses'in kendi'ni işit'me'si", "aks'et'me (reflexio)" esasında ele alınamaz.

"Aks'et'me (reflexio)", "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına tabidir.

"Theo-graphia makine'si" esasındaki "tab" suretiyle "aks'et'me'den (reflexio)" bahsedemeyiz.

Kısaca ifade edersek, "iç'yüz" olarak "zamir", "suret'li ism'e geri bük'ü'l'ü'ş" esasında ele alınamaz; bu sebeple.

"Zamir", "aks'et'me'nin (reflexio)" kaydına bağlanmadan, "nisbet'li vasat" olarak "müteşekkil dil'e" mahsus "bileş'e'n'dir (componens)"

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si", "basit manzara'nın" yukarıda anlatılan şekilde "tasvir" ve "suret'li ism'in" de "zamir"

olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)" yoluyladır.

Bu bakımdan, "suret'in, kendi'ni işit'me'si'ni", "suret'in, kendi'ni gör'me'si'ni", "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si'ni" ve bu itibarla da "şuur teşkil'i'ni", "aks'et'me'nin (reflexio)" kaydına bağlı olarak ele alamayız.

Bu noktalara sonraki bölümlerde ayrıntılı olarak temas ettik.

"Suret'in, kendi'ni gör'me'si", "tasvir'e" mahsus "zamir'e", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayini suretiyledir.[77]

Şöyle de söyleriz; "suret", "kendi'ne" mahsusen "işit'i'l'e'n suret'li ses'e", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayin edilmesi suretiyle "kendi'ni gör'ü'r"

"Suret", mesela "basit manzara", "tab" yoluyla, "suret'e" mahsusen "iç'yüz yaz'ı'm'ı" esasında "kendi'ni işit'i'r"; bu hususa yukarıda temas ettik.

Bu itibarla, "suret'in, kendi'ni gör'me'si", "theo-graphia makine'si" marifetiyle teşkil olan "iç'yüz'e", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayini suretiyledir.

Bu noktayı açalım.

Yanlış anlamaya meydan vermemek için bir hususu öncelikle belirtelim.

Yukarıda belirtilen "hayal" esasındaki "şekl'e" mahsus "asıl", "iç'yüz'dür"; yani "tasvir'dir" ve "tasvir'e" mahsus "zamir'dir"

Bu bakımdan, bu manada "hayal'i", "asl'ı" bulunmayan "hayal", yani "tahayyül (phantasia)" olarak ele alamayız.

Bu manada "hayal'den", sonraki bölümlerde "(müteşekkil) hayal" olarak bahsettik.

---

[77] Tekraren belirtelim; bu manada "şekil" ile "sınır'ı" kastediyoruz.

"Theo-graphia makine'si" marifetiyle "tasvir teşkil'i'nin" esası, "zamir'e" ve "nite'l'i'k'e" mahsusen "nisbet'li rabt'tır (connexio ratio'nalis)"

Bu itibarla "tasvir", "zamir'e" ve "nite'l'i'k'e" mahsusen "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"

"Zamir" fikrinden "nazariyat (theoria)" itibariyle yukarıda bahsettik.

"Suret'li ism'e iç" olarak "suret'li vasıf", "suret'li ism'e" mahsus "hudud'dur"; bu noktaya yukarıda temas ettik.

"Nite'l'i'k", "suret'li vasf'a" mahsus "iç'yüz'dür"

"Nite'l'i'k", "suret'li vasf'a" mahsus "iç'yüz'ün", yukarıda anlatılan şekilde, "theo-graphia makine'si" marifetiyle "iç'yüz" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)" esasında teşkil olur.

"Nite'l'i'k", "tasvir'e" mahsus "bileş'e'n'dir (componens)"

Bu bakımdan "nite'l'i'k", "zamir'e" mahsus "sınır'dan" ibarettir.

Bu itibarla "zamir", "tasvir" itibariyle, "kendi'ne" mahsus "sınır" suretiyle "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına tabidir.

Şöyle de söyleriz; "kendi'ne" mahsus "sınır" suretiyle "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlanan "iç'yüz", "zamir'dir"

Bu ifade, "zamir'e" mahsusen bir "tanı'm" teşkil eder.

"Tasvir" esasında olmak üzere, "kendi'ne" mahsus "sınır" suretiyle "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlanan "iç'yüz'den", "zamir" olarak söz ederiz.

Bu manada "sınır", tekraren belirtelim, yukarıda anlatılan şekilde "nite'l'i'k'tir"

Bu manada "sınır'dan", "yad'sı'ma (negatio)" esasında bahsedilemez; yani "sınır'a" mahsusen "muhteva" ve "öte" düşünülemez.

Sebeplerini "basit ve iç'li suret" teşkili itibariyle yukarıda anlattık.

Bu bakımdan, "nazariyat'a (theoria)" mahsusen "kendi'ni gör'mek", "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına bağlı olan "zamir'e" ve "zamir'e" mahsus "sınır'a", yani "nite'l'i'k'e", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayini suretiyledir.

"Muhayyile", yukarıda belirtilen manada olmak üzere, "zamir'e", "sınır" esasında "hayal" tayin eder.[78]

Bu manada "hayal'e" mahsus "asıl", "nite'l'i'k'tir" ve bu itibarla da "sınır'dır"; bu sebeple.

"Sınır" esasında "hayal", "şekl'in" kaydına bağlıdır.

Bu manada "şekl'i", "suret" ile karıştırmamak gerekir.

"Suret" ile, tekraren belirtelim, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına tabi olarak "basit ve iç'li suret'i" kastediyoruz.

Bu manada "şekl'i" ise, "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydı altında düşünürüz.

Bu itibarla, "suret'in, kendi'ni gör'me'si", yukarıda anlatıldığı üzere, "muhayyile" marifetiyle "sınır" esasında teşkil edilen "hayal" ve bu "hayal'e" mahsus "şekil" yoluyladır.[79]

Bir noktaya kısaca değinmek suretiyle bu bölümü nihayete bağlayalım.

Yukarıda "suret'li isim", "zamir" ve "hayal" itibariyle anlatılanlar esasen "dil theo-logia'sı'na" mahsustur.

---

[78] Yanlış anlamaya meydan vermemek için belirtelim; "sınır" esasında "hayal" ifadesiyle, "asl'ı" bizatihi "sınır" olan "hayal'i" kastediyoruz. Bu bakımdan, bu surette "hayal", "(müteşekkil) hayal'dir" ve, "tahayyül (phantasia)" olarak ele alınamaz.

[79] Bu hususa, "2.3. Kendi'ni Görmek" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak temas ettik.

"Dil theo-logia'sı" ile, "dil nazariyat'ı'na mahsus fikriyat'ı" kastediyoruz.

Bu bakımdan, "suret'li isim" ve "zamir" arasındaki "alaka'dan (relatio)", "dil theo-logia'sı" suretiyle yukarıda bahsettik.

"Dil theo-logia'sı'nın" esası "müteşekkil dil'dir"; yani "(müteşekkil) psukhe suret'i'dir".[80]

Geniş manada ifade edersek, "isim" ve "zamir" arasındaki "alaka'nın (relatio)" mahiyeti ortaya konmadan "dil" ve bu itibarla da "(müteşekkil) suret" teşkilinden "nazariyat (theoria)" itibariyle bahsetmek imkan dahilinde değildir.

"Dil theo-logia'sı" tesisi yukarıda anlatılan şekilde "isim" ve "zamir" arasındaki "alaka'nın (relatio)" kaydına bağlıdır.

"İsim" ve "zamir" arasındaki "alaka'yı (relatio)", "fikriyat (logia)" esasındaki "(bir) dil'e" mahsus "kullan'ı'm" yoluyla ele alarak açamayız.

"Fikriyat (logia)" esasındaki "(bir) dil'in" bizatihi "kullan'ı'm'ı" esasında, yukarıda bahsedilen manada "dil theo-logia'sı" tesis etmek düşünülebilecek bir husus değildir; "dil'e" mahsus "kayna'k" ortaya konmadan "dil theo-logia'sı'ndan" bahsedilemez; bu sebeple.

"(Bir) dil'in" bizatihi "kullan'ı'm'ı" esasında olmak üzere, "dil'e" mahsus "kayna'k" açılamaz.

"Felsefe" adı ile anılan "fikriyat'a (logia)" mahsus "tarih" itibariyle, "nazariyat (theoria)" esasında teşkil edilen "dil theo-logia'sı'ndan" söz edemeyiz.[81]

---

[80] "Dil theo-logia'sı", "suret nazariyat'ı" esasında "müteşekkil dil" olarak "nazar'i musiki'yi" de kuşatır. Bu manada "müteşekkil dil'i", "4. Suret Nazariyatı ve Şuur'' başlıklı bölümde inceledik.

[81] Bu manada "tarih'ten", "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" ve "Dialektik ve Nazari-

Mesela, Frege'nin "Sinn" ve "Bedeutung" üzerine çalışması, yukarıda belirtilen manada "dil theo-logia'sı" esasında ele alınamaz.

Frege, "fikriyat (logia)" esasındaki "(bir) dil'e" mahsusen "kayna'k'tan" bahsetmez; bu sebeple.

Aksi takdirde, "Sinn" ve "Bedeutung" vasıtasıyla "şuur teşkil'i'nden" söz etmek imkan dahiline girerdi.

Bu hususta, "son'ra'ki" çalışmalar da bu ifadelerin kapsamına girer.

"Felsefe" adı ile anılan "fikriyat (logia)", "dil theo-logia'sı" tesisi cihetinden "eksi'k'tir" ve bu itibarla da "arıza'lı'dır"

Bu ifade, "dil'bil'i'm (lingua-logia)" adı ile anılan "fikriyat (logia)" itibariyle de geçerlidir.

"Dil'e" mahsus "kayna'k'ın" açılımına dayanmayan çalışmalardan, "dil'bil'i'm (lingua-logia)" suretiyle bahsedilemez; kısaca ifade edersek bu sebeple.

Sonraki bölümde, "suret'li isim", "zamir" ve "hayal" hususunda anlatılanları esas almak suretiyle "kendi'ni işit'mek'ten" bahsettik.

2.2. Kendi'ni İşitmek

"Suret", "theo-graphia makine'si" marifetiyle, "basit manzara'nın tab'ı" vasıtasıyla "kendi'ni işit'i'r"

"Basit manzara'nın tab'ı" ile, "basit manzara'nın", "tasvir" esasında "yaz'ı'm'ı'nı (graphia)" ve "suret'li ism'in tab'ı" ile de, "suret'li ism'in", "zamir" esasında "yaz'ı'm'ı'nı (graphia)" kastediyoruz.

---

yat-Dialektik Mantık'ın ve Spekülatif Felsefe'nin Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitaplarda bahsettik.

Bu manada "suret'in, kendi'ni işit'me'si", "suret'in, kendi'ni idrak et'me'si'dir"

"Şuur", "nazariyat (theoria)" bakımından "üç'e dür'ü'l'ü'dür"; "kendi'ni işit'mek" itibariyle "şuur", "kendi'ni gör'mek" itibariyle "şuur" ve "kendi'ni seyr'et'mek" itibariyle "şuur"

"Kendi'ni seyr'et'mek" itibariyle "şuur", "kendi'ni gör'mek" itibariyle "şuur'un" kaydına bağlıdır; "kendi'ni gör'mek" itibariyle "şuur" ise, "kendi'ni işit'mek" itibariyle "şuur'un" kaydına tabidir.[82]

Bu bakımdan "suret'in, kendi'ni işit'me'si", "şuur" teşkiline mahsus "baş'lan'gıç'tır"

Bu bölümde "kendi'ni işit'mek" fikrini, "suret'li ses" düşüncesinden de bahsederek inceledik.[83]

"Kendi'ni işit'mek", "nazariyat (theoria)" cihetinden belirtirsek, "theo-graphia makine'si" marifetiyle "suret'li ses idrak et'mek'tir"

"Kendi'ni işit'e'n", yani "suret'li ses idrak ed'e'n", bu bakımdan, "theo-graphia makine'si" vasıtasıyla "rabt'ed'i'l'i suret'tir".[84]

"Rabt'ed'i'l'i suret", "suret'li ses'tir"

"Suret'li ses" olarak "suret", bu bakımdan "theo-graphia makine'si" marifetiyle "kendi'ni işit'i'r"; bu manada.

---

[82] Bu noktaları, "3. Nazariyat ve Şuur" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak inceledik.

[83] "Suret'li ses" düşüncesine, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" ve "Nazari Musiki'nin Esasları-Türk Musikisi'nin Zemini Üzerine Bir İnceleme" adlı kitaplarda ayrıntılı olarak temas ettik.

[84] "Rabt'ed'i'l'i suret" ile, "basit manzara'yı", "basit manzara'ya iç" olarak "asl'i ism'i", yani "(müteşekkil) psukhe'yi" ve "(müteşekkil) psukhe'ye iç" olarak "suret'li vasf'ı" kastediyoruz.

"Kendi'ni işit'mek'ten", bu bölümde, "suret'li ses('ler)" olarak "basit manzara'ya" ve "asl'i ism'e", yani "(müteşekkil) psukhe'ye" ve bu itibarla da, "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" olarak "(müteşekkil) psukhe suret'i'ne" mahsusen bahsettik.[85]

"(Müteşekkil) psukhe", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'den" gelen "suret'li ses'tir"

"(Müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni işit'me'si", "(müteşekkil) psukhe'nin", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "tasvir'e" mahsus "zamir" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)", yani "inşa'sı" suretiyledir.

Bu bakımdan, "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe", "kendi'ni" bizatihi "kendi" suretiyle değil de; "kendi'nin", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "tasvir'e" mahsus "zamir" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)" yoluyla "kendi'ni işit'i'r"

"(Müteşekkil) psukhe suret'i" ile, "suret'li isim('ler)" cihetinden ifade edersek, "(müteşekkil) psukhe'ye", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" ve "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsus "nisbet'li bir'li'k'i (unitas ratio'nalis)" kastediyoruz.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i", tekraren belirtelim, "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)"; "theo-graphia makine'si'nin" kaydına bağlı olarak.

"(Müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni işit'me'si", "(müteşekkil) psukhe'nin", "o (hüve)" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)"; "(müteşekkil) o'nun (hüve) kendi'ni işit'me'si", "(müteşekkil) o'nun (hüve)", "ben (ene)" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)"; ve "(müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni işit'me'si" ise, "(müteşekkil) ben'in (ene)", "sen (ente)" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)" yoluyladır.

Bu bakımdan "suret'in, kendi'ni işit'me'si", "suret'li ism'in" bizatihi "zamir" esasındaki "yaz'ı'm'ı (graphia)" yo-

---

[85] "(Müteşekkil) psukhe", "suret'li ses" esasında "suret'li isim'dir"

luyla "suret'in, kendi'ni idrak et'me'si'dir"

Bu manada "suret'li isim('ler)", yani "(müteşekkil) psukhe", "(müteşekkil) o (hüve)" ve "(müteşekkil) ben (ene)", yukarıda belirtilen manada "suret'li ses('ler)'dir"; bu husus gözden kaçırılmadan.

Tekraren belirtmeden geçmeyelim; "kendi'ni işit'mek", "aks'et'me (reflexio)" suretiyle ele alınamaz.

Bu bakımdan, "şuur teşkil'i", "aks'et'me'nin (reflexio)" kaydına bağlanamaz.

Bu noktaları, bu ve sonraki bölümde açtık.

Yukarıda belirtilen manada "suret'li ses idrak et'mek", yani "kendi'ni işit'mek" esas alınmadan, "nazariyat'a (theoria)" mahsusen "kendi'ni gör'mek'ten", "kendi'ni seyr'et'mek'ten" ve bu itibarla da "üç'e dür'ü'l'ü şuur'dan" bahsedemeyiz.

"Kendi'ni gör'mek", "kendi'ni seyr'et'mek" ve bu itibarla da "üç'e dür'ü'l'ü şuur", "kendi'ni işit'me'nin" kaydına bağlıdır; bu sebeple.

"Suret rabt'ed'e'n cevher'den", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelen "basit manzara", "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe" ve "suret'li vasıf", "nazariyat (theoria)" itibariyle "suret'li ses('ler)'dir".[86]

"Suret'li ses('ler)'e" mahsus "kayna'k", "suret rabt'ed'e'n cevher'dir"; "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "kuvvet'ler"

---

[86] "Suret'li ses('ler)" ifadesi "çok'lu'k (multiplicabilis)" belirtir. Ancak bu bağlamda "suret'li ses('ler)", "gayr'ı nisbet'li bir'li'k'in (unitas irratio'nalis)" kaydına bağlı olarak "gayr'ı nisbet'li çok'lu'k'tur (multiplicabilis ir-ratio'nalis)"; bu husus unutulmadan. Bahis konusu "suret'li ses('ler)", "iç'iç'e'lik'in" kaydına tabi olarak, "bir'bir'i" ile "gayr'ı nisbet'li alaka (relatio ir-ratio'nalis)" teşkil eder; bu sebeple. Bu bakımdan, "suret'li ses('ler)" ifadesini, "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" esasında "çok'lu'k (multiplicabilis)", yani "nisbet'li çok'lu'k (multiplicabilis ratio'nalis)" olarak düşünemeyiz.

cihetinden belirtirsek, "sarraf" olarak "psukhe'dir".[87]

Bahis konusu "suret'li ses('ler)", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.[88]

"Gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" olarak "basit manzara", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla ve, "iç'iç'e'lik" suretiyle "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydı altında teşkil olur; bu manada.

"Suret rabt'ed'e'n cevher'den", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelen "basit manzara" ile, tekraren belirtelim, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "asl'i isim" olarak, yani "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara'yı" kastediyoruz.

"Asl'i isim", yani "(müteşekkil) psukhe", "suret'li ses'tir"

"Suret'li ses" olarak "basit manzara" ise, "aş'kın'a" mahsus "(bir) sahne'dir".[89]

"Basit manzara" ve bu itibarla da "(müteşekkil) psukhe", "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "kuvvet'ler'in", yani "hafıza'nın", "muhayyile'nin" ve "idrak'ın" kaydına bağlı olarak "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla ve "suret'li ses('ler)" esasında teşkil olur.

---

[87] Bu bağlamda, "sarraf" olarak "psukhe'ye" mahsus "kuvvet'ler" ile "hafıza'yı", "muhayyile'yi" ve "idrak'ı" kastediyoruz. Bu "kuvvet'ler'den", "rabt'ed'i'l'i suret'e" izafeten bahsederiz. Bu hususa, "Theographia'nın Esasları-Teoloji ve Matematik İnşası Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak temas ettik.

[88] "Topo-graphia" ile, "yer yaz'ı'm'ı'nı", yani "yer inşa'sı'nı" kastediyoruz.

[89] "Aş'kın'a" mahsus "(bir) sahne" fikrini, "Theologia'nın Esasları-Felsefe'nin ve Teoloji'nin Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ele aldık. Bu bakımdan, "aş'kın'a" mahsusen "ayrı'ş'ı'k sahne'den", yani "dış sahne'den" ve bu suretle düşünülen "beden'den" bahsedilemez. "Düş'kün" ise, "ayrı'ş'ı'k sahne'nin" ve bu itibarla "beden'in" kaydına tabidir. "Beyn'i" ve "motor sistem'i", "beden'e" mahsusen düşünürüz.

"(Müteşekkil) psukhe", yukarıda belirttik, "suret'li ses" esasında "suret'li isim'dir"

"Suret'li ses" olarak "basit manzara", "suret'li ses" olarak "(müteşekkil) psukhe'yi", "iç'te taşı'r"

Bu bakımdan, "suret'li ses" olarak "basit manzara", belirtilen manada olmak üzere, "suret'li ses" olarak "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "yer'dir (topos)".[90]

Bu itibarla bizatihi "yer (topos)", "nazariyat (theoria)" cihetinden ifade edersek, "suret'li ses'tir"

"Suret'li ses" olarak "yer (topos)", "iç'te taşı'n'a'n'a" mahsus "suret'tir"; bu husus gözden kaçırılmadan.

Bu bakımdan "muhteva'sız yer"[91], yani "boş yer (vacuum)"[92] düşünmek, "nazariyat (theoria)" itibariyle imkan dahilinde değildir.[93]

Aksi takdirde "suret'ten" ve bu itibarla da "yer'den (topos)" bahsedilemez.

"Boş'a" mahsusen "suret'ten" söz edemeyiz.

"Boş'u", "basit manzara" veya "asl'i isim" veya "suret'li

---

[90] Bu suretteki "yer (topos)" ile, "gayr'ı nisbet'li yer'i (topos ir-ratio'nalis)" kastediyoruz. "Yer'in (topos)" mahiyetini, "iç'te taşı'n'a'n" belirler; bu bakımdan "gayr'ı nisbet'li yer('ler) (topos ir-ratio'nalis)" itibariyle birbirine "geç'i'ş (transitio)" düşünülemez. Mesela, "geç'i'ş (transitio)" suretiyle, "basit manzara'dan", "suret'li vasf'a" mahsus "yer (topos)" olarak bahsedemeyiz. Bu noktalara, "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapta ayrıntılı olarak temas ettik.

[91] Bu bağlamda "muhteva" ile, geniş manada olmak üzere "iç'te taşı'n'a'n'ı" kastediyoruz.

[92] "Yer (topos)" ve buna mahsus "iç" arasındaki "alaka'nın (relatio)" esasının "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" olduğu hususu unutulmadan. "Yer (topos)", "iç'te taşı'n'a'n'a" mahsus "suret'tir"

[93] Bu hususu, "Dialektik ve Nazariyat-Dialektik Mantık'ın ve Spekülatif Felsefe'nin Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ele aldık.

vasıf" esasında ele alamayız; bu sebeple.

"Suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'nin", "kendi'ni", "boş" esasında "rabt'et'me'si" düşünülebilecek bir husus değildir.

Bu bakımdan, "soy'u't'la'ma (abstraho)" suretiyle bahsedilen "boş'un" esası, "tahayyül'dür (phantasia)", yani "asl'ı" bulunmayan "hayal'dir".[94]

"Topo-graphia", yani "yer yaz'ı'm'ı", bu bakımdan, "ses yaz'ı'm'ı'nın", yani "sono-graphia'nın" kaydına bağlıdır.[95]

"Yer (topos)", "suret'li ses" esasında "yaz'ı'l'ı'r"; sebeple.

Bu bakımdan "topo-graphia'yı", yani "yer yaz'ı'm'ı'nı", "ses yaz'ı'm'ı'ndan (sono-graphia)" hareketle ele almak gerekir.[96]

Netice itibariyle belirtirsek, "suret'li ses'ten" bağımsız olarak "(bir) yer (topos)" düşünemeyiz.

"Suret'li ses" olarak "(müteşekkil) psukhe", yukarıda belirtilen manada, "suret'li ses" olarak "suret'li vasf'a" mahsus "(bir) yer'dir"; "suret'li ses" olarak "suret'li vasıf" ise, "suret'siz fiil'e" mahsus "(bir) yer"

Bu bakımdan "suret'siz fiil", "suret'siz ses'tir"; "suret'siz hareket" esasında.

"Suret'siz fiil'e" mahsusen "iç'te taşı'n'a'n" düşünemeyiz.

---

[94] Württemberg'li Hegel'in "nisbet'li theo-logia'sı'nı (theo-logia ratio'nalis)", "boş şuur (leere Bewußtseyn)" itibariyle, "Dialektik ve Nazariyat-Dialektik Mantık'ın ve Spekülatif Felsefe'nin Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta bu cihetten tenkid ettik. "Boş şuur (leere Bewußtseyn)", "asl'ı" bulunmayan "hayal'dir"; bu manada.

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "ses yaz'ı'm'ı'nı (sono-graphia)", "düş'kün" itibariyle düşünülen, "fikriyat (logia)" esasındaki "ses yaz'ı'm'ı (sono-graphia)" ile karıştırmamak gerekir.

[96] Bu noktanın açılması, başlı başına bir inceleme gerektirir.

Bu sebeple "suret'siz fiil'den" bizatihi "yer (topos)" olarak söz edilemez.

Bu manada "suret'siz ses'ten", "yer (topos)" esasında bahsedemeyiz.

"Suret'siz fiil", "suret'li ses" esasında "yer (topos)" olarak "suret'li vasıf'tan" bağımsız şekilde ele alınamaz.

"Basit manzara", "(müteşekkil) psukhe", "suret'li vasıf" ve "suret'siz fiil", "bir'bir'i" ile "iç'iç'e'lik" esasında "gayr'ı nisbet'li alaka'nın (relatio ir-ratio'nalis)" kaydına tabidir.

"Basit manzara" bu bakımdan yukarıda belirtilen "suret'li ses'ler'e" mahsusen "gayr'ı nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ir-ratio'nalis)" ve bu itibarla da "gayr'ı nisbet'li çok'lu'k'tur (multiplicabilis ir-ratio'nalis)"

Bu sebeple, bahis konusu "suret'li ses'ler'in", "bir'bir'i" ile "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" esasındaki "yan'yan'a'lık" vasıtasıyla ele alınması imkan dahilinde değildir.

"Nazariyat'a" mahsus "ses yaz'ı'm'ı'nı (sono-graphia)", bu bakımdan "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlayamayız.

"Suret'li ses" olarak "suret'in", "kendi'ni işit'me'si", yani "suret'in", bizatihi "kendi'si" olarak "suret'li ses işit'me'si", "theo-graphia makine'si" marifetiyledir.

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si'ni" bizatihi "rabt'ed'i'l'i suret'e" mahsusen ele alamayız.

Yani "suret'in, kendi'ni işit'me'si'nden", "vasıta'sız" olarak bahsedilemez.

Aksi takdirde, "rabt'ed'i'l'i suret'i", "suret rabt'ed'e'n cevher" ile karıştırmış oluruz.

Bu manada "vasıta", "theo-graphia makine'si'dir"

Bu noktaları ayrıntılı olarak açalım.

Önce, "nazariyat'a (theoria)" mahsusen "nisbet (ratio)" ve

"gayr'ı nisbet (ir-ratio)" sözcükleri ile kastedileni kısaca hatırlatalım.

"Nisbet (ratio)" teşkilinin esası, "suret'ler" itibariyle, "bir'bir'i" arasında "geç'i'ş'e (transitio)" cevaz veren "yan'yan'a'lık" suretiyle "rabt'tır (connexio)"; bundan "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" olarak bahsederiz.

"Gayr'ı nisbet (ir-ratio)" teşkilinin esası ise, "geç'i'ş'e (transitio)" cevaz vermeyen "iç'iç'e'lik" suretinde "rabt'tır (connexio)"; bundan da "gayr'ı nisbet'li rabt (connexio ir-ratio'nalis)" olarak söz ederiz.

Bu bakımdan belirtilen manada olmak üzere "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)", "geç'i'ş'li'dir (transitivus)"; "gayr'ı nisbet'li rabt (connexio ir-ratio'nalis)" ise "geç'i'ş'siz (intransitivus)".[97]

Geniş manadaki "nisbet (ratio)" ve "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" fikirlerini bu surette düşünmek gerekir.

Mesela, ayrıntıya girmeden kısaca belirtirsek "dolap", "oda" ve "ev", "bir'bir'i" ile "yan'yan'a'lık" esasında ve "geç'i'ş (transitio)" temin eden şekilde "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlıdır; "dolap oda'da'dır" ve "oda ev'de'dir"

Bu manada olmak üzere, "oda ev'de'dir" ifadesi "geç'i'ş'e (transitio)" mahsus "vasıta'dır"; bu şekilde belirtelim.

Bu bakımdan "dolap ev'de'dir" ifadesine "geç'i'ş'ten (transitio)" söz ederiz.[98]

"Nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydı altındaki "yer'ler (topoi)", "bir'bir'i" arasında "geç'i'ş'e (transitio)" cevaz verir.

---

[97] "Nisbet (ratio)" ve "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" ile alakalı bu noktaları, "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapta ayrıntılı olarak ele aldık.

[98] Bu örnek, "fikriyat (logia)" esasındadır ve "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlıdır; bu husus unutulmadan.

"Nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "(müteşekkil) psukhe suret'i'ne", yani "müteşekkil dil'e" mahsusen de "geç'i'ş (transitio)" düşünürüz.

Mesela, "suret'li isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'den", "suret'li isim" olarak "(müteşekkil) o'ya (hüve)", "theographia makine'si" marifetiyle "geç'i'ş'ten (transitio)" bahsederiz.[99]

Bu suretteki "geç'i'ş'e (transitio)" mahsus "vasıta", "theographia makine'si'dir"; yani "suret rabt'ed'e'n cevher'in", "rabt'ed'i'l'i suret'e" mahsusen "tab" ve "darb" esasındaki "iş'le'yiş'i'dir (mechanismus)"

"(Müteşekkil) psukhe", "(müteşekkil) o (hüve)" ve "(müteşekkil) ben (ene)", tekraren belirtelim, "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydı altında ve "suret'li isim-zamir alaka'sı" esasında "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)"

Bu noktaları aşağıda ayrıntılı olarak inceledik.

"Basit manzara", "(müteşekkil) psukhe", "suret'li vasıf" ve "suret'siz fiil"[100], "bir'bir'i" ile "gayr'ı nisbet'li rabt'ın (connexio ir-ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

"Basit manzara", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "yer'dir (topos)"; "(müteşekkil) psukhe", "suret'li vasf'a" mahsus "yer'dir (topos)" ve "suret'li vasıf" da, "suret'siz fiil'e" mahsus "yer (topos)".[101]

Ancak "basit manzara'yı", mesela "suret'siz fiil'den", "(müteşekkil) psukhe'ye" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" temin

---

[99] Bu noktayı, "3.2 Temas ve Geçiş" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak inceledik.

[100] "Suret'siz fiil" ile, bizatihi "yer (topos)" olarak ele alınamayan "fiil'i" kastediyoruz. Bu noktadan, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta bahsettik.

[101] Bu manada "yer (topos)" ile, "gayr'ı nisbet'li yer'i (topos ir-ratio'nalis)" kastediyoruz.

eden "gayr'ı nisbet'li yer (topos ir-ratio'nalis)" olarak ele alamayız.

Aksi takdirde "suret'siz fiil'i", "suret'li vasıf" ile karıştırmış oluruz.

"(Müteşekkil) psukhe", "suret'li vasf'a" mahsus "yer'dir (topos)"; bu sebeple.

"Basit manzara", bu manada "geç'i'ş'siz'dir (intransitivus)"

"Nazariyat (theoria)" itibariyle ifade edersek, "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" esasında "iç'te taşı'n'a'n", "iç'te taşı'yan suret'in" de, yani "yer'in (topos)" de mahiyetini belirler.

Bu bakımdan, yukarıda belirtilen manada "geç'i'ş (transitio)" düşünemeyiz.

Aksi takdirde, tekraren belirtelim, "suret'siz fiil'i", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsusen "suret'li vasf'a" tahvil etmiş oluruz ki, "nazariyat (theoria)" itibariyle bu imkan dahilinde değildir.[102]

"Basit manzara", "(müteşekkil) psukhe", "suret'li vasıf" ve "suret'siz fiil", "bir'bir'i" ile "iç'iç'e'lik" esasındaki "gayr'ı nisbet'li alaka'nın (relatio ir-ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

"Nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" teşkil esası, "yer'ler'e (topoi)" mahsusen "yan'yan'a'lık" suretiyle "nisbet'li rabt'tır (connexio ratio'nalis)"; "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" teşkil esası ise, "iç'iç'e'lik" suretiyle "gayr'ı nisbet'li rabt (connexio ir-ratio'nalis)"

"Rabt'ed'i'l'i suret", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'den" gelen "suret'li ses'tir"

"(Müteşekkil) psukhe'suret'i'nden", bu itibarla, "suret'li

---

[102] Bu noktaları, "theo-graphia makine'si'nden" ve "tasvir'den" de bahsetmek suretiyle bu ve sonraki bölümde ayrıntılı olarak ele aldık.

ses'ler'e" mahsus "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" esasında bahsettik.

Bu bakımdan, "şuur" teşkilini, yukarıda belirtilen manada "suret'li ses'e" mahsusen düşünürüz.

"Suret'li ses'in" mahiyetini "nazariyat (theoria)" cihetinden ele alalım.

"Suret'li ses" ile, bizatihi "yer (topos)" olarak "(suret'li) ses'i" kastediyoruz; bu husus unutulmadan.

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "yer (topos)", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'den" gelen "suret'li ses'tir"; bu manada.

"(Bir) an'dan" ise, bu manada "yer (topos)" olarak bahsetmek imkan dahilinde değildir.

Bu noktalara yukarıda temas ettik.

"Kuvvet", "cevher'e" mahsustur.

"Cevher", "kuvvet sarf'ı" yoluyla "suret rabt'ed'e'r"

"Kuvvet'siz cevher" düşünemeyiz.

Aksi takdirde, "cevher'e" mahsusen "suret rabt'ı'ndan" bahsedilemez.

"Suret'e" mahsusen "kuvvet'ten" söz edemeyiz; aksi takdirde "rabt'ed'i'l'i suret'i", yani "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'den" gelen "suret'li ses'i" bizatihi "cevher" ile karıştırmış oluruz.

"Suret'i", tekraren belirtelim, "kuvvet sarf'ı" yoluyla "cevher rabt'ed'e'r"

"Cevher'in", "kuvvet sarf'ı" esasında "suret rabt'et'mek" yoluyla, "kendi'ni eksi'l't'me'si" ve bu yolla "kendi'ni tüket'me'si" düşünülebilecek bir husus değildir.[103]

---

[103] "Fikriyat (logia)" esasında ve "teşbih" suretiyle bir misal verelim; mesela "dış dünya'ya" mahsus "nesne", "gölge" oluşumu suretiy-

"Rabt'ed'i'l'i suret", bizatihi "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "muhteva" olarak ele alınamaz; bu sebeple.[104]

"Suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "muhteva'yı", "suret'li ses" esasında düşünemeyiz.

Aksi takdirde, "rabt'ed'i'l'i suret'i", "suret rabt'ed'e'n cevher" ile karıştırmış ve "cevher" fikrini esasen iptal etmiş oluruz.

"Cevher'in", "kuvvet'li suret rabt'et'me'si'ni" de düşünemeyiz.

"Rabt'ed'i'l'i suret'e", mesela "kuvvet" olarak "muhayyile" tayin edilemez; bu manada.

Bu ifade "hafıza" ve "idrak" itibariyle de geçerlidir.

Aksi takdirde, "cevher'in" bizatihi "cevher rabt'et'me'si'nden" söz etmiş oluruz ki, bu imkan dahilinde değildir.[105]

Bu bakımdan "rabt'ed'i'l'i suret'in" bizatihi "suret rabt'et'me'si" de düşünülemez.

"Rabt'ed'i'l'i suret'in" bizatihi "suret doğ'u'r'ma'sı'ndan" bahsedemeyiz; bu şekilde de söyleriz.

Aksi takdirde, "rabt'ed'i'l'i suret'i" bizatihi "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak ele almış ve "nazariyat (theoria)" tasavvurunu iptal etmiş oluruz.

"Rabt'ed'i'l'i suret", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak düşünülemez.

---

le "eksi'l'mez" ve bu itibarla da "tüken'mez" "Nesne'yi", "gölge'si" ile karıştırmamak gerekir.

[104] "Cevher'e" mahsus "muhteva" ifadesini, "rabt'ed'i'l'i suret'e" izafeten kullanıyoruz.

[105] Bu hususta, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta, "cevher rabt'ed'e'n" fikrine de temas etmek suretiyle ayrıntılı olarak bahsettik.

Bu manada "cevher" ile, tekraren belirtelim, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'yi" kastediyoruz; "kuvvet'ler" cihetinden, yani "hafıza", "muhayyile" ve "idrak" cihetinden ifade edersek, "sarraf" olarak "psukhe'yi"

"Cevher", "suret" ve "kuvvet('ler)" hususunda ileri sürülen yukarıdaki ifadeler "suret'li ses('ler)" bakımından da geçerlidir; "rabt'ed'i'l'i suret", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'den" gelen "suret'li ses'tir"; bu sebeple.

Bu itibarla "suret'li ses rabt'ı", yani "suret'li ses doğ('u'r)u'ş'u" sadece "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye", yani "kuvvet'ler" cihetinden belirtirsek sadece "sarraf" olarak "psukhe'ye" mahsustur.

Tekraren ifade edelim; "rabt'ed'i'l'i suret'li ses'e", "sarraf" olarak "psukhe'ye" mahsus "kuvvet" tayin edilemez.

Bizatihi "rabt'ed'i'l'i suret'li ses'in", mesela "(müteşekkil) psukhe'nin", "vasıta'sız" olarak "suret'li ses idrak et'me'si'nden", yani "vasıta'sız" olarak "kendi'ni işit'me'si'nden" söz edemeyiz.

"(Müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni işit'me'si", "(müteşekkil) psukhe'nin", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "asl'i zamir" olarak, yani "o (hüve)" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)" suretiyledir.

Bizatihi "(müteşekkil) psukhe'nin", "kendi'ni", "o (hüve)" esasında "yaz'ma'sı", yani "kendi'ni", "o (hüve)" olarak "inşa et'me'si" imkan dahilinde değildir.

Sebeplerini yukarıda açık olarak anlattık.

"Asl'i ism'in", yani "(müteşekkil) psukhe'nin", "asl'i zamir", yani "o (hüve)" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)", tekraren belirtelim, "theo-graphia makine'si'nin" kaydına bağlıdır; "theo-graphia makine'si" marifetiyledir.

"Rabt'ed'i'l'i suret'in", "theo-graphia makine'si'ne" tahvilinden bahsedemeyiz.

"Rabt'ed'i'l'i suret'ten", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'nin", "tab" ve "darb" suretiyle "iş'le'yiş'i (mechanismus)" esasında söz edemeyiz; bu sebeple.

Bu bakımdan, bizatihi "(müteşekkil) psukhe'nin", "kendi'ni", "vasıta'sız" olarak ve "idrak" temin eden "suret'li ses" esasında "kabz'et'me'si" düşünülemez.

Aksi takdirde, "(müteşekkil) psukhe'ye", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" mahsus "kuvvet" tayin etmiş oluruz ki, yukarıda bahsettik, bu imkan dahilinde değildir.

Bu sebeple, tekraren ifade edelim, "suret'in, kendi'ni işit'me'si'ni", "aks'et'me (reflexio)" esasında ele alamayız.

"Rabt'ed'i'l'i suret", tekraren belirtelim, "kendi'ni", "tasvir" ve "tasvir'e" mahsus "zamir" esasında "vasıta'sız" olarak "yaz'a'maz"

"Tasvir'in", "kendi'ni", "suret" esasında "vasıta'sız" olarak "yaz'ma'sı" da imkan dahilinde değildir.

"Kuvvet('ler)'e" mahsusen "icraat'tan", "rabt'ed'i'l'i suret'li ses('ler)" esasındaki "vasat'a" izafeten bahsederiz.[106]

Ancak bu "icraat'ı", yukarıda belirttik, bizatihi "rabt'ed'i'l'i suret'li ses('ler)'den" kaynaklanan şekilde ele alamayız; bizatihi "rabt'ed'i'l'i suret'li ses('ler)'e", "kuvvet", mesela "idrak" tayin edilemez; bu sebeple.

Bu hususu aşağıda ayrıntılı olarak ele aldık.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i", "suret'li isim" itibariyle ifade edersek, "(müteşekkil) psukhe'ye", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" ve "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsusen, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu bakımdan da "evvel mahfuz'u", "asl'i isim" olarak, yani "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an" itibariyle "nisbet'li

---

[106] Mesela "(müteşekkil) psukhe suret'i", bu manada "vasat'tır"; yani "nisbet'li vasat''

bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)".[107]

"(Müteşekkil) psukhe", "(müteşekkil) o (hüve)" ve "(müteşekkil) ben (ene)", "suret'li ses('ler)'dir".[108]

"(Müteşekkil) psukhe suret'i", "kendi'ni", "suret'li ses" esasında "işit'mek" bakımından "(müteşekkil) psukhe'ye", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" ve "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsusen "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"; böyle de söyleriz.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i", bu bakımdan "suret'li ses'ler'e" mahsusen "nisbet'li vasat'tır".[109]

"(Müteşekkil) psukhe suret'i", "tasvir" ve "tasvir'e" mahsus "zamir" itibariyle ifade edersek, "o'ya (hüve)", "ben'e (ene)" ve "sen'e (ente)" mahsusen "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"; "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "asl'li isim" olarak, yani "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" mahsusen.

"Suret'li ism'e" mahsus "iç'yüz"[110] olarak "zamir" de, mesela "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz" olarak "o (hüve)" da, "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "tasvir'e" mahsusen "ay'dı'n'lık ses'tir"; bizatihi "kendi'ne" mahsusen "iç'yüz'ü" bulunmayan şekilde.

Aksi takdirde, "tasvir'i", "iç'iç'e'lik" esasındaki "gayr'ı nis-

---

[107] "(Müteşekkil) psukhe", "asl'i isim'dir"; "(müteşekkil) o (hüve)", "ilk isim" ve "(müteşekkil) ben (ene)", "nihai isim"

[108] "İç'te", "(müteşekkil) psukhe", "(müteşekkil) o (hüve)" ve "(müteşekkil) ben (ene)" taşıyan "basit manzara'lar" da "suret'li ses('ler)'dir"; bu husus unutulmadan.

[109] Bu manada "nisbet'li vasat'tan", "Theographia'nın Esasları-Teoloji ve Matematik İnşası Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak bahsettik.

[110] Bu manada "iç'yüz" fikrine, "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde temas ettik.

bet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlamak suretiyle "basit manzara" ile karıştırmış oluruz.

"Tasvir", "theo-graphia makine'si'ne" mahsus "tab" yoluyla, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ir-ratio'nalis)" esasındaki "basit manzara'nın", "ses('ler)'e" mahsusen "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)" esasında "yaz'ı'm'ı'dır (graphia)"

Bu manada "tasvir", yukarıda bahsettik, "ay'dı'n'lık'tır"

Aksi takdirde, "muhayyile" marifetiyle "hayal" teşkili ve "şekil" tayini esasında "kendi'ni gör'mek'ten" bahsedilemez.[111]

"(Müteşekkil) psukhe suret'i", "aş'kın'a" mahsus "müteşekkil dil'dir".[112]

"Müteşekkil dil" teşkiline mahsus "baş'la'n'gıç", "nazariyat (theoria)" itibariyle, "suret rabt'ed'e'n cevher'den", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelen "(müteşekkil) ses('ler)" olarak "basit manzara'dır"; yani "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "asl'i isim" olarak, yani "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara"

"(Müteşekkil) ses('ler)" ile, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak "suret rabt'ed'e'n cevher'den", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelen "gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" esasındaki "basit manzara'yı", "asl'i ism'i", yani "(müteşekkil) psukhe'yi" ve "suret'li vasf'ı" kastediyoruz; bu noktaya yukarıda temas ettik.[113]

---

[111] Bu noktalara, "2.3. Kendi'ni Görmek" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak temas ettik.

[112] Bu hususu, "Theographia'nın Esasları-Teoloji ve Matematik İnşası Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ele aldık.

[113] "Suret'li vasf'a iç" olarak "suret'siz fiil", yukarıda belirtilen şekilde "suret'siz ses'tir" Bu bakımdan, "ay'dı'n'lık'ı", bu suretle "ses" esasında ele almak gerekir; bu husus gözden kaçırılmadan. "Na-

"(Müteşekkil) ses" olarak "basit manzara", "gayr'ı nisbet'li (müteşekkil) ses'ler'e" mahsusen, "iç'iç'e'lik" suretiyle "gayr'ı nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ir-ratio'nalis)"

Bu bakımdan "(müteşekkil) psukhe", "(müteşekkil) o (hüve)" ve "(müteşekkil) ben (ene)", "gayr'ı nisbet'li ses yaz'ı'm'ı (sono-graphia ir-ratio'nalis)" esasındaki "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

Bu bağlam itibariyle, "theo-graphia makine'si'nden", "tab" ve "darb" suretiyle "ses yaz'ı'cı'sı (sono-graphos)" olarak da bahsederiz.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i'ni", yani "aş'kın'a" mahsus "müteşekkil dil'i", "müteşekkil şuur"[114] teşkili bakımından "kendi'ni işit'mek", "kendi'ni gör'mek" ve "kendi'ni seyr'et'mek" cihetleri itibariyle ele almak gerekir.

"Nazariyat (theoria)" bakımından "müteşekkil dil", "kendi'ni işit'mek" cihetinden "(müteşekkil) psukhe'ye", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" ve "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsusen "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"

"Müteşekkil dil'i", "kendi'ni gör'mek" cihetinden de "(müteşekkil) o'ya (hüve)", "(müteşekkil) ben'e (ene)" ve "(müteşekkil) sen'e (ente)" mahsus "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" suretiyle düşünürüz.

"Kendi'ni seyr'et'mek" cihetinden ise, "müteşekkil dil", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'ın" kaydı altında, "(müteşekkil) psukhe'ye", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" ve "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsusen "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"

---

zariyat (theoria)" itibariyle ifade edersek, "ışık'ın" esası "ses'tir"; bu manada. "Işık" teşkili bu bakımdan "gayr'ı nisbet'li ses yaz'ı'm'ı'nın (sono-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına tabidir. Bu hususun açılması başlı başına bir inceleme gerektirir.

"Müteşekkil şuur" ile, "müteşekkil dil'e", yani "(müteşekkil) psukhe suret'i'ne" mahsus "şuur'u" kastediyoruz. Bu hususu, "3. Nazariyat ve Şuur" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak inceledik.

"Suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "asl'i isim" olarak, yani "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara'yı", "kendi'ni işit'mek" cihetinden, "gayr'ı nisbet'li ses yaz'ı'm'ı (sono-graphia ir-ratio'nalis)" esasında ele almak gerekir.

Bu ifade, "theo-graphia makine'si" marifetiyle "darb" esasında teşkil olan "basit manzara'lar" itibariyle de geçerlidir.

"Nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" olarak "müteşekkil dil'den" ise, "kendi'ni işit'mek", "kendi'ni gör'mek" ve "kendi'ni seyr'et'mek" cihetinden, "nisbet'li ses yaz'ı'm'ı (sono-graphia ratio'nalis)" ve bu itibarla da "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)" suretiyle bahsederiz.

"Theo-graphia makine'si" vasıtasıyla "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydı altında bulunan bu "yer'ler (topoi)", yani "(müteşekkil) psukhe", "(müteşekkil) o (hüve)" ve "(müteşekkil) ben (ene)", "basit manzara" cihetinden esasen "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına tabidir; bu husus gözden kaçırılmadan.

Aksi takdirde, geniş manadaki "dil'e" mahsus "kayna'k'ı" ve bu itibarla da "nazariyat'a (theoria)" mahsus "müteşekkil dil'in" teşkil esasını kapatmış oluruz.[115]

Bir noktaya temas etmeden geçmeyelim.

"Müteşekkil dil" itibariyle ifade edersek, "tasvir('ler)'e" mahsus "zamir('ler)" olarak "o'nun (hüve)", "ben'in (ene)" ve "sen'in (ente)" teşkil esası, "theo-graphia makine'si" marifetiyle "basit manzara tab'ı'dır"; "suret'li isim('ler)" olarak "(müte-

---

[115] "Nazariyat (theoria)" esasındaki "müteşekkil dil'e" mahsus "kayna'k", "suret rabt'ed'e'n cevher'dir" "Fikriyat (logia)" esasındaki "dil'e" mahsus "kayna'k" ise, "nazariyat'a (theoria)" mahsus "müteşekkil dil'dir" Bu noktadan, "Theologia'nın Esasları-Felsefe'nin ve Teoloji'nin Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" ve "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitaplarda "aş'kın" itibariyle bahsettik.

şekkil) o'nun (hüve)" ve "(müteşekkil) ben'in (ene)" teşkil esası ise, "theo-graphia makine'si" marifetiyle "tasvir darb'ı"; "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla "asl'i isim" olarak, yani "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" mahsusen.

"(Bir) an" ile, tekraren belirtelim, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla "evvel mahfuz'u", "asl'i isim" olarak, yani "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara'ya" mahsus "aç'ı'l'ı'ş-kapa'n'ı'ş" esasındaki "(bir) uz'a'n'ı'ş'ı (tensio)" kastediyoruz.[116]

"Basit manzara", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'den" bizatihi "çık'ı'ş (eksodos)" yoluyla "aç'ı'l'ı'r" ve "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye", "gir'i'ş (eisodos)" yoluyla da "kapa'n'ı'r"

Aksi takdirde, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" mahsus "kuvvet'ler" yoluyla "(yeni'den) basit manzara rabt'ı'ndan" bahsedemeyiz.

"(Yeni'den) basit manzara rabt'et'me'yen'i" ise, "cevher" olarak düşünemeyiz.

"Suret'li isim" cihetinden ifade edersek, "(bir) an", bu bakımdan belirtilen manada olmak üzere "(müteşekkil) psukhe'nin" kaydına bağlıdır.

"Basit manzara", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "yer'dir (topos)"; bu sebeple.

"Basit manzara'ya" mahsus "aç'ı'l'ı'ş-kapa'n'ı'ş" suretiyle düşünülen "uz'a'n'ı'ş (tensio)", "(bir) an'dır"

Bu bakımdan, "basit manzara rabt'ı" esas alınmadan, "(bir) an" teşkilinden bahsedilemez.

---

[116] Bu hususu, "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" ve "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitaplarda ele aldık.

Bu manada "uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) an'ı", "basit manzara" esasındaki "gayr'ı nisbet'li uz'a'n'ı'ş (tensio ir-ratio'nalis)" ile karıştırmamak gerekir.

"(Bir) an'dan", tekraren belirtelim, "basit manzara rabt'ı'ndan" bağımsız olarak bahsedemeyiz.[117]

Müstakil "(bir) an" düşünemeyiz.[118]

Bu bakımdan, belirtilen manada "uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) an", yukarıda yukarıda ifade edilen şekilde, "gayr'ı nisbet'li uz'a'n'ı'ş (tensio ir-ratio'nalis)" olarak "basit manzara'nın" kaydına bağlıdır.

Bu manada "gayr'ı nisbet'li uz'a'n'ı'ş (tensio ir-ratio'nalis)", "gayr'ı nisbet'li yer (topos ir-ratio'nalis)" teşkilinin de esasıdır.

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "müteşekkil dil", hem "kendi'ni işit'mek" hem de "kendi'ni gör'mek" cihetlerinden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'ın" kaydına tabidir.

Bu bakımdan, "müteşekkil dil'e" mahsusen, "kendi'ni işit'mek" itibariyle "şuur'u" ve "kendi'ni gör'mek" itibariyle "şuur'u", bahis konusu "(bir) an'ın" kaydı altında düşünürüz.

Bu manada "şuur('lar)", "müteşekkil dil'e" mahsustur.[119]

"Müteşekkil dil", "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" mahsusen "aç'ı'l'ı'r-kapa'n'ı'r"; bu husus gözden kaçırılmadan.[120]

---

[117] Bu noktaları, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak anlattık.

[118] "Nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'ın" esası, "(bir) an'ın" kendi teşkil esasından, yani "basit manzara'dan" bizatihi "soy'u't'la'n'ma'sı'dır (abstraho)"; "zihn'in (mens)" kaydına bağlı olarak. Bu noktadan, "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta bahsettik.

[119] Bu noktaları, "3. Nazariyat ve Şuur" başlıklı bölümde, "müteşekkil dil" cihetinden, yani "(müteşekkil) psukhe suret'i" cihetinden ayrıntılı olarak inceledik.

[120] Bu hususa, "4. Suret Nazariyatı ve Şuur" başlıklı bölümde, "suret devr'i" fikri vasıtasıyla temas ettik.

Bu bakımdan, "müteşekkil dil" itibariyle ifade edersek, "(müteşekkil) psukhe", "o (hüve)", "(müteşekkil) o (hüve)", "ben (ene)", "(müteşekkil) ben (ene)" ve "sen (ente)", bahis konusu "(bir) an'a" mahsusen, "önce'lik-sonra'lık" suretiyle "sıra('la'ma)'ya (ordo)" tabi tutulamaz.

Aksi takdirde "müteşekkil dil'i", "(bir) an'ın" kaydına bağlı olarak düşünemeyiz.

Bu husus, "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'ın" kaydı altında bulunan "terkib'den (sunthesis, compositio)" ve "boz'u'n'u'm'dan(corruptio)" da bahsetmek suretiyle kolaylıkla açılabilir.

"Müteşekkil dil'in" teşkil esası, "theo-graphia makine'si'dir"

"Theo-graphia makine'si" marifetiyle "(bir) an" ve "(bir) yer" teşkili imkan dahilinde değildir.

Bu bakımdan, "müteşekkil dil'i", "(bir) an'a" mahsusen "arkhitektonik (architectonica)" esasında ele almak gerekir; yukarıda anlatılan şekilde "(müteşekkil) psukhe", "o (hüve)", "(müteşekkil) o (hüve)", "ben (ene)", "(müteşekkil) ben (ene)" ve "sen'e (ente)" mahsus "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak.

"Müteşekkil dil" bu manada olmak üzere, "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" suretiyle "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)"

Bu manada "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)", "theo-graphia makine'si" marifetiyle teşkil olur.

"Nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)", "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "asl'i isim" olarak, yani "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" mahsustur; tekraren belirtelim, bu nokta gözden kaçırılmadan.

Bu manada "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ra-

tio'nalis)" teşkil eden, esasen, "theo-graphia makine'si" yoluyla "yaz'ı'cı (graphos)" olarak "suret rabt'ed'e'n cevher'dir"; yani "sarraf" olarak "psukhe'dir"

"Theo-graphia makine'si'ni", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe" ile karıştırmamak gerekir.

"Theo-graphia makine'si", "sarraf" olarak "psukhe'nin", "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla "evvel mahfuz'u", "asl'i isim" olarak, yani "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara'dan" hareketle, "tab" ve "darb" suretiyle "iş'le'yiş'i'dir (mechanismus)"; "(bir) an'a" mahsusen.

"Tab" ile, "basit manzara'nın", "tasvir" olarak "yaz'ı'm'ı'nı (graphia)", yani "inşa'sı'nı" kastediyoruz; "darb" ile ise, "tasvir'in", "basit manzara" olarak "yaz'ı'm'ı'nı (graphia)", yani "inşa'sı'nı"

"Suret'li isim" ve "zamir" cihetinden belirtirsek, "tab", "suret'li ism'in" bizatihi "zamir" olarak "yaz'ı'm'ı'dır (graphia)", yani "inşa'sı'dır"; "darb" ise, "zamir'in" bizatihi "suret'li isim" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)", yani "inşa'sı"

Bu bakımdan, "theo-graphia makine'si'ne" mahsus "icraat'ı", "rabt'ed'i'l'i basit manzara'ya" ve "tasvir'e" mahsusen düşünürüz.

Bu manada "rabt'ed'i'l'i basit manzara" ile, "baş'la'n'gıç" olarak, "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla "suret rabt'ed'e'n cevher'den" gelen ve, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara'yı" kastediyoruz.

"Tasvir" ile de, bu manada "basit manzara'nın, tab'ı'nı"

"Tab" ve "darb", "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "doğ('u'r)'u'ş (genesis)" olarak ele alınamaz.

Bu sebeple, "theo-graphia makine'si" marifetiyle "basit manzara doğ('u'r)'u'ş'u'ndan" bahsedilemez.

Aksi takdirde, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'yi", belirtilen manada "iş'le'yiş (mechanismus)" olarak "theo-graphia makine'si" ile karıştırmış oluruz.

"Nisbet'li vasat" olarak "müteşekkil dil" ve bu itibarla da "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "yaz'ı'm'dır (graphia)", yani "inşa'dır"

Ancak "basit manzara'yı", "(müteşekkil) psukhe'yi" ve "suret'li vasf'ı", "gayr'ı nisbet'li ses yaz'ı'm'ı'nın (sono-graphia ir-ratio'nalis)" kaydı altında bulunan "gayr'ı nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ir-ratio'nalis)" esasında düşünürüz; bu husus unutulmadan.

Bu ifade, "müteşekkil dil'e" mahsusen düşünülen "suret'li isim'ler" itibariyle de geçerlidir.

Bu bakımdan bizatihi "basit manzara", "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" esasında ele alınamaz.

"Basit manzara'yı", "suret'li ism'e", "suret'li vasf'a" ve "suret'siz fiil'e" mahsusen, "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" esasında "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" olarak düşünemeyiz; bu sebeple.

"Aş'kın'a" mahsus "suret", "nazariyat (theoria)" itibariyle tekraren ifade edersek, "müteşekkil dil'dir".[121]

---

[121] Yanlış anlamaya meydan vermemek için tekraren belirtelim; "(müteşekkil) psukhe'yi", "(müteşekkil) psukhe suret'i" ile karıştırmamak gerekir. "(Müteşekkil) psukhe", "asl'i isim'dir" ve bu itibarla "gayr'ı nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ir-ratio'nalis)" esasında "basit ve iç'li suret'tir" "(Müteşekkil) psukhe suret'i" ise, "theo-graphia makine'si'nin" kaydına bağlı olarak, "tab" ve "darb" suretiyle teşkil olan "tasvir'ler'e" ve "basit manzara'lar'a" mahsusen "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)" Bu bakımdan, "aş'kın'a" mahsus "müteşekkil dil'i", yani "(müteşekkil) psukhe suret'i'ni", "basit ve iç'li suret" olarak, yani "(müteşekkil) psukhe" olarak ele alamayız. Bu hususu bu bölümde açtık.

"Müteşekkil dil", yukarıda belirtilen şekilde, "suret'li ses('ler) rabt'et'mek" esasında teşkil edilir.

"Suret'li ses('ler)'i", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe" bizzat "rabt'ed'e'r"

"Müteşekkil dil" teşkilinin esası, bu bakımdan, yukarıda belirtilen manada "suret'li ses rabt'ı'dır"

"Nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" ve bu itibarla "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" olarak "(müteşekkil) psukhe suret'i", yukarıda anlatılan şekilde, "suret'li ses rabt'ı" esasında "müteşekkil dil'dir"; bu manada.[122]

"Müteşekkil dil", "theo-graphia makine'si'nin" kaydına bağlı olarak, "rabt'ed'i'li suret'li ses'ler'e" mahsusen "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"

"Müteşekkil dil", "rabt'ed'i'l'i suret'li ses('ler)" olarak "suret'li isim'ler'e", yani "(müteşekkil) psukhe'ye", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" ve "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsusen "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"; bu manada.

"Müteşekkil dil", bu itibarla tekraren belirtelim, "suret'li isim('ler)" olarak "(müteşekkil) psukhe'ye", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" ve "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsusen "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)"

Bu bakımdan, "aş'kın'a" mahsus "suret'i", yani "(müteşekkil) psukhe suret'i'ni", belirtilen manada "müteşekkil dil" olarak "suret'li ses'ler'e" mahsus "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" esasında ele almak gerekir.

"Suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "asl'i isim" esasında teşkil eden "suret'li ses" olarak "basit manzara", "suret'li ses" olarak "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "gayr'ı nisbet'li yer'dir (topos ir-ratio'nalis)" ve

---

[122] Bu noktalara, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak temas ettik.

bu itibarla da "basit ve iç'li suret'tir"; bu husus unutulmadan.[123]

"(Müteşekkil) psukhe suret'i" ise, "suret'li isim'ler'e" ve "zamir'ler'e" mahsus "nisbet'li yer'dir (topos ratio'nalis)"; "theo-graphia makine'si'nin" kaydına bağlı olarak.

Bu bakımdan "müteşekkil dil'i", belirtilen manada "nisbet'li ses yaz'ı'm'ı (sono-graphia ratio'nalis)" esasında düşünürüz.

"İşit'i'l'e'n basit manzara", yani "kendi'ni işit'e'n basit manzara", "gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" olarak "suret'li ses('ler)" esasında teşkil olur ve "gayr'ı nisbet'li ses yaz'ı'm'ı'nın (sono-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına tabidir; bu husus unutulmadan.

"İşit'i'l'e'n basit manzara" ve "kendi'ni işit'e'n basit manzara" esasen "bir'dir"

"Aş'kın'a" mahsus "suret'' olarak "müteşekkil dil'in" esası, yukarıda anlattık, "suret'li ses('ler)'dir''

"Aş'kın'a" mahsus "suret", yani "müteşekkil dil" bu bakımdan, yukarıda belirtilen şekilde "suret'li ses rabt'ı'' yoluyla teşkil olur.

Bu sebeple, "aş'kın'a" mahsus "suret" teşkilinden, "müteşekkil dil" teşkilinden[124], "suret'li ses rabt'ı'nı" bir kenara bırakarak, sadece "kuvvet" olarak "muhayyile" ve bu itibarla da "tahayyül (phantasia)" esasında bahsedemeyiz.[125]

---

[123] "Basit ve iç'li suret" fikrinden, "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapta ayrıntılı olarak bahsettik.

[124] Bu manada "teşkil'in" esası, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara'dan" hareketle, "theo-graphia makine'si" marifetiyle "yaz'ı'm'dır (graphia)"; yani "inşa'dır"

[125] "Sarraf" olarak "psukhe'ye" mahsus "kuvvet'ler'i", sadece "rabt'ed'i'l'i suret" vasıtasıyla ele alabiliriz; aksi takdirde, "kuvvet'ler'i" ve bu itibarla da "suret rabt'ed'e'n cevher'i", "rabt'ed'i'l'i

"Mecaz'en" ifade edersek, bizatihi "tahayyül (phantasia)", "suret yaz'ı'm'ı'na" mahsus "mürekkep" olarak ele alınamaz.

"Muhayyile", "işit'i'l'e'n suret'li ses'i", yani "kendi'ni işit'e'n suret'li ses'i"[126], "mecaz'en" belirtelim, "hayal" vasıtasıyla "şekil'len'dir'e'n" ve bu yolla "suret'li ses'in kendi'ni gör'me'si'ni" temin eden "kuvvet'tir".[127]

"Rabt'ed'i'l'i suret" cihetinden ifade edersek, bu manada "şekil'len'dir'me'nin" esası, "theo-graphia makine'si" marifetiyle "rabt'ed'i'l'i suret'in tab'ı'dır"; yani "rabt'ed'i'l'i basit manzara'nın", bu manada "tab" suretiyle "tasvir" olarak "yaz'ı'm'ı'dır (graphia)"

"Suret'li isim" cihetinden belirtirsek, "(müteşekkil) psukhe'nin", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tab" suretiyle "zamir" olarak, yani "o (hüve)" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)"

"Sarraf" olarak "psukhe'nin", "aş'kın'a" mahsus "suret" olarak "müteşekkil dil'i" sadece "tahayyül (phantasia)" esasında "yaz'ma'sı'nı" düşünmek, "rabt'ed'i'l'i suret" vasıtasıyla "suret rabt'ed'e'n cevher'e temas'ı" ve bu itibarla da, "nazariyat'ı (theoria)" ve "suret nazariyat'ı'nı" iptal eder.[128] [129]

Aksi takdirde, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'yi", "tahayyül yaz'ı'cı'sı (phantasia-graphos)" esasında ele almış oluruz ki, bu husus hem "kuvvet" olarak "hafıza'nın"

---

suret" ile "nisbet'li alaka'nın (relatio ratio'nalis)" kaydına bağlamış oluruz ki, "nazariyat (theoria)" bakımından bu imkan dahilinde değildir.

[126] "Suret'li ses'in kendi'ni işit'me'si", "suret'li ses'in" bizatihi "tasvir" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)" yoluyladır; bu husus gözden kaçırılmadan.

[127] Bu ifade, "rabt'ed'i'l'i suret'e" izafidir.

[128] "Suret nazariyat'ı'ndan", "4. Suret Nazariyatı ve Şuur" başlıklı bölümde bahsettik.

[129] "Hayal'i", "tahayyül (phantasia)" ile karıştırmamak gerekir. "Hayal'in" aslı, yukarıda anlatılan şekilde "zamir'dir" "Tahayyül'e (phantasia)" mahsusen bu manada asıl düşünemeyiz.

hem de "kara'n'lık ayna dil'i" olarak "hafıza'nın" iptal edilmesi anlamına gelir.[130]

"Kuvvet" olarak "hafıza'yı" iptal etmek, "suret rabt'ed'e'n cevher" fikrini kapatır.

"Hafıza'sız cevher" düşünemeyiz.[131]

"Suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'den", "hafıza'yı" ve bu itibarla da "cevher rabt'ı" esasındaki "evvel mahfuz" fikrini iptal etmek suretiyle bahsedemeyiz.

"Suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'nin", "rabt'ed'i'l'i suret'in kendi'ni işit'me'si" yoluyla "(kendi'ne) temas'ı"[132], "kendi'ni tahayyül (phantasia) esas'ı'n'da ört'mek"[133] suretiyle engellemesi, "suret rabt'ı" fikrine aykırıdır.

"Suret rabt'ı" fikrinin esası, "suret rabt'ed'e'n cevher'in" bizatihi "kendi'ni", "asl'i isim" esasında, yani "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkilidir; bu sebeple.

"Rabt'ed'i'l'i suret", "suret rabt'ed'e'n cevher'in" bizatihi "kendi" ile "nisbet'li alaka (relatio ratio'nalis)" esasında ele alınamaz; "rabt'ed'i'l'i suret'i" ve "suret rabt'ed'e'n cevher'i", "iç'i'ç'e'lik" esasındaki "gayr'ı nisbet'li alaka (relatio irratio'nalis)" yoluyla da ele alamayız; bu noktalar unutulmadan.

Bu manada "isim'den", yani "(müteşekkil) psukhe'den",

---

[130] "Kuvvet'' olarak "hafıza'dan" ve "kara'n'lık ayna dil'i" olarak "hafıza'dan", "Theographia'nın Esasları- Teoloji ve Matematik İnşası Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta bahsettik.

[131] "Grek-Latin-Kilise diyar'ı'na" mahsus "fikriyat (logia)", bu "eksi'k'lik" ile malüldür.

[132] Bu bağlamda "(kendi'ne)" sözcüğünü, sadece "rabt'ed'i'l'i suret'in kendi'ni işit'me'si'nden" ayırt etmek üzere kullanıyoruz.

[133] Bu manada "ört'ü" ve "aç'ı'l'ı'ş-ört'ü'l'ü'ş ölç'ü'sü" olarak "perde'yi", "Nazari Musiki'nin Esasları-Türk Musikisi'nin Zemini Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak anlattık.

tekraren belirtelim, sadece "tahayyül (phantasia)" esasında bahsedemeyiz.

Aksi takdirde, "rabt'ed'i'l'i ism'e" mahsusen "asıl'dan" söz edilemez.

"Aş'kın'a" mahsus "suret" olarak "müteşekkil dil" ile, "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "kara'n'lık ayna dil'i" olarak "hafıza" arasındaki "alaka'yı (relatio)", "gayr'ı nisbet (irratio)" esasında düşünürüz; "iç'iç'e'lik'in" kaydına bağlanmadan.[134]

Aksi takdirde, "rabt'ed'i'l'i suret" vasıtasıyla, "cevher rabt'ed'e'n'e temas'tan" söz etmiş oluruz ki, bu imkan dahilinde değildir.[135]

"Kara'n'lık ayna dil'i" olarak "hafıza" ifadesini, tekraren belirtelim, "rabt'ed'i'l'i suret" cihetinden ve "mecaz'en" kullanıyoruz; bu hususu gözden kaçırmamak gerekir.

Bu bakımdan, belirtmeden geçmeyelim, "kara'n'lık ayna dil'i" olarak "hafıza'dan", "a priori" esasta söz edilemez.

"Grek-Latin-Kilise diyar'ı'na" mahsus geniş manadaki "nisbet'li theo-logia (theo-logia ratio'nalis)" itibariyle ifade edersek, "a priori" ve "a posteriori" arasındaki "alaka'nın (relatio)" esası "nisbet'li rabt'tır (connexio ratio'nalis)"

"A priori" ve "a posteriori", "geç'i'ş (transitio)" ve, bu suretle "kıyas" ve "tefrik" temin eden şekilde, "bir'bir'i" ile "nisbet (ratio)" esasındaki "rabt'ın (connexio)" kaydına bağlıdır; bu manada.

---

[134] "Kara'n'lık ayna dil'i" olarak "hafıza'dan", "Theographia'nın Esasları-Teoloji ve Matematik İnşası Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta, "theo-graphia'nın" kaydına bağlı kalarak ayrıntılı şekilde bahsettik. "Kara'n'lık ayna dil'i" olarak "hafıza" ifadesini "mecaz'en" düşünmek gerekir; bu husus unutulmadan.

[135] Bu noktayı, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ele aldık.

"A priori" ve "a posteriori", bu sebeple, "bir'bir'i" ile "nisbet'li alaka'ya (relatio ratio'nalis)" girer.[136]

"Grek-Latin-Kilise diyar'ı'na" mahsus "nisbet'li theo-logia (theo-logia ratio'nalis)" itibariyle, "a priori" ve "a posteriori", "bir'bir'i" ile "iç-dış alaka'sı'nın" kaydına bağlanamaz.

Mesela, "a priori, a posteriori'ye iç'tir" diyemeyiz.

Aksi takdirde, "a posteriori'den", "a priori'ye" mahsus "gayr'ı nisbet'li yer (topos ir-ratio'nalis)" esasında söz etmiş oluruz ki, böyle bir ifade "nisbet'li theo-logia (theo-logia ratio'nalis)" cihetinden "abes'tir"

Benzer şekilde, "a posteriori'yi", "a priori'ye" mahsus "nisbet'li yer (topos ratio'nalis)" suretiyle düşünmek de imkan dahilinde değildir.[137]

"Kara'n'lık ayna dil'i" olarak "hafıza'yı", "nazariyat'a (theoria)" mahsus "rabt'ed'i'l'i suret" esasında ele alamayız.

---

[136] Bu hususu ayrıntıya girmeden belirttik. Mesela, Kant'a mahsus "nisbet'li theo-logia (theo-logia ratio'nalis)" itibariyle kısaca ifade edersek, "a posteriori'yi" bizatihi "soy'mak", yani "soy'u't'la'mak (abstraho)" suretiyle, "a priori'ye geç'i'ş" temin edilir. Bu nokta ayrıntılı olarak kolaylıkla ele alınabilir; bahis konusu "theo-logia'ya" mahsus "kategori'ler'in", "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" esasında "nisbet'li çok'lu'k (multiplicabilis ratio'nalis)" teşkil ettiği hususu unutulmadan ve "transzendentale Deduktion'un", bu cihetten "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydı altında bulunduğuna dikkat ederek. Aksi takdirde, "saf nisbet'in (reinen Vernunft)", "transzendentale Deduktion" yoluyla teşkili imkan dahilinde değildir.

[137] "Grek-Latin-Kilise diyar'ı'na" mahsus "nisbet'li theo-logia (theo-logia ratio'nalis)" itibariyle, "a priori-a posteriori alaka'sı'nın", "nazariyat (theoria)" cihetinden ayrıntılı olarak ele alınması gerektiğini belirtmeden geçmeyelim. Böyle bir inceleme, bahis konusu "nisbet'li theo-logia'nın (theo-logia ratio'nalis)" esaslarını anlamak ve, eksiklerini ve arızalarını tesbit etmek bakımından aydınlatıcı olacaktır. Bu hususa yukarıda çok kısa olarak temas ettik.

Aksi takdirde, bizatihi "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "nazariyat'a (theoria)" mahsus "rabt'ed'i'l'i suret'in" kaydına bağlamış oluruz ki bu imkan dahilinde değildir.

"Kara'n'lık ayna dil'i" olarak "hafıza", tekraren belirtelim, "sarraf" olarak "psukhe'ye" mahsustur; "evvel mahfuz'u" da kuşatan şekilde.

Aksi takdirde "evvel mahfuz'dan" bahsedilemez.

"Kara'n'lık ayna dil'i" olarak "hafıza'dan", "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "suret" vasıtasıyla söz edemeyiz.

"Suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "suret" ile, "suret rabt'ed'e'n cevher" yoluyla "rabt'ed'i'l'e'n suret'i" karıştırmamak gerekir.

"Suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsusen "suret" düşünmek, "nazariyat (theoria)" itibariyle "abes'tir".[138]

Kısaca ifade edersek, "suret rabt'ed'e'n cevher'den" bizatihi "yer (topos)" esasında söz edilemez; bu sebeple.

"Kara'n'lık ayna dil'i" olarak "hafıza'yı" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "isim" esasında düşünmek suretiyle de ele alamayız.

Ne "nazariyat (theoria)" ne de "suret nazariyat'ı" vasıtasıyla "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsusen bu manada "isim'den" söz edilemez.

Aksi takdirde "suret rabt'ed'e'n cevher'i", bu manada "ism'e" mahsus "yer (topos)" esasında ele almış ve "evvel mahfuz'dan", bu "yer'e (topos)" bizatihi "iç" olarak bahsetmiş oluruz ki, bu mümkün değildir.

Bu yolla sadece "mesel esas'lı masal yaz'ı'm'ı (muthographia)" tesis edilir; bu sebeple.

---

[138] Bu ifade, "suret nazariyat'ı" itibariyle de geçerlidir.

"Suret rabt'ed'e'n cevher'den", tekraren belirtelim, yukarıda belirtilen manada "ism'e" mahsusen ne "nisbet'li yer (topos ratio'nalis)" ne de "gayr'ı nisbet'li yer (topos ir-ratio'nalis)" esasında bahsedemeyiz.

Aksi takdirde, "suret rabt'ed'e'n cevher'i", ya "düş'kün'e" mahsus "ayrı'ş'ı'k dış sahne" ya da "rabt'ed'i'l'i suret" esasında ele almış oluruz ki, bu "nazariyat (theoria)" itibariyle düşünülebilecek bir husus değildir.

"Kara'n'lık ayna dil'i" olarak "hafıza" ile, "aş'kın'a" mahsus "müteşekkil dil'in", "bir'bir'i'ne", "nisbet'li rabt'ı'ndan (connexio ratio'nalis)" söz edilemez.

Aksi takdirde, "müteşekkil dil'i", "kara'n'lık ayna dil'i" olarak "hafıza'ya", "nisbet (ratio)" esasında "rabt'et'miş" ve bu yolla "müteşekkil dil'den", "kara'n'lık ayna dil'i" olarak "hafıza'ya" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" tesis etmiş oluruz ki, bu tarzdaki düşünce hem "suret rabt'ed'e'n cevher" hem de "cevher rabt'ed'e'n" fikirlerini iptal eder.

Bu sebeple, "kara'n'lık ayna dil'i" olarak "hafıza" ile, yukarıda belirtilen manada "müteşekkil dil" arasındaki "alaka (relatio)", "nisbet'in (ratio)" kaydına bağlanmak suretiyle ele alınamaz.[139]

"Kara'n'lık ayna dil'i" olarak "hafıza'yı" "aş'kın'a" mahsus "müteşekkil dil'e" bizatihi "iç" olarak da düşünemeyiz.

Aksi takdirde, "evvel mahfuz'dan", "müteşekkil dil'e" mahsusen "iç" suretiyle söz etmiş oluruz ki, bu da imkan dahilinde değildir.

Bu sebeplerle, "suret rabt'ı'ndan", "temas'ı (contactus)" bizatihi iptal eden "saf tahayyül (phantasia pura)" vasıtasıyla bahsedilemez.

"Hatırla'mak'tan", "4. Suret Nazariyatı ve Şuur" başlıklı bölümde bahsettik.

Bu manada "temas'ın (contactus)" esası, "doğ'u'ş'tur (genesis)"

"Rabt'ed'i'l'i suret", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye", "doğ'u'ş (genesis)" esasında temas eder; bu manada.

"Temas (contactus)" ve "geç'i'ş (transitio)", "bir" değildir; bu husus unutulmadan.[140]

"Nisbet'li geç'i'ş (transitio ratio'nalis)" imkanı bulunmadan da "gayr'ı nisbet'li temas (contactus ir-ratio'nalis)" imkan dahilindedir; bu sebeple.

Mesela, "suret nazariyat'ı", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'a", "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" esasında "temas (contactus)" temin eder.

Bundan, "suret nazariyat'ı'na" mahsusen, "gayr'ı nisbet'li temas (contactus ratio'nalis)" olarak bahsederiz.

"İç-dış alaka'sı'nın" kaydına tabi olmayan bu manada "gayr'ı nisbet'li temas (contactus ir-ratio'nalis)", "suret'li isim theo-graphia'sı'nın" ve bu itibarla da "suret'li isim theogonia'sı'nın" esasıdır.

Ancak, bu manada "gayr'ı nisbet'li temas (contactus ir-ratio'nalis)", "suret rabt'ed'e'n cevher'e" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" temin eden şekilde ele alınamaz.

"Suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'nin", "rabt'ed'i'l'i suret'in" kaydına bağlanmadan bizatihi "idrak'ı'ndan" bahsedemeyiz.

"Mesel esas'lı masal yaz'ı'm'ı (mutho-graphia)" yoluyla bu manada "idrak" düşünülemez.

"Suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'nin", "rabt'ed'i'l'i suret" vasıtasıyla bizatihi "idrak'ı'ndan" da söz edemeyiz.

---

[140] Bu hususu, geniş manada olmak üzere, "3.2. Temas ve Geçiş" başlıklı bölümde inceledik.

Bu bakımdan, yukarıda belirtilen manada "gayr'ı nisbet'li temas (contactus ir-ratio'nalis)" yoluyla, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" mahsus "isim'den" söz etmek imkan dahilinde değildir.

Tekraren belirtelim; "(müteşekkil) psukhe suret'i theographia'sı", yani "nazariyat'a (theoria)" mahsus "müteşekkil dil inşa'sı", "tahayyül yaz'ı'm'ı (phantasio-graphia)" esasında ele alınamaz; bu husus gözden kaçırılmadan.

"(Müteşekkil) psukhe'den" ve bu itibarla da "(müteşekkil) psukhe suret'i'nden", sadece "muhayyile'ye" mahsus "saf tahayyül (phantasia pura)" esasında bahsedemeyiz.

"Sarraf" olarak "psukhe'nin", "suret rabt'ed'e'n cevher'i", "saf tahayyül (phantasia pura)" esasında "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil etmesi, "nazariyat (theoria)" itibariyle "abes'tir"

Aksi takdirde, "aş'kın'a" mahsus "suret" olarak "müteşekkil dil'i", "asl'ı" bulunmayan "saf tahayyül (phantasia pura)" esasında ele almış oluruz ki, bu şekilde düşünmek "nazariyat (theoria)" tasavvurunu iptal eder.

"Saf tahayyül (phantasia pura)" esasında düşünülen "(müteşekkil) psukhe" vasıtasıyla, "suret rabt'ed'e'n cevher'e" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'a" herhangi bir manada "temas (contactus)" imkan dahilinde değildir; bu sebeple.

Bu bakımdan "rabt'ed'i'l'i suret'i", "kendi'ni işit'mek" ve bu yolla "kendi'ni gör'mek" cihetinden "suret'li ses" esasında düşünmek gerekir; "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye", "doğ'u'ş (genesis)" esasında "temas (contactus)" temin eden şekilde.

"Suret'li ses rabt'ı" ve bu itibarla da "yaz'ı'm (graphia)", yani "inşa", bizatihi "saf tahayyül (phantasia pura)" esasında ele alınamaz; aksi takdirde, tekraren belirtelim, "doğ'u'ş (genesis)" esasındaki "gayr'ı nisbet'li temas (contactus ir-

ratio'nalis)" fikrini iptal etmiş oluruz.[141]

"Suret rabt'ed'e'n cevher'in" bizatihi "cevher rabt'et'me'si" imkan dahilinde değildir.[142]

Aksi takdirde, "suret rabt'ed'e'n cevher'i", "cevher rabt'ed'e'n" ile karıştırmış oluruz.

Bu sebeple, "suret rabt'ed'e'n cevher'den", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelen "basit manzara'yı" bizatihi "cevher" esasında ele alamayız.

Bu ifade, "basit manzara'ya iç" olarak "asl'i isim", yani "(müteşekkil) psukhe" itibariyle de geçerlidir.

Şöyle de söyleriz; "suret rabt'ed'e'n cevher'den", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelen "(müteşekkil) psukhe", "suret rabt'ed'e'n cevher'in" bizatihi "kendi'si" olarak ele alınamaz; sebeblerini yukarıda açık şekilde anlattık.

"Theo-graphia" esasındaki "suret theo-gonia'sı'na" mahsus "asl'i ism'i", yani "(müteşekkil) psukhe'yi" bu bakımdan "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'nin" bizatihi "kendi'si" olarak düşünemeyiz.

"(Müteşekkil) psukhe", "suret'li ses'tir"; yukarıda bahsettik, "kendi'ni işit'e'n" şekilde.

Ancak, bizatihi "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'den", "suret'li ses" vasıtasıyla söz edemeyiz.

Aksi takdirde, tekraren belirtelim, "suret rabt'ed'e'n cevher'i", "rabt'ed'i'l'i suret" ile karıştırmış oluruz.

"Suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve "suret rabt'ed'e'n cevher'den", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla "gel'e'n'i", yani "rabt'ed'i'l'i suret'i", bu bakımdan "mecaz" yoluyla ele alırız;

---

[141] Bu manada "temas'ı (contactus)", "gayr'ı nisbet'li alaka (relatio irratio'nalis)" suretiyle düşünürüz; "iç'iç'e'lik'in" kaydına bağlanmayan şekilde.

[142] Bu hususa, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta temas ettik.

mesela, "nây" ve "nây'den" gelen "perde" esasındaki "ses", yani "nağme" vasıtasıyla.

Bizatihi "nây'i", "nağme" suretinde düşünemeyiz.

"Nây", "nây'den" bizatihi "perde" esasında "ses", yani "nağme" gelmesi suretiyle ne "eksi'l'i'r" ne de "tüken'i'r"; bu nokta gözden kaçırılmadan.

"Mecaz'en" ifade edersek, "suret rabt'ed'e'n cevher", "nây'e" benzer; "rabt'ed'i'l'i suret" ise, "nây'den" gelen "nağme'ye"

Bu bakımdan, "sarraf" olarak "psukhe'nin", "suret'li ses rabt'ı'' sebebiyle, mesela "(müteşekkil) psukhe rabt'et'me'si" sebebiyle "eksi'l'me'si" yahut "tüken'me'si" düşünülebilecek bir husus değildir.

Bu noktaya ayrıntılı olarak aşağıda temas ettik.

Ayrıca belirtelim; "(müteşekkil) psukhe suret'i theographia'sı'nı", sadece "tahayyül yaz'ı'm'ı (phantasio-graphia)" esasında düşünmek, geniş manadaki "uz'a'n'ı'ş'ı (tensio)", "(bir) an'ı" ve bu itibarla da "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'ı" ve, "(bir) yer'i" ve bu itibarla da "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "uz'a'y'ı" bizatihi "saf tahayyül'ün (phantasia pura)" kaydına bağlar.

Kısaca ifade edersek, mesela "saf tahayyül (phantasia pura)" suretiyle düşünülen "(bir) an'ın", "asl'i isim", yani "(müteşekkil) psukhe" esasındaki "(bir) an'a" tahvili imkan dahilinde değildir.

"Kendi'ni gör'e'n (müteşekkil) psukhe'yi", "saf tahayyül (phantasia pura)" esasında ele alamayız.

"Kendi'ni işit'e'n suret'li ses", "saf tahayyül (phantasia pura)" esasında düşünülemez; bu sebeple.

Bu bakımdan, "sarraf" olarak "psukhe'ye" mahsusen "saf hayal rabt'ı'nı", "yaz'ı'm (graphia)" için, yani "inşa" için esas almak, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe" itibariyle ve "fikriyat (logia)" yoluyla kurulan "tahayyül'den (phantasia)" ibarettir.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i theo-gonia'sı'ndan", "tahayyül yaz'ı'm'ı (phantasio-graphia)" esasında bahsetmek, "nazariyat'ı (theoria)", "mesel esas'lı masal yaz'ı'm'ı'nın (mutho-graphia)" kaydına bağlar.

Ancak, "nazariyat'ı (theoria)", "mesel esas'lı masal yaz'ı'm'ı (mutho-graphia)" suretiyle ele alamayız.

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "theo-graphia" ve bu itibarla da "suret theo-gonia'sı", "mesel esas'lı masal yaz'ı'm'ı (mutho-graphia)" esasında düşünülemez; bu sebeple.

Aksi takdirde "nazariyat (theoria)" tasavvurunu iptal etmiş oluruz.[143]

"Müteşekkil dil", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'yi" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "suret'li ses" esasında "asl'i isim" olarak, yani "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'ın" kaydına bağlıdır.

"Rabt'ed'i'l'i suret", bu suretteki "(bir) an'a" mahsusen "kendi'ni işit'i'r"

Mesela "(müteşekkil) psukhe", "kendi" esasındaki bu "(bir) an'a" mahsusen "kendi'ni işit'i'r"

"(Bir) an'ın" teşkil esası, tekraren belirtelim, "suret'li ses rabt'ı'dır", yani "basit manzara rabt'ı"

"Basit manzara", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "kendi'ni işit'e'n suret'li ses'tir"; bu husus gözden kaçırılmadan.

Bu noktaya yukarıda temas ettik.

"Kendi'ni işit'e'n suret'li ses", "nazariyat (theoria)" itibariyle, "perde" esasında "suret'li ses'tir".[144]

---

[143] Bu noktalardan, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta bahsettik.

[144] Bu manada "perde" ile, tekraren belirtelim, "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "aç'ı'l'ı'ş-ört'ü'l'ü'ş ölç'ü'sü'nü" kastediyoruz. Bu

Bu bakımdan, "basit manzara'dan", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'den" gelen "perde" esasındaki "suret'li ses'ler'e" mahsus "gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" olarak da bahsederiz; "iç'iç'e'lik'in" kaydına bağlı olarak.

Yukarıda belirtilen manada olmak üzere, "(bir) an" ve bu itibarla da "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman", "kendi'ni işit'e'n suret'li ses rabt'ı" esasında teşkil olur.

"Kendi'ni işit'e'n suret'li ses", mesela "basit manzara", bizatihi "yer'dir (topos)"

"(Bir) an" teşkili, bu manada "yer (topos)" teşkilinin kaydına bağlıdır.

"(Bir) an'ın" teşkil esası, bu manada "yer rabt'ı'dır"

Aksi takdirde, "(bir) an" teşkilinden bahsedemeyiz.

Ancak "yer (topos)" teşkilini "(bir) an'ın" kaydı altına almak imkan dahilinde değildir.

"Yer'i (topos)", "(bir) an'dan" bu suretle tefrik etmek gerekir.

"(Bir) an", yukarıda belirtilen şekilde, "gayr'ı nisbet'li ses yaz'ı'm'ı (sono-graphia ir-ratio'nalis)" esasında teşkil olur.

"Gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" olarak "kendi'ni işit'e'n suret'li ses('ler)" esasındaki "basit manzara", tekraren belirtelim, "suret rabt'ed'e'n cevher'den", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla "gel'i'r''.[145]

---

manada "ölç'ü'yü (metron)", "rabt'ed'i'l'i suret" vasıtasıyla düşünürüz. Bu noktadan, "Nazari Musiki'nin Esasları-Türk Musikisi'nin Zemini Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta bahsettik. Bu manada "perde'yi", "nây'den" gelen "nağme'ye" mahsus "perde" ile karıştırmamak gerekir.

[145] "Kendi'ni işit'e'n suret'li ses('ler)" esasındaki "basit manzara" ifadesini, yukarıda anlatılan şekilde, "kendi'ni işit'e'n suret'li ses'ler'e" mahsus "gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" olarak "basit manzara" şeklinde düşünmek gerekir. Hem "basit

Bu surette "gel'i'ş", yani "kendi'ni işit'e'n suret'li ses gel'i'ş'i", "suret rabt'ed'e'n cevher'den", "çık'ı'ş'tır (eksodos)"

Mecazen ifade edersek, "perde" esasındaki "ses'in", yani "nağme'nin", "üfle'n'e'n nây'den çık'ı'ş'ı" gibi.[146]

"Kendi'ni işit'e'n suret'li ses('ler)" olarak "basit manzara", bu manada "çık'ı'ş (eksodos)" yoluyla "aç'ı'l'ı'r"; yani "teşkil ol'u'r"

"Nây'in", "üfle'n'mek" suretiyle, "ad" olarak "perde" esasındaki "ses", yani "nağme" yoluyla "aç'ı'l'ma'sı" gibi.

Bu manada "nağme", "Türk musiki'si" esasında, bizatihi "nây'e" mahsus "ad'dır"; bu husus gözden kaçırılmadan.[147]

"Basit manzara", "suret rabt'ed'e'n cevher'e gir'i'ş" yoluyla "kapa'n'ı'r"

Aksi takdirde "(yeni'den) basit manzara rabt'ı'ndan" bahsedilemez.[148]

"Nây'e" mahsus "ad", yani "nağme" ise, "fikriyat (logia)" esasındaki "ses" cihetinden "sön'e'r"

---

manzara" hem de "suret'li isim", yani "(müteşekkil) psukhe", "kendi'ni işit'e'n suret'li ses'ler'dir"; bu sebeple. Tekraren belirtelim; bu manada "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" ile, "suret rabt'ed'e'n cevher'den" gelen "perde" esasındaki "suret'li ses'i" kastediyoruz. Bu manada "perde'den" ve "suret'li ses'ten", "Nazari Musiki'nin Esasları-Türk Musikisi'nin Zemini Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak bahsettik.

[146] "Üfle'n'e'n nây'den", "perde" esasında gelen "nağme" fikrine, tekraren belirtelim, "Nazari Musiki'nin Esasları-Türk Musikisi'nin Zemini Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta temas ettik.

[147] Bu hususta, "Nazari Musiki'nin Esasları-Türk Musikisi'nin Zemini Üzerine Bir İnceleme" ve "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitaplarda bahsettik.

[148] "(Yeni'den) basit manzara rabt'ı'ndan" bahsedemeyiş, "sarraf" olarak "psukhe" tasavvuruna aykırıdır.

"Yer (topos)", "kendi'ni işit'e'n suret'li ses'tir"

Bu hususa yukarıda temas ettik.

Bu bakımdan, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" esası, "gayr'ı nisbet'li ses yaz'ı'm'ı'dır (sono-graphia ir-ratio'nalis)"

Geniş manadaki "uz'a'n'ı'ş (tensio)", "gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "yer (topos)" ve "(bir) an" teşkili, "gayr'ı nisbet'li ses yaz'ı'm'ı'nın (sono-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

"Kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "basit manzara", yukarıda belirtilen manadaki "aç'ı'l'ı'ş-kapa'n'ı'ş" cihetinden "(bir) uz'a'n'ı'ş'tır (tensio)"

"Kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "basit manzara'dan", bizatihi "kendi'ne" mahsusen de "(bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak bahsederiz.

Bu iki "(bir) uz'a'n'ı'ş'ı (tensio)", birbiri ile karıştırmamak gerekir.

"Aç'ı'l'ı'ş-kapa'n'ı'ş" cihetinden "(bir) uz'a'n'ı'ş" ile, "(bir) an'ı" kastediyoruz.

"Kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "basit manzara'ya" mahsus "(bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" ile de, "(bir) yer'i"

"Basit manzara'ya" mahsus "(bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) yer" fikrini, bizatihi "basit ve iç'li suret" fikrinden, yani "asl'li ism'e" mahsus "gayr'ı nisbet'li yer (topos ir-ratio'nalis)" fikrinden tefrik etmek gerekir.

"Basit ve iç'li suret", yani "asl'i ism'e" mahsus "gayr'ı nisbet'li yer (topos ir-ratio'nalis)", "basit manzara doğ'u'ş'u" yoluyla teşkil olur; "(bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) yer", mesela "suret'siz fiil'e" mahsus "(bir) yer" ise, "asl'i ism'e" mahsus "gayr'ı nisbet'li yer'in (topos ir-ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak, "basit manzara topo-graphia'sı'na" tabidir.

Bu hususu şu şekilde de ifade edebiliriz; "asl'i ism'e" mahsus "gayr'ı nisbet'li yer (topos ir-ratio'nalis)", yani "basit ve iç'li suret", "(bir) yer'ler'e" mahsusen "gayr'ı nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ir-ratio'nalis)"; "(bir) yer'ler" ise, bu esasta olmak üzere, "gayr'ı nisbet'li çok'lu'k'tur (multiplicabilis ir-ratio'nalis)"

"Asl'i ism'e" mahsus "gayr'ı nisbet'li yer (topos ir-ratio'nalis)" esas alınmadan, yukarıda belirtilen manada "(bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) yer('ler)'den" bahsedilemez.

"Asl'i ism'e" mahsus "yer (topos)", tekraren belirtelim, "iç'iç'e'lik" esasındaki "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına tabidir ve bu itibarla da "gayr'ı nisbet'li yer'dir (topos ir-ratio'nalis)"

"(Bir) yer('ler)'i" bu bakımdan "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ir-ratio'nalis)" mahsusen düşünmek gerekir.

"(Bir) an'dan" ve "(bir) yer'den", "basit manzara doğ'u'ş'u'nu" ve bu itibarla da "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "basit manzara'ya" mahsus "gayr'ı nisbet'li ses yaz'ı'm'ı'nı (sono-graphia ir-ratio'nalis)", bu bakımdan da "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'yı (topo-graphia ir-ratio'nalis)" ve "gayr'ı nisbet'li geo-metria'yı (geo-metria ir-ratio'nalis)" dikkate almadan, müstakilen söz edemeyiz.

Aksi takdirde, "(bir) an'ın" ve "(bir) yer'in" teşkil esasını iptal etmiş oluruz.

"(Bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) an'ın" teşkil esası, yukarıda belirttik, "basit manzara'ya" mahsus "aç'ı'l'ı'ş-kapa'n'ı'ş'tır"

Bu itibarla "(bir) an", belirtilen manada olmak üzere, "basit manzara" teşkiline mahsus "keyfiyet'ten" ibarettir.

"Basit manzara", yukarıda anlatılan şekilde, "theo-graphia makine'si" marifetiyle "kendi'ni işit'e'n suret'li ses'dir"

Ancak "kendi'ni işit'e'n" bu "suret'li ses'i", "(bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) an'a" tayin edemeyiz.

Yani "(bir) an'ın" teşkil esası, "aç'ı'l'ı'ş-kapa'n'ı'ş'a" mahsus "(bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" cihetinden "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olmakla birlikte, bizatihi "(bir) an", "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak ele alınamaz.

Aksi takdirde, "(bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) an'dan", mesela "(müteşekkil) psukhe" suretiyle bahsetmiş oluruz ki, bu imkan dahilinde değildir.

Yani "(bir) an'ı", "(bir) yer" ile karıştırmış oluruz.

"(Bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) an", "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" esasında "yer (topos)" olarak düşünülemez; bu sebeple.

Aksi takdirde, "(bir) an'dan" bahsedemeyiz.

Tekraren belirtelim; "(bir) an", "yer (topos)" suretiyle ele alınamaz; sebebini yukarıda açık olarak anlattık.

"(Bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) an'a" mahsusen "iç" düşünemeyiz.

Bu bakımdan, "(bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) an'a" mahsusen "iç'te taşı'n'a'n'dan" bahsedilemez.

"(Bir) an'ı", bu itibarla "tasvir'in" kaydına da bağlayamayız.

"Tasvir" teşkilinin esası, "suret'li ism'in", "zamir" olarak "yaz'ı'm'ı'dır (graphia)"; yani "suret'li ism'e" mahsus "iç'yüz'ün", "tab" suretiyle "nisbet'li topo-graphia (topographia ratio'nalis)" esasında "inşa'sı'dır"; bu husus unutulmadan.[149]

"(Bir) an'dan", "yer (topos)" esasında söz edemeyiz.

---

[149] Bu noktadan, "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde bahsettik.

Bu bakımdan, "(bir) an'ın" bizatihi "zamir" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)" imkan dahilinde değildir.

Bu sebeple, yukarıda belirtilen manada "(bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) an'a", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayin edilmesi düşünülemez.

"Muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayini, "zamir'e" mahsustur; bu sebeple.

Bu itibarla "mecaz'en" ifade edersek, "(bir) an'ı" bizatihi "tab'et'mek" suretiyle "işit'mek"; bizatihi "tab'a", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayin etmek suretiyle "(bir) an'ı gör'mek", bu yolla da "(bir) an'ı seyr'et'mek" ve bu suretle "(bir) an'ı" bizatihi "idrak et'mek" imkan dahilinde değildir.

Bu hususu şu şekilde de belirtebiliriz.

"Basit manzara'ya" mahsus "aç'ı'l'ı'ş-kapa'n'ı'ş'ı", "asl'i ism'e" ve "suret'li vasf'a" mahsus "aç'ı'l'ı'ş-kapa'n'ı'ş('lar)'dan" tefrik edemeyiz.

"Basit manzara'ya", "asl'i ism'e", yani "(müteşekkil) psukhe'ye" ve "suret'li vasf'a" mahsus "aç'ı'l'ı'ş-kapa'n'ı'ş('lar)", "(bir) aç'ı'l'ı'ş-kapa'n'ı'ş'tır"; bu manada.

Bu bakımdan "basit manzara", "asl'i isim" ve "suret'li vasıf", yukarıda anlatılan şekilde, "(bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) aç'ı'l'ı'ş-kapa'n'ı'ş'ın" kaydına tabidir.

Bu manada "(bir) aç'ı'l'ı'ş-kapa'n'ı'ş" suretiyle düşünülen "keyfiyet'ten", yani "(bir) an'dan", "basit manzara'ya", "(müteşekkil) psukhe'ye" veya "suret'li vasf'a" mahsusen "iç" olarak bahsedilemez.

Bu sebeple, yukarıda belirtilen manada "(bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) an", "basit manzara", "asl'li isim", "suret'li vasıf" ve "suret'siz fiil", herhangi bir şekilde "iç'iç'e'lik" esasında ele alınamaz.

Mesela, "asl'i isim", yani "(müteşekkil) psukhe", "(bir)

uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) an'a" mahsusen "iç" olarak düşünülemez; "(bir) an'dan", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç" olarak da söz edilemez; bu manada.

Şöyle de söyleriz; ne "kendi'ni işit'e'n suret'li ses", bu manada "(bir) an'a" bizatihi "iç" olarak düşünülebilir, ne de "(bir) an", "kendi'ni işit'e'n suret'li ses'e" bizatihi "iç" olarak ele alınabilir.

Aksini düşünmek, sebeplerini yukarıda anlattık, "nazariyat (theoria)" itibariyle "abes'tir"

"(Bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) an'a", tekraren belirtelim, bu bakımdan "iç" tayin edilemez.

"(Bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) an" bu itibarla "iç'siz'dir"

"(Bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) an'a" bu bakımdan herhangi bir manada "dış" tayin edilmesi de düşünülecek bir husus değildir.

Bu husus daha farklı olarak da ifade edilebilir.

"(Bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) an" bu sebeple "dış'sız'dır".[150]

Bu itibarla, "(bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) an" teşkili, "basit manzara" cihetinden "gayr'ı nisbet'li topographia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydı altında bulunmakla birlikte, bizatihi "(bir) an", sebebini yukarıda anlattık, bizatihi "kendi'si" itibariyle "gayr'ı nisbet'li topographia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlanamaz.

Belirtmeden geçmeyelim; "nisbet'li bir'li'k (unitas ra-

---

[150] Bu itibarla, "(bir) an'ın" bizatihi "iç'i'nde" veya "dış'ı'n'da" bulunmaktan bahsetmek esasen "abes'tir" Bu husus "zaman" itibariyle de geçerlidir; bu nokta kolaylıkla açılabilir. Bu bakımdan belirtmeden geçmeyelim; A.H. Tanpınar'ın, "zaman'ın" bir şekilde ne "iç'i'nde" ne de "dış'ı'nda" bulunmaktan bahsetmesi esasen bu ifadelerin kapsamına girer.

tio'nalis)" olarak "(müteşekkil) psukhe suret'i" cihetinden, yani "aş'kın'a" mahsus "müteşekkil dil" cihetinden, "(bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) an'ı" yukarıda anlatılanlar yoluyla düşünmek gerekir.

Bir hususa kısaca temas edelim.

"(Bir) uz'a'n'ı'ş" olarak "(bir) an", "mecaz'en" ifade edersek, "(bir) gen'iş nokta'dır"

Aksi takdirde, mesela "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman" teşkilini, "(bir) an'lar'a" mahsusen "terkib (sunthesis, compositio)" yoluyla düşünemeyiz.

Bu bakımdan bizatihi "(bir) an'a", "(bir) an" suretiyle, yani bizatihi "kendi" suretiyle "uz'u'n'luk" ve bu itibarla "ölç'ü (metron)"[151] tayin edemeyiz.

"(Bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) an", "(bir) gen'iş nokta" cihetinden ifade edersek, "basit" olarak düşünülemez; ancak "(bir) an'a", "parça (meros, pars)" tayininden bahsetmek de imkan dahilinde değildir.

"(Bir) an'ın" teşkil esası, yukarıda anlatılan şekilde bizatihi "(bir) basit manzara'dır"; "(bir) basit manzara'yı", "parça (meros, pars)" suretiyle ele alamayız; bu sebeple.[152]

Tekraren belirtelim; bu manada "(bir) gen'iş nokta'ya", bizatihi "kendi" suretiyle "gen'iş'lik" tayin edilemez; "(bir) an'ın" bizatihi "kendi'si'nden", "kendi'ne" mahsus "ölç'ü (metron)" olarak bahsedemeyiz.

Bu manada "(bir) gen'iş nokta", yani (bir) an", bizatihi "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak düşünülemez; bu husus unutulmadan.

Bu ifade hem "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak

---

[151] "Ölç'ü (metron)" fikrinden, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak bahsettik.

[152] Bu hususun açılması kendi başına bir inceleme gerektirir.

"zaman" hem de "gayr'ı nisbet'li birli'k (unitas ir-ratio'nalis)" olarak "zaman" itibariyle geçerlidir.[153]

"(Bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) yer'in (topos)" esası ise, yukarıda belirtilen şekilde, "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "basit manzara'dır"

"Basit manzara", "basit ve iç'li suret'tir".[154]

Bu bakımdan, belirtilen manada "(bir) yer'in (topos)" esası, "basit ve iç'li suret'tir"; yani "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak "iç'iç'e'lik" esasında "(bir) yer'ler'dir"; "basit manzara", "asl'i isim" ve "suret'li vasıf" olarak.

Bu itibarla "(bir) yer('ler)'den", tekraren belirtelim, "yer (topos)" olarak "basit manzara'dan" hareketle bahsetmek gerekir.

"(Bir) uz'a'n'ı'ş('lar)" olarak "(bir) yer('ler)" bu sebeple "iç'li'dir" ve "basit'tir"; bu bakımdan da "yer (topos)" olarak "basit ve iç'li suret'in" ve bu itibarla da "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın" kaydına bağlıdır.

"(Bir) yer('ler)", "kendi'ni işit'e'n suret'li ses('ler)'dir"

"(Bir) yer('ler)", "theo-graphia makine'si" marifetiyle, "tasvir'dir" ve "zamir'dir"; bu sebeple.

"Basit manzara", "asl'i ism'e" mahsus "(bir) yer'dir"; "asl'i isim", "suret'li vasf'a" mahsus "(bir) yer" ve "suret'li vasıf" ise "suret'siz fiil'e" mahsus "(bir) yer"

Bu "(bir) yer'ler'in", "bir'bir'i'ne" tahvili imkan dahilinde değildir.

---

[153] "Gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" olarak "zaman'dan", "4. Suret Nazariyatı ve Şuur" başlıklı bölümde bahsettik.

[154] "Basit ve iç'li suret" fikrine, "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapta temas ettik.

Aksi takdirde "yer (topos)" olarak "basit ve iç'li suret" fikri, mesela "suret'li vasf'ı", "(müteşekkil) psukhe" ile karıştırmak yoluyla iptal edilmiş olur.

"(Bir) uz'a'n'ı'ş('lar) (tensio)" olarak "(bir) yer('ler)", bu bakımdan tekraren belirtelim, "iç'iç'e'lik" suretiyle "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın" kaydına tabidir.

Bu bağlamda kullanılan anlamda "yer (topos)", "(bir) yer'ler'e" mahsusen "gayr'ı nisbet'li bir'li'k'tir (unitas irratio'nalis)"; bu husus gözden kaçırılmadan.

Bu manada "(bir) yer('ler)", tekraren belirtelim, "basit ve iç'li suret" esasındaki "yer (topos)" cihetinden, "kendi'ni işit'e'n suret'li ses('ler)'dir"

"(Bir) yer('ler)" bu bakımdan "iç'iç'e'lik" esasındaki "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" suretiyle birbirine "rabt'ed'i'l'i'dir"[155] ve, her "(bir) yer", "iç'li'dir"

Bu bakımdan her "(bir) yer", "tab" suretiyle "kendi'ni işit'i'r"

Mesela "(müteşekkil) psukhe'nin", "theo-graphia makine'si'nin" kaydına bağlı olarak, "o (hüve)" vasıtasıyla "kendi'ni işit'me'si'nden" bahsederiz.

Bu itibarla, "(bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) yer'e" mahsus "iç'yüz'ün", "tab" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)" suretiyle ve, bu "yaz'ı'm'a (graphia)", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayini vasıtasıyla "(bir) yer'in" bizatihi "kendi'ni gör'me'si'ni" düşünürüz.[156]

Oysa, tekraren belirtelim, "(bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" olarak "(bir) an'ın" ne "kendi'ni işit'me'si" ve ne de "kendi'ni gör'me'si" imkan dahilinde değildir.

"(Bir) yer'ler", yukarıda belirtilen şekilde, "bir'bir'i" ile "gayr'ı nisbet'li rabt'ın (connexio ir-ratio'nalis)" kaydına tabidir; bu manada.

[156] Bu hususu, "2.3. Kendi'ni Görmek" başlıklı bölümde inceledik.

"(Bir) uz'a'n'ı'ş('lar) (tensio)" olarak "(bir) yer('ler)", "gayr'ı nisbet'li ses yaz'ı'm'ı'nın (sono-graphia ir-ratio'nalis)" ve bu suretle de "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına tabidir.

Bu manada "(bir) yer'ler", "bir (bir) yer" olarak ele alınamaz; aksi takdirde, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ir-ratio'nalis)" esasındaki "basit manzara" fikri ve bu itibarla da "nazariyat (theoria)" tasavvuru iptal edilmiş olur.[157]

Bir hususu belirtmeden geçmeyelim.

"Asl'i isim" ve "suret'li vasıf", hem "iç'li'dir" hem de "dış'lı"; "basit manzara", "iç'li" olmakla birlikte "dış'sız'dır"; "suret'siz fiil" ise "iç'siz" olmakla birlikte "dış'lı'dır"

Bu bakımdan "basit manzara", "(müteşekkil) psukhe" ve "suret'li vasıf", "kendi'ni işit'e'n suret'li ses'ler" olarak "(bir) yer'ler'dir"

"Basit manzara" esasında teşkil olan "(bir) an'lar" ise esasen "bir (bir) an'dır"

"Basit manzara'ya" mahsus "aç'ı'l'ı'ş-kapa'n'ı'ş'ı", "kısm'en" düşünmek imkan dahilinde değildir; bu sebeple.

"Basit manzara'ya" mahsus "(bir) an'lar" bakımından, "iç'iç'e'lik" ve bu itibarla "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" yoluyla ya da "nisbet (ratio)" suretiyle "(bir) an'lar'ın" birbirinden "tefrik'i'nden" bahsedemeyiz.

"(Bir) an'lar" bu bakımdan tekraren belirtelim, esasen "bir (bir) an'dır" ve, "(bir) an", yukarıda belirttik, bu manada olmak üzere "iç'siz'dir" ve "dış'sız'dır"

"(Bir) an" bu bakımdan "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak ele alınamaz.

Bizatihi "(bir) an'ı" bu itibarla "gayr'ı nisbet'li topo-

---

[157] "Basit manzara", "(müteşekkil) psukhe" ve "suret'li vasıf", "bir (bir) yer" olarak düşünülemez; bu manada.

graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlayamayız.

Bir noktayı kısaca açalım.

"(Bir) an'ın" teşkil esası, yukarıda anlatılan şekilde, "basit manzara'dır"

"Zaman'dan", "(bir) an'lar'a" mahsusen "ard'ard'a'lık" esasındaki "nisbet'li alaka (relatio ratio'nalis)" ve bu itibarla da "sıra (ordo)" suretiyle bahsetmek, "(bir) an'ı" kendi teşkil esasından, yani "basit manzara'dan" bizatihi "soy'u't'la'mak (abstraho)" suretiyle mümkündür.

Bu bakımdan, "ard'ard'a'lık" esasındaki "nisbet'li alaka (relatio ratio'nalis)" suretiyle "zaman'ın" mahiyetini kuşatmak imkan dahilinde değildir.

"(Bir) yer" ve bu itibarla da "uzay" fikrinin esası, "nazariyat (theoria)" bakımından "suret'tir"

"Yer'in (topos)", "(bir) yer'ler'e" mahsusen "yan'yan'a'lık" esasındaki "nisbet'li alaka (relatio ratio'nalis)" suretiyle ele alınması vasıtasıyla "uzay" fikrini kuşatamayız.

"(Bir) yer'ler", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" ve bu itibarla da "gayr'ı nisbet'li alaka'nın (relatio ir-ratio'nalis)" kaydına bağlıdır; bu sebeple.

"Ard'ard'a'lık" ve "yan'yan'a'lık", "nisbet'li alaka('lar)'dır (relatio ratio'nalis)"

Oysa "yer'in (topos)" ve "zaman'ın" teşkil esası, "iç'iç'e'lik" suretiyle "gayr'ı nisbet'li rabt'tır (connexio ir-ratio'nalis)"

"İç'iç'e'lik", "gayr'ı nisbet'li rabt'ın (connexio ir-ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

"Gayr'ı nisbet'i (ir-ratio)", "nisbet (ratio)" vasıtasıyla ele

almak imkan dahilinde değildir.[158]

Bu bakımdan "zaman'ı" ve "uzay'ı", "mahiyet" itibariyle ifade edersek, "ard'ard'a'lık" ve "yan'yan'a'lık" suretiyle ele alamayız.[159]

Aksi takdirde, "zaman'ın" ve "uzay'ın", "nazariyat'a (theoria)" mahsus teşkil esasını, "fikriyat (logia)" suretiyle kapatmış oluruz.

Bu husus, ayrıntılı olarak kolaylıkla açılabilir.

"(Bir) an" ve "(bir) yer", "mahiyet" itibariyle "fark'lı'dır"

Bu noktaya yukarıda temas ettik.

Bu bakımdan, "(bir) an" ve "(bir) yer" arasında "(yap'ı'sal) ben'ze'r'lik" düşünemeyiz.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i", yani "aş'kın'a" mahsus "müteşekkil dil", "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "asl'i isim" olarak, yani "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara'ya" mahsus "aç'ı'l'ı'ş-kapa'n'ı'ş'ın" kaydına bağlıdır.

"Müteşekkil dil'i", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelen "basit manzara" bizatihi "baş'la'n'gıç" olmak üzere, "tab" ve "darb" suretiyle "theo-graphia makine'si" bizzat "inşa ed'e'r"

Bu manada olmak üzere, "theo-graphia makine'si" marifetiyle, "basit manzara" esasındaki "(bir) an'dan" farklı "(yeni'den) (bir) an" teşkili düşünülemez.

"Theo-graphia makine'si'ne" mahsus "tab" ve "darb" yoluyla, "yeni (bir) an" teşkilinden bahsedilemez; bu sebeple.

---

[158] Bu noktadan, "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapta ayrıntılı olarak bahsettik.

[159] Bu ifade, mesela Königsberg'li Kant'a mahsus "nisbet'li theo-logia (theo-logia ratio'nalis)" itibariyle, "uz'a'y (Raum)" ve "zaman (Zeit)" düşüncelerini kuşatır.

Aksi takdirde, "rabt'ed'i'l'i suret'e" mahsus "iş'le'yiş (mechanismus)" olarak "tab'ı" ve "darb'ı", "doğ'u'ş (genesis)" ile karıştırmış oluruz.

"Müteşekkil dil'i", bu itibarla, "basit manzara'ya"[160] mahsus "aç'ı'l'ı'ş-kapa'n'ı'ş" esasındaki "keyfiyet'in", yani "(bir) an'ın" kaydı altında ele almak gerekir.

"Müteşekkil dil", bahis konusu "(bir) an" itibariyle "aç'ı'l'ı'r-kapa'n'ı'r"; bu manada.[161]

"Müteşekkil dil'e" mahsusen, "theo-graphia makine'si" vasıtasıyla düşünülen "tab'ın" ve "darb'ın" da kaydına bağlı olarak, "(bir) yer('ler)'den" bahsederiz.

Mesela, "theo-graphia makine'si" marifetiyle teşkil olan "suret'li isim('ler)", yani "(müteşekkil) o (hüve)" ve "(müteşekkil) ben (ene)", "(bir) yer" olarak "(müteşekkil) psukhe'nin" kaydı altında bu manada "(bir) yer('ler)'dir"

"(Müteşekkil) psukhe", "suret rabt'ed'e'n cevher'den", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelir.

Ancak, "theo-graphia makine'si" marifetiyle, "basit manzara doğ('u'r)'u'ş'u'ndan (genesis)" söz edemeyiz.

"Tasvir darb'ı" suretiyle teşkil edilen "basit manzara", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelen "basit manzara" olarak kabul edilemez; bu sebeple.

"Tasvir darb'ı", "basit manzara'ya" mahsus "doğ'u'ş (genesis)" esasında ele alınamaz.

"Theo-graphia makine'si", "darb" suretiyle "tasvir'i", "ba-

---

[160] Yanlış anlamaya meydan vermemek için tekraren belirtelim. Bu bağlamda, "basit manzara" ile, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "asl'i isim" olarak teşkil eden "basit manzara'yı" kastediyoruz.

[161] Bu noktadan, "Nazari Musiki'nin Esasları-Türk Musikisi'nin Zemini Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta, "harmonia" fikrini esas almak suretiyle bahsettik.

sit manzara" olarak "inşa ed'e'r"; oysa "doğ'u'ş (genesis)" ile kastedilen "suret rabt'ed'e'n cevher'den gel'i'ş'tir"; bu sebeple.

"Yer (topos)", "basit manzara doğ'u'ş'u" suretiyle teşkil olur.

Bu itibarla, "theo-graphia makine'si" marifetiyle, yani "tasvir darb'ı" suretiyle bizatihi "gayr'ı nisbet'li yer (topos irratio'nalis)" teşkili düşünülebilecek bir husus değildir.

Bu bakımdan, "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve, "tab" ve "darb" suretiyle teşkil olan "(bir) yer'ler", esasen "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelen "yer (topos)" olarak "basit manzara'nın" kaydına tabidir.

Bu sebeple, "müteşekkil dil'i", "asl'i isim", yani "(müteşekkil) psukhe" teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" ve "yer'e (topos)" mahsusen düşünmek gerekir; yukarıda anlatılan şekilde.

Bu bölümün başlangıcında, "suret'in, kendi'ni işit'me'si'nden", "suret'li ses('ler)'i idrak et'mek" olarak bahsettik.

"Müteşekkil dil theo-gonia'sı" itibariyle "suret'li ses'ler", "suret rabt'ed'e'n cevher'den", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelen "basit manzara", "basit manzara'ya iç" olarak "asl'i isim", yani "(müteşekkil) psukhe" ve, "(müteşekkil) psukhe'ye iç" olarak "suret'li vasıf'tır"

"Kendi'ni işit'e'n", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "suret'li ses('ler)'dir"

Bu bakımdan "işit'mek", "suret'li ses('ler)'e" mahsusen, "theo-graphia makine'si" vasıtasıyla "kendi'ni işit'mek'tir"

"Kendi'ni işit'mek", "suret'li ism'in", "theo-graphia makine'si'ne" mahsus "tab" vasıtasıyla "zamir" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)" yoluyladır; bu sebeple.

"Aş'kın'a" mahsus "müteşekkil dil", "basit manzara" esa-

sındaki "yer'e (topos)" ve "(bir) an'a" mahsusen "kendi'ni işit'i'r"

Bu noktalara yukarıda temas ettik.

Tekraren belirtelim; bu bağlamda "suret'li ses" fikrini, "mecaz'en" kullanıyoruz.

Bu bakımdan, "fikriyat (logia)" esasındaki "ses'i", "nazariyat'a (theoria)" mahsus "suret'li ses" ile karıştırmamak gerekir.

Aksi takdirde, "gayr'ı nisbet'li ses yaz'ı'm'ı'ndan (sonographia ir-ratio'nalis)" ve bu itibarla da "suret'in, kendi'ni işit'me'si'nden" bahsedemeyiz.

Bu hususu açalım.

"Fikriyat (logia)" esasındaki "ses", "düş'kün'e" mahsus "dış sahne"[162], yani "ayrı'ş'ı'k sahne" itibariyle kısaca ifade edersek, bir "vasat'ta", bir "kayna'k'tan" yayılan ve "basınç dalga'sı" suretiyle ilerleyen "titre'ş'i'm'dir"; bu manada "ses'in", "dalga boy'u'ndan", "sık'lı'k'ı'ndan", "hız'ı'ndan", "yön'ü'nden" bahsedilir.

Bu manada "ses'in" esası "fikriyat'tır (logia)"; "ses" bu bakımdan "dalga mekanik'i'nin" kapsamına girer.

Ancak, "nazariyat'a (theoria)" mahsus "kendi'ni işit'e'n suret'li ses'ten", "fikriyat (logia)" esasındaki "dalga mekanik'i" vasıtasıyla bahsedemeyiz.

"Müteşekkil dil theo-gonia'sı" itibariyle, ne "suret rabt'ed'e'n cevher'i" bizatihi bir "vasat'a" mahsusen ele almak ne de "titre'ş'i'm" suretiyle ilerleyen "basit manzara'dan" söz etmek imkan dahilinde değildir.

---

[162] "Düş'kün'e" mahsus "dış sahne'den", "Theologia'nın Esasları-Felsefe'nin ve Teoloji'nin Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta bahsettik. Bu manada "dış sahne'yi", "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" esasındaki "iç-dış alaka'sı" suretiyle düşünemeyiz; bu husus unutulmadan.

"Suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe", tekraren belirtelim, herhangi bir manada "vasat'a" mahsusen ele alınamaz.

Aksi takdirde, "suret rabt'ed'e'n cevher'e", "vasat'' yoluyla "temas'tan (contactus)" bahsetmiş oluruz ki, bu imkan dahilinde değildir.[163]

"Basit manzara", "gayr'ı nisbet'li vasat'tır"; "(müteşekkil) psukhe suret'i", yani "müteşekkil dil" ise, "nisbet'li vasat''; bu husus unutulmadan.[164]

"Vasat" teşkilinin esası "suret('ler)'e" mahsusen "rabt'tır (connexio)"

"Suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "vasat'ta" ilerleyen "ses dalga'sı'ndan", bahsetmek, bu bakımdan, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'yi", "suret" esasında ele almak demektir.

Ancak yukarıda belirttik; bu mümkün değildir.

"Suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'den", "dış'a-uz'a'n'ı'ş (ex-tensio)" suretiyle bahsedilemez.

"Cevher'e" mahsusen "dış'tan (ex-)" bahsetmek, "Grek-Latin-Kilise diyar'ı'na" ait geniş manadaki "nisbet'li theologia'yı (theo-logia ratio'nalis)" esasen "mesel esas'lı masal yaz'ı'm'ı'nın (mutho-graphia)" kaydına bağlamak suretiyle

---

[163] "Suret nazariyat'ı" yoluyla "suret rabt'ed'e'n cevher'e" düşünülen "temas (contactus)", bizatihi "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "vasat'tan" bahsetmek suretiyle ele alınamaz. Bizatihi "suret rabt'ed'e'n cevher'i", "nisbet'in (ratio)" veya "iç'iç'e'lik" esasındaki "gayr'ı nisbet'in (ir-ratio)" kaydına bağlayamayız; bu sebeple. Bu bakımdan bizatihi "suret rabt'ed'e'n cevher'e", "vasat" tayini düşünemeyiz. Bu hususa "4. Suret Nazariyatı ve Şuur" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak temas ettik.

[164] "Gayr'ı nisbet'li vasat" fikrinden, "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta bahsettik.

"fikriyat (logia)" esasındaki "felsefe'yi" iptal etmektir.[165]

"Suret rapt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'den", "dış'a-uz'a'n'ı'ş (ex-tensio)" suretiyle söz edemeyiz.[166]

"Nazariyat (theoria)" itibariyle ifade edersek, bizatihi "suret rabt'ed'e'n cevher'e", "müteşekkil dil'e" izafeten ne "(bir) an" ne de "yer (topos)" tayini düşünülebilecek bir husus değildir.

"Suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'yi", bizatihi "suret'li ses'e" mahsus "(bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" esasında ele alamayız; bu sebeple.

Aksi takdirde, ya "suret rabt'ed'e'n cevher'e" bizatihi "evvel" olarak "(bir) an'dan" ve "yer'den (topos)" bahsetmiş, ya da "basit manzara rabt'ı'na" bizatihi "evvel" olarak, "suret rabt'ed'e'n cevher" yoluyla "(bir) an ve yer (topos) rabt'ı" düşünmüş oluruz.[167]

"Suret rabt'ed'e'n cevher'e" bizatihi "evvel" olarak "(bir) an'dan" ve "yer'den (topos)" bahsetmek, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u" kaydı altına alan ve kuşatan "(bir) an" ve "yer (topos)" düşünmekle mümkündür.

"(Bir) an'ı" ve "yer'i (topos)", "suret rabt'ed'e'n cevher"

---

[165] Bu noktaya, "Dialektik ve Nazariyat-Dialektik Mantık'ın ve Spekülatif Felsefe'nin Teşkil Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak temas ettik. Kısaca belirtirsek, mesela "vücud'a (Seyn) veya "lâ'ya (Nichts)" mahsusen, "dialektik mantık (dialektischen Logik)" esasında "dış (das Äußere)" düşünülemez; bu manada. Aksi takdirde, "nisbet'li theo-logia'yı", "mesel esas'lı masal yaz'ı'm'ı'nın (mutho-graphia)" kaydına bağlamış oluruz; Hegel'in yaptığı gibi.

[166] Bu ifade, "Theologia Cartesius'a" mahsus "fikriyat'ı (logia)", "zihn'i (mens)" de kapsayan şekilde kuşatır.

[167] Bu manada "evvel'i", "zaman'a" mahsus "ön'ce" anlamında kullanmadığımızı belirtelim.

olarak "psukhe'yi" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u" bizatihi "kuşat'a'n" şekilde düşünmek, "(bir) an'ı" ve "yer'i (topos)", "cevher rabt'ed'e'n'in" kaydına bağlar.

Aksi takdirde, "suret rabt'ed'e'n cevher'e" bizatihi "evvel" olarak "(bir) an'dan" ve "yer'den (topos)" bahsetmek imkanı bulunmaz.

"Cevher rabt'ed'e'n", "a-logos'un" kaydına tabidir ve bu itibarla da "ses ver'mez"; yani "cevher rabt'ed'e'n'den", mesela "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "yer (topos)" gelmesini bekleyemeyiz.

"Nazariyat (theoria)" itibariyle, "cevher rabt'ed'e'n'e" mahsusen "ses yaz'ı'm'ı (sono-graphia)" düşünülemez.

Bu bakımdan, "cevher rabt'ed'e'n'den gel'e'n" suretiyle "(bir) an" teşkilinden bahsetmek imkan dahilinde değildir.

Aksi takdirde, "theo-graphia'yı" iptal etmek suretiyle, "cevher rabt'ed'e'n'i" bizatihi "mesel esas'lı masal yaz'ı'm'ı'na (mutho-graphia)" mahsusen ele almış oluruz.[168]

Ne "(bir) an" ne de "yer (topos)", "cevher" suretinde ele alınamaz.

Ne bizatihi "(bir) an'a" ne de bizatihi "yer'e (topos)", "kuvvet" tayini imkan dahilinde değildir; bu sebeple.

Bu bakımdan, "(bir) an'ı" ve "yer'i (topos)", "cevher rabt'ed'e'n'den gel'e'n" suretinde ele alamayız.

Tekraren belirtelim; "(bir) an'a" ve "yer'e (topos)" bizatihi "kuvvet" tayini imkan dahilinde değildir.

Bu bakımdan, "(bir) an'dan" ve "yer'den (topos)", "rabt'ed'i'l'i cevher('ler)" olarak bahsedilemez.

Bu itibarla, "(bir) an'ı" ve "yer'i (topos)", "suret rabt'ed'e'n

---

[168] Bu noktalara, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta temas ettik.

cevher'i" bizatihi kuşatan şekilde düşünemeyiz.

"(Bir) an'ın" ve "yer'in (topos)", "suret ratb't'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'yi" bizatihi "iç'te taşı'ma'sı" veya herhangi bir şekilde kaydı altına alması imkan dahilinde değildir; bu manada.

Aksine, "(bir) an" ve "yer (topos)" teşkili, "nazariyat (theoria)" itibariyle, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'den" gelen "basit ve iç'li suret'in" kaydına bağlıdır.

Bu hususa yukarıda temas ettik.

Bu bakımdan, "suret rabt'ed'e'n cevher'e" bizatihi "evvel" olarak "(bir) an'dan" ve "yer'den (topos)" söz edemeyiz.

"(Bir) an'ı" ve "yer'i (topos)", "basit manzara rabt'ı'na" bizatihi "evvel" olarak düşünmek ve "basit manzara rabt'ı'nı" bu manada "(evvel'den) (bir) an'ın" ve "(evvel'den) yer'in (topos)" kaydına bağlamak ise, "(bir) an" ve "yer (topos)" teşkilinden, "basit manzara rabt'ı'ndan" bağımsız olarak bahsetmekle mümkündür.

"Suret rabt'ı'nın" esası, yukarıda ifade edilen şekilde "asl'i isim", yani "(müteşekkil) psukhe" teşkilidir.[169]

"Suret rabt'ı'nı", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelen "(müteşekkil) psukhe" esasında düşünürüz.

Yukarıda, "gayr'ı nisbet'li ses yaz'ı'm'ı'na (sono-graphia irratio'nalis)" mahsusen belirttik; "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "(müteşekkil) psukhe", "yer (topos)" esasında "(bir) yer'dir"

Bu bakımdan, "(müteşekkil) psukhe'den", "(bir) yer" olarak bahsederiz.

Ancak "(müteşekkil) psukhe'den", ne "(evvel'den) (bir) an"

---

[169] Belirtmeden geçmeyelim; "şuur" ve "zihin (mens)" teşkilinin de esası "asl'i isim rabt'ı'dır"; yani "suret'li isim" olarak "(müteşekkil) psukhe rabt'ı"

ne de "(evvel'den) (bir) yer" olarak söz edilemez.

"(Bir) an", yukarıda belirttik, "iç'siz'dir"; "yer (topos)" ise, "(müteşekkil) psukhe'nin" kaydına bağlı olarak, yukarıda anlatılan şekilde "(bir) uz'a'n'ı'ş'tan (tensio)" ibarettir; bu sebeple.

Bu sebeple "(müteşekkil) psukhe", ne "(evvel'den) (bir) an" ne de "(evvel'den) (bir) yer" esasında ele alınamaz.

Bu itibarla "(bir) an", "yer (topos)" ve "(bir) yer" teşkilini, "basit manzara rabt'ı'ndan" bağımsız olarak düşünemeyiz.

"(Bir) an" ve "yer (topos)" teşkili, yukarıda anlatılan şekilde, "kendi'ni işit'e'n suret'li ses rabt'ı'nın" ve bu itibarla da "gayr'ı nisbet'li ses yaz'ı'm'ı'nın (sono-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

"Suret'li ses mecaz'ı'nı", "nây'den" ve "düş'kün'e" mahsus "dış sahne'den" hareket etmek suretiyle yeniden ele alalım.

"Nây'i", bu bağlamda "düş'kün'e" mahsus "dış sahne vasat'ı'nda"[170] düşünürüz.[171]

"Nây'den", "üfle('n)'mek" suretiyle, "dış sahne vasat'ı'na" mahsusen "perde'nin" kaydına bağlı "ses", yani "nağme" gelir.[172]

---

[170] Bu manada "vasat'tan", "Theologia'nın Esasları-Felsefe'nin ve Teoloji'nin Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" ve "Theographia'nın Esasları-Teoloji ve Matematik İnşası Üzerine Bir İnceleme" adlı kitaplarda bahsettik.

[171] Bu manada "nây", "düş'kün'e" mahsusen ve "suret'li ses" cihetinden "matafora'dır"; "matafora" düşüncesini, "Theologia'nın Esasları-Felsefe'nin ve Teoloji'nin Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ele aldık.

[172] Bu bağlamda, "perde" ile, "nây'e" mahsus "perde'yi" kastediyoruz. "Suret nazariyat'ı" itibariyle "perde" ise, "suret rabt'ed'e'n cevher'in aç'ı'l'ı'ş-ört'ü'l'ü'ş ölç'ü'sü'dür" Bu hususa, "Nazari Musiki'nin Esasları-Türk Musikisi'nin Zemini Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta temas ettik.

"Nây", "üf'le('n)'mek" suretiyle, "dış sahne vasat'ı'na" mahsusen "nağme rabt'ed'e'r"; bu şekilde ifade edelim.

Bu manada "nağme", "nây'e" mahsus "(bir) ad'dır"

Bu hususa yukarıda temas ettik.

Bu bakımdan "nây", "üf'le('n)'mek" suretiyle ve "nağme" esasında olmak üzere "dış sahne vasat'ı'nda", "kendi'ne" mahsusen "(bir) ad rabt'ed'e'r"

Ancak, "(nağme) üfle('n)'mek" suretiyle, yani yukarıda bahsedilen şekilde "(bir) ad rabt'ı" suretiyle "nây'den", "nağme" haricinde "(bir) gel'e'n" düşünemeyiz.

Mesela "Mansur nây", "üfle('n)'mek" suretiyle "dış sahne vasat'ı'nda", "kudüm rabt'et'mez"; bu manada.

"Nây'den" gelen "nağme", yani "nây'e" mahsus "(bir) ad", "nây'e" mahsus "parça (meros, pars)" olarak da ele alınamaz.

"Nây'in", "üfle('n)'mek" suretiyle "düş'kün'e" mahsus "dış sahne vasat'ı'nı" bizatihi "rabt'et'me'si" de düşünülebilecek bir husus değildir.

Aksi takdirde "nây'e" mahsus "(bir) ad'ı", "dış sahne vasat'ı" ile karıştırmış oluruz.

"Nây", "üfle('n)'mek" suretiyle "(bir) ad rabt'ed'e'r"; yani bizatihi "kendi'ni", "kendi esas'ı'n'a" mahsusen "nağme" suretiyle teşkil eder.

"Nây", "(bir) dil" olarak "Türkçe'ye" mahsus "söz'cük'tür" ve bu itibarla da bir "ad'dır".[173]

Bu bakımdan, "fikriyat (logia)" esasındaki "nây" sözcüğü, "üfle('n)'mek" suretiyle "nây'den" gelen "(bir) ad" olarak ele alınamaz.

"Nây'den", tekraren belirtelim, "üfle('n)'mek" suretiyle "nağme", yani "nây'e" mahsus "perde" esasında "ses" gelir.

---

[173] "Nây" sözcüğü, bildiğimiz kadarıyla esasen Farsça'dan gelir.

"Nây'den" gelen "nağme", mesela "rast nağme'si", "nây'e" mahsusen, "üfle('n)'mek" suretiyle teşkil olan "(bir) ad'dır"

Bu manada "nağme'yi", "fikriyat (logia)" esasındaki "(bir) dil'e" mahsus "ad" olarak düşünemeyiz.

"Nây'den" gelen "nağme", "Türkçe'ye" mahsus "söz'cük" olarak ele alınamaz; bu sebeple.

Bu bakımdan, "nây" sözcüğünün, "nây'e" mahsus "(bir) ad'a" tahvil edilmesi de imkan dahilinde değildir.

Genel olarak ifade edersek, "fikriyat (logia)" esasındaki "(bir) dil'e" mahsus "ad'ı", "nây'den" gelen "(bir) ad'a" tahvil edemeyiz.

Bu bakımdan, "nây'den" gelen "(bir) ad", "fikriyat (logia)" esasındaki "(bir) dil'e" mahsus "ad" suretiyle ele alınamaz.

"Nây üf'le('n)'me'den", "nây'den" bizatihi "(bir) ad" gelmesini düşünemeyiz.

"Nây'in", "nây'den" gelen "perde" esasında "ses" bulunmadan, "tahayyül (phantasia)" suretiyle "(bir) ad" teşkil etmesinden de bahsedemeyiz.

"Suret rabt'ed'e'n cevher'den" bizatihi "(bir) suret'li isim"[174] gelişini bu bakımdan "matafora" olarak "nây" esasında düşünmek gerekir; "fikriyat (logia)" esasındaki "ses'i", "nazariyat'a (theoria)" mahsus "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" ile karıştırmadan.

"Nây", "üfle('n)'mek" suretiyle, "kendi'ni", "nağme" esasında "(bir) ad" olarak teşkil eder.

Bu manada olmak üzere "nây'den", "üfle('n)'mek" suretiyle "(bir) ad('lar)" gelir.

"Nây'den" bu suretle gelen "(bir) ad", "dış sahne vasat'ı'na" mahsusen "(müteşekkil) nây'dir"

---

[174] Mesela, "suret'li ses" olarak "(müteşekkil) psukhe"

"Nây'den" gelen her "nağme", "(bir) ad'dır" ve bu itibarla da "(bir) (müteşekkil) nây'dir"

Bu bakımdan, "fikriyat (logia)" itibariyle "nây'i", "(bir) (müteşekkil) nây('ler)" suretiyle düşünürüz; yani "nây'den" yukarıda belirtilen manada gelen "(bir) ad'lar" suretiyle.

Ancak "düş'kün", "nây'den" gelen "(bir) (müteşekkil) nây'i", yani " nây'den" gelen "nağme" olarak "(bir) ad'ı", "idrak" suretiyle, yani "ses işit'mek" suretiyle "duy'a'r"; "duy'u'l'a'n (bir) ad'ın" esasen "(bir) (müteşekkil) nây" olduğunu bizatihi "gör'me'den".[175]

"Düş'kün'ün", bu manada "duy'mak" suretiyle "gör'me'si" imkan dahilinde değildir.

"Nây'den" gelen "nağme('ler)", yani "(bir) ad('lar)", tekraren belirtelim, "nazariyat'a (theoria)" mahsus "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" esasında ele alınamaz.

"Nây'den" gelen "nağme" esasındaki "(bir) ad'a" bizatihi "iç" tayini imkan dahilinde değildir; bu sebeple.

"Nây'den" gelen "(bir) ad('lar)", yani "(bir) (müteşekkil) nây('ler)", "gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" teşkil eder.[176]

Yukarıda ele aldığımız şekliyle "nây", "nazariyat (theoria)" itibariyle ve, "suret'li isim teşkil'i" cihetinden "matafora'dır"

"Sarraf" olarak "psukhe'den" gelen "kendi'ni işit'e'n su-

---

[175] "Düş'kün'e" mahsus "dış sahne vasat'ı'nda", "işit'mek (duy'mak)" ve "gör'mek", "kulak" ve "göz" bakımından ayrışıktır; bu nokta unutulmadan. Bu itibarla, "zihn'e (mens)" mahsus "vasat'ta", "işit'mek (duy'mak)" suretiyle "gör'mek'ten" bahsedilemez. "Kulak" vasıtasıyla "gör'ü'l'mez"; bu manada.

"Nây" ile alakalı olarak yukarıda ifade edilen hususları, "Nazari Musiki'nin Esasları-Türk Musikisi'nin Zemini Üzerine Bir İnceleme" ve "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitaplarda ayrıntılı olarak ele aldık.

ret'li ses'i", tekraren belirtelim, "matafora" olarak "nây" esasında düşünürüz.

Bu hususu açalım.

"Basit manzara" ve bu itibarla "asl'i isim", yani "(müteşekkil) psukhe", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla "suret rabt'ed'e'n cevher'den" gelir.

"Asl'i ism'i", "sarraf" olarak "psukhe" teşkil eder; bu manada.

"Basit manzara", "(müteşekkil) psukhe" ve "suret'li vasıf", "gayr'i nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" esasında "kendi'ni işit'e'n suret'li ses('ler)'dir"

"Nazariyat (theoria)" itibariyle, "rabt'ed'i'l'i suret'e" bizatihi "evvel" olarak "(bir) an'dan", "yer'den (topos)" ve "vasat'tan" bahsedemeyiz.

Bu hususa yukarıda temas ettik.

"(Bir) an", "yer (topos)" ve "vasat", "rabt'ed'i'l'i suret" esasında ve "rabt'ed'i'l'i suret'e" mahsusen teşkil olur.

Bu bakımdan tekraren belirtelim; "(bir) an'dan" ve "yer'den (topos)" bizatihi "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" mahsusen bahsedemeyiz.

"Suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" mahsusen "dış (ex-)" düşünülemez.

Bu hususu iki şekilde anlamak gerekir.

"Rabt'ed'i'l'i suret'e" bizatihi "evvel" olarak "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsusen "dış'tan (ex-)" bahsedemeyiz ve, "rabt'ed'i'l'i suret", yani "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "gayr'ı nisbet'li yer (topos ir-ratio'nalis)", "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsusen "dış (ex-)" olarak ele alınamaz.

İlk hususu kısaca inceleyelim.

"Nazariyat (theoria)" bakımından "dış (ex-)" bizatihi "basit ve iç'li suret'tir" ve bu itibarla da "iç'te taşı'n'a'n'a" mahsusen "yer'dir (topos)"

Mesela, "yer (topos)" olarak "basit manzara"[177], "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsusen "dış'tır (ex-)"

Bu manada "yer (topos)", "kendi'ni işit'e'n suret'li ses'tir"

Bu sebeple, "rabt'ed'i'l'i suret'e" bizatihi "evvel" olarak "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsusen "dış'tan (ex-)" bahsetmek, "suret rabt'ed'e'n cevher'i", "basit ve iç'li suret" esasında "dış (ex-)" tayin etmek suretiyle "kayd'a bağ'lar"; yani "suret rabt'ed'e'n cevher'i" bu cihetten "belir'li" hale getirir.

Ancak, bizatihi "suret rabt'ed'e'n cevher'in", "basit ve iç'li suret" olarak "dış (ex-)" vasıtasıyla "belir'li" hale gelmesinden bahsedemeyiz.[178]

"Suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe", "rabt'ed'i'l'i suret'in" herhangi bir manada kaydına bağlanamaz; bu sebeple.

"Rabt'ed'i'l'i suret", tekraren belirtelim, "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "belir'li'lik" olarak ele alınamaz; bu husus unutulmadan.

Aksi takdirde "suret rabt'ed'e'n cevher'i", "gayr'ı nisbet'li yer (topos ir-ratio'nalis)" esasında "kayd'a bağ'la'mış" oluruz ki, yukarıda bahsettik, "suret rabt'ed'e'n cevher" fikrini "nazariyat (theoria)" itibariyle bu surette düşünmek imkan dahilinde değildir.

Bu bakımdan, "rabt'ed'i'l'i suret'e" bizatihi "evvel" olarak "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsusen "dış'tan (ex-)" bahsedemeyiz; "(evvel'den) dış (ex-)" düşünemeyiz.

"Suret rabt'ed'e'n cevher'den" ve, "rabt'ed'i'l'i suret'ten" hareketle de "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsusen "dış'tan (ex-)" söz edilemez.

---

[177] Bu manada "yer (topos)" ile, "gayr'ı nisbet'li yer'i (topos ir-ratio'nalis)" kastediyoruz.

[178] Bu noktaya, "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde "hudud" ve "sınır" itibariyle temas ettik.

Mesela, "rabt'ed'i'l'i suret", "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsusen "dış (ex-)" teşkil eder diyemeyiz.

Aksi takdirde, "suret rabt'ed'e'n cevher'i", "rabt'ed'i'l'i suret'e" bizatihi "iç" esasında ele almış oluruz.

"Rabt'ed'i'l'i suret", "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsusen "yer (topos)" olarak düşünülemez.[179]

"Suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'yi" ve "rabt'ed'i'l'i suret'i", "iç'iç'e'lik" esasındaki "gayr'ı nisbet'li alaka'nın (relatio ir-ratio'nalis)" kaydına bağlayamayız.

Bu bakımdan, "rabt'ed'i'l'i suret'ten", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" mahsusen "dış (ex-)" esasında bahsedilemez.

Bu itibarla tekraren belirtelim; "rabt'ed'i'l'i suret'e" bizatihi "evvel" olarak "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "dış (ex-)" düşünülmesi veya "rabt'ed'i'l'i suret'in", "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsusen bizatihi "dış (ex-)" olarak ele alınması imkan dahilinde değildir.[180]

Bu sebeplerle, ne "rabt'ed'i'l'i suret'e" bizatihi "evvel" olarak ne de "rabt'ed'i'l'i suret" yoluyla, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" mahsusen "ex-tensio'dan (dış'a uz'a'n'ı'ş)" ve "ex-sistere'den (dış'ta dur'u'ş, dış'a çık'ı'ş, dış'ta sabit'le'n'i'ş)" söz edemeyiz.[181]

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "kendi'ni işit'e'n suret'li

---

[179] Bu ifade, hem "nisbet'li yer (topos ratio'nalis)" hem de "gayr'ı nisbet'li yer (topos ir-ratio'nalis)" fikrini kuşatır.

[180] Yanlış anlamaya meydan vermemek için tekraren belirtelim; bu manada "evvel", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'a" mahsus "ön'ce'lik-son'ra'lık alaka'sı" suretiyle ele alınamaz.

[181] Bu bakımdan, Theologos Cartesius'un, "nisbet'li theo-logia'sı'na (theo-logia ratio'nalis)" mahsus esasları gözden geçirmek suretiyle işe yeniden başlaması gerekmektedir. "Analitik'in fikriyat'çı'lar'ı" da bu ifadenin kapsamına girer.

ses" fikrini, tekraren belirtelim, "nây'i", "matafora" suretiyle ele almak ve yukarıda kısaca anlatılan hususları bu yolla düşünmek gerekir.

Aksi takdirde, "nazariyat'a (theoria)" mahsus "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" düşüncesini, "fikriyat (logia)" esasındaki "ses" ile karıştırmış ve, "suret'li ses idrak et'mek", yani "nazariyat'a (theoria)" mahsusen "kendi'ni işitmek" tasavvurunu iptal etmiş oluruz.

"Rabt'ed'i'l'i suret'in", mesela "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "basit manzara'nın", "suret'li ses'i" vasıtasız olarak "idrak et'me'si'nden" bahsedilemez.

Bu hususa yukarıda temas ettik.

"Suret'li ses idrak et'mek", yani "nazariyat'a (theoria)" mahsusen "suret'in, kendi'ni işit'me'si", "kuvvet sarf'ı'nın" kaydına bağlıdır.

"Basit manzara'ya", yani "rabt'ed'i'l'i suret'e" bizatihi "kuvvet" tayin edilemez.

Mesela, "kuvvet" olarak "muhayyile'den", "basit manzara'ya" mahsusen söz edemeyiz.

"Kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "basit manzara'nın", "kendi'ni" bizzat "tab'et'mek" suretiyle, "asl'i ism'i" bizatihi "zamir" olarak "yaz'ma'sı", yani "inşa et'me'si" de düşünülebilecek bir husus değildir.

"Rabt'ed'i'l'i suret'i" bizatihi "sarraf"[182] olarak ele alamayız.

Bu manada "sarraf", "nazariyat (theoria)" itibariyle, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'dir"

Bu sebeple, hem "suret rabt'ed'e'n'den", yani "kendi'ni işit'e'n suret'li ses rabt'ed'e'n'den" hem de "kendi'ni işit'e'n suret'li ses idrak ed'e'n'den", yani "nazariyat'a (theoria)"

---

[182] "Kuvvet sarf'ed'e'n" manasında.

mahsusen "suret'li ses" olarak "kendi'ni işit'e'n'den", yukarıda belirtilen manada "psukhe'yi" esas alarak bahsetmek gereklidir.

Ancak, "nazariyat'a (theoria)" mahsusen "suret'in, kendi'ni işit'me'si'nden" ve "kendi'ni işit'e'n suret'ten", bizatihi "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe" esasında bahsedemeyiz.

"Rabt'ed'i'l'i suret" vasıtasıyla, yani "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" vasıtasıyla, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" temin edilemez; bu sebeple.

Bu bakımdan, "rabt'ed'i'l'i suret'i", yukarıda belirtilen şekilde "kendi'ne" mahsusen "işit'mek" yoluyla, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'nin" bizatihi "kendi'ne" mahsusen "işit'i'l'me'si'nden" ve bu suretle de "kendi'ne" mahsusen "gör'ü'l'me'si'nden" söz edilemez.[183]

"Suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe", "rabt'ed'i'l'i suret'e" mahsus "kayna'k'tır"

Ancak, "rabt'ed'i'l'i suret'i", yani "kendi'ni işit'e'n suret'li ses'i", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe" ile "nisbet'li alaka (relatio ratio'nalis)" vasıtasıyla veya "iç'iç'e'lik" esasında "gayr'ı nisbet'li alaka (relatio ir-ratio'nalis)" vasıtasıyla ele alamayız.

Aksi takdirde, "rabt'ed'i'l'i suret'ten", yani "kendi'ni işit'e'n suret'li ses'ten" ve "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'den", "alaka (relatio)" cihetinden "yan'yan'a'lık" veya "iç'iç'e'lik" esasında bahsetmiş oluruz ki, bu imkan dahilinde değildir.

Bu manadaki "alaka (relatio)", "yan'yan'a'lık" esasında ele alınamaz.

---

[183] "Rabt'ed'i'l'i suret'i işit'mek", yukarıda açık olarak anlattık, "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'nin", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tab" suretiyle, "zamir" olarak "o (hüve)" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)" yoluyladır; "nazariyat'a (theoria)" mahsusen "işit'mek", bu surette "yaz'mak'tır", yani "inşa et'mek'tir"

Aksi takdirde, "rabt'ed'i'l'i suret'i" ve "suret rabt'ed'e'n cevher'i", "bir'bir'i" ile "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" esasında düşünmüş oluruz ki, bu imkan dahilinde değildir.

"Rabt'ed'i'l'i suret'i" ve "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'yi", "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" ve bu itibarla da "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydı altında ele almak, hem "suret rabt'ed'e'n cevher" hem de "rabt'ed'i'l'i suret" düşüncesini ve bu itibarla da "nazariyat (theoria)" tasavvurunu iptal eder; bu sebeple.

Bu noktaya yukarıda temas ettik.

"Rabt'ed'i'l'i suret'i", "suret rabt'ed'e'n cevher'e iç" olarak ele almak ise, "gayr'ı nisbet'li alaka (relatio ir-ratio'nalis)" cihetinden, "suret rabt'ed'e'n cevher'i", "rabt'ed'i'l'i suret'e" mahsus "yer (topos)" olarak düşünmeyi gerektirir.

Ancak "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'den", "rabt'ed'i'l'i suret'e" mahsus "yer (topos)" olarak bahsedemeyiz.

Bu noktayı da yukarıda açtık.

Belirtmeden geçmeyelim; "rabt'ed'i'l'i suret" ve "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" veya "gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" suretiyle de ele alınamaz.

"Rabt'ed'i'l'i suret" ve "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe" bu bakımdan "nisbet'li çok'lu'k (multiplicabilis ratio'nalis)" ya da "gayr'ı nisbet'li çok'luk (multiplicabilis ir-ratio'nalis)" yoluyla düşünülemez.

"Suret nazariyat'ı'na" mahsus "temas (contacto)" yoluyla da, yukarıda belirtilen manada "geç'i'ş'in (transitio)" kuşatılması imkan dahilinde değildir; bu husus unutulmadan.[184]

---

[184] Bu noktayı, "4. Suret Nazariyatı ve Şuur" başlıklı bölümde inceledik.

Bu bakımdan, "suret rabt'ed'e'n cevher'in", yani "psukhe'nin", "kendi'ni işit'mek" bakımından "rabt'ed'i'l'i suret" vasıtasıyla ele alınması gerekir.

"Kendi'ni işit'e'n'i", "rabt'ed'i'l'i suret" cihetinden ele almak, "rabt'ed'i'l'i suret'e" mahsusen, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" ait "iş'le'yiş'ten (mechanismus)" bahsetmekle mümkündür.

Bizzat "rabt'ed'i'l'i suret'e" mahsus "iş'le'yiş'ten (mechanismus), bu itibarla da "rabt'ed'i'l'i suret'e" mahsusen bizatihi "kendi'ni işit'mek'ten" bahsedemeyiz; bu sebeple.

Bu manada "iş'le'yiş (mechanismus)" ile, "theo-graphia makine'si'ni" kastediyoruz.[185]

"Rabt'ed'i'l'i suret", "theo-graphia makine'si" marifetiyle, bu itibarla da "theo-graphia makine'si" vasıtasıyla "kendi'ni işit'i'r"; bu manada.

"Theo-graphia" ile kastedilen, "nazariyat'a (theoria)" mahsus "yaz'ı'm'dır (graphia)"; "nazariyat'a (theoria)" mahsus "inşa" olarak.[186]

Bizatihi "rabt'ed'i'l'i suret" vasıtasıyla "yaz'ı'm'dan (graphia)", yani "inşa'dan" bahsedemeyiz; "rabt'ed'i'l'i suret'e", "kuvvet" tayin edilemez; bu sebeple.

"Yaz'ı'm (graphia)" suretiyle "inşa ed'e'n", "sarraf" olarak "psukhe'dir"

"Theo-graphia makine'si" ile kastedilen ise, "sarraf" olarak "psukhe'nin", "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla "evvel mahfuz'u", "asl'i isim" olarak, yani "(müteşekkil) psukhe"

---

[185] "Theo-graphia makine'si'ni", tekraren belirtelim, "Theographia'nın Esasları-Teoloji ve Matematik İnşası Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ele aldık.

[186] "Theo-graphia" fikrine, "Theographia'nın Esasları-Teoloji ve Matematik İnşası Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak temas ettik.

olarak teşkil eden "basit manzara" bizatihi "baş'la'n'gıç"[187] olmak üzere, "tab" ve "darb" suretiyle "iş'le'yiş'i'dir (mechanismus)"

Bu manada "tab" ile, "basit manzara'nın", "tasvir" suretinde "yaz'ı'm'ı'nı (graphia)" kastediyoruz; "asl'i isim" cihetinden ifade edersek, "(müteşekkil) psukhe'nin", "zamir" olarak "o (hüve)" esasında "yaz'ı'm'ı'nı (graphia)"

"O (hüve)", bu bakımdan, "o (hüve) tasvir'i'ne" mahsus "zamir'dir"

"Suret'li ses" olarak "basit manzara", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tab'ed'i'l'mek" yoluyla, yani "tasvir" olarak "yaz'ı'm (graphia)" suretiyle "kendi'ni işit'i'r"

"Asl'i isim" cihetinden şöyle söyleriz; "suret'li ses" olarak "(müteşekkil) psukhe", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tab'ed'i'l'mek" yoluyla, "zamir" olarak "o (hüve)" esasında "yaz'ı'm (graphia)" suretiyle "kendi'ni işit'i'r"

"Suret'li isim-zamir alaka'sı" cihetinden tekraren ifade edersek, "theo-graphia makine'si'ne" mahsusen düşünülen "tab", "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'nin", "zamir" olarak "o (hüve)" esasında "yaz'ı'm'ı'dır (graphia)"

"Theo-graphia makine'si", "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'yi", "zamir" olarak "o (hüve)" esasında "yaz'mak" suretiyle "basit manzara'yı tab'ed'e'r"

Yukarıda belirtilen manada "suret'in kendi'ni işit'me'si", bu bakımdan, "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'nin", "zamir" olarak "o (hüve)" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)" yoluyladır; "theo-graphia makine'si" marifetiyle.

"(Müteşekkil) psukhe", "basit manzara'ya iç" olarak "asl'i

---

[187] Bu manada "baş'la'n'gıç", tekraren belirtelim, "(müteşekkil) psukhe suret'i'ne" mahsusen bir "sıra'nın (ordo)" kaydına bağlanamaz. Bu noktaya yukarıda ayrıntılı olarak temas ettik.

isim'dir"; "o (hüve)" ise, "tasvir'e" mahsusen "asl'i zamir"

"Basit manzara", tekraren belirtelim, "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tasvir" olarak "yaz'ı'm (graphia)" suretiyle "kendi'ni işit'i'r"

"Basit manzara", "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'nin", "theo-graphia makine'si" vasıtasıyla, "asl'i zamir" olarak, yani "o (hüve)" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)" yoluyla "kendi'ni işit'i'r"; böyle de söyleriz.

Şöyle de söyleyebiliriz; "suret'li ses" olarak "(müteşekkil) psukhe", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve, "zamir" olarak "o (hüve)" esasında "yaz'ı'l'mak" suretiyle "kendi'ni işit'i'r"

Bu manada "yaz'ı'm (graphia)", yani "inşa", tekraren belirtelim, "(müteşekkil) psukhe'nin tab'ı" suretiyledir.

"Basit manzara'yı" ve bu itibarla asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'yi", "theo-graphia makine'si tab'ed'e'r"

"Theo-graphia makine'si" ile, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" mahsusen yukarıda belirtilen manada "iş'le'yiş'i (mechanismus)" kastediyoruz; bu husus dikkatten kaçırılmadan.

"Kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "basit manzara'nın", belirtilen manada bizatihi "kendi'ni tab'et'me'si" düşünülebilecek bir husus değildir.

Bu noktaya yukarıda temas ettik.

"O (hüve)", "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "zamir'dir", yani "asl'i zamir"

"(Müteşekkil) psukhe", tekraren belirtelim, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'yi" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "basit ve iç'li suret'in" kaydına bağlayarak "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" esasında teşkil eden "asl'i isim'dir";

"basit manzara doğ('u'r)'u'ş'u" yoluyla.[188]

Bu bakımdan, "(müteşekkil) psukhe" teşkili, "theo-graphia makine'si'nin" kaydına bağlanamaz.

"(Müteşekkil) psukhe" teşkilinden "tab" ve "darb" suretiyle bahsedemeyiz; bu manada.

"Asl'i zamir", yani "o (hüve)" ise, tekraren belirtelim, "asl'i ism'in", yani "(müteşekkil) psukhe'nin", "tasvir'e" mahsus "iç'yüz'ü'dür"

"Asl'i ism'e", yani "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz", yukarıda belirtilen manada "zamir" olarak "o'dur (hüve)"

Bu manada "zamir", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tab" suretiyle, "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz'ün", "yaz'ı'm'ı (graphia)" esasında esasında teşkil olur.

"(Müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "asl'i zamir" teşkili, yani "o (hüve)" teşkili, "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz'ün", yukarıda belirtilen şekilde "tab" esasındaki "yaz'ı'm (graphia)" yoluyla ve "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ratio'nalis)" mahsusen açılmasından ibarettir.

"(Müteşekkil) psukhe", "kendi'ne" mahsus "iç'yüz'ün" bu manada "yaz'ı'm'ı (graphia)" suretiyle "kendi'ni işit'i'r"

"O (hüve)", tekraren belirtelim, "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz'dür"; bu itibarla da "zamir'dir"

"O (hüve)", "tab" suretiyle ve "tasvir'e" mahsusen "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "(müteşekkil) psukhe'yi" bu esas itibariyle "ikame ed'e'r"

"İkame ed'e'n", "suret'in, kendi'ni işit'me'si'ni" temin eden "vasıta'dır"; bu manada.

---

[188] Tekraren belirtelim; bu manada "teşkil ed'e'n" ile, "iç'te taşı'yan'ı" kastediyoruz.

"Theo-graphia makine'si'ne" mahsus "darb" ile, "tasvir'in", "basit manzara" suretinde "yaz'ı'm'ı'nı (graphia)" kastediyoruz.

Bu "yaz'ı'm'dan (graphia)", "tasvir darb'ı" olarak bahsettik.

"Tasvir darb'ı" suretiyle teşkil olan "basit manzara'yı", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelen "basit manzara" ile karıştırmamak gerekir.

Yukarıda belirttik; "o (hüve) tasvir'i", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelen "basit manzara'nın", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "tab'ed'i'l'me'si" neticesinde teşkil olur.

Bu bakımdan, "basit manzara'nın kendi'ni işit'me'si", "basit manzara'nın" bizatihi "theo-graphia makine'si" marifetiyle "o (hüve) tasvir'i" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)" yoluyladır.

"Kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "(müteşekkil) psukhe" ise, tekraren belirtelim, "tasvir'e" mahsus "asl'i zamir" olarak, yani "o (hüve)" olarak "yaz'ı'm (graphia)" suretiyle "kendi'ni işit'i'r"

"Tasvir", "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak, "basit manzara'ya" mahsus "iç'yüz'dür"; "asl'i zamir" ise, "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz"

"(Müteşekkil) psukhe suret'i", yukarıda bahsettik, "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)"

Bu manada "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" teşkili, "theo-graphia makine'si'ne" mahsusen "basit manzara tab'ı'nın" ve "tasvir darb'ı'nın" kaydına bağlıdır.

"Tasvir darb'ı" ile, tekraren belirtelim, "tasvir'in", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "basit manzara" olarak "yaz'ı'm'ı'nı (graphia)" kastediyoruz.

"Asl'i zamir" cihetinden ifade edersek, "o (hüve) darb'ı",

"suret'li isim" olarak "(müteşekkil) o (hüve)" teşkil eden "yaz'ı'm'dır (graphia)"

"İlk isim" olarak "(müteşekkil) o (hüve)", "o (hüve) tasvir'i'nin darb'ı" suretiyle teşkil olan "basit manzara'ya" bizatihi "iç'tir"

"Kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "(müteşekkil) psukhe" ile, "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "(müteşekkil) o (hüve)" arasındaki "alaka'ya (relatio)", "3. Nazariyat ve Şuur" başlıklı bölümde ayrıntılı şekilde temas ettik.

"Theo-graphia makine'si", "o (hüve) tasvir'i'nin darb'ı" suretiyle teşkil olan "basit manzara'yı", "tab'et'mek" yoluyla, "ben (ene) tasvir'i yaz'a'r"

"İlk zamir" olarak "ben'i (ene)", "ben (ene) tasvir'i'ne" mahsusen düşünürüz.

"O (hüve) tasvir'i'nin darb'ı" suretiyle teşkil olan "basit manzara", "tab" esasındaki "yaz'ı'm (graphia)" yoluyla, yani "ben (ene) tasvir'i" teşkili yoluyla "kendi'ni işit'i'r"

"Suret'li isim" ve "zamir" cihetinden şöyle de söyleriz; "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "(müteşekkil) o (hüve)", "ilk zamir" olarak "ben (ene)" esasında "yaz'ı'm (graphia)" suretiyle "kendi'ni işit'i'r"

Yukarıda belirtilen manada "ilk zamir", yani "ben (ene)", "ben (ene) tasvir'i" itibariyle, "ilk ism'e", yani "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "iç'yüz'dür"

"Kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "(müteşekkil) o (hüve)", "tab" esasında "ben (ene)" olarak "yaz'ı'm (graphia)" suretiyle "kendi'ni işit'i'r"

"İlk zamir" olarak "ben (ene)", "ilk isim" olarak "(müteşekkil) o'yu (hüve)" bu suretle "ikame ed'e'r"

"Theo-graphia makine'si", "ben (ene) tasvir'i'ni darb'et'mek" yoluyla "basit manzara" teşkil eder; "nihai isim"

olarak "(müteşekkil) ben (ene)", bu suretteki "basit manzara'ya iç'tir"

Bu ifadelerin esası, tekraren belirtelim, "nazariyat'a (theoria)" mahsus "müteşekkil dil theo-gonia'sı'dır", yani "(müteşekkil) psukhe theo-gonia'sı"; bu husus unutulmadan.

"Kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "(müteşekkil) o (hüve)" ile "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "(müteşekkil) ben (ene)" arasındaki "alaka'yı (relatio)", "3.1. Şuur'un Tabakaları" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak inceledik.

"Theo-graphia makine'si", "iç'te, (müteşekkil) ben (ene) taşı'yan basit manzara'yı tab'et'mek" suretiyle "sen (ente) tasvir'i" teşkil eder.

Bu "tasvir'e" mahsus "sen (ente)", "nihai zamir'dir"

"Suret'li isim-zamir alaka'sı" cihetinden ifade edersek, "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "(müteşekkil) ben (ene)", "tab" suretiyle "nihai zamir" olarak, yani "sen (ente)" olarak "yaz'ı'm (graphia)" esasında "kendi'ni işit'i'r"

"Nihai zamir" olarak "sen (ente)", "ilk isim" olarak "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsus "iç'yüz'dür"

"Kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "(müteşekkil) ben (ene)", "kendi'ne" mahsus "iç'yüz'ün", "nihai zamir" olarak "sen (ente)" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)" suretiyle "kendi'ni işit'i'r" ve, "nihai zamir" olarak "sen (ente)", "nihai isim" olarak "(müteşekkil) ben'i (ene)" bu surette "ikame'ed'e'r"

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "müteşekkil dil", "suret'li isim" cihetinden belirtirsek, "(müteşekkil) psukhe'ye", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" ve "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsus "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"

Bu ifade "(müteşekkil) psukhe suret'i" itibariyle de geçerlidir.

Bu bakımdan tekraren belirtelim, "nisbet'li arkhitektonik

(architectonica ratio'nalis)" olarak "müteşekkil dil'i", "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" cihetinden, bu manada "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" esasında düşünürüz.

"Nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" olarak "müteşekkil dil", "zamir" cihetinden "o'ya (hüve)", "ben'e (ene)" ve "sen'e (ente)" mahsus "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"

Bu manada "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" teşkili, "theo-graphia makine'si'nin" kaydına bağlıdır; bu husus unutulmadan.

Bu noktalara "2.3. Kendi'ni Görmek" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak temas ettik.

Bu bakımdan, "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "basit manzara'nın", yukarıda anlatılan şekilde "kendi'ni işit'me'si'nden", üç farklı surette bahsederiz.

Bu hususu, "müteşekkil dil" itibariyle ve "suret'li isim-zamir alaka'sı" cihetinden ifade edersek, "(müteşekkil) psukhe'nin", "asl'i zamir" olarak "o (hüve)" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)", "(müteşekkil) o'nun (hüve)", "ilk zamir" olarak "ben (ene)" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)" ve "(müteşekkil) ben'in (ene)", "nihai zamir" olarak "sen (ente)" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)" suretiyle.

Bu manada "suret'in kendi'ni işit'me'si", "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" olarak "müteşekkil dil'in" kaydına tabidir.

Bu suretteki "nisbet'li arkhitektonik'in (architektonica ratio'nalis)" esası, "theo-graphia makine'si'nin" kaydına bağlı olarak, "(müteşekkil) psukhe'ye", "o'ya (hüve)", (müteşekkil) o'ya (hüve)", "ben'e (ene)", "(müteşekkil) ben'e (ene)" ve "sen'e (ente)" mahsus "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"

Bu noktalara sonraki bölümde "tasvir" cihetinden ayrıntılı olarak temas ettik.

"Kendi'ni işit'e'n basit manzara" ve "işi't'i'l'e'n basit manzara", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "bir'dir"

"Suret'li ses" olarak "basit manzara", "tab" esasında "tasvir" olarak "yaz'ı'm (graphia)" yoluyla "kendi'ni işit'i'r"

Bu noktaya yukarıda temas ettik.

"Suret'li ses" olarak "(müteşekkil) psukhe'nin" bu manada "kendi'ni işit'me'si", "(müteşekkil) psukhe'nin", "tab" esasında "asl'i zamir" olarak, yani "o (hüve)" olarak "yaz'ı'm'ı'nın (graphia)" kaydına bağlıdır.

Bu hususu da yukarıda inceledik.

"Suret'li ses'in kendi'ni işit'me'si'ne" mahsus "vasıta" olarak "tasvir'i", bizatihi "işit'i'l'e'n" olarak ele alamayız.

Benzer şekilde, "asl'i zamir" olarak "o'yu (hüve)", bizatihi "işit'i'l'e'n" olarak düşünemeyiz.

Aksi takdirde, "o'nun (hüve)", "(müteşekkil) psukhe'yi" bizatihi "ikame et'me'si'nden" bahsedilemez.

"Tab" esasındaki "tasvir", "suret'li ses" olarak "basit manzara'nın", "kendi'ni işit'me'si'ne" mahsus "vasıta'dır"; bu sebeple.

Bu manada "vasıta'yı", bizatihi "işit'i'l'e'n" olarak düşünemeyiz.

Benzer olarak, "o'dan (hüve)", "suret'li ses" olarak "(müteşekkil) psukhe'nin", "kendi'ni işit'me'si'ne" mahsus "vasıta" olarak söz ederiz; "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tab" suretiyle.

"Suret'li ses'in kendi'ni işit'me'si" cihetinden, "tasvir", yukarıda belirtilen şekilde, yani "iç'yüz'ün yaz'ı'm'ı" suretiyle, "basit manzara'yı ikame ed'e'r"; benzer şekilde "o (hüve)", "(müteşekkil) psukhe'yi ikame ed'e'r"

Bu bakımdan tekraren belirtelim; "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "basit manzara" ve "işi't'i'l'e'n suret'li ses" olarak

"basit manzara", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "bir'dir"; yukarıda belirtilen manada "vasıta'nın" kaydına bağlı olarak.

"Theo-graphia makine'si'ne" mahsus "tab" suretiyle "kendi'ni işit'e'n suret'li ses'e" mahsus "iç'yüz'ün", "tasvir" ve "tasvir'e" mahsus "zamir" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)", yani "suret'li ses'in kendi'ni işit'me'si", bu bakımdan "ak(i)s (reflexio)" esasında ele alınamaz.[189]

Mesela, "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "(müteşekkil) psukhe'nin", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tab" suretiyle "o (hüve)" olarak "yaz'ı'm'ı'nı (graphia)", "(müteşekkil) psukhe'nin aks'i" olarak düşünemeyiz.

Kısaca ifade edersek, "ak(i)s'in (reflexio)" esası "nisbet'li rabt'tır (connexio ratio'nalis)"

"Kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "(müteşekkil) psukhe" ile, "tab" suretiyle teşkil olan "iç'yüz'ü", yani "o'yu (hüve)", "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" esasında ele alamayız.

Aksi takdirde, "(müteşekkil) psukhe" esasındaki "iç-dış alaka'sı'nı", "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlamak suretiyle "nazariyat (theoria)" tasavvurunu iptal etmiş oluruz.

"Kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "(müteşekkil) psukhe" ile, "tab" suretiyle teşkil olan "iç'yüz", yani "o (hüve)" arasındaki "alaka (relatio)", "nisbet'in (ratio)" kaydına bağlanamaz.

"(Müteşekkil) psukhe'den", "vasıta'sız" surette, "o'ya (hüve)" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" düşünülemez; bu sebeple.

Aksi takdirde, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'yı (topographia ir-ratio'nalis)", "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-

---

[189] "Ak(i)s" ile, tekraren belirtelim, "geri bük'ü'l'ü'ş'ü", "geri dön'ü'ş'ü" kastediyoruz. Bu bakımdan "re-flexio", "ak(i)s" için uygun bir karşılıktır. "Yan'sı'ma", bizatihi "geri bük'ü'l'ü'ş", "geri dön'ü'ş" olarak ele alınamaz; bu husus unutulmadan.

graphia ratio'nalis)" tahvil etmiş oluruz ki, bu imkan dahilinde değildir.

Bu bakımdan tekraren belirtelim; "suret'li ses" olarak "basit manzara'nın", "kendi'ni işit'me'si'nden", "ak(i)s (reflexio)" esasında söz edemeyiz.

"Suret'li ses" olarak "basit manzara'nın kendi'ni işit'me'si", "basit manzara'nın (bizatihi) kendi'ne aks'i" suretiyle düşünülemez; bu manada.

"Suret'li ism'e" mahsus "iç'yüz" olarak "zamir", "suret'li ism'in aks'i (reflexio)" suretiyle ele alınamaz; kısaca bu şekilde ifade ederiz.

Bu noktalara, "2.3. Kendi'ni Görmek", "2.4. Kendi'ni Seyretmek" ve "3. Nazariyat ve Şuur" başlıklı bölümlerde "ak(i)s'ten (reflexio)" bahsetmek suretiyle ayrıntılı şekilde temas ettik.

Bir noktayı belirtmeden geçmeyelim.

"Ak(i)s'in (reflexio)" esası, yukarıda belirttik, "nisbet'li rabt'tır (connexio ratio'nalis)"

Bu sebeple "rabt'ed'i'l'i suret", "suret rabt'ed'e'n cevher'e" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'a" mahsusen "aks'et'me (reflexio)" esasında ele alınamaz.

Aksi takdirde, "rabt'ed'i'l'i suret'i", "suret rabt'ed'e'n cevher" ve bu itibarla da "evvel mahfuz" ile "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" ve bu yolla da "nisbet'li alaka'nın (relatio ratio'nalis)" kaydına bağlamış oluruz ki, "nazariyat (theoria)" tasavvuru bakımından bu imkan dahilinde değildir.[190]

---

[190] Bu hususta, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak bahsettik.

2.3. Kendi'ni Görmek

"Suret'e" mahsus "iç'yüz'e", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayin edilmesi vasıtasıyla "suret, kendi'ni gör'ü'r".[191]

Bu manada "iç'yüz", "basit manzara" itibariyle "tasvir'dir"; "suret'li isim" itibariyle ise "zamir"

"O (hüve)", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz'dür"; "ben (ene)", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "iç'yüz" ve "sen (ente)" de, "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsus "iç'yüz"

"Suret'li isim" cihetinden ifade edersek, "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz'e", yani "zamir" olarak "o'ya (hüve)", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayin edilmesi vasıtasıyla "(müteşekkil) psukhe kendi'ni gör'ü'r"

Bu ifade "ben (ene)" ile "(müteşekkil) o (hüve)" ve, "sen (ente)" ile "(müteşekkil) ben (ene)" itibariyle de geçerlidir.

Bu manada "suret'in, kendi'ni gör'me'si", "suret'in, kendi'ni idrak et'me'si'dir"

Bu bölümde "nazariyat'a (theoria)" mahsusen "suret'in, kendi'ni gör'me'si'ni", "suret'in, kendi'ni işit'me'si'nden" hareketle ele aldık.

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "şuur", tekraren belirtelim, "suret'in, kendi'ni idrak cihet'i'dir".[192]

"Suret'in, kendi'ni idrak'ı'ndan", "suret'in, kendi'ni işit'me'si", "suret'in, kendi'ni gör'me'si" ve "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" esasında bahsettik.

Bu bakımdan "nazariyat (theoria)" itibariyle "şuur teşkil'i",

---

[191] "Şekil" ile, "iç'yüz" itibariyle düşünülen "sınır'ı" kastediyoruz; bu hususu "2.4. Kendi'ni Seyretmek" başlıklı bölümde ele aldık.

[192] Bu ifade, "suret nazariyat'ı" itibariyle de geçerlidir.

"kendi'ni işit'me'nin" ve bu suretle "kendi'ni gör'me'nin" ve "kendi'ni seyr'et'me'nin" kaydına bağlıdır.[193]

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "şuur", bu manada olmak üzere "üç'e dür'ü'l'ü'dür"

"Nazariyat'a (theoria)" mahsusen "suret'in, kendi'ni işit'me'si'ni", "basit manzara'nın", "tasvir" esasında ve, "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'nin" de "asl'i zamir" olarak "o (hüve)" esasında "yaz'ı'm'ı'ndan (graphia)" hareketle önceki bölümde inceledik.

"Basit manzara" ve "(müteşekkil) psukhe", "suret'li ses('ler)'dir"

Bu itibarla "suret'in kendi'ni işit'me'si", "ses yaz'ı'm'ı'nın (sono-graphia)" kaydına tabidir.

Bu hususu önceki bölümde inceledik.

"Müteşekkil dil'in" teşkil esasından, "nazariyat'a (theoria)" mahsus "ses yaz'ı'm'ı (sono-graphia)" vasıtasıyla bahsettik.

"Müteşekkil dil", "nazariyat (theoria)" itibariyle "aş'kın'a" mahsus "suret'tir"; yani "(müteşekkil) psukhe suret'i"

"Nazariyat'a (theoria)" mahsusen "suret'in kendi'ni işit'me'si'ni", "basit manzara'nın", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tab" suretiyle "tasvir" olarak ve "suret'li ism'in" de, yani "(müteşekkil) psukhe'nin" de, "tasvir'e" mahsus "zamir" olarak "o (hüve)" esasındaki "yazım'ı (graphia)" yoluyla önceki bölümde anlattık; kısaca bu şekilde ifade edelim.

"Tasvir" fikrini bu bölümde ayrıntılı olarak ele aldık.

"Suret'li ses" olarak "basit manzara", bu itibarla, "kendi'ne" mahsus "iç'yüz'ün", "tab" suretiyle "tasvir" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)" ve, "suret'li ses" olarak "(müteşekkil)

---

[193] Bu noktaya, "3. Nazariyat ve Şuur" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak temas ettik.

psukhe" de, "kendi'ne" mahsus "iç'yüz'ün", "tab" suretiyle "zamir" olarak "o (hüve)" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)" vasıtasıyla "kendi'ni işit'i'r"

Yukarıda anlatılanların kaydına bağlı olarak, "tasvir", "basit manzara'ya" ve "zamir" de, "suret'li ism'e" mahsus "tezahür('ler)'dir".[194]

"Basit manzara", "tasvir" suretiyle ve "suret'li isim" de, "zamir" esasında "tezahür ed'e'r"; bu manada.

Mesela "o (hüve)", bu manada olmak üzere, "suret'in kendi'ni işit'me'si'ne" mahsusen, "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "tezahür'dür"

Genel olarak ifade edersek, "tezahür", theo-graphia makine'si" marifetiyle, "iç'yüz yaz'ı'm'ı" esasında teşkil olur.

Bu itibarla "suret'in, kendi'ni gör'me'si", bu manada "tezahür'ün" kaydına bağlıdır.

"Tezahür'ü", tekraren belirtelim, "theo-graphia makine'si'ne" mahsus "tab" esasında düşünürüz; bu husus gözden kaçırılmadan.

Mesela "(müteşekkil) psukhe", "tab" suretiyle ve, "o (hüve)" olarak "yaz'ı'm (graphia)", yani "inşa" vasıtasıyla "tezahür ed'e'r"

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si" ve bu itibarla da "suret'in, kendi'ni gör'me'si", bu manada "tezahür'ün" kaydına tabidir.

"Tezahür", "aks'et'me (reflexio)" esasında ele alınamaz.

Bu bakımdan, "suret'li ses'in kendi'ni işit'me'si" düşüncesine, "aks'et'me (reflexio)" fikri vasıtasıyla temas edemeyiz; bu hususa "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak temas ettik.

Bu itibarla, "suret'li ses'in kendi'ni gör'me'si", herhangi bir

---

[194] "Tezahür" fikrine, "1. Giriş" başlıklı bölümde temas ettik.

şekilde "aks'et'me'nin (reflexio)" kaydına bağlanamaz.

Bu noktayı bu bölümde açtık.

"Theo-graphia makine'si" vasıtasıyla "yaz'ı'm (graphia)", yani "inşa", "idrak'ın" kaydı altındadır; aksi takdirde "suret'li ses'in kendi'ni işit'me'si'nden" bahsedemeyiz.[195]

"Suret'in, kendi'ni gör'me'si", yukarıda belirttik, "suret'in, kendi'ni işit'me'si'nin" kaydına tabidir.

"Suret'li ses", "kendi'ni işit'mek" suretiyle ve, teşkil olan "iç'yüz'e", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayin etmek vasıtasıyla "kendi'ni gör'ü'r"; bu manada.

Belirtilen manada olmak üzere "hayal" esasında "şekil" tayin etmek, "iç'yüz'ü", "muhayyile" marifetiyle "şekl'in" kaydına bağlamaktır.

"(Müteşekkil) psukhe", "kendi'ne" mahsus "iç'yüz'ün", yani "tezahür" olarak "o'nun (hüve)", yukarıda belirtilen manada "şekl'in" kaydına bağlanması suretiyle "kendi'ni gör'ü'r"

Aksi takdirde, "nazariyat'a (theoria)" mahsusen "kendi'ni işit'e'n suret'li ses'in", "kendi'ni gör'me'si'nden" söz edilemez.

Bu bakımdan "nazariyat'a (theoria)" mahsusen "suret'in, kendi'ni gör'me'si", "suret'e" mahsus "iç'yüz'e", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayin etmek, "iç'yüz'ü" bu yolla "şekl'in" kaydına bağlamak vasıtasıyladır.

"İç'yüz'e", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında tayin edilen "şekil'den", "(müteşekkil) hayal" olarak bahsettik.

"(Müteşekkil) hayal", yukarıda belirtilen manada "tezahür'ün" kaydına bağlıdır.

---

[195] Bu manada "idrak" ile, "sarraf" olarak "psukhe'ye" mahsus "kuvvet'i" kastediyoruz; "muhayyile" ve "hafıza" gibi. "Sarraf" olarak "psukhe'ye" mahsus "kuvvet'ler'den", "rabt'ed'i'l'i suret'e", yani "müteşekkil dil'e" izafeten bahsederiz; bu husus unutulmadan.

"Suret'li ses", "(müteşekkil) hayal"[196] vasıtasıyla "kendi'ni gör'ü'r".[197]

"İç'yüz'ü" ve bu itibarla da "(müteşekkil) hayal'i", "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydı altında düşünürüz.

"Muhayyile", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" mahsus "kuvvet'tir"

"Müteşekkil dil" cihetinden ifade edersek, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe", "muhayyile" marifetiyle "hayal" teşkil eder.

Bundan, yukarıda belirttik, "(müteşekkil) hayal" olarak bahsederiz.

"(Müteşekkil) hayal", "suret'in, kendi'ni işit'me'si'nin" ve bu itibarla da "nazariyat'a (theoria)" mahsus "ses yaz'ı'm'ı'nın (sono-graphia)" kaydına bağlıdır.

"Theo-graphia makine'si" marifetiyle teşkil olan "iç'yüz", yukarıda belirttik, "suret'in, kendi'ni işit'me'si" cihetinden "tezahür'dür"

"(Müteşekkil) hayal'den" ise, "suret'in, kendi'ni gör'me'si" cihetinden "tezahür" olarak bahsederiz.

"Muhayyile" bu itibarla "hayal inşa ed'e'r"; "tezahür" olarak "(müteşekkil) hayal" suretiyle.[198]

---

[196] "(Müteşekkil) hayal'e" mahsus "esas", yukarıda belirtilen manada "iç'yüz'dür" Bu bakımdan, "(müteşekkil) hayal'i", bu manada "esas'ı" bulunmayan "tahayyül (phantasia)" ile karıştırmamak gerekir.

[197] "(Müteşekkil) hayal", "sınır" esasındaki "şekl'in" kaydına tabidir. Bu noktayı "2.4. Kendi'ni Seyretmek" başlıklı bölümde inceledik.

[198] Önceki bölümde, "nây'den", "matafora" esasında bahsettik ve, "nây'e" mahsus "ad'a", "nây'den" gelen "nağme" suretiyle temas ettik. Bu bağlamda olmak üzere "nây üf'le'yen", "nağme işit'mek" suretiyle,"nây'e" mahsus "ad'ı", "zamir" esasında "yaz'a'r" ve

"Tezahür" olarak "(müteşekkil) hayal" vasıtasıyla "suret, kendi'ni gör'ü'r"

"Muhayyile'yi", "theo-graphia makine'si" ile karıştırmamak gerekir.

"Hayal inşa'sı'ndan", "theo-graphia makine'si'ne" mahsusen düşünülen "tab" ve "darb" suretiyle bahsedemeyiz; bu sebeple.

Bu manada "yaz'ı'm (graphia)" da, "kuvvet" olarak "idrak'ın" kaydına bağlıdır; aksi takdirde, "kendi'ni işit'e'n suret'li ses'in", "kendi'ni gör'me'si'nden" bahsedilemez.

"Tasvir'i", önceki bölümde anlattık, "tab" suretiyle "theo-graphia makine'si" teşkil eder.

"Tasvir", "basit manzara'ya" mahsus "iç'yüz'dür"

Bu hususu ayrıntılı olarak açalım; "kendi'ni gör'mek'ten" bu suretle etraflı olarak bahsederiz.

"Basit manzara", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'den", "suret'li ses" esasında ve "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelir.

"Basit manzara", "(müteşekkil) psukhe" ve "suret'li vasıf", "basit ve iç'li suret('ler)'dir".[199]

"Basit manzara", "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe", "suret'li vasıf" ve "suret'siz fiil", "iç'iç'e'lik" esasında "gayr'ı nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ir-ratio'nalis)"

"Basit Manzara", bu bakımdan "gayr'ı nisbet'li çok'lu'k'tur (multiplicabilis ir-ratio'nalis)"

"muhayyile" vasıtasıyla bu "zamir'e" mahsusen "hayal" teşkil eder ise, "nây üf'le'yen'in", "nây'e" mahsus "ad'ı" bu suretle "gör'me'si'nden" bahsederiz. Bu noktaları, "4. Suret Nazariyatı ve Şuur" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak ele aldık.

[199] "Basit ve iç'li suret" fikrini, "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapta ayrıntılı olarak ele aldık.

"Basit ve iç'li suret", "iç'te taşı'n'a'n'a" mahsusen "gayr'ı nisbet'li yer'dir (topos ir-ratio'nalis)"

"Basit manzara" bu bakımdan "gayr'ı nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ir-ratio'nalis)" suretiyle teşkil olur.

"Gayr'ı nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ir-ratio'nalis)", "doğ'u'ş'un (genesis)" kaydına bağlıdır; bu husus gözden kaçırılmadan.

"Basit manzara", önceki bölümde anlattık, "kendi'ni işit'e'n suret'li ses'tir"

"Basit manzara", yukarıda belirtilen şekilde, "gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" esasında "gayr'ı nisbet'li çok'lu'k'tur (multiplicabilis ir-ratio'nalis)" ve, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına tabidir.

"Basit manzara'ya" mahsus "iç'yüz" ile, "basit manzara'ya" mahsus "gayr'ı nisbet'li çok'lu'k'un (multiplicabilis ir-ratio'nalis)"[200], "tab" suretiyle, "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" esasında "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "yaz'ı'm'ı'nı (graphia)" kastediyoruz.

Bu manada "iç'yüz", bahis konusu "gayr'ı nisbet'li çok'lu'k'un (multiplicabilis ir-ratio'nalis)", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" esasında "nisbet'li çok'lu'k (multiplicabilis ratio'nalis)" olarak "aç'ı'l'ı'ş'ı'dır"

"Basit manzara'ya" mahsus "iç'yüz", bu itibarla "tasvir'dir"

Belirtilen manada "iç'yüz", "suret'li ses'in kendi'ni işit'me'si" cihetinden "tezahür'dür"

Tekraren belirtelim; "tasvir", yani "basit manzara'ya" mah-

---

[200] "Basit manzara'ya" mahsus "gayr'ı nisbet'li çok'lu'k (multiplicabilis ir-ratio'nalis)" ile, "gayr'ı nisbet'li bir'li'k'in (unitas ir-ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak, "basit mnzara'yı", "suret'li ism'i", "suret'li vasf'ı" ve "suret'siz fiil'i" kastediyoruz.

sus "iç'yüz", "basit manzara'nın", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "tab" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)" suretiyle teşkil olur.

"Suret'li ses" olarak "basit manzara", yukarıda belirtilen manada "iç'yüz" teşkili vasıtasıyla "kendi'ni işit'i'r"

Bu ifadeler, "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe" bakımından da geçerlidir.

"Suret'li ses" olarak "(müteşekkil) psukhe", "tab" vasıtasıyla "o (hüve)" esasında "yaz'ı'm (graphia)" suretiyle "kendi'ni işit'i'r"

"O (hüve)", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz'dür" ve bu itibarla da "asl'i zamir'dir"

"Basit manzara'ya" mahsus "iç'yüz" olarak "tasvir'i", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" esasındaki "nisbet'li çok'lu'k'a (multiplicabilis ratio'nalis)" mahsusen "nisbet'li vasat" olarak ele almak gerekir.[201]

Aksi takdirde, "tasvir'i" ve bu itibarla da "basit ve iç'li suret'i", "idrak'ın" ve bu suretle "zihn'in (mens)" kaydına bağlayamayız.

Bu manada "iç'yüz", belirtilen şekilde "nisbet'li vasat'tır"

"Basit ve iç'li suret'e" mahsus "gayr'ı nisbet'li çok'lu'k (multiplicabilis ir-ratio'nalis)", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tab" suretiyle, "nisbet'li vasat" olarak "yaz'ı'l'ı'r"; bu şekilde de ifade edebiliriz.[202]

---

[201] Bu manada "nisbet'li vasat'ı", "nisbet'li vasat" olarak "müteşekkil dil" ile karıştırmamak gerekir. "Tasvir", "nisbet'li topographia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına tabidir; ancak "müteşekkil dil'e" mahsus "basit manzara", "nisbet'li topographia (topo-graphia ratio'nalis)" suretiyle ele alınamaz; bu sebeple.

[202] Bu ifade, "nazariyat (theoria)" itibariyle, "suret'li isim-zamir alaka'sı'nın" esasını oluşturur.

Bu manada "yaz'ı'm (graphia)", yani "tezahür" esas alınmadan, "tasvir'e" mahsusen "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında tayin edilen "şekil" vasıtasıyla "basit manzara'nın kendi'ni gör'me'si'nden" bahsedemeyiz.

"Muhayyile'nin", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlı olan "basit manzara'ya" mahsusen, "iç'iç'e'lik" esasındaki "gayr'ı nisbet'i (ir-ratio)" muhafaza etmek suretiyle "hayal" esasında "şekil" tayin etmesi imkan dahilinde değildir; bu sebeple.

"Muhayyile", "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)" esasında ve, "hayal" suretiyle yukarıda belirtilen manada "nisbet'li vasat" teşkil eder.

Bu manada "nisbet'li vasat'ın" esası, yukarıda belirttik, "nisbet'li topo-graphia'dır (topo-graphia ratio'nalis)"

Bu bakımdan, mesela "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'nin", "vasıta'sız" surette "kendi'ni gör'me'si'ni" düşünemeyiz.

"(Müteşekkil) psukhe", "kendi'ni", "kendi'ne" mahsus "suret" esasında "gör'e'mez"; bu manada.

"(Müteşekkil) psukhe", yukarıda belirttik, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

"(Müteşekkil) psukhe", "asl'i zamir" olarak "o'ya (hüve)" mahsusen, yani "işit'mek" esasındaki "tezahür'e" mahsusen, "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında tayin edilen "şekil" vasıtasıyla "kendi'ni gör'ü'r"

Bu manada "hayal" esasında tayin edilen "şekil", yani "(müteşekkil) hayal", yukarıda belirttik, "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına tabidir.

Bu sebeple, "(müteşekkil) psukhe'nin" yukarıda anlatılan surette "kendi'ni gör'me'si", "aks'et'me (reflexio)" esasında ele alınamaz.

Bu manada "(müteşekkil) hayal", "(müteşekkil) psukhe'nin" bizatihi "aks'i" suretiyle ele alınamaz.

"Basit ve iç'li suret" ile, buna mahsus "tasvir" ve "zamir" ve, bu itibarla da "(müteşekkil) hayal" arasındaki "alaka'nın (relatio)" esası, önceki bölümde belirttik, "gayr'ı nisbet'tir (irratio)"

"Tasvir" ve "zamir", "basit ve iç'li suret'e" mahsus "iç'yüz'den" ibarettir; bu sebeple.

Bu noktaları etraflı olarak ele alalım.

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "suret'in, kendi'ni gör'me'si", "işit'i'l'e'n kendi'ne" mahsusen "hayal teşkil et'mek" suretiyledir.

Bu noktaya yukarıda kısaca temas ettik.

"Müteşekkil dil", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tab" vasıtasıyla düşünülen "tasvir'e" ve "zamir'e" mahsusen "muhayyile" marifetiyle teşkil edilen "hayal" esasındaki "şekil" suretiyle, yani "(müteşekkil) hayal" suretiyle "kendi'ni gör'ü'r"; bu manada.

"Suret'li isim" ve "zamir" cihetinden ifade edersek, "müteşekkil dil", "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'ye", "asl'i zamir" olarak "o'ya (hüve)", "ilk isim" olarak "(müteşekkil) o'ya (hüve)", "ilk zamir" olarak "ben'e (ene)", "nihai isim" olarak "(müteşekkil) ben'e (ene)" ve "nihai zamir" olarak "sen'e (ente)" mahsusen "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)" ve bu itibarla da "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)".[203] [204]

---

[203] Bu manada "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" teşkil eden "suret'li isim'ler'in" ve "zamir'ler'in", birbiri ile "alaka (relatio)" cihetinden mahiyetini "3. Nazariyat ve Şuur" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak ele aldık.

[204] Tekraren belirtelim; "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" teşkil eden bu "suret'li isim'ler'i" ve "zamir'ler'i", "mü-

Bu manada "nisbet'li arkhitektonik'i (architectonica ratio'nalis)", "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "asl'i isim" olarak, yani "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" mahsusen düşünürüz.

"(Bir) an", "basit'tir"; "parça'sı (meros, pars)" bulunmayan şekilde.

"(Bir) an" suretiyle, "müteşekkil dil'e" mahsusen "parça teşkil'i'nden" bahsedilemez.

Bu bakımdan, yukarıda belirtilen manada olmak üzere "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" teşkilini, yani "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" olarak "müteşekkil dil" teşkilini, "terkib (sunthesis, compositio)" esasında ele alamayız.

Yukarıda belirtilen manada "parça('lar)'dan (meros, pars)", "(bir) an" teşkil eden surette "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla söz etmek ise imkan dahilinde değildir.

"Mürekkeb'e (sunthetos, compositus)" mahsusen "doğ'u'ş'tan (genesis)" bahsedilemez.

Aksi takdirde "nazariyat'a (theoria)" mahsus "doğ'u'ş (genesis)" fikrini iptal etmiş oluruz.[205]

Bu noktayı daha farklı olarak da ifade edebiliriz.

"Müteşekkil dil", "suret'li isim-zamir alaka'sı" esasında teşkil olur.

Bu manada "zamir" ile, tekraren belirtelim, "suret'li ism'e" mahsus "iç'yüz'ü" kastediyoruz; "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak.

---

teşekkil dil'e" mahsusen "parça (meros, pars)" esasında düşünemeyiz. Bu önemli hususa, "tabaka" fikrinden bahsetmek suretiyle önceki bölümde temas ettik.

[205] Bu hususta, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta bahsettik.

Bu bakımdan, yukarıda belirttik, "suret'li isim-zamir alaka'sı", "nisbet'li alaka (relatio ratio'nalis)" esasında ele alınamaz.

"Suret'li isim", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına tabidir; "zamir" ise "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)"; bu sebeple.

"Gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)", "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ratio'nalis)", "nisbet (ratio)" suretiyle "rabt'ı (connexio)" düşünülebilecek bir husus değildir.

"İç'iç'e'lik" esasındaki "gayr'ı nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ir-ratio'nalis)" itibariyle, "rabt'ed'i'l'i suret'e" mahsusen "parça'dan (meros, pars)" bahsedemeyiz.

"Rabt'ed'i'l'i suret", "basit'tir" ve "iç'li'dir"

Bu manada "basit'e" mahsusen "parça (meros, pars)" düşünemeyiz.

"Suret'e" mahsus "iç'ten", "suret'e" mahsus "parça (meros, pars)" esasında söz edemeyiz; bu sebeple.[206]

"Zamir", bu bakımdan, "suret'li ism'e" mahsusen "parça (meros, pars)" esasında ele alınamaz.

Bu sebeple, "müteşekkil dil'e" mahsusen "parça'dan (meros, pars) bahsedilemez.[207]

"Müteşekkil dil", "suret'li isim" cihetinden, yani "(müteşekkil) psukhe'ye", "(müteşekkil) o'ya" ve "(müteşekkil) ben'e" mahsusen, "theo-graphia makine'si" marifetiyle "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"; bu husus gözden kaçırılmadan.

---

[206] Bu hususa, "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapta temas ettik.

[207] Bu husus, "tabaka'lar'dan" bahsetmek suretiyle de kolaylıkla ele alınabilir.

Bu ifade, "zamir" cihetinden de, yani "o (hüve)", "ben (ene)" ve "sen (ente)" itibariyle de geçerlidir.

Yukarıda belirtilen manada "iç'yüz" olarak "zamir", "suret'li ism'e" mahsus "iç" esasında ele alınamaz.

Yani "zamir'den", "suret'li ism'e" mahsusen "iç'te taşı'n'a'n" olarak bahsedemeyiz.

Aksi takdirde, "suret'li ism'e" mahsus "zamir'i", "suret'li ism'e iç" olarak "suret'li vasıf" ile karıştırmış oluruz.

"(Müteşekkil) psukhe'den", "o'ya (hüve)" mahsus "(bir) yer" olarak söz edilemez.

"Basit manzara'ya iç" olarak "(müteşekkil) psukhe" teşkilini, "doğ'u'ş (genesis)" suretiyle düşünürüz.

"O (hüve)", "(müteşekkil) o (hüve)", "ben (ene)", "(müteşekkil) ben (ene)" ve "sen'den (ente)" ise, "theo-graphia makinesi'ne" mahsus "icraat" olarak "tab" ve "darb" yoluyla bahsederiz; "(bir) an'ın" kaydına bağlı olarak.[208]

"Theo-graphia makine'si" ile, önceki bölümlerde anlatılan şekilde, "sarraf" olarak "psukhe'nin", "rabt'ed'i'l'i suret'e" mahsusen "tab" ve "darb" esasında "iş'le'yiş'i'ni (mechanismus)" kastediyoruz; bu husus gözden kaçırılmadan.

"Doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelen, tekraren ifade edelim, "basit ve iç'li suret'tir"

"Müteşekkil dil", "parça (meros, pars)" esasında "teşkil ed'i'l'i" olmamakla birlikte, "basit ve iç'li suret" olarak da düşünülemez.

"Müteşekkil dil", "bileş'e'n('ler)'i (componens)" bakımından, mesela "o (hüve)", "ben (ene)" ve "sen (ente)" itibariyle,

---

[208] Bu manada "(bir) an" ile, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'yi" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'ı" kastediyoruz.

"basit suret" olarak ele alınamaz.

"Müteşekkil dil", "bileş'e'n('ler)'i (componens)" itibariyle "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" esasında "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)"; "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" mahsusen.

Bu bakımdan "müteşekkil dil", "(bir) an'lı'k'tır"

"Nisbet'li arkhitektonik'ten (architectonica ratio'nalis)", "basit ve iç'li suret" olarak bahsetmek imkan dahilinde değildir.

"Tabaka'lar'ı", "nisbet'li arkhitektonik'e (architectonica ratio'nalis)" mahsusen, "iç" suretinde ele alamayız; "tabaka'lar", "müteşekkil dil'e iç" olarak düşünülemez; bu manada.

"Müteşekkil dil" teşkilinden bu bakımdan "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla bahsedemeyiz.

Bu sebeple, "müteşekkil dil inşa'sı'nı", "kayna'k" cihetinden "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe" itibariyle ve, "rabt'ed'i'l'i suret" cihetinden de, "suret rabt'ed'e'n cevher'in iş'le'yiş'i" olarak "theo-graphia makine'si" vasıtasıyla düşünmek gerekir; yukarıda anlatılan şekilde.

Yukarıda belirttik; "müteşekkil dil", "suret'li isim" cihetinden "(müteşekkil) psukhe'ye", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" ve "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsus "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)" ve bu itibarla da "nisbet'li vasat'tır"; "theographia makine'si" marifetiyle.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i", "tasvir'e" mahsus "zamir" cihetinden ise, "o'ya (hüve)", "ben'e (ene)" ve "sen'e (ente)" mahsusen "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)" ve bu itibarla da "nisbet'li vasat'tır"

"Suret'li vasıf", "(müteşekkil) psukhe'ye iç'tir"; "suret'siz fiil" ise, "suret'li vasf'a iç"

"Suret'siz fiil" ile, "suret'siz hareket'i" kastediyoruz.[209]

"Suret'siz fiil", bu bakımdan "suret'siz ses" olarak "suret'siz hareket'tir"

Bu manada "suret'siz ses", "suret'siz hareket" cihetinden "ay'dı'n'lık'tır"

"(Müteşekkil) psukhe'ye iç" olarak "suret'li vasıf", bu bakımdan "ay'dı'n'lık suret'li ses'tir".[210]

"Suret'li vasıf", tekraren belirtelim, "iç'te, suret'siz fiil taşı'r"; bu sebeple.

Bu itibarla "(müteşekkil) psukhe", "iç'te, ay'dı'n'lık suret'li vasıf taşı'r"; "(müteşekkil) psukhe", "aydı'n'lık suret'li vasf'a" mahsus "yer'dir (topos)"; bu manada.

"O (hüve) tasvir'i", yukarıda belirtilen şekilde, "nisbet'li vasat'tır"; "nisbet'li bir'li'k'in (unitas ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak.[211]

Bu manada "nisbet'li bir'li'k'in (unitas ratio'nalis)" esası, "o'ya (hüve)" ve "o'ya (hüve)" ait "nite'l'i'k'e" mahsusen "theo-graphia makine'si" marifetiyle teşkil edilen "nisbet'li rabt'tır (connexio ratio'nalis)"

"Suret'li vasf'a" mahsus "iç'yüz" olarak "nite'l'i'k", bu bakımdan, "suret'li vasıf" itibariyle düşünülen "gayr'ı nisbet'li çok'lu'k'u (multiplicabilis ir-ratio'nalis)", "nisbet'li topographia'ya (topo-graphia ratio'nalis)" mahsusen teşkil eden "yaz'ı'm'dır (graphia)"

"Tavir'e" mahsus "zamir" esasında düşünülen "nitelik" fikrine aşağıda ayrıntılı olarak temas ettik.

---

[209] "Suret'siz hareket'ten", "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde bahsettik.

[210] Bu noktaya "2.4. Kendi'ni Seyretmek" başlıklı bölümde temas ettik.

[211] Bu manada "nisbet'li vasat'ı", "nisbet'li vasat" olarak "müteşekkil dil" ile karıştırmamak gerekir.

Bu bakımdan "o (hüve) tasvir'i", "aydı'n'lık'tır"

"O (hüve) tasvir'i'ni", "asl'i zamir'e", yani "o'ya (hüve)" mahsus "yer (topos)" olarak ele alamayız.

"Yer (topos)" ile, "nazariyat (theoria)" bakımından, "basit ve iç'li suret'i" kastediyoruz.

"Tasvir'den", "basit ve iç'li suret" esasında bahsedilemez.

"O (hüve)", bu bakımdan, "o (hüve) tasvir'i'ne" mahsus "bileş'e'n'dir (componens)"; "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak.

"Theo-graphia makine'si", "basit manzara'nın tab'ı" yoluyla, "(müteşekkil) psukhe'ye iç" olarak "suret'li vasf'ı", "nite'l'i'k" suretinde "yaz'a'r"

"O'ya (hüve)" mahsus "nite'l'i'k", "suret'li vasf'a" mahsus "iç'yüz'dür"

"O'ya (hüve)" mahsus "nite'l'i'k" bu bakımdan "ay'dı'n'lık'tır"

"O'ya (hüve)" mahsus "nite'l'i'k", bu itibarla, "suret'li vasf'ı" bizatihi ikame eder.

"Suret'li vasıf", "basit ve iç'li suret'tir"; bu itibarla da "gayr'ı nisbet'li yer'dir (topos ir-ratio'nalis)"

"Zamir" olarak "o'ya (hüve)" mahsus "nite'l'i'k'ten", "basit ve iç'li suret" esasında bahsedilemez.

Bu bakımdan "nite'l'i'k'i", "yer (topos)" suretiyle düşünemeyiz.

"Tasvir", "zamir" ve "nite'l'i'k" bu bakımdan "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" esasında "nisbet'li vasat'tır"

Bundan "ay'dı'n'lık nisbet'li vasat" olarak da söz ederiz.

Bu manada "ay'dı'n'lık nisbet'li vasat", yani "o (hüve) tasvir'i", "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak "basit manzara'yı", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "ikame ed'e'r"

"Gayr'ı nisbet'li vasat" olarak "basit manzara", "theographia makine'si" marifetiyle "ay'dı'n'lık nisbet'li vasat" olarak "yaz'ı'l'mak" suretiyle "kendi'ni işit'i'r"

Bu itibarla "basit manzara'nın", "nazariyat'a (theoria)" mahsusen "kendi'ni gör'me'si'nden", yukarıda anlatılan şekilde "ay'dı'n'lık nisbet'li vasat'a", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayin edilmesi suretiyle bahsederiz.

"Basit manzara", bahis konusu "ay'dı'n'lık nisbet'li vasat'a", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayin edilmesi suretiyle, "(bir) an'a" mahsusen "kendi'ni gör'ü'r"; bu manada.

Bu surette "kendi'ni gör'mek", "(bir) an'lı'k'tır"

Bu manada "basit manzara" ile, tekraren belirtelim, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara'yı" kastediyoruz.

"Theo-graphia makine'si", "basit manzara'ya" mahsus "ay'dı'n'lık nisbet'li vasat'ın darb'ı" suretiyle, yani "o (hüve) tasvir'i'nin darb'ı" suretiyle, "iç'te, (müteşekkil) o (hüve) taşı'yan basit manzara inşa ed'e'r"

"(Müteşekkil) o (hüve)", "suret'li isim'dir"; yani "ilk isim"

"İlk isim", "kendi'ne" mahsusen "iç'te, suret'li vasıf taşı'r"

"İç'te (müteşekkil) o (hüve) taşı'yan basit manzara", yukarıda anlatılan şekilde, "gayr'ı nisbet'li bir'li'k'tir (unitas irratio'nalis)" ve bu itibarla da "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

Bu bakımdan, "iç'te, (müteşekkil) o (hüve) taşı'yan basit manzara'dan", "nisbet'li vasat" esasında bahsedilemez.

"İç'te (müteşekkil) psukhe taşı'yan basit manzara", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'den" gelir; "iç'te, (müteşekkil) o (hüve) taşı'yan basit

manzara" ise, "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "o (hüve) tasvir'i'nin darb'ı" suretiyle teşkil olur; bu ayrım gözden kaçırılmadan.

"İç'te (müteşekkil) o (hüve) taşı'yan basit manzara'yı", "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u" bizatihi "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" mahsusen düşünürüz.

"İç'te (müteşekkil) o (hüve) taşı'yan basit manzara'nın" teşkil esası, "theo-graphia makine'si" marifetiyle "tasvir darb'ı'dır"; bu sebeple.

"Tasvir darb'ı" suretiyle "(yeni'den) (bir) an" teşkilinden bahsedilemez.

"Theo-graphia makine'si", "iç'te, (müteşekkil) o (hüve) taşı'yan basit manzara'yı tab'et'mek" suretiyle "ben (ene) tasvir'i" teşkil eder.

"Ben (ene) tasvir'i", "iç'te, (müteşekkil) o (hüve) taşı'yan basit manzara'ya" mahsus "iç'yüz'dür"

"Ben (ene) tasvir'i", bu bakımdan, "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "iç'yüz" olarak "ben'e (ene)" ve "suret'li vasf'a" mahsus "iç'yüz" olarak "ben'e (ene)" ait "nite'l'i'k'e" mahsusen "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"

"Ben'e (ene)" ait "nite'l'i'k", sebebini yukarıda belirttik, "ay'dı'n'lık'tır"

"Ben (ene) tasvir'i" bu itibarla "ay'dı'n'lık nisbet'li vasat'tır"

Bu bakımdan, "iç'te, (müteşekkil) o (hüve) taşı'yan basit manzara", "ben (ene) tasvir'i" esasındaki "ay'dı'n'lık nisbet'li vasat'a", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayin etmek suretiyle, "nazariyat'a (theoria)" mahsusen "kendi'ni gör'ü'r"

"Theo-graphia makine'si", "ben (ene) tasvir'i" itibariyle

düşünülen "ay'dı'n'lık nisbet'li vasat'ın darb'ı" suretiyle, "iç'te, (müteşekkil) ben (ene) taşı'yan basit manzara inşa ed'e'r"; bahis konusu "(bir) an'a" mahsusen.

"(Müteşekkil) ben (ene)", "nihai isim'dir"

"Nihai isim", "kendi'ne" mahsusen "iç'te, suret'li vasıf taşı'r"

"İç'te (müteşekkil) ben (ene) taşı'yan basit manzara", benzer şekilde, "gayr'ı nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ir-ratio'nalis)" ve bu suretle "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına tabidir.

Bu bakımdan, "iç'te, (müteşekkil) ben (ene) taşı'yan basit manzara'dan" da "nisbet'li vasat" esasında söz edilemez.

Tekraren belirtelim; "iç'te, (müteşekkil) psukhe taşı'yan basit manzara", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'den" gelir; "iç'te, (müteşekkil) ben (ene) taşı'yan basit manzara" ise, "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "o (hüve) tasvir'i'nin darb'ı" suretiyle teşkil olur; bu husus unutulmadan.

Bu bakımdan, "iç'te, (müteşekkil) ben (ene) taşı'yan basit manzara" esasında "(yeni'den) (bir) an" teşkili düşünülemez.

"İç'te (müteşekkil) ben (ene) taşı'yan basit manzara", "gayr'ı nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ir-ratio'nalis)" ve bahis konusu "(bir) an'ın" kaydına bağlıdır.

"Theo-graphia makine'si", "iç'te, (müteşekkil) ben (ene) taşı'yan basit manzara'yı tab'et'mek" suretiyle "sen (ente) tasvir'i yaz'a'r"

"Sen (ente) tasvir'i", "iç'te, (müteşekkil) ben (ene) taşı'yan basit manzara'ya" mahsus "iç'yüz'dür"

Benzer şekilde, "sen (ente) tasvir'i", "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsus "iç'yüz" olarak "sen'e (ente)" ve "suret'li vasf'a" mahsus "iç'yüz" olarak "sen'e (ente)" ait "nite'l'i'k'e" mahsusen "nisbet'li bir'li'k'tir"

"Sen (ente) tasvir'i" de, sebebini yukarıda anlattık, "ay'dı'n'lık nisbet'li vasat'tır"

Bu bakımdan, "iç'te, (müteşekkil) o (hüve) taşı'yan basit manzara", "sen (ente) tasvir'i" esasındaki "ay'dı'n'lık nisbet'li vasat'a", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayin etmek suretiyle "nazariyat'a (theoria)" mahsusen "kendi'ni gör'ü'r"

Bu itibarla, "nazariyat'a (theoria)" mahsusen, "iç'te, (müteşekkil) psukhe taşı'yan basit manzara'nın", "iç'te, (müteşekkil) o (hüve) taşı'yan basit manzara'nın" ve "iç'te, (müteşekkil) ben (ene) taşı'yan basit manzara'nın"; "o (hüve) tasvir'i'ne", "ben (ene) tasvir'i'ne" ve "sen (ente) tasvir'i'ne", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil('ler)" tayin etmek suretiyle "kendi('ler'i)'ni gör'me'si'nden" bahsettik.

Bir hususu kısaca ele alalım.

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "iç'yüz" olarak "zamir'i", "suret'li ism'e" münhasıran ele alamayız.

"Tasvir'e" mahsus "nite'l'i'k" de, "suret'li vasf'a" ait "iç'yüz" olarak, "suret'li vasf'ı" ikame eder; bu sebeple.

Bu bakımdan, dikkatli olarak ifade etmek kaydıyla, "tasvir'e" mahsus "nite'l'i'k'ten" de, "nazariyat (theoria)" itibariyle "zamir" olarak bahsederiz.

"Nisbet'li vasat" olarak "müteşekkil dil'e" mahsusen düşünülen bu manada "zamir'ler'den", "o'ya (hüve)" ait "nite'l'i'k", "ben'e (ene)" ait "nite'l'i'k" ve "sen'e (ente)" ait "nite'l'i'k" şeklinde söz ettik.

Bu manada "zamir'ler'i", aralarındaki "alaka'dan (relatio)" da bahsetmek suretiyle ayrıntılı olarak "3. Nazariyat ve Şuur" başlıklı bölümde ele aldık.

"Aş'kın'a" mahsus "suret" olarak "müteşekkil dil", "suret'li isim" cihetinden, "(müteşekkil) psukhe'ye", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" ve "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsusen,

"theo-graphia makine'si" marifetiyle "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"

"Müteşekkil dil", "suret'li ism'e" mahsus "iç'yüz" olarak "zamir" cihetinden ifade edersek, "o'ya (hüve)", "ben'e (ene)" ve "sen'e (ente)" mahsus "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"

Şöyle de söyleriz; "(müteşekkil) psukhe suret'i", "(müteşekkil) psukhe'ye", "o'ya (hüve)", "(müteşekkil) o'ya (hüve)", "ben'e (ene)", "(müteşekkil) ben'e (ene)" ve "sen'e (ente)" mahsusen, "theo-graphia makine'si" marifetiyle "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"

"(Müteşekkil) psukhe suret'i" bu itibarla "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonike ratio'nalis)"

Bu noktalara önceki bölümde ve yukarıda temas ettik.

Bu bakımdan "müteşekkil dil", "nazariyat'a (theoria)" mahsusen "iç'te, (müteşekkil) psukhe taşı'yan basit manzara'nın kendi'ni gör'me'si", "iç'te, (müteşekkil) o (hüve) taşı'yan basit manzara'nın kendi'ni gör'me'si" ve "iç'te, (müteşekkil) ben (ene) taşı'yan basit manzara'nın kendi'ni görme'si" suretiyle "kendi'ni gör'ü'r"; "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" ve bu itibarla da "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" esasında.

"Suret'li isim" cihetinden ise şöyle ifade ederiz; "müteşekkil dil", "(müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni gör'me'si", "(müteşekkil) o'nun (hüve) kendi'ni gör'me'si" ve "(müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni gör'me'si" suretiyle, yukarıda belirtilen esasta "kendi'ni gör'ür"

Bu manada olmak üzere, "müteşekkil dil'in kendi'ni gör'me'si'nin" esası, "(müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni gör'me'si'ne", "(müteşekkil) o'nun kendi'ni gör'me'si'ne" ve "(müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni gör'me'si'ne" mahsusen "nisbet'li rabt'tır (connexio ratio'nalis)"

Bu noktayı kısaca açalım.

"Nazariyat'a (theoria)" mahsusen "suret'in, kendi'ni gör'me'si'nin" esası, "basit manzara'nın", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "tasvir" olarak "yaz'ı'm'ı'dır (graphia)" ve bu "tasvir'e", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayin edilmesidir.

"Basit manzara", bu manada "(müteşekkil) hayal" vasıtasıyla "kendi'ni gör'ü'r"

Bu hususa yukarıda temas ettik.

"Zamir" cihetinden ifade edersek, "o'ya (hüve)", "ben'e (ene)" ve "sen'e (ente)" mahsus "(müteşekkil) hayal'ler", "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u" bizatihi "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'ın" kaydına tabidir; bu "(müteşekkil) hayal'ler", "(bir) an'a" mahsusen "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" suretiyle "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" oluşturur; bu manada.

Aksi takdirde, "müteşekkil dil'den", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" esasında bahsedilemez.

Yukarıda belirtilen manada "(müteşekkil) hayal", "suret'in, kendi'ni gör'me'si'nin" esasıdır.

Bu bakımdan "müteşekkil dil", "o'ya (hüve)", "ben'e (ene)" ve "sen'e (ente)" mahsus "(müteşekkil) hayal'ler" itibariyle düşünülen "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" suretiyle "kendi'ni gör'ü'r"

Bu itibarla, "müteşekkil dil'in kendi'ni gör'me'si", yukarıda belirtilen şekilde "(bir) gör'ü'ş'tür" ve, "(bir) an'lı'k'tır", yani bahis konusu "(bir) an'a" mahsustur.

"Kendi'ni gör'e'n suret" ile "(kendi'si) gör'ü'l'e'n suret" esasen "bir'dir"

Mesela, "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe", "basit ve iç'li suret'tir"

"Kendi'ni gör'e'n (müteşekkil) psukhe'yi", "(kendi'si) gör'ü'l'e'n (müteşekkil) psukhe'den" tefrik edemeyiz.

"Kendi'ni gör'e'n (müteşekkil) psukhe" ile "(kendi'si) gör'ü'l'e'n (müteşekkil) psukhe" bizatihi "bir'dir"; bu sebeple.

Ancak, yukarıda ve önceki bölümlerde tekraren belirttik; "nazariyat'a (theoria)" mahsusen "suret'in, kendi'ni gör'me'si", "aks'et'me (reflexio)" esasında ele alınamaz.

"Suret'in, kendi'ni gör'me'si", "suret'in, kendi'ni işit'me'si'nin" kaydına bağlı olarak, "tasvir'e", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayini suretiyledir.

"(Müteşekkil) hayal'den", "suret'in, kendi'ne geri bük'ü'l'ü'ş'ü" esasında, yani "aks'et'me (reflexio)" suretiyle bahsedemeyiz.

Aksi takdirde, "theo-graphia makine'si'ni" iptal etmiş ve "(müteşekkil) hayal'i", "kendi'ni gör'e'n suret" ile karıştırmış oluruz.

"Kendi'ni gör'e'n suret", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına tabidir; "(müteşekkil) hayal" ise, "nisbet'li topo-graphia'nın"

"(Müteşekkil) hayal'in", "kendi'ni gör'e'n suret'e" tahvili bu itibarla imkan dahilinde değildir.

"Kendi'ni gör'e'n suret" ve "(müteşekkil) hayal", "nisbet'li alaka'nın (relatio ratio'nalis)" kaydına bağlanamaz; bu husus unutulmadan.

Bu bakımdan tekraren belirtelim; "suret'in, kendi'ni gör'me'si'ni", "aks'et'me (reflexio)" esasında ele alamayız.

"Şuur theo-logia'sı" teşkili cihetinden bu husus önem arz eder.

Bir noktayı hatırlatalım.

"(Müteşekkil) hayal", "nazariyat'a (theoria)" mahsusen "kendi'ni gör'mek" bakımından, "tasvir'e" tayin edilen "hayal'dir"

Bu bakımdan, "(müteşekkil) hayal'in asl'ı" bizatihi "tasvir'dir"; yani "suret'e" mahsus "iç'yüz'dür"

"Tahayyül (phantasia)" itibariyle bu manada "asıl'dan" bahsedilemez.

Bu bakımdan, "(müteşekkil) hayal'i", "tahayyül (phantasia)" ile karıştırmamak gerekir.

Sonraki bölümde, yukarıda anlatılanlar esasında olmak üzere, "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si'nden" bahsettik.

2.4. Kendi'ni Seyretmek

"Suret", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'a" mahsusen "kendi'ni görmek" vasıtasıyla "kendi'ni seyr'ed'e'r"; "muhayyile'nin", "hafıza'nın", "theo-graphia makine'si'nin" ve "zihn'in (mens)" kaydına bağlı olarak.

Bu hususu bu bölümde inceledik.

Önceki bölümde, "suret'li ses'in kendi'ni gör'me'si'ni", "suret'li ses'in kendi'ni işit'me'si'nden" hareketle ele aldık.

"Suret'li ses'in kendi'ni işit'me'si", "basit manzara'nın"[212] ve "(müteşekkil) psukhe'nin", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "tasvir" ve "tasvir'e" mahsus "zamir" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)", yani "inşa'sı" yoluyladır.[213]

---

[212] Tekraren belirtelim; "basit manzara" ile, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara'yı" kastediyoruz; bu bağlamda, "teşkil ed'e'n" ifadesini, "iç'te taşı'yan" manasında kullanıyoruz.

[213] "Suret'li ses'in kendi'ni işit'me'si" ve "suret'li ses'in kendi'ni gör'me'si", tekraren belirtelim, "aks'et'me (reflexio)" suretiyle ele alınamaz. "Aks'et'me (reflexio)", "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" esasında teşkil olur; "basit manzara" ve "tasvir" arasındaki "alaka'yı (relatio)" ise, "nisbet'li rabt'ın (connexio ra-

"Tasvir", "basit manzara'ya" mahsusen, "nisbet'li topographia (topo-graphia ratio'nalis)" esasında "iç'yüz'dür"; "zamir" ise "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz"

Bu bakımdan, "kendi'ni işit'mek", önceki bölümlerde anlatılan şekilde "iç'yüz yaz'ı'm'ı" vasıtasıyladır.

"Suret'li vasıf", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "hudud'dur"; "(müteşekkil) psukhe", "suret'li vasf'ın" bu manada kaydına tabidir.[214]

"Suret'siz fiil" ise, "suret'li vasf'a iç" olarak "suret'siz hareket'tir"

Bu manada "suret'siz hareket'in", "tasvir" ciheti ise "ışık'tır"; "suret'siz hareket" bu itibarla "ay'dı'n'lık'tır"

"Işık", "suret'siz ses" olarak "suret'siz hareket" esasında teşkil olur; bu husus gözden kaçırılmadan.

"Suret'li vasf'a" mahsus "iç'yüz", "nite'l'i'k'tir"; "nite'l'i'k", "tasvir'e" mahsusen "suret'li vasf'ı" ikame eder.

Bu manada "nite'l'i'k'ten", "zamir'e" mahsus "sınır" olarak bahsettik.

"Zamir'e" mahsus "sınır", yani "nite'l'i'k", "ay'dı'n'lık'tır"

"İç'yüz" olarak "zamir", bu manada "sınır'ın", yani "nite'l'i'k'in" kaydı altındadır.

Bu bakımdan, "nazariyat'a (theoria)" mahsusen "suret'in, kendi'ni gör'me'si", bu manada "sınır'a", "muhayyile" marifetiyle ve "hayal" esasında "şekil" tayin edilmesi suretiyledir.[215]

"Suret", önceki bölümde anlattık, "(müteşekkil) hayal" vasıtasıyla "kendi'ni gör'ü'r"

---

tio'nalis)" kaydına bağlayamayız; bu sebeple. Bu noktaya "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde temas ettik.

"Hudud" fikrini, "hadde" esasındaki "teşbih" suretiyle "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde inceledik.

[215] Bu noktalara, "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde temas ettik.

"(Müteşekkil) hayal", "sınır'a" tayin edilen bu "şekl'i" bizatihi kuşatır.

Bu manada "şekl'i", tekraren belirtelim, "basit ve iç'li suret" ile karıştırmamak gerekir.

"Şekil", "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)" esasında, "theo-graphia makine'si" ve "muhayyile" marifetiyle "rabt'ol'u'r"; "suret" ise, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ir-ratio'nalis)" esasında ve "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla.

Bu bakımdan, bahis konusu "şekl'e", yani "sınır'a" tayin edilen "şekl'e" mahsusen "iç" düşünmek imkan dahilinde değildir.

Bu cihetten ifade edersek, "(müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni işit'i'ş'i" ve "(müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni gör'ü'ş'ü", "iç'siz'dir"

"(Müteşekkil) psukhe", "nazariyat (theoria)" itibariyle, "iç'siz" surette "kendi'ni işit'i'r" ve "kendi'ni gör'ü'r"; bu manada.

"(Müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni işit'me'si" ve "(müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni gör'me'si", "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına bağlıdır; bu sebeple.

Bu ifade, geniş manada "basit ve iç'li suret" itibariyle geçerlidir.

"Müteşekkil dil", önceki bölümlerde bahsettik, "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)" ve bu itibarla da "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)"

"Müteşekkil dil", "(müteşekkil) psukhe" teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'ın" kaydına bağlıdır.

Bu bakımdan "müteşekkil dil'i", "terkib (sunthesis, compositio)" suretiyle ve "ol'u'ş'u'm (generatio)" esasında düşünemeyiz.

Bu sebeple de, "nisbet'li arkhitektonik'e (architectonica ratio'nalis)" mahsus "bileş'e'n('ler)'i (componens)", "parça (meros, pars)" suretiyle ele alamayız.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i", ne "terkib'in (sunthesis, compositio)", ne "ol'u'ş'u'm'un (generatio)", ne de "boz'u'n'u'm'un (corruptio)" kaydına tabi değildir.[216]

Bu noktalara önceki bölümlerde temas ettik.

"Müteşekkil dil", yukarıda belirtilen manada "nisbet'li arkhitektonik'in (architectonica ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak "kendi'ni gör'ü'r"

"Müteşekkil dil", "suret rabt'ed'e'n cevher olarak "psukhe'yi" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" mahsustur.

Bu bakımdan, "müteşekkil dil'in kendi'ni gör'me'si", bu "(bir) an'a" mahsusendir; bu itibarla da "(bir) an'lı'k'tır"

Bu bölümde, yukarıda ifade edilen düşüncelerden hareketle, "nazariyat (theoria)" itibariyle "suret'in kendi'ni seyr'et'me'si" fikrini inceledik.

Öncelikle belirtirsek, "müteşekkil dil'in kendi'ni seyr'et'me'si", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'ın" kaydına tabidir.

"Nazariyat'a (theoria)" mahsusen "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'a" mahsusen "suret'in, kendi'ni gör'me'si'dir"; bu manada.

"Müteşekkil dil", bu itibarla, "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'a" mahsusen "kendi'ni gör'mek"

---

[216] "Terkib (sunthesis, compositio)", "ol'u'ş'u'm (generatio)" ve "boz'u'n'u'm (corruptio)" fikirlerinden, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak bahsettik.

suretiyle "kendi'ni seyr'ed'e'r"

Bu noktaları, "müteşekkil dil'in kendi'ni işit'me'si'nden" hareketle ve "suret'li isim" cihetinden açalım.

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si'nin" esası, kısaca ifade edersek, "suret'in", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "tasvir" ve "zamir" esasında "yaz'ı'm'ı'dır (graphia)"

Bundan, "iç'yüz yaz'ı'm'ı" olarak da bahsettik.

Bu bakımdan "suret", "iç'yüz yaz'ı'm'ı" vasıtasıyla "kendi'ni işit'i'r"; bu manada.

Bu hususa önceki bölümlerde ayrıntılı olarak değindik.

"Suret'li isim" cihetinden belirtirsek, "müteşekkil dil'e" mahsusen "(müteşekkil) psukhe'nin", "(müteşekkil) o'nun (hüve)" ve "(müteşekkil) ben'in (ene)", "kendi('ler'i)'ni işit'me'si'nden" bahsederiz.

"(Müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni işit'me'si", "tasvir'e" mahsus "o (hüve)" olarak; "(müteşekkil) o'nun (hüve) kendi'ni işit'me'si", "tasvir'e" mahsus "ben (ene)" olarak; ve "(müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni işit'me'si" ise, "tasvir'e" mahsus "sen (ente)" olarak "yaz'ı'm (graphia)" vasıtasıyladır.

"O (hüve)", "asl'i zamir'dir"; "ben (ene)", "ilk zamir" ve "sen (ente)" ise "nihai zamir"

Önceki bölümde belirttik; "zamir", "suret'li ism'e" mahsus "iç'yüz'dür" ve, "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına tabidir.

"Zamir", "suret'li ism'i" bu esas itibariyle ikame eder.

"Suret'li isim" olarak "(müteşekkil) psukhe", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydı altında, "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'den" gelir.

"Tasvir'in" esası, "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde anlattık, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın", "theo-

graphia makine'si" marifetiyle "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)" suretinde teşkilidir.

"İç'yüz yaz'ı'm'ı'nın" esası, bu itibarla, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)", "tab" suretiyle "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ratio'nalis)" çevrilmesidir.[217]

Bu manada "çevril'me'den", "geç'i'ş (transitio)" suretiyle de bahsettik.

Bu bakımdan tekraren belirtelim, "basit manzara" ve "tasvir", bu itibarla da "suret'li isim" ve "zamir", "bir'bir'i" ile "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlanamaz.

Ancak "theo-graphia makine'si", "müteşekkil dil'i", "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" suretiyle ve "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" esasında teşkil eder.

Aksi takdirde, "müteşekkil dil'den" bahsedilemez.[218]

Bu bakımdan, "zamir" cihetinden belirtirsek, "müteşekkil dil'in kendi'ni işit'me'si", "basit manzara" esasındaki "(bir) an'ın" kaydına bağlı olarak, "o'ya (hüve)", "ben'e (ene)" ve "sen'e (ente)" mahsus "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" suretiyledir; "theo-graphia makine'si'nin" kaydına bağlı olarak.

"Suret'li isim" cihetinden ifade edersek, "müteşekkil dil", "basit manzara" esasındaki "(bir) an'ın" kaydına bağlı olarak, "(müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni işit'me'si", "(müteşekkil) o'nun (hüve) kendi'ni işit'me'si" ve "(müteşekkil) ben'in kendi'ni işit'me'si'ne" mahsus "nisbet'li bir'li'k (unitas rati'nalis)" ve bu itibarla da "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" esasında "kendi'ni işit'i'r"

---

[217] Bu manada "çevril'mek", "theo-graphia makine'si" marifetiyledir; bu bakımdan "tahvil ed'i'l'mek" esasında düşünülemez.

[218] Bu hususu, "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak inceledik.

Bu meyanda bahis konusu "nisbet'li arkhitektonik'in (archtectonica ratio'nalis)" mahiyetine kısaca temas edelim.

"(Müteşekkil) psukhe", "(müteşekkil) o (hüve)" ve "(müteşekkil) ben (ene)", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "müteşekkil dil'e" mahsusen "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"

Ancak bu manada "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)", "teşkil" cihetinden, "asl'i zamir" olarak "o'nun (hüve)", "ilk zamir" olarak "ben'in (ene)" ve "nihai zamir" olarak "sen'in (ente)", "theo-graphia makine'si" marifetiyle kaydı altındadır.

"(Müteşekkil) o (hüve) teşkil'i", "o (hüve) darb'ı'na" ve, "(müteşekkil) ben (ene) teşkil'i" ise, "ben (ene) darb'ı'na" tabidir; kısaca ifade edersek bu sebeple.

Bu bakımdan, mesela "(müteşekkil) ben'den (ene)" hareketle, "(müteşekkil) o'ya (hüve)" vasıtasız surette "geç'i'ş (transitio)" imkan dahilinde değildir.

"(Müteşekkil) ben (ene)", "ilk zamir'in darb'ı", yani "tasvir'e" mahsus "ben'in (ene) darb'ı" suretiyle teşkil olur.

"Tasvir'e" mahsus "ben (ene)", yukarıda anlatılan şekilde "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "iç'yüz'dür" ve "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

"Gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" olarak "(müteşekkil) o (hüve)" ise, "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" ve bu itibarla da "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına bağlanamaz.

Bu sebeple, "(müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni işit'mek" suretiyle, vasıtasız olarak "(müteşekkil) o'yu (hüve) işit'me'si'nden" bahsedemeyiz.

"Nisbet'li arkhitektonik'i (architectonica ratio'nalis)", "3. Nazariyat ve Şuur" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak ele aldık; "tabaka'lar'dan", "temas'tan (contacto)" ve "geç'i'ş'ten (transitio)" bahsetmek suretiyle.

Yukarıda belirttik; "(müteşekkil) psukhe", "tasvir'e" mahsus "o'ya (hüve)", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayin edilmesi suretiyle "kendi'ni gör'ü'r"

Bu manada "şekil" esasen "sınır" olarak "nite'l'i'k'e" mahsustur; dikkatli olarak anlamak kaydıyla.

Bu husus daha ayrıntılı olarak yukarıda anlatılanlar esasında kolaylıkla açılabilir.

Benzer ifadeler, "(müteşekkil) o'nun (hüve) kendi'ni gör'me'si" ve "(müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni gör'me'si" itibariyle de geçerlidir.

Bu bakımdan, "suret'li isim" cihetinden söylersek, "müteşekkil dil", "basit manzara" esasındaki "(bir) an'ın" kaydına bağlı olarak, "(müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni gör'me'si", "(müteşekkil) o'nun (hüve) kendi'ni gör'me'si" ve "(müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni gör'me'si'ne" mahsus "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" ve bu itibarla da "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" suretiyle "kendi'ni gör'ü'r"

Ancak, "(müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni gör'me'si" suretiyle, "(müteşekkil) o'yu (hüve)" vasıtasız olarak "gör'me'si" imkan dahilinde değildir.

"Müteşekkil dil'in kendi'ni gör'me'si", "basit manzara" esasında teşkil olan "(bir) an'a" mahsustur.

Bu bakımdan, "müteşekkil dil'in kendi'ni gör'me'si", "(bir) an'lı'k'tır"

Hem "(müteşekkil) ben (ene)", hem de "(müteşekkil) o (hüve)", "müteşekkil dil'e" mahsus "tabaka'lar'dır", "(bir) an'a" mahsusen; bu sebeple.

Bu manada "tabaka'nın" mahiyetini, "3.1. Şuur'un Tabakaları" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak inceledik.

"Müteşekkil dil", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'a" mahsusen "kendi'ni gör'mek" suretiyle "kendi'ni seyr'ed'e'r"

"Nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'a" mahsusen "kendi'ni gör'mek", "kuvvet" olarak "hafıza'nın" ve "zihn'in (mens)" kaydına bağlıdır; bu husus gözden kaçırılmadan.[219]

Bu noktaları açalım.

"Nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman", "theo-graphia makine'si'nin" kaydına bağlı olarak "zihin (mens)" suretiyle teşkil edilen "soy'u't zaman'dır"

"Nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman" teşkiline mahsus "çekirdek", dikkatli olarak ifade edersek, "(bir) an'dır".[220]

"Nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman", "mevcut (bir) an'ın", "mevcut" cihetinden "boz'u'n'u'm'u (corruptio)" ve, "geç'e'n" cihetinden "'geç'e'n (bir) an'lar" ile "terkib'i (sunthesis, compositio)" neticesinde, "hafıza'nın" da kaydına bağlı olarak, "ak'a'n (bir) an'lar" suretiyle teşkil olur; bu manada.

"Ak'a'n (bir) an'lar" ve bu itibarla da "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman", yukarıda belirtilen şekilde, "(bir) an'a" mahsusen "boz'u'n'u'm (corruptio)" ve "terkib (sunthesis, compositio)" suretiyle teşkil edilir; kısaca böyle de söyleyebiliriz.

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "(bir) an'ın" teşkil esası "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelen "basit manzara'dır"

---

[219] "Nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman" fikrini, "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta, "theo-graphia makine'si'nden" ve "zihin'den (mens)" de bahsetmek suretiyle ayrıntılı olarak ele aldık. Burada "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman" hususunda kısaca anlatılanları, o kitapta belirtilenlerin kaydına bağlı olarak düşünmek gerekir.

[220] "Çekirdek" sözcüğünü, "tohum" manasında kullanmıyoruz.

"(Bir) an'ı", "basit manzara'ya" mahsus "aç'ı'l'ı'ş-kapa'n'ı'ş" esasında düşünürüz.

"(Bir) yer", "(bir) uz'a'n'ı'ş (tensio)" esasında "basit ve iç'li suret'dir"

Bu noktalardan "2.2. Kendi'ni İşitmek" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak bahsettik.

Bu bakımdan, "(bir) yer'in", "tasvir" ve "tasvir'e" mahsus "zamir" suretiyle "yaz'ı'm'ı'ndan (graphia)", bu itibarla da "(bir) yer'in kendi'ni işitme'si'nden" ve "muhayyile" marifetiyle "hayal" teşkili esasında "şekil" tayini yoluyla da "kendi'ni gör'me'si'nden" bahsederiz.

"(Bir) an" ise bizatihi "suret'li ses" olarak ele alınamaz.

Bu sebeple, "(bir) an'ın", ne "tasvir" ve "tasvir'e" mahsus "zamir" suretiyle "yaz'ı'm'ı'nı (graphia)", ne de "(bir) an'a", "muhayyile" marifetiyle ve "hayal" esasında "şekil" tayinini düşünemeyiz.

Bu itibarla, "(bir) an'ın" herhangi bir surette "kendi'ni işit'me'si" ve bu yolla "kendi'ni gör'me'si" imkan dahilinde değildir.

"Kapa'n'a'n basit manzara", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" mahsus "kuvvet" olarak "hafıza" yoluyla "mahfuz'dur"

"Suret rabt'ed'e'n cevher'den", "doğ'u'ş (genesis)" suretiyle "çık'a'n'ın", "suret rabt'ed'e'n cevher'e gir'me'den kayb'ol'ma'sı" düşünülebilecek bir husus değildir.

"Rabt'ed'i'l'i suret" esasındaki "uz'a'n'ı'ş'tan (tensio)", "rabt'ed'i'l'i suret'e" mahsus "kayb'ol'u'ş yer'i" olarak bahsedilemez; "rabt'ed'i'l'i suret" haricinde bir "yer'den (topos)" de söz edemeyiz; bu sebeple.

"Rabt'ed'i'l'i suret", "boş yer (vacuum)" esasında ele alınamaz.[221]

---

[221] Bu hususta, "2.2. Kendi'ni İşitmek" başlıklı bölümde bahsettik.

Aksi takdirde, "rabt'ed'i'l'i suret'ten", "iç'te taşı'n'a'n'a" mahsus "yer (topos)" olarak bahsedilemez.

Bu bakımdan, "boş yer'i (vacuum)" esasen "yer (topos)" olarak düşünemeyiz.[222]

"Kapa'n'mak" suretiyle "suret rabt'ed'e'n cevher'e gir'e'n'den" ise, yukarıda belirtilen şekilde "mahfuz" olarak bahsederiz.

Aksi takdirde, yani "hafıza'yı" iptal etmek suretiyle, ne "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'den" söz edilebilir, ne de "rabt'ed'i'l'i suret'ten"

Bu bakımdan, "kapa'n'a'n basit manzara'yı" ve bu "basit manzara" esasındaki "(bir) an'ı", "kuvvet" olarak "hafıza" suretiyle "mahfuz" olarak düşünmek gerekir.

Bu ifade, "rabt'ed'i'l'i suret'e" izafidir ve "rabt'ed'i'l'i suret" vasıtasıyla "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" imkan dahilinde değildir; bu husus unutulmadan.

"Müteşekkil dil" de, önceki bölümlerde belirttik, "basit manzara" esasında teşkil olan "(bir) an'ın" kaydına tabidir.

"Müteşekkil dil", bu itibarla, "basit manzara'nın kapa'n'ı'ş'ı'na" bağlı olarak "kapa'n'ı'r"

"Theo-graphia makine'si'ne" mahsus "tab" ve "darb" suretiyle "(yeni'den) (bir) an" teşkilini düşünemeyiz; kısaca ifade edersek bu sebeple.

Bu bakımdan, "kapa'n'a'n müteşekkil dil", yukarıda anlatılan şekilde, "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "kuvvet" olarak "hafıza" esasında "mahfuz'dur"

"Müteşekkil dil", önceki bölümlerde ve yukarıda belirttik, "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)"

---

[222] Bu hususa, "Dialektik ve Nazariyat-Dialektik Mantık'ın ve Spekülatif Felsefe'nin Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta temas ettik.

"Nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" olarak "müteşekkil dil", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve, "tab" ve "darb" suretiyle "tasvir('ler)'i" ve "zamir('ler)'i", "bileş'e'n (componens)" olarak ihtiva eder.

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si", "suret'e" mahsus "iç'yüz" esasındadır; yani "suret'in", "tasvir" ve "tasvir'e" mahsus "zamir" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)" vasıtasıyladır.[223]

"Kendi'ni işit'e'n suret" olarak "müteşekkil dil" bu bakımdan, "geç'e'n (bir) an'a" mahsusen yukarıda belirtilen şekilde "mahfuz'dur"

"Suret'in, kendi'ni gör'me'si", "suret'e" mahsus "iç'yüz'e", yani "tasvir'e" ve "tasvir'e" mahsus "zamir'e", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayini suretiyledir.

"Basit manzara" ve "(müteşekkil) psukhe", bu manada "(müteşekkil) hayal" vasıtasıyla "kendi('ler'i)'ni gör'ü'r".[224]

"Basit manzara'ya" ve "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "tasvir" ve "zamir", bu bakımdan, "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayini yoluyla "(müteşekkil) hayal" olarak teşkil edilir.[225]

Bu manada olmak üzere, "geç'e'n (müteşekkil) hayal" de, "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "kuvvet" olarak "hafıza" esasında "mahfuz'dur"

Bu itibarla, "basit manzara'nın" ve "(müteşekkil) psukhe'nin", "kendi'ni işit'me'si'ni" ve "kendi'ni gör'me'si'ni",

---

[223] Bu noktaya "2.2. Kendi'ni İşitmek" ve "2.3. Kendi'ni Görmek" başlıklı bölümlerde temas ettik.

[224] Tekraren belirtelim; "basit manzara'nın" ve "(müteşekkil) psukhe'nin", bu manada "vasıta", yani "(müteşekkil) hayal" esas alınmadan "kendi('ler'i)'ni gör'me'si'nden" bahsedemeyiz.

[225] Yanlış anlamaya meydan vermemek için belirtelim; bizatihi "tasvir" ve "zamir", "(müteşekkil) hayal" olarak düşünülemez.

"hafıza" yoluyla "hatırla'ma'sı'ndan" bahsederiz.[226]

Bu ifade, "müteşekkil dil" itibariyle de geçerlidir.

"Müteşekkil dil", "kendi'ni işit'me'si'ni" ve "kendi'ni gör'me'si'ni", "hafıza" yoluyla "hatırlar"; bu manada.

"Müteşekkil dil", yukarıda belirtilen şekilde, "(bir) an'lı'k'tır"; bu nokta gözden kaçırılmadan.

"Nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" olarak "müteşekkil dil'in", "kendi'ni görme'si'nden" önceki bölümde ayrıntılı olarak bahsettik.

Bu ifadelerin kaydına bağlı olmak üzere, "müteşekkil dil'in kendi'ni gör'me'si" de, her "geç'e'n (bir) an'a" mahsus "müteşekkil dil('ler)" itibariyle, "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "hafıza" esasında "mahfuz'dur"

Bu hususun ayrıntılı olarak ele alınması, tekraren belirtelim, "zihin theo-logia'sı" suretiyledir.

Yukarıda belirttik; "kendi'ni seyr'et'mek", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'a" mahsusen "kendi'ni gör'mek'tir"

Bu sebeple, "kendi'ni seyr'et'mek", "mevcut (bir) an'a" mahsusen "kendi'ni gör'mek" ve "geç'e'n (bir) an'lar" itibariyle "kendi'ni gör'mek'i hatırla'mak'tır"

"Mevcut (bir) an'ı" ve "geç'e'n (bir) an'lar'ı", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'a" mahsusen düşünmek suretiyle.

"Müteşekkil dil" itibariyle "kendi'ni seyr'et'mek", bu bakımdan, "mevcut (bir) an'a" mahsusen "kendi'ni gör'mek" ve "geç'e'n (bir) an'lar" itibariyle "kendi'ni gör'mek'i hatırla'mak" bakımından "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"

---

[226] Bu hususun ayrıntılı olarak ele alınması, "zihin theo-logia'sı'nın" kaydına bağlıdır.

Aksi takdirde "kendi'ni seyr'et'mek'ten" bahsedemeyiz.

"(Bir) an'a" mahsusen "kendi'ni gör'mek", "kendi'ni seyr'et'mek" olarak ele alınamaz.

Bu itibarla, "kendi'ni seyr'et'mek", yukarıda anlatılan şekilde, "geç'e'n (bir) an'lar'a" mahsusen "kendi'ni gör'mek'i hatırla'ma'nın" kaydına bağlıdır.

Bu manada "kendi'ni gör'mek'i hatırla'yan", "kendi'ni gör'e'n" ve bu yolla "kendi'ni seyr'ed'e'n", "mevcut (bir) an'a" mahsusen "aç'ı'k müteşekkil dil'dir"

"Kendi'ni seyr'ed'e'n", bu bakımdan "geç'e'n (bir) an'lar'a" mahsusen "kendi'ni işit'mek'i" de "hatırlar"; bu husus unutulmadan.

"Nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman" teşkilinin esası, "aş'kın'a" mahsus "zihin'dir (mens)"

"Aş'kın'a" mahsus "zihin (mens)" ile, kısaca ifade edersek, "suret rabt'ed'e'n cevher'in", "geç'e'n basit manzara'lar'ı", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" tesis eden şekilde "bir'bir'i'ne rabt'et'mek" ve bu yolla "basit manzara" teşkil etmek suretiyle "iş'le'yiş'i'ni (mechanismus)" kastediyoruz.[227]

"Zihin (mens)" suretiyle teşkil olan "basit manzara", "doğ'u'ş (genesis)" esasında ele alınamaz.

Bu bakımdan, bu manada "basit manzara" esasında "(yeni'den) (bir) an" ve "(yeni'den) (bir) yer" teşkilinden bahsedilemez.

Öncelikle belirtelim, "zihin (mens)" bizatihi "suret

---

[227] "Aş'kın'a" mahsus "zihin'den" ve bu itibarla da "zihin theologia'sı'ndan", yani "zihin nazariyat'ı'na" dair "fikriyat'tan", "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta bahsettik. "Zihin (mens)" fikri, "zihin theo-logia'sı" suretiyle kolaylıkla açılabilir.

rabt'ed'e'n cevher" olarak düşünülemez.[228]

Aksi takdirde, "suret rabt'ed'e'n cevher'in", "rabt'ed'i'l'i suret'e" veya "hatırla'n'a'n suret'e" mahsus "iş'le'yiş'i'ni (mechanismus)" bizatihi "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe" ile karıştırmış oluruz.

Bu bakımdan, "nazariyat (theoria)" itibariyle "zihn'i (mens)", sadece bu cihetten dahi, "cevher" esasında düşünmek imkan dahilinde değildir.[229]

Sebebini yukarıda açık olarak belirttik.

"Zihin (mens)", "geç'e'n basit manzara'lar'ın", yani "mahfuz basit manzara'lar'ı", bunların "hatırla'n'ma'sı" suretiyle ve "muhayyile" marifetiyle, "bir'bir'i" ile "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlar.[230]

"Zihin (mens)", bu bakımdan, "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" esasında "geç'i'ş (transitio)" temin etmek suretiyle "basit manzara" teşkil eder.

Bu manada "basit manzara", "(yeni'den) basit manzara" olarak kabul edilemez.

Aksi takdirde, "zihin (mens)" suretiyle ve yukarıda belirtilen manada "geç'i'ş (transitio)" esasında teşkil olan "basit manzara'yı", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'den", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelen "basit manzara" ile karıştırmış oluruz.

---

[228] Benzer ifade, "theo-graphia makine'si" itibariyle de geçerlidir.

[229] Bu bakımdan, "cogito ergo sum" şeklindeki ifade, "zihin theologia'sı", yani "zihin nazariyat'ı'na" dair "fikriyat (logia)" itibariyle "abes'tir". Benzer şekilde, "res cogitans" ve "res extensa" suretiyle "iki" esasta "ayrı'ş'ı'k cevher" düşünmek de, "zihin theologia'sı" cihetinden "abes'tir". Bu noktalar kolaylıkla açılabilir.

[230] Bu manada "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" teşkil esası, "soy'u't'la'ma'dır (abstraho)" Bu hususta, "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak bahsettik.

"Geç'i'ş'in (transitio)", "doğ'u'ş'a (genesis)" tahvil edilmesi düşünülecek bir husus değildir.

Bu bakımdan tekraren belirtelim; "zihin (mens)" vasıtasıyla ve belirtilen manada "geç'i'ş (transitio)" suretiyle teşkil olan "basit manzara" esasında "(yeni'den) (bir) an'dan" ve "(yeni'den) (bir) yer'den" bahsedilemez.

"Theo-graphia makine'si'nin" bizatihi "zihn'e (mens)" tahvilini düşünemeyiz; bu husus unutulmadan.

"Mahfuz basit manzara'lar" arasında "zihin (mens)" vasıtasıyla yukarıda belirtilen manada düşünülen "geç'i'ş (transitio)", "tab" ve "darb" suretiyle ele alınamaz; bu sebeple.

Bu manada "geç'i'ş'in (transitio)", tekraren söyleyelim, "doğ'u'ş'a (genesis)" tahvil edilmesini de düşünemeyiz.

Yukarıda belirtilen manada "iş'le'yiş (mechanismus)" olarak "zihn'in (mens)" esası, "soy'u't'la'ma (abstraho)" suretiyle teşkil edilen "nisbet'tir (ratio)"

"Zihin (mens)", bu bakımdan, "mahfuz'u", "kuvvet" olarak "hafıza" vasıtasıyla yukarıda belirtilen şekilde "hatırla'n'mak" esasında ve, "muhayyile" marifetiyle ve "soy'u't'la'ma (abstraho)" suretiyle "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydı altına alır.

Bu itibarla, "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "iş'le'yiş (mechanismus)" olarak "zihin (mens)", "geç'e'n basit manzara'lar'ı", yani "mahfuz basit manzara'lar'ı", yukarıda belirtilen şekilde "bir'bir'i" ile "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlamak suretiyle icraatta bulunur.

"Mahfuz basit manzara'lar'ı", yukarıda belirtilen şekilde "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydı altına almak, "mahfuz basit manzara'lar'a" mahsus "geç'e'n (bir) an'lar'ı" da "bir'bir'i" ile "nisbet (ratio)" esasında "rabt'et'mek'tir.

"Zihin (mens)" bu suretle "mahfuz (bir) an'lar'a" mahsusen, "boz'u'n'u'm (corruptio)" ve "terkib (sunthesis, composi-

tio)" itibariyle "nisbet'li sıra (ordo ratio'nalis)" teşkil eder.

Bu manada "nisbet'li sıra'dan (ordo ratio'nalis)", yukarıda kısaca anlattık, "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman" şeklinde bahsederiz.

"Nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman" teşkilinin esası bu bakımdan "zihin'dir (mens)".[231]

"Suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "kuvvet" olarak "idrak'ı", "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "iş'le'yiş (mechanismus)" olarak "zihin (mens)" ile karıştırmadan.

"İdrak'ın", "zihin (mens)" vasıtasıyla kuşatılması bu bakımdan imkan dahilinde değildir.

Mesela, "suret'li ses'in kendi'ni idrak'ı" olarak "işit'mek", "zihn'in (mens)" kaydına bağlanamaz.[232]

Bu noktaları açalım.

Öncelikle belirtelim; "mahfuz basit manzara'lar'ı", "zihin (mens)" esas alınmadan "bir'bir'i" ile belirtilen manada "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak düşünemeyiz.

Aksi takdirde, "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "evvel mahfuz" düşüncesini ihlal etmiş oluruz.[233]

"Basit manzara" ile, tekraren belirtelim, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psuk-

---

[231] Bu hususun, "zihin theo-logia'sı" vasıtasıyla daha ayrıntılı olarak açılması gerektiğini belirtmeden geçmeyelim.

[232] Bu ifadeyi, "2.2. Kendi'ni İşitmek" başlıklı bölümde anlatılanlar esasında düşünmek gerekir.

[233] "Evvel mahfuz" düşüncesinden, tekraren belirtelim, "Theogonia'nın Esasları- Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme", "Nazari Musiki'nin Esasları-Türk Musikisi'nin Zemini Üzerine Bir İnceleme" ve "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitaplarda ayrıntılı olarak bahsettik.

he" olarak teşkil eden "basit manzara'yı" kastediyoruz.

"Geç'e'n basit manzara", "gir'i'ş (eisodos)" suretiyle "kapa'n'a'n basit manzara'dır"; "mevcut basit manzara" ise, "çık'ı'ş (eksodos)" suretiyle "aç'ı'l'a'n basit manzara"

"Geç'e'n basit manzara", "mevcut basit manzara" ile "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlanamaz.

Aksi takdirde, "mevcut basit manzara" ile "mahfuz basit manzara'yı" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydı altına almak suretiyle "evvel mahfuz" düşüncesini ihlal etmiş oluruz.

"Evvel mahfuz", "nisbet'li alaka (relatio ratio'nalis)" teşkiline kapalıdır; bu sebeple.[234]

"Geç'e'n basit manzara" ve "mevcut basit manzara" bu bakımdan "gayr'ı nisbet'li alaka'nın (relatio ir-ratio'nalis)" kaydına tabidir; birbiri ile "iç'iç'e'lik" tesis edilmeden.

Bu sebeple, hem "geç'e'n basit manzara'lar", "bir'bir'i" ile, hem de "mevcut basit manzara", "geç'e'n basit manzara'lar" ile bu manada "gayr'ı nisbet'li alaka'nın (relatio ratio'nalis)" kaydı altındadır.

Bu bakımdan, "(bir) (geç'e'n) basit manzara'dan", "(bir) öbür'ü'ne", "nisbet (ratio)" suretiyle "geç'i'ş (transitio)" imkan dahilinde değildir.

Bir noktayı belirtmeden geçmeyelim.

Yukarıda anlatılan esasta olmak üzere, bir "mahfuz (müteşekkil) psukhe", her "mahfuz (müteşekkil) psukhe" ile "gayr'ı nisbet'li alaka'nın (relatio ir-ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

Bu bakımdan, bir "mahfuz (müteşekkil) psukhe'den" bir "öbür'ü'ne", "nisbet'li geç'i'ş (transitio ratio'nalis)" düşünemeyiz.

---

[234] Bu noktalara, Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta, "a-logos'tan" da söz etmek suretiyle ayrıntılı olarak temas ettik.

Bu ifadeler "mahfuz müteşekkil dil('ler)" itibariyle de geçerlidir.[235]

"Müteşekkil dil", önceki bölümlerde anlattık, "basit manzara'nın", "basit manzara" esasındaki "(bir) an'ın" ve "theographia makine'si'nin" kaydına tabidir.

Bu itibarla, "mahfuz müteşekkil dil('ler)'den" bahsederiz.

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "müteşekkil dil", "(bir) an'a" mahsustur; bu husus gözden kaçırılmadan.

"Mahfuz basit manzara'lar'ın" kaydına bağlı olarak, bir "mahfuz müteşekkil dil", her "mahfuz müteşekkil dil" ile "gayr'ı nisbet'li alaka'nın (relatio ir-ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

"(Bir) an('lar)'ın" teşkil esası, "basit manzara('lar)'dır"

"Geç'e'n (bir) an'a" mahsus teşkil esasını, "mahfuz basit manzara" olarak düşünürüz.

"Nazariyat (theoria)" itibariyle, "(bir) an'dan" ve "zaman'dan", "müstakil" olarak bahsetmek imkanı mevcut değildir.

Bu bakımdan, "mahfuz basit manzara'lar'ın" kaydı altındaki "mahfuz (bir) an'lar'ı", "bir'bir'i" ile "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" esasında ele alamayız.

"Zihin (mens)", "mahfuz basit manzara'lar'ı", "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlar.

Bu manada "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" teşkilinin esası, "soy'u't (bir) (müteşekkil) psukhe'dir"

"Zihin (mens)", "mahfuz (müteşekkil) psukhe'ler'i", "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" esasındaki "fark'lar'dan"[236] bizatihi

---

[235] Bu hususa, "4. Suret Nazariyatı ve Şuur" başlıklı bölümde temas ettik.

[236] Bu manada "fark'ı", "nisbet (ratio)" esasındaki "fark" ile karıştırmamak gerekir.

"soy'u't'la'mak (abstraho)" suretiyle ve "muhayyile" marifetiyle "soy'u't (bir) (müteşekkil) psukhe" teşkil eder.

"Zihin (mens)", "mahfuz (müteşekkil) psukhe'ler'i" ve bu itibarla da "mahfuz basit manzara'lar'ı", "soy'u't (bir) (müteşekkil) psukhe'nin" kaydına bağlamak suretiyle "bir'bir'i'ne", "nisbet (ratio)" esasında "rabt'ed'e'r"

Bu manada "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)", ve bu itibarla "temas (contacto)", "zihin (mens)" vasıtasıyla düşünülen "geç'i'ş'in (transitio)" esasını oluşturur.[237]

"Nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" teşkilinin esası bu bakımdan "zihin'dir (mens)"; hem "mahfuz basit manzara'lar'a" hem de "mahfuz (bir) an'lar'a" mahsusen; "aç'ı'k basit manzara'yı" ve "mevcut (bir) an'ı" da kuşatan şekilde.

"Zaman'ın", "mahfuz (bir) an'lar'a" mahsusen "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" suretinde teşkili bu bakımdan "zihn'in (mens)" kaydı altındadır.

Yukarıda bahsedilen şekilde "soy'u't (bir) (müteşekkil) psukhe", esasen "muhayyile" marifetiyle teşkil edilen "tahayyül'den (phantasia)" ibarettir.

Bu manada "tahayyül'e (phantasia)", "asıl" tayini, yani "mahfuz (müteşekkil) psukhe" tayini veya "mevcut (müteşekkil) psukhe" tayini imkan dahilinde değildir.

Bu bakımdan, "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman", bu manada olmak üzere, "muhayyile" marifetiyle teşkil edilen "tahayyül'ün (phantasia)" kaydına bağlıdır.

"Nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'ın" esası, yukarıda belirtilen manada olmak üzere, "zihn'in

---

[237] Bu noktalardan, "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta bahsettik.

(mens)" kaydına bağlı "tahayyül'dür (phantasia)"; böyle de söyleyebiliriz.[238] [239]

"(Bir) an", "2.2. Kendi'ni İşitmek" başlıklı bölümde anlatılan şekilde, "basit manzara" esasında teşkil olur; ancak "(bir) an'ı", "basit ve iç'li suret" olarak ele alamayız.

Bu bakımdan, hem "mahfuz (bir) an'ın", hem "mevcut (bir) an'ın", hem de "soy'u't (bir) an'ın" bizatihi "kendi'ni işit'me'si" ve bu itibarla "kendi'ni gör'me'si" imkan dahilinde değildir.

"(Bir) yer", "basit ve iç'li suret'tir"

Bu bakımdan, "mahfuz (bir) yer'in", "kendi'ni işit'me'si'nden" ve "kendi'ni gör'me'si'nden", "hafıza'nın" kaydına bağlı olarak, "hatırla'yan'a" mahsusen bahsederiz.

Mesela "mahfuz (bir) (müteşekkil) psukhe", "mahfuz (bir) yer'dir"

Bu bakımdan, "mahfuz (bir) yer" olarak "mahfuz (bir) (müteşekkil) psukhe'nin", "hafıza'nın" kaydına bağlı olarak ve "hatırla'yan'a" mahsusen "kendi'ni işit'me'si'nden" ve "kendi'ni gör'me'si'nden" söz ederiz.

Bu surette olmak üzere, "mahfuz (bir) yer'in", "kendi'ni işit'me'si'nden" ve "kendi'ni gör'me'si'nden" söz ederiz.

"Mahfuz (bir) müteşekkil dil'in" de, yukarıda belirtilen şekilde, "hafıza'nın" kaydına bağlı olarak ve "hatırla'yan'a" mahsusen "kendi'ni işit'me'si'ni" ve "kendi'ni gör'me'si'ni" düşünürüz.

---

[238] Bu manada "tahayyül'ü (phantasia)", bu kitapta "kendi'ni gör'mek" ile alakalı olarak ifade edilen "hayal" ile, yani "(müteşekkil) hayal" ile karıştırmamak gerekir.

[239] "Nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman" hususunda yukarıda kısaca belirtilenleri ayrıntılı olarak "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ele aldık; belirtmeden geçmeyelim.

"Müteşekkil dil", yukarıda anlatılan şekilde, "zihin (mens)" vasıtasıyla "soy'u't (bir) (müteşekkil) psukhe" esasında teşkil edilen "mahfuz (müteşekkil) psukhe'ler'e" mahsus "nisbet'li bir'li'k'in (unitas ratio'nalis)", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman" suretiyle "gör'ü'l'me'si" esasında "kendi'ni seyr'ed'e'r"

"Soy'u't (bir) (müteşekkil) psukhe", yukarıda anlattık, "tahayyül'den (phantasia)" ibarettir.

Bu bakımdan, "müteşekkil dil'in kendi'ni seyr'i'nden", yukarıda anlatılan şekilde, "tahayyül (phantasia)" esasında "kendi'ni seyir" olarak bahsetmek gerekir.

Yukarıda belirtilen manada "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman", "soy'u't zaman'dır"

"Soy'u't zaman", "nisbet'li zaman yaz'ı'm'ı'nın (khronographia ratio'nalis)" esasıdır.

Bu bakımdan, "zihin (mens)", yukarıda belirtilen şekilde, "nisbet'li zaman yaz'ı'm'ı (khrono-graphia ratio'nalis)" teşkil eder.[240]

Bu itibarla, "müteşekkil dil'in kendi'ni seyr'et'me'si", "nisbet'li zaman yaz'ı'm'ı'na (khrono-graphia ratio'nalis)" mahsusendir.

"Nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'a", yani "soy'u't zaman'a" mahsusen "kendi'ni gör'mek", yani bu suretle "kendi'ni seyr'et'mek", "mahfuz (bir) (müteşekkil) psukhe'ler'e" mahsusen, "zihin (mens) vasıtasıyla "tahayyül (phantasia)" esasında "hikayât" teşkil etmek suretiyledir; bu husus gözden kaçırılmadan.

Bu manada "hikayât'ın" esaslarını, "zihin'den (mens)" de

---

[240] "Nisbet'li zaman yaz'ı'm'ı'ndan (khrono-graphia ratio'nalis)", "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta bahsettik.

kısaca bahsetmek suretiyle yukarıda anlattık.[241]

Tekraren belirtelim; "kendi'ni seyr'et'mek", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'a" mahsusen "kendi'ni gör'mek'tir"

Bu bakımdan, "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si", "soy'u't (bir) (müteşekkil) psukhe'nin" ve "hafıza'nın" kaydı altında olmak üzere "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'a", yani "soy'u't zaman'a" mahsusendir; yukarıda ifade edilen şekilde.

"Kendi'ni seyr'et'mek", bu sebeple, "zihn'in (mens)" kaydına tabidir.

"Nazariyat'a (theoria)" mahsusen "kendi'ni işit'mek" ve "kendi'ni gör'mek" ise, "zihn'in (mens)" kaydına bağlanamaz.

Bu manada "kendi'ni işit'mek" ve "kendi'ni gör'mek", "basit manzara" esasında teşkil olan "(bir) an'a" mahsustur; bu sebeple.

"Nazariyat" itibariyle "kendi'ni seyr'et'mek" ise, yukarıda anlatılan şekilde, "mahfuz (bir) (müteşekkil) psukhe'ler'e" mahsusen, "zihin (mens)" vasıtasıyla teşkil olan "hikayât" suretiyledir.

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "şuur" ile, tekraren ifade edersek, "suret'in, kendi'ni idrak cihet'i'ni" kastediyoruz.

Bu manada "şuur", "nazariyat (theoria)" itibariyle "kendi'ni işit'mek", "kendi'ni gör'mek" ve "kendi'ni seyr'et'mek" esasında teşkil olur.

"Kendi'ni işit'mek", "kendi'ni gör'mek" ve "kendi'ni seyr'et'mek", "fark'lı" suretlerde "kendi'ni idrak et'mek'tir"

Bu hususu önceki bölümlerde açtık.

---

[241] Bu manada "hikayât" fikrine, "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak temas ettik.

Bu bakımdan, "şuur'dan", "kendi'ni işit'mek", "kendi'ni gör'mek" ve "kendi'ni seyr'et'mek" cihetleri itibariyle bahsetmek gerekir.

"Kendi'ni işit'mek" ve "kendi'ni gör'mek" itibariye "şuur", tekraren belirtelim, "zihn'in (mens)" kaydına bağlı değildir.

"Kendi'ni seyr'et'mek" cihetinden ise "şuur", yukarıda kısaca anlatılan şekilde, yani "mahfuz (bir) (müteşekkil) psukhe'ler'e" mahsusen, "zihin (mens) vasıtasıyla "tahayyül (phantasia)" esasında "hikayât" suretiyle, "zihn'in (mens)" kaydı altında teşkil olur.

Bu noktaları sonraki bölümde ayrıntılı olarak ele aldık.

3.
NAZARİYAT ve ŞUUR

Bu bölümde, "şuur'un" kaynağını ve teşkil esaslarını "nazariyat (theoria)" itibariyle ele aldık ve bu yolla "şuur theologia'sı'ndan" bahsettik.[242]

"Şuur" ile, "suret'in, kendi'ni idrak cihet'i'ni" kastediyoruz.

"Şuur'u" hem "basit ve iç'li suret" olarak "basit manzara'ya" ve "suret'li ism'e", hem de "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "müteşekkil dil'e" mahsusen düşünürüz.

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "suret'in, kendi'ni idrak et'me'si'nden", "suret'in, kendi'ni işit'me'si", "suret'in, kendi'ni gör'me'si" ve "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" esasında olmak üzere önceki bölümlerde bahsettik.

Bu bölümde, "şuur'u", "suret'in, kendi'ni işit'me'si", "suret'in, kendi'ni gör'me'si" ve "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" esasında ele aldık; "basit manzara'ya", "basit manzara'ya iç" olarak "(müteşekkil) psukhe'ye" ve "müteşekkil dil'e" mahsusen.

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "müteşekkil dil", "aş'kın'a" mahsus "suret'tir"; "(müteşekkil) psukhe suret'i" olarak.

"Kendi'ni işit'mek" yoluyla "suret'in, kendi'ni idrak'ı'nın" esası, "basit manzara'nın" ve "suret'li ism'in", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "tasvir" ve "zamir" esasında "yaz'ı'm'ı'dır (graphia)"

"Tasvir", "basit manzara'ya" mahsus "iç'yüz'dür"; "zamir"

---

[242] "Şuur theo-logia'sı" ile, "şuur nazariyat'ı'na" dair "fikriyat'ı (logia)" kastediyoruz.

ise "suret'li ism'e" mahsus "iç'yüz"

Bu bakımdan, "kendi'ni işit'mek" yoluyla "suret'in, kendi'ni idrak'ı'nın" esası, yukarıda belirtilen şekilde "iç'yüz yaz'ı'm'ı'ndan" ibarettir.

Bu manada "yaz'ı'm (graphia)", tekraren belirtelim, "suret'in, kendi'ni işit'me'si" yoluyla, "suret'in, kendi'ne aks'et'me'si" olarak düşünülemez.

Mesela, "basit manzara'nın", "theo-graphia makine'si" marifetiyle "o (hüve) tasvir'i" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)", "basit manzara'nın, kendi'ne aks'et'me'si" olarak ele alınamaz.

Dikkatli olarak "teşbih" vasıtasıyla ifade edersek, "suret'i", "kendi'ne" mahsus "ayna" esasında düşünemeyiz; bu manada.

Bizatihi "suret'ten", "kendi'nin ayna'sı" olarak bahsedemeyiz.

Yukarıda belirtilen manada "iç'yüz", "aks'et'me (reflexio)" suretiyle teşkil olmaz; bu sebeple.

"Nazariyat'a (theoria)" mahsusen "şuur teşkil'i", bu ifadenin kaydına bağlıdır.

Bu önemli hususu kısaca açalım.

"Aks'et'me (reflexio)" itibariyle "aks'ed'e'n" ve "(kendi'si'ne) aks'ed'i'l'e'n", "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" ve bu itibarla da "nisbet'li alaka'nın (relatio ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.[243]

"Aks'et'me'yi (reflexio)", "nisbet'li topo-graphia'ya (topographia ratio'nalis)" mahsusen "nisbet'li geo-metria (geo-

---

[243] Mesela, "ayrı'ş'ı'k dış sahne" itibariyle "nesne", "ayna" ve "nesne'nin ayna'da'ki aks'i", "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" ve bu itibarla da "nisbet'li geo-metria'nın (geo-metria ratio'nalis)" kaydına tabidir; "teşbih" esasında olmak üzere, "fikriyat'a (logia)" mahsusen bu şekilde belirtelim.

metria ratio'nalis)" esasında düşünürüz; bu manada.

Aksi takdirde, "aks'et'me'den (reflexio)" bahsedemeyiz.

Ancak mesela, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ir-ratio'nalis)" esasındaki "(müteşekkil) psukhe'nin" ne bizatihi "kendi'ne aks'et'me'si", ne de "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'in" bizatihi "dış'a aks'et'me'si", "nazariyat (theoria)" itibariyle düşünülebilecek bir husus değildir.

Bu nokta, "yer (topos)" fikrinden bahsetmek suretiyle kolaylıkla açılabilir.

"Tasvir", "basit manzara'ya" mahsus "iç'yüz'dür"; "asl'li zamir" olarak "o (hüve)" ise, "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz"

"Basit manzara" ve "(müteşekkil) psukhe", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

"Theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tab" suretiyle "tasvir" ve "o (hüve)" teşkili ise, "basit manzara'ya" ve "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz('ler)'in", "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)" esasında "yaz'ı'm'ı'dır (graphia)"

Bu manada olmak üzere "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)" ve "gayr'ı nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ir-ratio'nalis)", "bir'bir'i" ile "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlanamaz.

"Nisbet'li topo-graphia'yı (topo-graphia ratio'nalis)", herhangi bir şekilde "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ir-ratio'nalis)" tahvil etmek imkan dahilinde değildir.

"Gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)", "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ratio'nalis)" mahsusen "analitik" olmasını düşünemeyiz; kısaca

ifade edersek bu sebeple.[244]

Bu bakımdan, "tasvir" ve "tasvir'e" mahsus "o (hüve)", "basit manzara'ya" ve "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsusen "aks'et'me (reflexio)" suretiyle ele alınamaz.

Aksi takdirde, yukarıda belirtilen şekilde "aks'et'me (reflexio)" fikrini esasen ihlal etmiş oluruz.

Bu hususa "suret'in, kendi'ni işit'me'si", "suret'in, kendi'ni gör'me'si", "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" ve "şuur teşkili" cihetinden aşağıda temas ettik.

Benzer ifadeler, "soy'u't'la'ma (abstraho)" itibariyle de geçerlidir.

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si" ve bu itibarla "suret'in, kendi'ni idrak et'me'si", "suret'ten" hareketle ve "soy'u't'la'ma (abstraho)" yoluyla ele alınamaz.

"Theo-graphia makine'si" fikri, "basit ve iç'li suret" düşüncesinde "analitik" değildir; bu sebeple.

Bir hususa kısaca temas edelim.

"Rabt'ed'i'l'i suret'i", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" mahsusen "aks'et'me (reflexio)" esasında düşünemeyiz.

"Aks'et'me (reflexio)", "aks'ed'e'n" ve "(kendi'si'ne) aks'ed'i'l'e'n" itibariyle "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" ve bu bakımdan da "temas'ın (contacto)" ve "geç'i'ş'in (transitio)" kaydına bağlıdır.

Bu bağlamda, "aks'ed'e'n'den" bizatihi "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe" ve, "(kendi'si'ne) aks'ed'i'l'e'n'den"

---

[244] "Gayr'ı nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ir-ratio'nalis)" ve "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve, "tab" ve "darb" suretiyle "bir'bir'i'ne" çevrilir; bu husus gözden kaçırılmadan. Bu noktaya önceki bölümlerde temas ettik.

de "rabt'ed'i'l'i suret" esasında söz etmek gerekir.

Bu manada "aks'ed'e'n" ve "(kendi'si'ne) aks'ed'i'l'e'n", "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydı altına alınamaz.

"Suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe" ile "rabt'ed'i'l'i suret" arasında "doğ'u'ş'a (genesis)" mahsusen "temas'tan (contacto)" bahsederiz.

Ancak, "doğ'u'ş (genesis)" esasındaki "temas (contacto)" vasıtasıyla ve, "rabt'ed'i'l'i suret'ten" hareketle, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" düşünülemez.

Aksi takdirde "nazariyat (theoria)" tasavvuru iptal olur.

Bu bakımdan, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe", "rabt'ed'i'l'i suret'e" mahsusen "aks'ed'e'n" olarak ele alınamaz.

Mesela "(müteşekkil) psukhe'den", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" mahsusen, "(kendi'si'ne) aks'ed'i'l'e'n" şeklinde söz edemeyiz.

"Basit ve iç'li suret'ten", "2.2. Kendi'ni İşitmek" başlıklı bölümde, "kendi'ni işit'e'n suret'li ses" olarak bahsettik.

"Suret'in, kendi'ni idrak'ı'nın" esası, bu manada olmak üzere, "suret'in, kendi'ni işit'me'si'dir"

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si", "suret'in, kendi'ni idrak'ı'na" mahsus "baş'la'n'gıç'tır"; bu şekilde ifade edelim.

"Suret'in, kendi'ni idrak'ı", bu bakımdan, "suret'in, kendi'ni işit'me'si" ile "baş'la'r".[245]

"Suret", tekraren belirtelim, "basit manzara'nın", "theo-

---

[245] Bu ifadeyi dikkatli olarak düşünmek gerekir. "Baş'la'n'gıç" ile, "zaman'a" mahsusen "sıra (ordo)" tesisinden bahsetmiyoruz. "İşit'mek" ve "gör'mek", bu manada "sıra'nın (ordo)" kaydına bağlanamaz. Bu bakımdan "baş'la'n'gıç" ile kastedileni, "tahlil" esasında ele almak gerekir; "ilk, önce" manasında.

graphia makine'si" marifetiyle "tasvir" olarak ve "suret'li ism'in" de "zamir" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)" yoluyla "kendi'ni işit'ir".[246]

Bu itibarla, "suret'in, kendi'ni işit'me'si'nin" esası, "2.2. Kendi'ni İşitmek" başlıklı bölümde anlattık, "suret'e" mahsusen "iç'yüz yaz'ı'm'ı'dır"

"Suret'in, kendi'ni gör'me'si" ise, "2.3. Kendi'ni Görmek" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak belirttik, "suret'in, kendi'ni işit'me'si'nin" kaydına bağlıdır.

"Suret", "(müteşekkil) hayal" vasıtasıyla "kendi'ni gör'ü'r"

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si" ve bu itibarla da "suret'in, kendi'ni gör'me'si", yani "suret'in, kendi'ni işit'mek" suretiyle "kendi'ni idrak'ı" ve "suret'in, kendi'ni gör'mek" suretiyle "kendi'ni idrak'ı", "zihn'in (mens)" kaydına bağlanamaz.

Bu hususa önceki bölümde temas ettik.

"Suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" ise, yukarıda anlatılan şekilde "suret'in, kendi'ni işit'me'si'nin" ve "suret'in, kendi'ni gör'me'si'nin" kaydına bağlı olmakla birlikte, "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si'ni", "zihin'den (mens)" bağımsız surette düşünemeyiz.

"Kendi'ni seyr'et'mek", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'a" mahsusen "kendi'ni gör'mek'tir"

Bu bakımdan "suret", "tahayyül'ün (phantasia)" kaydına bağlı olarak "kendi'ni seyr'ed'e'r"

Bu noktaları, "2.4. Kendi'ni Seyretmek" başlıklı bölümde ele aldık.

Tekraren belirtelim; "suret'in, kendi'ni idrak'ı", yukarıda anlatılan şekilde "suret'in, kendi'ni işit'me'si" ile "baş'la'r"

---

[246] Bu hususu, "2.2. Kendi'ni İşitmek" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak inceledik.

Bu bakımdan, "suret'in, kendi'ni işit'me'si", "şuur teşkil'i'ne" mahsus "baş'la'n'gıç'tır"

"Şuur theo-logia'sı" ile, "şuur nazariyat'ı'na" dair "fikriyat'ı (logia)" kastediyoruz.

Bu bölümde, "şuur'un", "nazariyat'a (theoria)" mahsus esaslarını, "şuur theo-logia'sı'ndan" bahsetmek suretiyle ele aldık.

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "şuur'u", "şuur theo-logia'sı" ile karıştırmamak gerekir; bu husus gözden kaçırılmadan.

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "şuur", kısaca belirtirsek, "suret'in, kendi'ni idrak cihet'i'dir"; "şuur theo-logia'sı" ise, yukarıda ifade ettik, "şuur nazariyat'ı'na" dair "fikriyat'tır (logia)"

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "şuur", yukarıda belirttik, "suret'in, kendi'ni işit'me'si", "suret'in, kendi'ni gör'me'si" ve "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" esasında teşkil olur.

"Suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si", "suret'in, kendi'ni gör'me'si'nin" ve "suret'in, kendi'ni gör'me'si" ise, "suret'in, kendi'ni işit'me'si'nin" kaydına bağlıdır.

Bu hususu önceki bölümlerde ayrıntılı olarak anlattık.

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si'ni", "theo-graphia makine'si'ne" mahsusen, "tab" ve "darb" yoluyla düşünürüz.

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si", bu bakımdan, "suret'e" mahsusen "iç'yüz yaz'ı'm'ı" yoluyladır.

"Basit manzara'ya" mahsus "iç'yüz", "yaz'ı'm (graphia)" itibariyle, "tasvir'dir"; "suret'li ism'e" mahsus "iç'yüz" ise, "zamir"

"Suret'in, kendi'ni gör'me'si", "muhayyile'nin" de kaydına bağlı olarak, "(müteşekkil) hayal" vasıtasıyladır.

"Suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" ise, önceki bölümde belirt-

tik, "hafıza'nın" da kaydına tabidir.

"Suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'a" mahsusen "suret'in, kendi'ni gör'me'si'dir"

"Nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman", "zihin (mens)" esasında ve "tahayyül (phantasia)" suretiyle teşkil olur; bu sebeple.

Bu bakımdan "suret", "tahayyül (phantasia)" esasında "kendi'ni seyr'ed'e'r"

Bu noktaları "2.4. Kendi'ni Seyretmek" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak belirttik.

Bu itibarla, "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si", "suret'in, kendi'ni gör'me'si'nin" ve "suret'in, kendi'ni gör'me'si" de, "suret'in, kendi'ni işit'me'si'nin" kaydına bağlıdır.

"Theo-graphia makine'si" ile, tekraren belirtelim, "sarraf" olarak "psukhe'nin", "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" bizatihi "baş'la'n'gıç" olmak üzere, "tab" ve "darb" esasındaki "iş'le'yiş'i'ni (mechanismus)" kastediyoruz.

Bu manada "iş'le'yiş (mechanismus)", "müteşekkil dil" cihetinden ifade edersek, "basit manzara" esasında teşkil olan "(bir) an'ın" kaydına bağlıdır.

"Tab" ile kastedilen, "theo-graphia makine'si" marifetiyle "basit manzara'nın", "tasvir" ve, "suret'li ism'in" ise "zamir" esasında "yaz'ı'm'ı'dır (graphia)"; "darb" ile kastedilen ise, "theo-graphia makine'si" marifetiyle "tasvir'in", "basit manzara" ve "zamir'in" de "suret'li isim" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)"

Bu bakımdan "tab", "iç'yüz yaz'ı'm'ı'dır"; "darb" ise, "iç'yüz'ün", "iç'iç'e'lik" esasında "gayr'ı nisbet'li iç" olarak "yaz'ı'm'ı"

"Basit manzara" ve "suret'li isim", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlıdır; "tasvir" ve "zamir" ise, "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)"; bu husus unutulmadan.

Bu bakımdan "theo-graphia makine'si", yukarıda belirtilen manada olmak üzere, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ir-ratio'nalis)" ile "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)" arasında "geç'i'ş (transitio)" temin eden "iş'le'yiş'tir (mechanismus)"

Hem "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ir-ratio'nalis)" hem de "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ratio'nalis)" mahsus "kayna'k", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'dir"

"Gayr'ı nisbet'li topo-graphia'dan (topo-graphia ir-ratio'nalis)", "tab" suretiyle "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ratio'nalis)" ve, "nisbet'li topo-graphia'dan (topo-graphia ratio'nalis)" da "darb" suretiyle "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ir-ratio'nalis)" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" temin edilir.

"Suret", "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak "kendi'ni idrak ed'e'r"

Bu bakımdan "theo-graphia makine'si", "suret'in, kendi'ni idrak'ı" ve bu itibarla da "şuur teşkil'i" için esastır.

"Suret", "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)" esasında "iç'yüz yaz'ı'm'ı'nın" kaydına bağlanmadan, "suret'in, kendi'ni idrak'ı'nı" ve bu itibarla da "nazariyat'a (theoria)" mahsusen "şuur teşkil'i'ni" düşünemeyiz; bu manada.

Ancak, "suret'e" mahsusen bu "iş'le'yiş'i (mechanismus)", yani "theo-graphia makine'si'ni", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe" ile karıştırmamak gerekir.

"Cevher", "cevher'den" kaynaklanan "iş'le'yiş (mechanismus)" esasında ele alınamaz.

Bu bakımdan "şuur'u", bizatihi "cevher" olarak düşünemeyiz.[247]

"Doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelen "basit manzara", "(bir) yer'in" ve "(bir) an'ın" teşkil esasıdır.[248]

Bu hususu, "2.2. Kendi'ni İşitmek" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak ele aldık.

"Darb" suretiyle düşünülen "basit manzara" esasında "(yeni'den) (bir) yer" ve "(yeni'den) (bir) an" teşkilinden bahsedilemez.[249]

"Suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe", "basit manzara doğ('u'r)'u'ş'u" esasında "(yeni'den) (bir) yer rabt'ed'e'r" ve bu esasta "(yeni'den) (bir) an" teşkil eder.

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "şuur" teşkili, yukarıda kısaca belirtilen şekilde, "basit manzara rabt'ı'nın" kaydına tabidir.

"Şuur", bu itibarla, "rabt'ed'i'l'i suret'e" mahsustur.

Mesela, "şuur'dan", "rabt'ed'i'l'i suret" olarak "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsusen söz ederiz.

Bu bakımdan tekraren belirtelim; "theo-graphia makine'si'nin" kaydına bağlı olarak düşünülen "şuur'dan", "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsusen söz edemeyiz.

"Suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" mahsusen

---

[247] Benzer sebeplerle, "zihin'den (mens)" de "cevher" esasında bahsedemeyiz. Bu hususa, "2.2. Kendi'ni İşitmek" başlıklı bölümde kısaca temas ettik.

[248] "Doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelen "basit manzara" ile, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara'yı" kastediyoruz.

[249] "Darb" suretiyle teşkil olan "basit manzara" ile kastedilen ise, mesela "iç'te", "suret'li isim" olarak "(müteşekkil) o (hüve)" taşıyan "basit manzara'dır"

"şuur'dan" bahsedilemez; aksi takdirde, kısaca belirtelim, "nazariyat (theoria)" tasavvurunu iptal etmiş oluruz.

"3.1. Şuur'un Tabakaları" başlıklı bölümde, "nazariyat (theoria)" itibariyle "şuur" teşkilini, "suret'li ism'e" ve "zamir'e" mahsusen ele aldık; önceki bölümlerde anlatılanların kaydına bağlı olarak.

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "baş'la'n'gıç", "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara'dır"

Bu manada "basit manzara", "uz'a'n'ı'ş (tensio)" teşkil eden surette, "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "yer'dir (topos)"

"(Bir) an'ı", bu manada "uz'a'n'ı'ş'a (tensio)" mahsus "aç'ı'l'ı'ş-kapa'n'ı'ş" esasında düşünürüz.

Bu bakımdan, "basit manzara" vasıtasıyla "yer rabt'ı'ndan" bahsederiz.

Bu manada "yer (topos)" bizatihi "suret'tir"; bu sebeple.

Ancak, "(bir) an'dan", "suret" esasında söz edemeyiz.

Bu itibarla da "(bir) an rabt'ı", "nazariyat (theoria)" esasında düşünülebilecek bir husus değildir.

"Basit manzara'nın" bizatihi "kendi suret'i" vasıtasıyla "kendi'ni idrak et'me'si'nden" ve bu bakımdan da bizatihi "kendi suret'i" esasında "şuur" teşkilinden bahsedilemez.

"Basit manzara", "iç'iç'e'lik" esasında "gayr'ı nisbet'li topographia'nın" kaydına tabidir.

Bu suretteki "basit manzara'nın", "vasıta'sız" olarak "kendi'ni işit'me'si", bu itibarla da "kendi'ni gör'me'si" ve "kendi'ni seyr'et'me'si" imkan dahilinde değildir.

Bu manada "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydı altındaki "(müteşekkil) psukhe'nin", "vasıta'sız" olarak "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında teş-

kili ve "şekil" tayini suretiyle bizatihi "kendi'ni gör'me'si'ni" düşünemeyiz.

"Muhayyile" esas alınmadan "kendi'ni gör'mek'ten" söz edilemez.

"Muhayyile", "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)" esasındaki "tasvir'den" ve "zamir'den" hareketle "(müteşekkil) hayal" teşkil eder.

Bu hususu, "2.3. Kendi'ni Görmek" başlıklı bölümde inceledik.

Bu bakımdan, "suret'in, kendi'ni gör'me'si" ve bu itibarla "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si", "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına tabidir.

Tekraren belirtelim; "muhayyile" marifetiyle, "iç'iç'e'lik" esasındaki "basit manzara'nın", "(müteşekkil) hayal" olarak teşkilinden ve bu yolla "şekil" tayininden bahsedemeyiz.

Bu bakımdan, bizatihi "basit manzara'ya" ve "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsusen, "vasıta'sız" olarak "şuur" teşkilinden söz edilemez.

"Theo-graphia makine'si", "tab" suretiyle, "basit manzara'ya" mahsus "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'dan (topo-graphia ir-ratio'nalis)", "tasvir'e" mahsus "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ratio'nalis)" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" temin eder.

Bu manada "geç'i'ş (transitio)", "nazariyat'a (theoria)" mahsus "şuur'un" teşkil esasıdır.

Bu manada "geç'i'ş'i (transitio)", "theo-graphia makine'si" esasındaki "temas'ın (contacto)" kaydına bağlı olarak ele almak gerekir.[250]

"2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde belirttik; "suret'in, kendi'ni idrak'ı", "suret'e" mahsus "iç'yüz'ün", yani

---

[250] Bu noktayı, "3.2. Temas ve Geçiş" başlıklı bölümde inceledik.

"asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz'ün", "tab" suretiyle "asl'i zamir" olarak "o (hüve)" suretinde "yaz'ı'm'ı (graphia)" ile başlar.

"Suret'in, kendi'ni idrak'ı", bu itibarla, "suret'e" mahsus "iç'yüz'ün", "tasvir" ve "tasvir'e" mahsus "zamir" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)" yoluyladır.

Bu bakımdan tekraren belirtelim; bu manada "iç'yüz yaz'ı'm'ı" esas alınmadan, "suret'in, kendi'ni idrak'ı'ndan" ve bu itibarla da "şuur" teşkilinden bahsedemeyiz.

3.1 Şuur'un Tabakaları

Bu bölümde, "nazariyat'a (theoria)" mahsus "şuur'u", "tabaka" fikrinden hareketle ele aldık.

"Tabaka" ile, dikkatli olarak ifade edersek, "kayna'k'ı ört'e'n şuur kat'man'ı'nı" kastediyoruz.[251]

Bu bağlamda "kayna'k'ı", "müteşekkil dil'e" mahsusen düşünürüz.[252]

"Suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "kayna'k'tır"; "(müteşekkil) psukhe", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "kayna'k" ve, "(müteşekkil) o (hüve)" ise, "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsus "kayna'k'tır"; bu manada.

"Müteşekkil şuur" ile, "nazariyat (theoria)" bakımından, "müteşekkil dil'e" mahsus "şuur'u" kastediyoruz.

"(Müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "şuur", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "şuur" ve "(müteşekkil) ben'e (ene)"

---

[251] Bu bakımdan, "şuur theo-logia'sı'na" mahsus "tabaka'dan", sadece "şuur kat'man'ı" suretiyle bahsedemeyiz.

[252] "Müteşekkil dil", "aş'kın'a" mahsus "suret'tir"; yani "(müteşekkil) psukhe suret'i"

mahsus "şuur", "müteşekkil şuur'a" mahsus "tabaka'lar'dır"

"Müteşekkil dil", "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'ın" kaydına tabidir.

"Müteşekkil dil" bu sebeple "(bir) an'lık'tır"

Bu hususa önceki bölümlerde temas ettik.

"(Bir) an" itibariyle, "zaman'a" mahsus "sıra'dan (ordo)", yani "ard'ard'a'lık" esasında "sıra'dan (ordo)" bahsedilemez.

Bu bakımdan, yukarıda belirtilen manada "kayna'k'ı" ve bu itibarla da "tabaka'lar'ı", "zaman'a" mahsus "sıra (ordo)" esasında ele alamayız.

"Müteşekkil şuur", "tabaka'lar'a" mahsusen "nisbet'li ark-hitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)"

"Müteşekkil şuur'a" mahsus "tabaka'lar", "suret'li isim" cihetinden "kayna'k'ı ört'e'r"; "zamir" cihetinden ise, "temas'ın (contacto)" ve "geç'i'ş'in (transitio)" kaydına bağlıdır.

"Suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe" ile, "(müteşekkil) psukhe" arasında "temas (contacto)" temin eden "zamir" düşünülemez; bu husus gözden kaçırılmadan.

Aksi takdirde, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'nin" bizatihi "tab'ı'ndan" bahsetmiş oluruz ki, "nazariyat (theoria)" itibariyle bu imkan dahilinde değildir.

"Suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'yi", "tab" suretiyle ve "zamir" esasında ele alamayız; bu manada.

Bu noktaları açtık.

"Suret'in kendi'ni işit'me'si", "suret'in kendi'ni gör'me'si" ve "suret'in kendi'ni seyr'et'me'si" esasında "kendi'ni idrak et'mek" ve bu itibarla da "şuur teşkil'i", "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" ve bakımdan "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

"Basit manzara", "iç'te, (müteşekkil) psukhe taşı'r"

"Gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" olarak "basit manzara", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına tabidir.

"Theo-graphia makine'si", "tab" suretiyle "basit manzara'yı", "o (hüve) tasvir'i" olarak ve "(müteşekkil) psukhe'yi" de "o (hüve)" olarak "yaz'a'r"

"O (hüve) tasvir'i", "o'ya (hüve)" ve "ay'dı'n'lık nite'l'i'k'e" mahsusen "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)" ve bu itibarla "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

Tekraren belirtelim; "işit'mek" yoluyla "suret'in, kendi'ni idrak'ı", yukarıda belirttik, "suret'ten", "tasvir'e" ve "tasvir'e" mahsus "zamir'e" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" esasındadır; "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'dan (topo-graphia ir-ratio'nalis)", "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia)", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tab" esasında "geç'i'ş (transitio)" suretiyle.

"Gayr'ı nisbet'li topo-graphia'dan (topo-graphia ir-ratio'nalis)", "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia)", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tab" esasında "geç'i'ş (transitio)", "suret'e" mahsus "iç'yüz'ün" bizatihi "yaz'ı'm'ı (graphia)" yoluyladır; yani "zamir" teşkili esasındadır.

"(Müteşekkil) psukhe", "asl'i isim'dir"; "o (hüve)" ise "asl'li zamir"

"O (hüve)", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz'dür"

"(Müteşekkil) psukhe", yukarıda belirtilen şekilde "o (hüve)" teşkili suretiyle "kendi'ni işit'i'r"

"(Müteşekkil) psukhe", "suret'li ses'tir"

Bu manada "suret'in, kendi'ni işit'me'si", yani "(müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni işit'me'si", "suret'li ses" itibariyle ve "o (hüve)" esasında "(müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni idrak et'me'si'dir"

Bu bakımdan, "(müteşekkil) psukhe'nin", "o (hüve)" olarak "iç'yüz yaz'ı'm'ı" esasında ve "kendi'ni işit'mek" itibariyle "kendi'ni idrak cihet'i'nden" bahsederiz.

Bu manada "yaz'ı'm'a (graphia)" mahsusen düşünülen "kendi'ni işit'mek" itibariyle "kendi'ni idrak cihet'i", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "şuur'dur''

"(Müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "şuur'', "(müteşekkil) psukhe şuur'u'dur"

"(Müteşekkil) psukhe şuur'u", "asl'i şuur'dur"

"Asl'i şuur'u", üç esas itibariyle düşünürüz; "suret'in, kendi'ni işit'me'si", "suret'in, kendi'ni gör'me'si" ve "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si"

"Asl'i şuur" bu manada "üç'e dür'ü'l'ü'dür"

Yukarıda belirtilen şekilde olmak üzere "asl'i şuur", yani "suret'in, kendi'ni işit'me'si" itibariyle "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "şuur", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelen "basit manzara'nın", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tab" esasında "o (hüve) tasvir'i" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)" ve bu itibarla da "suret'e" mahsus "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'dan (topo-graphia ir-ratio'nalis)", "tasvir'e" mahsus "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ratio'nalis)" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" yoluyla teşkil olur.

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si" itibariyle "asl'i şuur", "basit manzara" esasında teşkil olan "(bir) an'ın" kaydına bağlıdır.

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si" itibariyle "asl'i şuur", "(bir) an'lı'k'tır''; bu manada.

Bu manada "asl'i şuur" bu itibarla "zihn'in (mens)" kaydına tabi değildir.

"(Müteşekkil) psukhe", "suret'in, kendi'ni işit'me'si" itibariyle düşünülen "asl'i şuur" yoluyla "kendi'ni idrak ed'e'r"; "(bir) an'a" mahsusen.

Önceki bölümlerde belirttik; "müteşekkil dil", "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)"

Bu itibarla, "müteşekkil dil'e" mahsus "şuur'u", bu manada "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" esasında ele almak gerekir.

Bu bakımdan ifade edersek, "asl'i şuur", "müteşekkil dil'e" mahsus "şuur", yani "müteşekkil şuur" itibariyle "asl'i tabaka'dır"

Bu manada "asl'i tabaka", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'yi" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", yani "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "kayna'k'ı" bizatihi "ört'e'n şuur kat'man'ı'dır"

"Nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" esasındaki "müteşekkil dil'e" mahsus "şuur", yani "müteşekkil şuur" itibariyle "ilk tabaka'dan" ve "nihai tabaka'dan" bahsederiz.

Bu noktalara aşağıda ayrıntılı olarak temas ettik.

"Suret'in, kendi'ni gör'me'si" esasında düşünülen "asl'i şuur" fikrini ele alalım.

Yukarıda belirttik; "suret'in, kendi'ni gör'me'si", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz" olarak "o'ya (hüve)", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil"[253] tayin edilmesi vasıtasıyladır; "basit manzara" esasında teşkil edilen "(bir) an'a" mahsusen.

Bu manada olmak üzere "suret'in, kendi'ni gör'me'si", "kendi'ni gör'mek" itibariyle "suret'in, kendi'ni idrak ci-het'i'dir"

Bu bakımdan, "asl'i şuur'dan", "kendi'ni gör'mek" esasında bahsederiz; "suret'in, kendi'ni gör'me'si" itibariyle "asl'i şuur" olarak.

---

[253] Tekraren belirtelim; bu manada "şekil" ile, "ay'dı'n'lık nitelik" itibariyle "sınır'ı" kastediyoruz.

"Suret'in, kendi'ni gör'me'si" itibariyle "asl'i şuur" da, "suret'in, kendi'ni işit'me'si" itibariyle düşünülen "asl'i şuur" gibi, "(bir) an'lı'k'tır"

Bu bakımdan, "suret'in, kendi'ni gör'me'si" itibariyle "asl'i şuur", "zihn'in (mens)" kaydına tabi değildir.

"Suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si", önceki bölümde ve yukarıda anlattık, "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'a" mahsusen "kendi'ni gör'mek'tir"

"Nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman", "soy'u't zaman'dır" ve "tahayyül (phantasia)" esasında teşkil olur.[254]

Bu manada "tahayyül'ü (phantasia)", tekraren belirtelim, "kendi'ni gör'ü'ş'ün" esası olarak "(müteşekkil) hayal" ile karıştırmamak gerekir.

"Tahayyül (phantasia)", teşkil esasından "soy'u't'la('n)'mak (abstraho)" suretiyle oluşturulur; "(müteşekkil) hayal" ise, "muhayyile" marifetiyle ve "şekil" suretiyle, "zamir'e" mahsusen teşkil edilir.

Bu noktalara önceki bölümlerde temas ettik.

"Suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si", "suret'in, kendi'ni idrak et'me'si'dir"

"Suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si", "kendi'ni seyr'et'mek" itibariyle "suret'in, kendi'ni idrak cihet'i'dir"

Bu manada olmak üzere, "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" itibariyle "asl'i şuur'dan" bahsederiz; yukarıda belirtilen şekilde "tahayyül'ün (phantasia)" kaydına bağlı olarak.

Yukarıda "asl'i şuur'u", "suret'in, kendi'ni işit'me'si", "suret'in, kendi'ni gör'me'si" ve "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" itibariyle ele aldık.

---

[254] Bu hususa, "2.4. Kendi'ni Seyretmek" başlıklı bölümde temas ettik.

"Suret'in, kendi'ni gör'me'si", "suret'in, kendi'ni işit'me'si'nin" ve, "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" ise, "suret'in, kendi'ni gör'me'si'nin" kaydına bağlıdır; bu husus gözden kaçırılmadan.

"Nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" olarak "müteşekkil dil'e" mahsus "ilk şuur" teşkili, "iç'te, (müteşekkil) o (hüve) taşı'yan basit manzara'nın tab'ı" suretiyledir.

"(Müteşekkil) o (hüve)", "theo-graphia makine'si" marifetiyle, "o'nun (hüve) darb'ı" yoluyla teşkil olan "suretli isim'dir"; "basit manzara"[255] esasındaki "(bir) an'a" mahsusen.

"(Müteşekkil) o (hüve)", "theo-graphia makine'si'ne" mahsus "icraat" itibariyle "ilk isim'dir"

Bu bakımdan, "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsusen düşünülen "ilk şuur'dur"

"İlk şuur", "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" olarak "müteşekkil dil'e" mahsus "şuur", yani "müteşekkil şuur" itibariyle, "ilk tabaka'dır"

Bu manada "ilk tabaka", "asl'i şuur'u ört'e'n şuur kat'man'ı'dır"

"İlk şuur'u", "suret'in, kendi'ni işit'me'si", "suret'in, kendi'ni gör'me'si" ve "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" itibariyle ele alalım.

"(Müteşekkil) o'nun (hüve) kendi'ni işit'me'si", "(müteşekkil) o'nun (hüve)", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tab" suretiyle "ben (ene)" olarak "yaz'ı'm'ı'dır (graphia)"

"Ben (ene)", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "iç'yüz'dür", bu manada.

---

[255] Yanlış anlamaya meydan vermemek için tekraren belirtelim; "basit manzara" ile, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla "evvel mahfuz'u", "asl'i isim" olarak, yani "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara'yı" kastediyoruz. Bu manada "basit manzara", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla "suret rabt'ed'e'n cevher'den" gelir; bu husus unutulmadan.

"Ben (ene)" bu itibarla "tasvir'e" mahsus "ilk zamir'dir"; "ilk isim" olarak "(müteşekkil) o'yu (hüve)" bu suretle ikame eden şekilde.

"İlk isim" olarak "(müteşekkil) o (hüve)", "ben (ene)" esasındaki "iç'yüz yaz'ı'm'ı" suretiyle "kendi'ni işit'ir"

"İlk isim" olarak "(müteşekkil) o'nun (hüve)" bu suretle "kendi'ni işit'me'si", "suret'li ses" itibariyle "kendi'ni idrak et'mek'tir"

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si" itibariyle "ilk şuur" bu yolla teşkil olur.

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si" itibariyle "ilk şuur", "(müteşekkil) o'nun (hüve) kendi'ni işit'me'si" esasında düşünülen "suret'in, kendi'ni idrak cihet'i'dir"; bu manada.

Bu bakımdan "ilk şuur", "suret'li isim" olarak "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "şuur'dur"; "(müteşekkil) o'nun (hüve) kendi'ni idrak cihet'i" olarak.

"İlk şuur", "müteşekkil şuur'a" mahsus "ilk tabaka'dır"; "asl'i şuur'u ört'e'n şuur kat'man'ı" olarak.

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si" itibariyle "ilk şuur", "kendi'ni işit'mek" bakımından düşünülen "asl'i şuur'a" benzer olarak "(bir) an'lı'k'tır"

"(Bir) an" ile, tekraren belirtelim, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'ı kastediyoruz.

Bu sebeple, "suret'in, kendi'ni işit'me'si" itibariyle "ilk şuur", "teşkil" bakımından "zihn'in (mens)" kaydına tabi değildir.

"(Müteşekkil) o'nun (hüve) kendi'ni gör'me'si", "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" mahsusen, "tasvir'e" ait "ben'e (ene)", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayini yoluyladır.

Yani, "(müteşekkil) o'nun (hüve) kendi'ni gör'me'si", bu suretteki "(müteşekkil) hayal" vasıtasıyladır.

"(Müteşekkil) o'nun (hüve) kendi'ni gör'me'si", yukarıda belirtilen şekilde, "(müteşekkil) o'nun (hüve) kendi'ni işit'me'si'nin" kaydına bağlıdır; bu husus gözden kaçırılmadan.

Bu manada "suret'in, kendi'ni gör'me'si", "kendi'ni gör'mek" itibariyle "suret'in, kendi'ni idrak et'me'si'dir"

"(Müteşekkil) o (hüve)", "kendi'ni gör'mek" suretiyle "kendi'ni idrak ed'e'r"

"Suret'in, kendi'ni gör'me'si", "suret'in, kendi'ni idrak ci-het'i'dir"

Bu bakımdan, "kendi'ni gör'mek" itibariyle "ilk şuur'u" bu suretle düşünürüz.

"Kendi'ni gör'mek" itibariyle "ilk şuur", "kendi'ni işit'mek" itibariyle "ilk şuur'un" kaydına bağlıdır.

"Kendi'ni işit'mek" itibariyle "ilk şuur" esas alınmadan, "kendi'ni gör'mek" itibariyle "ilk şuur" teşkilinden bahsedilemez; bu manada.

"Kendi'ni gör'mek" itibariyle "ilk şuur" da, benzer şekilde, "basit manzara" esasında teşkil olan "(bir) an'ın" kaydına tabidir.

"Kendi'ni gör'mek" itibariyle "ilk şuur" bu bakımdan "(bir) an'lı'k'tır"

Bu sebeple, "kendi'ni gör'mek" itibariyle "ilk şuur", teşkil bakımından "zihn'in (mens)" kaydına bağlanamaz.

"Suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si", tekraren belirtelim, "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'a", yani "soy'u't zaman'a" mahsusen "suret'in, kendi'ni gör'me'si'dir"

"Soy'u't zaman", "zihn'in (mens)" kaydına bağlı olarak "tahayyül (phantasia)" esasında teşkil olur.

Bu noktaları, "2.4. Kendi'ni Seyretmek" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak inceledik.

"Soy'u't zaman'a" mahsusen "(müteşekkil) o'nun (hüve) kendi'ni gör'me'si", yani "(müteşekkil) o'nun (hüve) kendi'ni seyr'et'me'si", "zihn'in (mens)" ve bu itibarla da "tahayyül'ün (phantasia)" kaydına tabidir.

Bu sebeple, "(müteşekkil) o'nun (hüve) kendi'ni seyr'et'me'si", yukarıda belirtilen manada "tahayyül'ün (phantasia)" kaydına bağlı olarak, "(müteşekkil) o'nun (hüve) kendi'ni idrak et'me'si'dir"

"Şuur", "suret'in, kendi'ni idrak cihet'i'dir"

Bu bakımdan, "kendi'ni seyr'et'mek" itibariyle "ilk şuur'dan", yukarıda belirtilen şekilde "tahayyül'ün (phantasia)" kaydına bağlı olarak "(müteşekkil) o'nun (hüve) kendi'ni idrak et'me'si" esasında bahsederiz.

Böylece, "ilk şuur teşkil'i'ni", "kendi'ni işit'mek", "kendi'ni gör'mek" ve "kendi'ni seyr'et'mek" bakımından ele almış olduk.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i" ve bu itibarla da "(müteşekkil) psukhe suret'i'ne" mahsus "şuur", yani "müteşekkil şuur", "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)"

Bu itibarla, "ilk şuur", "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" olarak "müteşekkil dil'e" mahsus "şuur", yani "müteşekkil şuur" itibariyle "ilk tabaka'dır"

Bu manada "ilk tabaka", tekraren belirtelim, "asl'i tabaka" olarak "asl'i şuur'u" bizatihi "ört'e'n şuur kat'man'ı'dır"

"Nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" olarak "müteşekkil dil'e" mahsus "şuur" itibariyle ifade edersek, "nihai şuur", "nihai tabaka'dır"

Bu noktayı açalım.

"İlk şuur", "suret'li isim" cihetinden tekraren belirtelim,

"(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "şuur'dur"; "ilk tabaka" olarak.

"Suret'li isim" olarak "(müteşekkil) o (hüve)", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

"İlk şuur", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "iç'yüz'ün", "theo-graphia makine'si" marifetiyle, "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)" esasındaki "tasvir'e" mahsus "ben (ene)" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)" suretiyle teşkil olur.

"Ben (ene)", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "iç'yüz'dür"

Bu noktalara yukarıda ayrıntılı olarak temas ettik.

"Theo-graphia makine'si", "ben (ene) tasvir'i'ni" ve bu itibarla da "tasvir'e" mahsus "ben'i (ene)", "darb" suretiyle "basit manzara"[256] ve "suret'li isim" olarak "(müteşekkil) ben (ene)" esasında teşkil eder.

"(Müteşekkil) ben (ene)", "müteşekkil dil" itibariyle "nihai isim'dir"

Bu manada "basit manzara" ve "iç'te taşı'n'a'n" olarak "(müteşekkil) ben (ene)", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

Bu bakımdan, bizatihi "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsus "şuur", yani "nihai şuur" teşkilinden vasıtasız olarak bahsedemeyiz.

"Şuur" teşkili, yukarıda ayrıntılı olarak anlattık, "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tab" vasıtasıyla, "basit manzara'ya" mahsus "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'dan (topo-graphia ir-ratio'nalis)", "tasvir'e" mahsus "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ratio'nalis)" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" suretiyledir.

---

[256] Bu manada "basit manzara" ile, "iç'te, (müteşekkil) ben (ene) taşı'yan basit manzara'yı" kastediyoruz.

"(Müteşekkil) ben'e (ene)" mahsus "şuur" teşkili, bu bakımdan, "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsus "iç'yüz'ün", "zamir" esasında "yaz'ı'm'ı (graphia)" yoluyladır.

Bu manada "zamir" ile, "nihai zamir'i" kastediyoruz.

"Nihai zamir", "tasvir'e" mahsusen, "sen'dir (ente)"

"Sen (ente)", "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsus "iç'yüz'dür"; bu manada.

"Sen (ente)", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlı olan "(müteşekkil) ben'i (ene)", "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ratio'nalis)" mahsusen "ikame ed'e'r"

"(Müteşekkil) ben'e (ene)" mahsus "şuur", bu bakımdan, "sen'in (ente)" kaydına tabidir; yani "sen (ente)" vasıtasıyladır.

Yanlış anlamaya meydan vermemek için öncelikle bir hususa açıklık getirelim.

"Tasvir('ler)'e" mahsus "zamir('ler)'i", yani "o'yu (hüve)", "ben'i (ene)" ve "sen'i (ente)", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "(bir) müteşekkil dil'e" mahsusen düşünürüz; "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" mahsusen.

"O (hüve)", "ben (ene)" ve "sen (ente)", yukarıda belirtilen manada, "theo-graphia makine'si" esasındaki "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"

Aksi takdirde, "(bir) müteşekkil dil'den" bahsedemeyiz.

"Nihai şuur'u", "(müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni işit'me'si", "(müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni gör'me'si" ve "(müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni seyr'et'me'si" esasında düşünmek gerekir; "(müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni idrak cihet'i'ni" esas almak suretiyle.

"Nihai şuur", "nihai tabaka'dır"; "ilk şuur'u" bizatihi "ört'e'n şuur kat'man'ı" olarak.

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si" itibariyle "nihai şuur", "(müteşekkil) ben'in (ene)", "sen (ente)" olarak "yaz'ı'm'ı'nın (graphia)" kaydına bağlıdır.

Bu bakımdan, "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "şuur'un", yani "ilk şuur'un", "tabaka" suretiyle örtülmesinin esası "sen'dir (ente)"

"Kendi'ni işit'mek", tekraren belirtelim, "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tab" vasıtasıyla, "gayr'ı nisbet'li topographia'dan (topo-graphia ir-ratio'nalis)", "nisbet'li topographia'ya (topo-graphia ratio'nalis)" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" suretiyledir; bu husus gözden kaçırılmadan.

Aksi takdirde, "suret'in, kendi'ni işit'me'si'nden" bahsedemeyiz.

"(Müteşekkil) ben'in kendi'ni işit'me'si", "(müteşekkil) ben'in (ene)", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tab" vasıtasıyla "sen (ente)" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)" suretiyledir.

Bu suretteki "yaz'ı'm'ı (graphia)", "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" mahsusen düşünürüz.

"Sen (ente)", "(müteşekkil) ben'e" mahsus "iç'yüz'dür"

"(Müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni işit'me'si", "nazariyat'a (theoria)" mahsusen "kendi'ni işit'mek" itibariyle "kendi'ni idrak et'me'si'dir"

Bu bakımdan, "suret'in, kendi'ni işit'me'si" itibariyle "nihai şuur'dan", bu manada "kendi'ni idrak" suretiyle bahsederiz.

"Suret'in, kendi'ni işit'me'si" itibariyle "nihai şuur'', yukarıda belirtilen şekilde, "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsustur.

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "suret'in, kendi'ni gör'me'si", "suret'in, kendi'ni işit'me'si'nin" kaydına tabidir.

Bu hususa yukarıda temas ettik.

"(Müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni gör'me'si", "sen'e (ente)", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayini suretiyledir; yani "sen (ente)" esasında "(müteşekkil) hayal" teşkili suretiyle.

Bu manada "şekil" ile, tekraren belirtelim, "ay'dı'n'lık nitelik'e" mahsus "sınır'ı" kastediyoruz.

Bu bakımdan, "(müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni işit'me'si'ni" esas almadan, "(müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni gör'me'si'nden" bahsedemeyiz.

"(Müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni gör'me'si" de, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'ın" kaydına bağlıdır.

"(Müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni gör'me'si", "kendi'ni gör'mek" itibariyle "(müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni idrak et'me'si'dir"

"Suret'in, kendi'ni gör'me'si" itibariyle "nihai şuur'dan" bu suretle bahsederiz.

"Suret'in, kendi'ni gör'me'si" itibariyle "nihai şuur", yukarıda anlatılan şekilde "(bir) an'lı'k'tır" ve, "kendi'ni işit'mek" itibariyle "nihai şuur'un" kaydına tabidir.

"Suret'in, kendi'ni gör'me'si" itibariyle "nihai şuur", "sen (ente)" vasıtasıyla "(müteşekkil) ben'e (ente)" mahsustur; bu husus unutulmadan.

"Suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'a" mahsusen "tahayyül (phantasia)" esasında "suret'in, kendi'ni gör'me'si" yoluyladır; tekraren belirtelim.

Bu manada olmak üzere "(müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni

seyr'et'me'si", "tahayyül (phantasia)" vasıtasıyla "(müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni idrak et'me'si'dir"

"Suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" itibariyle "nihai şuur'dan" bu suretle bahsederiz; "tahayyül (phantasia)" vasıtasıyla "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" bakımından "(müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni idrak cihet'i" olarak.

"Nihai şuur", tekraren belirtelim, bu manada olmak üzere "nihai tabaka'dır"; "müteşekkil dil'e" mahsusen.

"Asl'i şuur'dan", "ilk şuur'dan" ve "nihai şuur'dan" yukarıda bahsettik.

"Müteşekkil şuur" ile, "(müteşekkil) psukhe suret'i'nin kendi'ni idrak cihet'i" olarak "şuur'u" kastediyoruz.

"Müteşekkil şuur", "asl'i şuur'a", "ilk şuur'a" ve "nihai şuur'a" mahsusen "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)" ve bu itibarla da "nisbet'li çok'lu'k'tur (multiplicabilis ratio'nalis)"

"Müteşekkil şuur", "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara'dan" hareketle ve "theo-graphia makine'si'nin" kaydı altında teşkil olur.

Bu hususu yukarıda anlattık.

Bu itibarla, "asl'i tabaka", "ilk tabaka" ve "nihai tabaka", "müteşekkil şuur'a" mahsus "tabakalar'dır"; "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" esasındaki "nisbet'li bir'li'k'in (unitas ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak.

"Müteşekkil dil", "nisbet'li vasat'tır"

"Müteşekkil şuur" bu bakımdan "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)"

Tekraren belirtelim; "asl'i şuur", "ilk şuur" ve "nihai şuur", "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" olarak "müteşekkil şuur'a" mahsus "tabaka'lar'dır"

"Nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" olarak "müteşekkil şuur", "suret'in, kendi'ni işit'me'si" ve "suret'in, kendi'ni gör'me'si" bakımından, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" mahsustur.

"Müteşekkil şuur", bu bakımdan ifade edersek, "(bir) an'lı'k'tır" ve bu itibarla da "zihn'in (mens)" kaydına bağlı olarak ele alınamaz.

"Müteşekkil şuur", "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" bakımından, "tahayyül (phantasia)" esasındaki "soy'u't zaman'ın" ve bu itibarla da "zihn'in (mens)" kaydına tabidir.

"Müteşekkil şuur'u", bu bakımdan, "tahayyül (phantasia)" esasındaki "hikayât'ın" kaydına bağlı olarak düşünürüz.[257]

Önceki bölümlerde ve yukarıda anlatılanlardan hareketle, "müteşekkil şuur'a" mahsus "tabaka'lar", yani "asl'i şuur", "ilk şuur" ve "nihai şuur" itibariyle birbirine "temas'ı (contacto)" ve birinden öbürüne "geç'i'ş'i (transitio)" sonraki bölümde inceledik.

Bu noktalar açılmadan ve esas alınmadan tesis edilen "şuur theo-logia'sı" ve bu itibarla da "psukhe fikriyat'ı (psukhelogia)" esasen "eksi'k'tir"; bu husus gözden kaçırılmadan.

3.2 Temas ve Geçiş

Bu bölümde, "müteşekkil şuur'a" mahsus "tabaka'lar" itibariyle düşünülen "temas'ın (contacto)" ve "geç'i'ş'in (transitio)" esaslarını, "nazariyat (theoria)" cihetinden ele aldık.

"Müteşekkil dil" ve bu itibarla da "müteşekkil şuur", önceki bölümlerde bahsettik, "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)"

---

[257] Bu manada olmak üzere "tahayyül (phantasia)" esasındaki "hikayât'tan", "2.4. Kendi'ni Seyretmek" başlıklı bölümde bahsettik.

Bu manada "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" ile, "nazariyat'a (theoria)" mahsusen geniş manada ifade edersek, "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" esasında "temas'ın (contacto)" ve bu itibarla da "geç'i'ş'in (transitio)" kaydına bağlı olan "şuur tabaka'lar'ı'nı" kastediyoruz; "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" teşkil eden surette.[258]

"Müteşekkil dil" ve bu itibarla da "müteşekkil şuur", bu bakımdan "harmonia'dır".[259] [260]

"Müteşekkil dil" ve bu itibarla "müteşekkil şuur", "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" mahsustur.

"Müteşekkil dil" ve "müteşekkil şuur", bu bakımdan "(bir) an'lı'k'tır"

"Müteşekkil dil" ve bu itibarla da "müteşekkil şuur", "(bir) an'a" mahsusen "aç'ı'l'ı'r-kapa'n'ı'r"; bu manada.

"Müteşekkil şuur'dan", "aç'ı'k suret'e" mahsusen bahsederiz; bu husus gözden kaçırılmadan.

"Nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" olarak "müteşekkil dil'e" mahsus "tabaka'lar'ı", "suret'li isim" cihe-

---

[258] "Dil arkhitektonik'i", "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" suretiyle ele alınamaz; belirtmeden geçmeyelim. Aksi takdirde, "nazariyat (theoria)" ve "fikriyat (logia)", "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" esasında düşünülmüş olur ki, bu imkan dahilinde değildir. Bu noktalardan, "Theologia'nın Esasları-Felsefe'nin ve Teoloji'nin Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta bahsettik.

[259] "Harmonia" olarak "(müteşekkil) psukhe suret'i" fikrini, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" ve "Nazari Musiki'nin Esasları-Türk Musikisi'nin Zemini Üzerine Bir İnceleme" adlı kitaplarda ele aldık.

[260] "Harmonia" fikrine, "devr'den" de bahsetmek suretiyle "4. Suret Nazariyatı ve Şuur" başlıklı bölümde temas ettik.

tinden ifade edersek, "(müteşekkil) psukhe", "(müteşekkil) o (hüve)" ve "(müteşekkil) ben (ene)" esasında düşünürüz; "zamir" cihetinden ise "o (hüve)", "ben (ene)" ve "sen (ente)" esasında.

"Müteşekkil dil" itibariyle, "suret'li isim'ler'e" mahsus "nisbet'li bir'li'k'in (unitas ratio'nalis)" esası, "theo-graphia makine'si'nin" kaydına bağlı olarak, "zamir'ler'e" mahsus "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"; bu husus unutulmadan.

Bu noktaya önceki bölümlerde temas ettik.

"Asl'i şuur", "(müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni idrak cihet'i'dir"; "ilk şuur", "(müteşekkil) o'nun (hüve) kendi'ni idrak cihet'i" ve "nihai şuur" da, "(müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni idrak cihet'i"

"Kendi'ni idrak cihet'i'nden", "kendi'ni işit'mek", "kendi'ni gör'mek" ve "kendi'ni seyr'et'mek" vasıtasıyla önceki bölümlerde bahsettik.

"Müteşekkil şuur'u", tekraren belirtelim, "asl'i şuur", "ilk şuur" ve "nihai şuur'a" mahsusen "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" suretiyle düşünürüz.

"Müteşekkil şuur", bu bakımdan "üç'e dür'ü'l'ü'dür"

"Müteşekkil şuur'un", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" ve bu itibarla da "tabaka'lar'a" mahsusen "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)" olarak teşkil esası, "müteşekkil dil"

"Müteşekkil dil", önceki bölümlerde anlatılan şekilde, "theo-graphia makine'si'nin" kaydına bağlı olarak, "zamir'ler" esasında ve "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" suretiyle "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)" ve bu itibarla da "nisbet'li çok'lu'k'tur (multiplicabilis ratio'nalis)"; "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an" itibariyle.

"Müteşekkil dil" bu bakımdan, "(bir) an'a" mahsusen "nisbet'li vasat'tır".[261]

"Temas (contacto)", "nisbet'li vasat'a" mahsusen temin edilir.

"Müteşekkil şuur'a" mahsus "tabaka'lar", yani "asl'i şuur'', "ilk şuur" ve "nihai şuur", "bir'bir'i'ne", "nisbet'li vasat" yoluyla "temas ed'e'r"; bu manada; tekraren belirtelim; "zamir'ler'in" kaydına bağlı olarak düşünülen "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" esasında.

Bu manada "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)", bahis konusu "(bir) an'ın" kaydına tabidir; yani "(bir) an'lı'k'tır"

"O (hüve)", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz'dür"; "ben (ene)", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "iç'yüz" ve "sen (ente)" ise, "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsus "iç'yüz"; bu husus unutulmadan.

"Müteşekkil dil'e" mahsus "suret'li isim'ler", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlıdır; "suret'li isim'ler'e" mahsus "iç'yüz('ler)" olarak "zamir'ler" ise, "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)"

"O (hüve)", "ben (ene)" ve "sen (ente)", "müteşekkil dil'e" mahsusen "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)" ve bu itibarla da yukarıda belirtilen manada "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)"

"Müteşekkil dil'e" mahsus "suret'li isim'ler'i", "theographia makine'si" marifetiyle ve "zamir'ler" vasıtasıyla "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" esasında düşünürüz.

Bu noktaları, "3.1. Şuur'un Tabakaları" başlıklı bölümde ele aldık.

---

[261] Bu manada "vasat'tan", "Theographia'nın Esasları-Teoloji ve Matematik İnşası Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta bahsettik.

"Zamir'ler'e" ve bu itibarla da "suret'li isim'ler'e" mahsus "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)", yukarıda belirttik, "theo-graphia makine'si" marifetiyle teşkil olur.

Bu manada "nisbet'li arkhitektonik (architectonica ratio'nalis)", "(bir) an'lı'k'tır"; bu itibarla da "zihn'in (mens)" kaydına bağlı olarak düşünülemez.

"Müteşekkil şuur'a" mahsus "şuur tabaka'lar'ı", "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" cihetinden ifade edersek, "zihn'in (mens)" ve bu itibarla da "tahayyül'ün (phantasia)" kaydı altında teşkil olur.

Bu noktadan, "2.4. Kendi'ni Seyretmek" başlıklı bölümde bahsettik.

Bu bakımdan, "şuur tabaka'lar'ı'na" mahsus "temas'ın (contacto)", "zihn'e (mens)" ve bu itibarla "tahayyül'e (phantasia)" bağlı bulunduğunu gözden kaçırmamak gerekir.

Yanlış anlamaya meydan vermemek için bir hususu tekraren vurgulayalım.

"Müteşekkil dil" ve bu itibarla da "müteşekkil şuur", "nazariyat'a (theoria)" mahsusen ve, "theo-graphia makine'si" marifetiyle "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"

Bu hususa "2. Şuur'un Nazariyat'a Mahsus Esasları" başlıklı bölümde temas ettik.

"Müteşekkil dil'e" mahsus her "suret'li isim", yani "(müteşekkil) psukhe", "(müteşekkil) o (hüve)" ve "(müteşekkil) ben (ene)", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia irratio'nalis)" kaydına tabidir.

"(Müteşekkil) psukhe", "suret rabt'ed'e'n cevher'den", "doğ'uş (genesis)" yoluyla gelir; (müteşekkil) o (hüve)" ve "(müteşekkil) ben (ene)" ise, "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "darb" esasında, "(müteşekkil) psukhe" teşkil eden "basit manzara'ya" mahsusen düşünülen "(bir) an" itibariyle teşkil olur.

Bu manada her "suret'li isim", tekraren belirtelim, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydı altındadır.

Bu bakımdan bu "suret'li isim'ler'i", bizatihi "kendi'ler'i" itibariyle, yani "vasıta'sız" olarak, "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" esasında düşünülen "nisbet'li bir'li'k'e (unitas ratio'nalis)" mahsusen ele almak imkan dahilinde değildir.

"Suret'li isim'ler'i", "nisbet'li alaka (relatio ratio'nalis)" vasıtasıyla ele alamayız.[262]

Aksi takdirde, mevcut bağlam itibariyle, "nazariyat'a (theoria)" mahsus "suret'li isim" fikrini ihlal etmiş oluruz.

Ancak bu "suret'li isim'ler", "theo-graphia makine'si'nin" kaydına bağlı olarak, "müteşekkil dil'e" mahsusen ve, bahis konusu "(bir) an" itibariyle "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" teşkil eder.

Bu manada "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)", tekraren belirtelim, "zamir" teşkilinin kaydına bağlıdır.

"Zamir teşkil'i" ile, "theo-graphia makine'si" marifetiyle "iç'yüz yaz'ı'm'ı'nı" kastediyoruz.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i'ne" mahsus "zamir'ler", yani "o (hüve)", "ben (ene)" ve "sen (ente)", "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

Bu bakımdan, bu "zamir'ler'i", bahis konusu "(bir) an'a" mahsusen "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" suretiyle ele alırız.

Aksini düşünmek, "nazariyat'a (theoria)" mahsus "müteşekkil dil" fikrini iptal eder.[263]

---

[262] Bu hususa, "4. Suret Nazariyatı ve Şuur" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak temas ettik.

[263] "Müteşekkil dil'e" mahsus "suret'li isim'ler", "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" esasında düşünülemez. Ancak, bu "suret'li

"Zamir" teşkilinin esası, "suret'li ism'in tab'ı" yoluyla "theo-graphia makine'si'dir"

Bu itibarla "(müteşekkil) psukhe'ye", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" ve "(müteşekkil) ben'e" mahsusen düşünülen "nisbet'li bir'li'k'in (unitas ratio'nalis)" esasını da yukarıda belirtilen manada "zamir teşkili" ve, "zamir'ler'in", "bir'bir'i'ne", "nisbet (ratio)" suretiyle "rabt'ı" olarak düşünmek gerekir.

Mesela, "(müteşekkil) psukhe'den" hareketle "(müteşekkil) o (hüve)" teşkili, "tasvir'e" mahsus "zamir" olarak "o (hüve)" vasıtasıyladır.

"(Müteşekkil) o (hüve), "theo-graphia makine'si'nin" kaydına bağlı olarak "tasvir'e" mahsus "o'nun (hüve)" bizatihi "darb'ı" suretiyle teşkil olur; bu sebeple.

"Tasvir'e" mahsus "zamir'i", mesela "o'yu (hüve)", "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ratio'nalis)" mahsusen düşünürüz; hem "(müteşekkil) psukhe'yi" hem de "(müteşekkil) o'yu (hüve)" ise, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ir-ratio'nalis)" esasında.

Ancak "suret'li isim" olarak "(müteşekkil) o'yu (hüve)", "zamir" olarak "o'nun (hüve)" kaydından çıkarmak suretiyle ele alamayız.

Bu ifade, "(müteşekkil) ben (ene)" ve "ben (ene)" itibariyle de geçerlidir.

"(Müteşekkil) ben'i (ene)", "zamir" olarak "ben'in (ene)" kaydından çıkarmak suretiyle düşünemeyiz.

Bu itibarla, "müteşekkil dil'e" mahsus "suret'li isim'ler'i", "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlayan,

---

isim'ler'den", "tab" yoluyla gelen "iç'yüz'ler", yani "zamir'ler", "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlıdır. Bu bakımdan,"müteşekkil dil'den" ve bu itibarla da "müteşekkil şuur'dan", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" esasında bahsederiz; bu manada.

yukarıda anlatılan şekilde, "zamir'ler'e" mahsus "nisbet'li rabt'tır (connexio ratio'nalis)"

Bu husus, "şuur tabaka'lar'ı'na" mahsus "temas'ın (contacto)" da esasını teşkil eder.

"Darb", önceki bölümlerde bahsettik, "nisbet'li topo-graphia'dan (topo-graphia ratio'nalis)", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ir-ratio'nalis)" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" temin eder; "tab" ise, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'dan (topo-graphia ir-ratio'nalis)", "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ratio'nalis)" bizatihi "geç'i'ş (transitio)"

Bu manada "geç'i'ş (transitio)" fikrinin esası, "theo-graphia makine'si" marifetiyle "tab'dır" ve "darb'dır"

"Theo-graphia makine'si" ile, tekraren belirtelim, "sarraf" olarak "psukhe'nin", "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla "evvel mahfuz'u" "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" bizatihi "baş'la'n'gıç" olmak üzere, "tab" ve "darb" suretiyle "iş'le'yiş'i'ni (mechanismus)" kastediyoruz.

"Tab", "suret'li isim'den" hareketle "zamir" teşkil eder.

Bu manada "zamir", "suret'li ism'e" mahsus "iç'yüz'dür"

Bu bakımdan, "tab" yoluyla, "suret'li ism'e" mahsus "hudud'dan", "zamir'e" mahsus "sınır'a" ve, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'dan (topo-graphia ir-ratio'nalis)", "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia)" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" düşünürüz.[264]

"Darb" ise, "zamir'den" hareketle "suret'li isim" teşkil eder.

"Darb" yoluyla, "zamir'e" mahsus "sınır'dan", "suret'li ism'e" mahsus "hudud'a" ve, "nisbet'li topo-graphia'dan (to-

---

[264] "Hudud" ve "sınır" şeklinde ifade edilen düşünceleri, "2. Şuur'un Nazariyat'a Mahsus Esasları" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak inceledik.

po-graphia ratio'nalis)", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ir-ratio'nalis)" bizatihi "geç'i'ş'ten (transitio)" bahsederiz.

"Theo-graphia makine'si", "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" mahsusen "faal'dir"; bu husus unutulmadan.

"Theo-graphia makine'si'ne" mahsus "faal'iyet", yani "(müteşekkil) psukhe'den" hareketle "tab" ve "darb", bu itibarla "(bir) an'lı'k'tır"

Bu bakımdan, "müteşekkil dil'e" mahsus "suret'li isim'ler" itibariyle düşünülen "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)", yukarıda belirtilen şekilde, yani "theo-graphia makine'si" marifetiyle "gayr'ı nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ir-ratio'nalis)" ve "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)" arasında düşünülen "geç'i'ş('ler)'in (transitio)" kaydına bağlıdır.

Aksi takdirde, bahis konusu "suret'li isim'ler'e" mahsusen "nisbet'li bir'li'k'ten (unitas ratio'nalis)" bahsedemeyiz.

Bu ifade, "müteşekkil dil'e" mahsus "zamir'ler" itibariyle, yani "o (hüve)", "ben (ene)" ve "sen (ente)" itibariyle düşünülen "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" bakımından da geçerlidir.

"Asl'i şuur", "ilk şuur" ve "nihai şuur" itibariyle birbirine "temas'tan (contacto)" ve birbiri arasında "geç'i'ş'ten (transitio)" söz etmeden, "müteşekkil şuur'u", bunlara mahsusen "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" suretiyle ele almak imkan dahilinde değildir.

"Müteşekkil dil'e" mahsus "suret'li isim'ler'' itibariyle düşünülen "nisbet'li bir'li'k'in (unitas ratio'nalis)" teşkil esası açık şekilde anlaşılmadan, "müteşekkil şuur'un" tabakaları olarak "asl'i şuur'a", "ilk şuur'a" ve "nihai şuur'a" mahsusen

düşünülen "temas'ın (contacto)" ve "geç'i'ş'in (transitio)" mahiyetini ve esaslarını kavrayamayız.

Tekraren ifade edelim; "suret'i isim'ler'e", yani "(müteşekkil) psukhe'ye", "(müteşekkil) o'ya" ve "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsusen düşünülen "nisbet'li bir'li'k'in (unitas ratio'nalis)" teşkil esası, "zamir'ler'e", yani "o'ya (hüve)", "ben'e (ene)" ve "sen'e (ente)" mahsus "nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ratio'nalis)"

"Müteşekkil dil", bu nokta esasında teşkil olur.

"Kendi'ni idrak ed'e'n suret'li isim'ler'e" ve, yukarıda belirtilen manada "kendi'ni idrak'ı" temin eden "nisbet'li topographia (topo-graphia ratio'nalis)" esasındaki "zamir'ler'e" mahsusen düşünülen "temas'ı (contacto)", "suret'li ism'in" ve "zamir'in" mahiyetinden bahsetmek yoluyla açalım.[265]

"Asl'i şuur", "ilk şuur" ve "nihai şuur" itibariyle birbirine "temas'ı (contacto)" bu suretle ele alırız.

Önce "nazariyat'a (theoria)" mahsus "suret'li ism'in" mahiyetinden, "(müteşekkil) psukhe" vasıtasıyla bahsedelim.[266]

"Suret'li isim" olarak "(müteşekkil) psukhe", "suret'li vasf'a" mahsus "(bir) yer'dir" ve "(bir) an'lı'k'tır".[267]

"(Müteşekkil) psukhe", "kendi'ne" mahsus "hudud'u" bizatihi "iç'te taşı'yan suret'tir".[268]

Tekraren belirtelim; bu manada "hudud", "mecaz'en" ifade

---

[265] "Suret'li ism'in" ve "zamir'in" mahiyetini, "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak inceledik.

[266] Bu noktaya, tekraren belirtelim, "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde temas ettik.

[267] Bu manada "(bir) an" ile, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'ı" kastediyoruz.

[268] Genel olarak ifade edersek, "suret'li isim", "kendi'ne" mahsus "hudud'u" bizatihi "iç'te taşı'yan suret'tir"

edersek, "demir hadde'si'ne" benzer.

"Demir hadde'si" ile, "eriyik" haldeki "demir cevher'i'ni dök'e'n esas'ı" kastediyoruz; "kendi'si" esasında.

Bu manada "hadde'yi", "kalıp" ile karıştırmamak gerekir.

"Hadde", "eriyik" haldeki "demir cevher'i'ni", "iç'i'nden akıt'ı'r"

"Hadde'ye" mahsusen "iç'i'n'den akıt'ı'l'a'n", "sabit" olarak düşünülemez.

"Kalıb'ın" muhtevası, yani "iç'e akıt'ı'lan eriyik halde'ki cevher" ise "sabit'tir" ve bu bakımdan "sınır'ın" kaydına tabidir.

Bu sebeple, "kalıb'ı", "eriyik" haldeki "demir cevher'i'ni", "iç'i'nden akıt'a'n hadde" olarak düşünemeyiz.

Bu ifadeler, "mecaz" esasında olmak üzere, "hudud" fikrini kayda bağlar.

Bu itibarla, "suret'li isim" teşkilinde mahsus "esas", yani yukarıda belirtilen manada "hudud", "kalıp" vasıtasıyla düşünülemez.

Aksi takdirde, "hudud'a", yani "suret'li vasf'a" mahsusen "suret'siz hareket'ten" bahsedemeyiz.[269]

Bu bakımdan tekraren belirtelim; "(müteşekkil) psukhe" itibariyle yukarıda belirtilen "hudud'u", yani "suret'li vasf'ı", "sınır" ile karıştırmamak gerekir.[270]

---

[269] "Suret'siz hareket" fikrinden, "suret'siz fiil" esasında olmak üzere "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde bahsettik.

[270] Yanlış anlamaya meydan vermemek bakımından bir hususa kısaca ve tekraren temas edelim. Yukarıda "(müteşekkil) psukhe" teşkilinin esası olarak belirtilen "hudud" fikrini, "hudud tayin'i (determinatio)" düşüncesi ile karıştırmamak gerekir. "Hudud" ile, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına bağlı olarak, yukarıda anlatılan şekilde, "(müteşekkil)

"(Müteşekkil) psukhe", "mecaz'e'n" ifade edersek, "cevher'in", "hudud" esasında "ak'ı'tıl'ma'sı" suretiyle "dök'ü'l'e'n'dir"; yani "suret'li vasıf" esasında "rabt'ed'i'l'e'n'dir"; "suret'li vasf'a" bizatihi "(bir) yer" olarak; "suret'li vasf'ı", "iç'te taşı'yan" olarak.

"Suret'li vasf'ı", bu bakımdan "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsusen "sınır" esasında düşünemeyiz.

Aksi takdirde, "hudud'u", "sınır'a" ve bu itibarla da "suret'li ism'i", "zamir'e" tahvil etmek suretiyle "nazariyat (theoria)" tasavvuru iptal edilmiş olur.

"Sınır", geniş manada ifade edersek, "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" suretiyle "hariç'in" ve bu bakımdan da "öte'nin" kaydına bağlıdır; yukarıda belirtilen manada "hudud" itibariyle "hariç" ve bu yolla da "öte" düşünülmesi ise imkan dahilinde değildir.

"(Müteşekkil) psukhe", "suret'li vasf'a" mahsusen bu ma-

---

psukhe" teşkiline mahsus "esas'ı", yani "suret'li vasf'ı" kastediyoruz. "Hudud tayin'i (determinatio)" ise, "tefrik ed'e'n" ve "hariç'te bırak'a'n" şekilde ve, "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" esasında "yad'sı'ma'ya (negatio)" yol açar. "Hudud" suretiyle "yad'sı'ma'dan (negatio)" bahsetmek ise imkan dahilinde değildir. "Nazariyat (theoria)" itibariyle "hudud", "(bir) suret'li ism'i" teşkil cihetinden kayıt altına alır; "(bir) suret'li isim" vasıtasıyla "hariç'te bırak'ı'l'a'n'dan" bahsedemeyiz; aksi takdirde, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve "rabt'ed'i'l'i suret'i", "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydı altına almak suretiyle "nazariyat (theoria)" tasavvurunu iptal etmiş oluruz. Bu bakımdan, "nazariyat (theoria)" itibariyle "hudud'u", "hudud tayin'i (determinatio)" vasıtasıyla ele almak imkan dahilinde değildir. "Hudud tayin'i (determinatio)", "hudud" fikrine tahvil edilemez. Bu meyanda belirtelim; "sınır" fikri, "hudud tayin'i (determinatio)" düşüncesinde "analitik'tir"; oysa yukarıda belirtilen manada "hudud" fikri vasıtasıyla "suret'li ism'e" mahsusen "sınır'dan" bahsedemeyiz. Bu noktaları, "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde inceledik.

nada "hariç" ve bu itibarla da "öte" olarak ele alınamaz.[271]

"Gayr'ı nisbet'li alaka (relatio ir-ratio'nalis)" esasındaki "dış'ı", "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" esasında "öte" olarak düşünemeyiz; bu sebeple.

Bu bakımdan "(müteşekkil) psukhe", "suret'li vasf'a" mahsusen yukarıda belirtilen manada "öte" olarak ele alınamaz.

"(Müteşekkil) psukhe", "kendi'ne" mahsus "hudud'un" kaydına tabidir.

Bu manada "hudud'dan" hareketle, "suret'li vasf'a" mahsusen "beri" tayin edilmesini de düşünemeyiz.

"Beri'den", "sınır'a" mahsusen bahsederiz.

"Beri" de, "öte'ye" benzeyen şekilde "nisbet'li rabt'ın (connexio ratio'nalis)" kaydına bağlıdır; bu sebeple.

Bu bakımdan, "hudud" fikrinden hareketle ve, "beri" suretiyle, "suret'li vasf'ın", "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" yoluyla "suret rabt'ed'e'n cevher'e" bizatihi "temas'ı (contacto)" da düşünülebilecek bir husus değildir.

"Suret rabt'ed'e'n cevher" ve bu itibarla da "evvel mahfuz", "suret'li vasf'a" mahsusen "beri" suretiyle ele alınamaz; bu manada.

Aksi takdirde, "suret rabt'ed'e'n cevher" ile "rabt'ed'i'l'i suret" arasındaki "gayr'ı nisbet'li alaka'yı (relatio ir-ratio'nalis)" ihlal etmek suretiyle "nazariyat (theoria)" tasavvurunu iptal etmiş oluruz.

"Doğ'u'r'a'n kayna'k'ı", "beri" suretinde düşünemeyiz; kısaca ifade edersek bu sebeple.

"Asl'i şuur", yukarıda ve önceki bölümlerde anlatılan şekilde, "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsustur; "(müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni idrak cihet'i" olarak.

---

[271] Bu noktalara, "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde temas ettik.

"Asl'i şuur", bu bakımdan, yukarıda belirtilen manada "hudud'un", yani "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "hudud'un" kaydına tabidir.

"Asl'i şuur" teşkilini, "suret'li isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "hudud'u" esas almadan düşünemeyiz.

Bu manada "hudud", tekraren belirtelim, "sınır" esasında ve, "öte'den" ve "beri'den" bahsetmek suretiyle ele alınamaz.

"Asl'i şuur'a" mahsusen, "sınır" esasında olmak üzere "öte'den" ve "beri'den" söz etmek imkan dahilinde değildir.

Sebebini, "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "hudud" yoluyla yukarıda açık olarak anlattık.

Bu bakımdan, "asl'i şuur'a" mahsusen "alt'tan", "üst'ten", "iç'ten" ve "dış'tan" söz edilemez.[272]

Bu ifade "asl'i şuur'a", "ilk şuur'a" ve "nihai şuur'a" mahsus "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "müteşekkil şuur" itibariyle de geçerlidir.

"Nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" kaydı altında bulunan "zamir'ler'e" mahsusen düşünülebilecek "alt", "üst", "iç" ve "dış", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına tabi olan "suret'li isim'ler'i" ve bunlara mahsus "şuur tabaka'lar'ı'nı" kayıt altına alamaz.

Bu ifade, "şuur theo-logia'sı" teşkiline mahsusen önem arz eder.

Mesela, "zamir" olarak "ben'e (ene)" mahsusen düşünülebilecek "alt şuur", "(müteşekkil) o (hüve)" cihetinden bir anlam ifade etmez; bu manada.

Genel olarak ve tekraren belirtirsek, "suret'li isim", "kendi

---

[272] Mesela "asl'i şuur" ve "ilk şuur", "bir'bir'i'ne" mahsusen "alt", "üst", "iç" veya "dış" suretiyle ele alınamaz; bu manada. Bu hususa bu bölümde ayrıntılı olarak temas ettik.

teşkil esas'ı" olarak yukarıda belirtilen manada "hudud'u", "iç'te taşı'yan suret'tir"

Bu itibarla, "(müteşekkil) psukhe" ile, "kendi teşkil esas'ı" olarak "hudud'u" bizatihi "kendi'ne" mahsusen "iç'te taşı'yan suret'i" kastediyoruz.[273]

"(Müteşekkil) psukhe", "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla ve "basit manzara'ya iç" olarak gelir; bu husus unutulmadan.

Bu manada "hudud", "hudud'a iç" olarak ve, "(bir) an'a" mahsusen, "suret'siz hareket'in" kaydına tabidir.[274] [275] [276]

"Hudud", "suret'siz hareket'in" kaydı altında teşkil olur; bu manada.

Kısaca şöyle de söyleriz; "(müteşekkil) psukhe", "suret'siz hareket'in" kaydına bağlı olan "hudud" esasında teşkil olur; yukarıda belirtilen manada "(bir) an'a" mahsusen.

Bu bakımdan, "suret'siz hareket'i", "hudud'a" mahsusen düşünürüz; "hudud'u" ise, "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsusen.

Bu ifade, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia irratio'nalis)" kaydına tabidir.

Bu itibarla, bizatihi "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsusen "suret'siz hareket'ten" bahsedilemez; aksi takdirde, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'yı (topo-graphia ir-ratio'nalis)" ihlal etmiş ve "suret'siz hareket'i", "hudud'u" ve "(müteşekkil)

---

[273] "Kalıp" vasıtasıyla "dök'ü'l'e'n'in", "kendi'ni dök'e'n kalıb'ı" bizatihi "iç'te taşı'ma'sı" ise düşünülebilecek bir husus değildir.

[274] "(Bir) an" ile, yukarıda belirttik, "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'ı" kastediyoruz.

[275] "Suret'siz hareket" fikrine, "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde temas ettik.

[276] "Suret'siz hareket" fikrinin esası, "suret'siz vasf'a iç" olarak düşünülen "suret'siz fiil'dir"

psukhe'yi" bu yolla "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" esasında ele almış ve bu yolla da "nazariyat (theoria)" tasavvurunu iptal etmiş oluruz.

"Asl'i şuur'u", tekraren belirtelim, yukarıda ve önceki bölümlerde anlatılan şekilde, "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsusen düşünürüz.

"(Müteşekkil) psukhe", yukarıda ifade ettik, "teşkil" cihetinden, "suret'siz hareket'in" kaydına bağlı olan "hudud'u" bizatihi "iç'te taşı'yan suret'tir"; tekraren söyleyelim, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ir-ratio'nalis)" esasında.

Bu bakımdan, "asl'i şuur'u", "suret'siz hareket'in" kaydına bağlı olan "hudud'u" bizatihi "iç'te taşı'yan suret'e" mahsusen ele almak gerekir.

"Asl'i şuur" bu manada olmak üzere "suret'siz hareket'in" kaydına bağlıdır.

"Hudud'a" ve "suret'siz hareket'e" mahsus "kayna'k", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'dir"; bu husus gözden kaçırılmadan.

Bu manada "suret", tekraren belirtelim, "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ir-ratio'nalis)" kaydına tabidir.

"Asl'i şuur", "ilk şuur" ve "nihai şuur" itibariyle "temas'ı (contacto)" ve bu itibarla "geç'i'ş'i (transitio) bu bakımdan yukarıda belirtilen esaslar dahilinde düşünmek gerekir.

"Müteşekkil şuur'un" kaydına bağlı olarak "asl'i şuur'a", "ilk şuur'a" ve "nihai şuur'a" mahsusen düşünülen "temas (contacto)" fikrini yukarıda ifade edilen hususlar esasında ele alalım.

"Asl'i şuur'a", "ilk şuur'a" ve "nihai şuur'a", yani "şuur tabaka'lar'ı'na" mahsus "temas'ın (contacto)" esası, "(müteşekkil) psukhe suret'i'ne" mahsus "suret'li isim'ler" olarak "(müteşekkil) psukhe", "(müteşekkil) o (hüve)" ve "(müteşekkil) ben (ene)" itibariyle düşünülen "temas'tır (contacto)"

"(Müteşekkil) psukhe", "suret rabt'ed'e'n cevher'den", "basit manzara'ya iç" olarak "doğ'u'ş (genesis)" yoluyla gelir.

"(Müteşekkil) psukhe" ile, bu manada olmak üzere tekraren belirtelim, "suret'siz hareket'in" kaydına bağlı "hudud'u", "kendi" teşkil esası olarak "kendi'ne" mahsusen "iç'te taşı'yan suret'i" kastediyoruz.

"Theo-graphia makine'si", "(müteşekkil) o'yu (hüve)", "tasvir'e" mahsus "o'nun (hüve)" bizatihi "darb'ı" suretiyle "yaz'a'r"; "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" mahsusen.

Bu manada "yaz'ı'm (graphia)", "doğ'u'ş (genesis)" suretiyle ele alınamaz.

"Suret'li isim" olarak "(müteşekkil) o (hüve)" da, "suret'siz hareket'in" kaydına bağlı olarak "hudud" esasında ve "darb" suretiyle teşkil olur.

"(Müteşekkil) psukhe'ye" mahsusen düşünülen "hudud" ile, "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsusen düşünülen "hudud'dan", "bir hudud" olarak bahsedemeyiz.

Bu noktayı açalım.

"(Müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "hudud" itibariyle "kayna'k" bizatihi "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'dir"

"(Müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "kayna'k" ise, "(müteşekkil) psukhe'dir" ve bu itibarla da "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "hudud'dur"

Benzer ifadeler, "suret'siz hareket" itibariyle de geçerlidir.

"(Müteşekkil) psukhe'ye" mahsusen düşünülen "suret'siz hareket", "(müteşekkil) psukhe'ye iç" olarak "suret rabt'ed'e'n cevher'den" gelir.

"(Müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsusen düşünülen "suret'siz hareket" itibariyle "kayna'k" ise, "(müteşekkil) psukhe'dir" ve bu itibarla "hudud'a" mahsusen düşünülen "suret'siz hareket'tir"

"Suret'li isim" olarak "(müteşekkil) psukhe" ve "suret'li isim" olarak "(müteşekkil) o (hüve)" bu bakımdan "bir suret'li isim" olarak ele alınamaz.

Bu önemli hususu, "asl'i zamir" olarak "o'dan (hüve)" bahsetmek suretiyle açalım.

"(Müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "hudud", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'nin" ve "evvel mahfuz'un" kaydına bağlıdır.

"Tasvir'e" mahsus "zamir" olarak "o (hüve)", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tab" esasında "yaz'ı'm'dır (graphia)"

Bu manada "zamir'i", yukarıda belirtilen şekilde, "(müteşekkil) psukhe'nin" kaydına tabi olarak düşünürüz.

Bu bakımdan, "darb" suretiyle teşkil olan "(müteşekkil) o'yu (hüve)", "o'nun (hüve)" ve bu itibarla da "(müteşekkil) psukhe'nin" kaydı altında olarak ele almak gerekir.

Bu itibarla, "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "hudud'u", yukarıda belirtilen şekilde, "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "hudud'un" kaydına bağlı olarak düşünürüz.

Benzer ifade, "suret'siz hareket" itibariyle de geçerlidir.

Bu hususu farklı bir cihetten ele alalım.

Yukarıda belirttik; "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "hudud", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'nin" kaydına tabidir.

"(Müteşekkil) psukhe'nin", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tab" suretiyle "yaz'ı'm'ı (graphia)", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "hudud'un", yukarıda belirtilen şekilde, "o'ya (hüve)" mahsus "sınır" esasında teşkiline yol açar.

"(Müteşekkil) psukhe suret'i'nin kendi'ni gör'me'si'nden", bahis konusu "hudud'a", "vasıta'sız" olarak, "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayin edilmesi esasında bahsedemeyiz.

Bizatihi "hudud'a", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayin edilmesi imkan dahilinde değildir; bu sebeple.

Aksi takdirde, "suret'li ism'i", yani "(müteşekkil) psukhe'yi", "zamir" ile, yani "o (hüve)" ile karıştırmış oluruz.

"(Müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni gör'me'si", "o'ya (hüve)" mahsus "sınır'a", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayin edilmesi yoluyladır; bu surette ifade edelim.[277]

Bu noktadan önceki bölümlerde bahsettik.

Bu bakımdan bizatihi "hudud", yukarıda belirtilen manada olmak üzere, "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında tayin edilen "şekl'in" kaydına bağlanamaz.

"Sınır" ise, yukarıda belirtilen manada, "şekil tayin'i'nin" kaydına tabidir.

"Theo-graphia makine'si" marifetiyle "tab", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "hudud'dan", "o'ya (hüve)" mahsus "sınır'a" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" temin eder.

"(Müteşekkil) o (hüve)", "theo-graphia makine'si" marifetiyle, "darb" esasında teşkil olur; yani "o'nun (hüve) darb'ı" suretiyle.

Bu manada "darb" ise, "o'ya (hüve)" mahsus "sınır'dan", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "hudud'a" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" temin eder.

"(Müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "hudud" ile, "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "hudud'u", "bir" olarak ele alamayız.

Aksi takdirde, "o'ya (hüve)" mahsus "sınır" fikrini iptal etmiş oluruz.

---

[277] "O'ya (hüve)" mahsus "sınır" ile, "o'ya (hüve)" mahsus "nite'l'i'k'i" kastediyoruz.

Bu hususu kısaca açalım.

"(Müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "hudud", "nisbet'li arkhitektonik'e (architectonica ratio'nalis)" mahsus "tabaka'lar" itibariyle ifade edersek, "o'ya (hüve)" mahsus "sınır'a" bizatihi "ön'ce'dir"

Tekraren belirtelim; bu manada "ön'ce", "zaman'ın" değil de, "nisbet'li arkhitektonik'e (architectonica ratio'nalis)" mahsus "tabaka'lar" arasındaki "alaka'nın (relatio)" kaydına bağlıdır.

"(Müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "hudud" ise, "nisbet'li arkhitektonik'e (architectonica ratio'nalis)" mahsus "tabaka'lar" itibariyle, "o'ya (hüve)" mahsus "sınır'a" bizatihi "son'ra'dır"

Bu manada "son'ra" da, benzer şekilde, "zaman'ın" değil, "nisbet'li arkhitektonik'e (architectonica ratio'nalis)" mahsus "tabaka'lar" arasındaki "alaka'nın (relatio)" kaydına tabidir.

Yukarıda belirtilen manada olmak üzere, "ön'ce'ki hudud", "son'ra'ki hudud" ile "bir'' olamaz.

Aksi takdirde, "zamir" fikrini, yani bu bağlamda "tasvir'e" mahsus "o (hüve)" fikrini ve bu itibarla da "asl'i şuur" düşüncesini iptal etmiş oluruz.

Bu ifade, benzer şekilde, "ilk şuur" ve "nihai şuur" itibariyle de geçerlidir.

Bu husus ayrıntılı olarak kolayca açılabilir.

"Tasvir'e" mahsus "ben'i (ene)" ve "tasvir'e" mahsus "sen'i (ente)" iptal eden, "ilk şuur'u" ve "nihai şuur'u" da iptal etmiş olur; kısaca ifade edersek bu manada.

Bu noktaya aşağıda temas ettik.

Yukarıda belirttik; "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "hudud", "tab" ve "darb" suretiyle ve, "o'ya (hüve)" mahsus "sınır" vasıtasıyla, "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "hudud'dan" gelir.

Bu bakımdan, "o'ya (hüve)" mahsus "sınır", yukarıda anlattık, "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "hudud'dan", "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "hudud'a" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" temin eder.

Bu manada "vasıta", yani "o (hüve)", "muhayyile" marifetiyle "hayal" esasında "şekil" tayininin, yani "(müteşekkil) hayal'in" kaydına tabidir.

Bu bakımdan, "o'ya (hüve)" mahsus "sınır'ın" bizatihi "darb'ı" suretiyle teşkil olan "(müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "hudud'u", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "hudud" ile "bir" olarak ele alamayız.

"Asl'i şuur", kısaca ve tekraren ifade edersek, "tasvir'e" mahsus "o (hüve)" vasıtasıyla, "(müteşekkil) psukhe'nin kendi'ni idrak cihet'i'dir"

"İlk şuur", "tasvir'e" mahsus "ben (ene)" vasıtasıyla, "(müteşekkil) o'nun (hüve) kendi'ni idrak cihet'i'dir" ve "nihai şuur" ise, "tasvir'e" mahsus "sen (ente)" vasıtasıyla, "(müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni idrak cihet'i"

Bu itibarla "asl'i şuur'u", "ilk şuur'u" ve "nihai şuur'u", "bir" olarak kabul edemeyiz.

Bu hususu, "hudud'dan" ve "sınır'dan" bahsetmek suretiyle ele alalım.

"Nisbet'li arkhitektonik'e (architectonica ratio'nalis)" mahsus "tabaka'lar" arasında düşünülen "temas'ın (contacto)" ve bu itibarla da birbiri arasındaki "geç'i'ş'in (transitio)" esası, "theo-graphia makine'si'dir"

"Theo-graphia makine'si", "tab" ve "darb" vasıtasıyla, "(müteşekkil) o'dan (hüve)", "(müteşekkil) ben'e (ene)" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" temin eder.

Bu noktaya yukarıda temas ettik.

Bu suretteki "geç'i'ş'e (transitio)" mahsus "vasıta", "tas-

vir'e" mahsus "ben'dir (ene)"

"(Müteşekkil) o'ya (hüve)" mahsus "hudud'dan", "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsus "hudud'a" bizatihi "geç'i'ş (transitio)", "ben'e (ene)" mahsus "sınır" vasıtasıyladır; bu şekilde de ifade ederiz.

Bu hususu da yukarıda anlattık.

Bu bakımdan, "tasvir'e" mahsus "ben (ene)" ve bu itibarla düşünülen "sınır", "asl'i şuur'dan", "ilk şuur'a" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" temin eden "vasıta'dır"

"İlk şuur", "ben (ene)" vasıtasıyla "(müteşekkil) o'nun kendi'ni idrak cihet'i'dir"

Bu itibarla tekraren ifade edelim; "asl'i şuur'u" ve "ilk şuur'u", "bir" olarak kabul etmek imkan dahilinde değildir.

"Nihai şuur" ile, "sen (ente)" vasıtasıyla "(müteşekkil) ben'in (ene) kendi'ni idrak cihet'i'ni" kastediyoruz.

"Nihai şuur", "ben'e (ene)" mahsus "sınır'ın" bizatihi "darb'ı" ve "(müteşekkil) ben'e (ene)" mahsus "hudud'un" bizatihi "tab'ı" suretiyle teşkil olur; bu manada.

"Ben'e (ene)" mahsus "sınır", "sen'e (ente)" mahsus "sınır" ile "bir" olarak ele alınamaz.

Aksi takdirde, "ben'e (ene)" mahsus "darb" fikrini ve bu itibarla da "nihai şuur" düşüncesini iptal etmiş oluruz.

Bu bakımdan, "nihai şuur" ile "ilk şuur'u", "bir şuur" esasında düşünemeyiz.

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "müteşekkil dil", "aş'kın'a" mahsus "suret'in", "nisbet (ratio)" yüzüdür.

"Aş'kın'a" mahsus "suret'in", "nisbet (ratio)" yüzü esasında düşünülen "şuur" üzerindeki incelemeyi burada nihayete bağlayalım.

"Suret nazariyat'ı'na" mahsus "müteşekkil dil" ise, "nazar'i musiki'dir"

Bu manada "nazar'i musiki", "aş'kın'a" mahsus "suret'in", "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" yüzüdür.

Sonraki bölümde, "aş'kın'a" mahsus "suret'in", "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" yüzüne mahsus "şuur'u" ele aldık.

4.
SURET NAZARİYATI ve ŞUUR

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "müteşekkil dil", "aş'kın'a" mahsus "suret'in", "nisbet (ratio)" yüzüdür; "suret nazariyat'ı'na" mahsus "müteşekkil dil", yani "nazar'i musiki" ise, "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" yüzü.

Bu manada "nisbet (ratio)" yüzünü, "zihn'e (mens)" mahsusen "kıyas'ın" ve "muhakeme'nin" esası olarak ve "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" yüzünü ise, "evvel mahfuz'a" mahsusen "hatırla'ma'nın"[278] esası olarak düşünürüz.

"Nisbet (ratio)" esasındaki "kıyas" ve "muhakeme" vasıtasıyla, "evvel mahfuz'a" mahsusen "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" esasındaki "hatırla'ma'nın" kuşatılması imkan dahilinde değildir.[279] [280]

"Gayr'ı nisbet'li topo-graphia'yı (topo-graphia ir-ratio'nalis)", "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)"

---

[278] "Evvel mahfuz'un hatırla'n'ma'sı'nın"; bu manada.

[279] "Evvel mahfuz'un", bizatihi "zihin (mens)" suretiyle "hatırla'n'ma'sı'ndan" bahsedilemez. "Zihn'in (mens)", "evvel mahfuz'a" bizatihi "temas'ı (contacto)", düşünülebilecek bir husus değildir; bu sebeple. Bu noktayı, "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta kısaca ele aldık.

[280] Bu suretle "hatırla'n'a'n", "zihn'in (mens)" kaydı altına alınamaz; bu husus gözden kaçırılmadan.

vasıtasıyla ele alamayız; kısaca ifade edersek bu sebeple.

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "müteşekkil şuur'dan", "aş'kın'a" mahsus "(bir) şuur'un", "nisbet (ratio)" yüzü olarak önceki bölümlerde bahsettik.

Bu bölümde, "aş'kın'a" mahsus "(bir) şuur'un", "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" yüzünü ele aldık ve, "müteşekkil dil" olarak "nazar'i musiki'ye" mahsus "şuur'u" anlattık.

Bu suretle oluşturulan "şuur theo-logia'sı", "psukhe fikriyat'ı (psukhe-logia)" kapsamında ele alınamaz; bu noktayı tekraren belirtmeden geçmeyelim.

"Şuur theo-logia'sı", "zemin ince'le'me'si'ni"[281] esas alan şekilde, "şuur nazariyat'ı'na" dair "fikriyat'tır (logia)"; "psukhe fikriyat'ı (psukhe-logia)" ise, "nazariyat'a (theoria)" ve "suret nazariyat'ı'na" esasen temas etmeyen surette, geniş manada "psukhe'ye" dair "kur'a'm'dan" ibarettir.

"Suret nazariyat'ı'nın" esası, "nazariyat'tır (theoria)".[282]

"Suret nazariyat'ı", "nazariyat'tan (theoria)" hareketle teşkil olur; bu manada.

Bu bakımdan, "suret nazariyat'ı" esasında düşünülen "şuur'u" da, "şuur theo-logia'sı" kapsamında ele almak gerekir.

"Nazariyat (theoria)", esas itibariyle, "theo-graphia'nın" kaydı altında düşünülen "müteşekkil dil theo-gonia'sı'dır"

Bu manada "müteşekkil dil" ile, "aş'kın'a" mahsus "suret'in", "nisbet (ratio)" yüzünü kastediyoruz.

---

[281] Bu manada "zemin ince'le'me'si" ile, "şuur'a" mahsus "kayna'k" ve "kayna'k'ın" kaydına bağlı olarak "şuur'un mahiyet'i" ve "şuur'un teşkil esas'lar'ı" üzerine yapılan "ince'le'me'yi" kastediyoruz.

[282] Bu hususta, "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapta bahsettik.

"Theo-logia", bu bakımdan, "nazariyat (theoria)" itibariyle düşünülen "doğ'u'ş'un (genesis)" kaydına bağlı olarak, "aş'kın'a" mahsus "suret'in" bizatihi "nisbet (ratio)" yüzü olarak "müteşekkil dil'in" kaynağını, mahiyetini ve teşkil esaslarını inceler.

"Suret nazariyat'ı", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" mahsus "hafıza" itibariyle düşünülen "evvel mahfuz'un", "aheng'in suret'i" olarak "usul" ve "aheng seyr'i'nin suret'i" olarak "makam" esasında "hatırla'n'ma'sı'nı (mnemoneuo)" ve bu yolla "idrak'ı'nı" temin eden "vasıta'dır".[283] [284]

"Suret nazariyat'ı'na" mahsus "suret'ler'in" birbirine "rabt'ed'i'l'i'ş cihet'i", "nazar'i mantık'tır"; "gayr'ı nisbet'li mantık (logica ir-ratio'nalis)" olarak.[285]

"Suret nazariyat'ı" da, "theo-graphia'nın" kaydı altında düşünülen "müteşekkil dil theo-gonia'sı'dır"

"Suret nazariyat'ı" esasında teşkil olan, "aş'kın'a" mahsus "müteşekkil dil" olarak "nazar'i musiki'dir"; bu manada.[286]

"Aş'kın'a" mahsus "müteşekkil dil" olarak "nazar'i musiki", "aş'kın'a" mahsus "suret'tir"

---

[283] "Suret nazariyat'ı" tasavvurunu, "Nazari Musiki'nin Esasları-Türk Musikisi'nin Zemini Üzerine Bir İnceleme" ve "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitaplarda ayrıntılı olarak ele aldık.

[284] Bu manada "vasıta'yı", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" esasında "vasat" suretiyle düşünemeyiz. Bu hususa, "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapta temas ettik.

[285] Bu hususta, "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapta ayrıntılı olarak bahsettik.

[286] "Nazar'i musiki'yi", "musiki nazariyat'ı (kuram'ı)" ile karıştırmamak gerekir. Bu noktayı, "Nazari Musiki'nin Esasları-Türk Musikisi'nin Zemini Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ele aldık.

"Nazar'i musiki", "aş'kın'a" mahsus "suret'in", "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" yüzüdür; bu şekilde de ifade ederiz.

Bu bölümde, "şuur'dan", "nazar'i musiki'ye" mahsusen, "Nazari Musiki'nin Esasları-Türk Musikisi'nin Zemini Üzerine Bir İnceleme" ve "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Irrationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitaplarda anlatılanları esas almak suretiyle, ayrıntıya girmeden bahsettik.

Burada anlatılanlar, bahis konusu kitaplarda hareketle ayrıntılı olarak kolaylıkla açılabilir.

"Suret nazariyat'ı" itibariyle "şuur'u", "nazariyat'a (theoria)" mahsus "şuur" ile karıştırmamak gerekir.

Öncelikle belirtelim; hem "nazariyat (theoria)" hem de "suret nazariyat'ı" bakımından, "şuur" ile, "suret'in, kendi'ni idrak cihet'i'ni" kastediyoruz.

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "müteşekkil şuur", "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" cihetinden, "zihn'in (mens)" ve bu itibarla da "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'ın" kaydına tabidir.[287]

Bu manada "zaman", "tahayyül'ün (phantasia)" kaydı altında düşünülen "soy'u't zaman'dır".[288]

"Tahayyül (phantasia)" ile, "yaz'ı'm'a (graphia)", yani "inşa'ya" mahsusen, "asl'ı'ndan" bizatihi "soy'u't'la'n'mış hayal'i" kastediyoruz.

"Tahayyül'ü (phantasia)", "(müteşekkil) hayal" ile karıştırmamak gerekir; "(müteşekkil) hayal", "yaz'ı'm'a (graphia)", yani "inşa'ya" mahsusen "asl'ı" mevcut olan "hayal'dir"; bu sebeple.[289]

---

[287] Bu hususları, "2.4. Kendi'ni Seyretmek" ve "3.1. Şuur'un Tabakaları" başlıklı bölümlerde inceledik.

[288] "Soy'u't zaman'dan", "2.4. Kendi'ni Seyretmek" başlıklı bölümde ve daha ayrıntılı olarak da "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta, "zihn'i (mens)" de dikkate almak suretiyle bahsettik.

[289] Bu hususları, "2.3. Kendi'ni Görmek" başlıklı bölümde inceledik.

"Tahayyül (phantasia)" esasında "hikayât" teşkil edilir.

Bu bakımdan, "nazariyat'a (theoria)" mahsusen "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" yoluyla "idrak ed'i'l'e'n", "tahayyül (phantasia)" esasında "hikayât'tan" ibarettir.[290]

"Soy'u't'la'ma (abstraho)", "zihn'in (mens)" kaydına bağlıdır; "zihin (mens)" suretiyle teşkil olur.

"Zihin (mens)" ile, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'nin", "suret'ler'i", "hafıza'nın" da kaydına bağlı olarak "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" esasında "bir'bir'i'ne rabt'ed'e'n", "suret'ler'e" mahsusen "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" vasıtasıyla "geç'i'ş (transitio)" temin eden ve bu yolla "suret" teşkil eden "iş'le'yiş'i'ni (mechanismus)" kastediyoruz.[291]

"Zihn'e (mens)" mahsus "kayna'k", bu itibarla, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'dir".[292]

"Zihn'in (mens)" esası, "geç'e'n basit manzara'lar'ı" ve "mevcut basit manzara'yı", "teşkil'e" mahsus "asl'ı'ndan" bizatihi "soy'u't'la'mak (abstraho)" suretiyle ve "hafıza'nın" da kaydına bağlı olarak, "nisbet (ratio)" suretiyle "bir'bir'i'ne rabt'tır (connexio)"

"Teşkil'e" mahsus "asıl'dan" bizatihi "soy'u't'la'mak (abstraho)", bu bakımdan, "soy'u't'la'n'a'n'lar'a" mahsus "gayr'ı nisbet'li bir'li'k'i (unitas ir-ratio'nalis)" ve bu itibarla da bunlar arasında düşünülen "gayr'ı nisbet'li alaka('lar)'ı (relatio ir-ratio'nalis)" iptal eder.

---

[290] "Hikayât" fikrini, "tahayyül'den (phantasia)" bahsetmek suretiyle, "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ele aldık.

[291] Bu manada olmak üzere "zihin (mens)", "kıyas'ın" ve "muhakeme'nin" esasıdır.

[292] Ancak, yukarıda belirtilen manada "iş'le'yiş (mechanismus)" olarak "zihin'den (mens)", "cevher" suretiyle bahsedilemez. Bu noktaya, "2.2. Kendi'ni İşitmek" başlıklı bölümde temas ettik.

"Zihin (mens)" bu suretle "faal'dir"

Bu bakımdan, "zihn'in (mens)", "gayr'ı nisbet'li çok'lu'k'a (multiplicabilis ir-ratio'nalis)" mahsusen "faal'iyet'te" bulunmasından bahsedilemez.

Bu sebeple tekraren belirtelim, "nazariyat'a (theoria)" mahsusen "kendi'ni seyr'et'mek" itibariyle "şuur", "tahayyül (phantasia)" esasında "hikayât'a" mahsustur.

"Kendi'ni seyr'et'mek", tekraren ifade edelim, "zihn'in (mens)" de kaydına bağlı olarak "tahayyül (phantasia)" esasında "hikayât" teşkil etmek suretiyledir.

Bu sebeple, "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" itibariyle "şuur", bu manada "suret'in, kendi'ni idrak cihet'i" olarak, "tahayyül (phantasia)" esasındaki "hikayât" vasıtasıyla teşkil olur.[293]

Bu bakımdan, "nazariyat'a (theoria)" mahsus "müteşekkil şuur" teşkili, yukarıda belirtilen manada, "tahayyül (phantasia)" esasındaki "hikayât'ın" kaydına tabidir.

"Suret nazariyat'ı", "rabt'ed'i'l'i suret" cihetinden, "aheng'in suret'i" olarak "usul'e" ve "aheng seyr'i'nin suret'i" olarak "makam'a" mahsus "bir'li'k'tir (unitas)".[294]

"Suret nazariyat'ı", "zihn'in (mens)", "tahayy'ül'ün (phantasia)" ve bu itibarla da "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'ın" kaydına bağlı değildir; bu husus gözden kaçırılmadan.

"Suret nazariyat'ı", tekraren ifade edelim, "theographia'nın" kaydına bağlı olarak, "müteşekkil dil theogonia'sı'dır"; yani "nazar'i musiki theo-gonia'sı"

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "müteşekkil şuur", "müte-

---

[293] Bu noktayı, "3.1. Şuur'un Tabakaları" başlıklı bölümde inceledik.

[294] Bu hususu, "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapta ayrıntılı olarak ele aldık.

şekkil dil" olarak "(müteşekkil) psukhe suret'i'ne" mahsustur.

"Suret nazariyat'ı" itibariyle "müteşekkil şuur'u" ise, "müteşekkil dil" olarak "nazar'i musiki'ye" mahsusen düşünürüz.

"Nazar'i musiki", "suret nazariyat'ı" itibariyle, "aş'kın'a" mahsus "suret'tir"; bu sebeple.

"Nazariyat'a" mahsus "müteşekkil şuur", yukarıda belirtilen şekilde, "zihn'in" ve bu itibarla da "tahayyül (phantasia)" esasında "hikayât'ın" kaydına tabidir.

"Suret nazariyat'ı'na" mahsus "müteşekkil şuur" itibariyle bu manada kayıt düşünülemez.

Bu noktaları dikkate almak suretiyle ve ayrıntıya girmeden, "müteşekkil dil" olarak "nazar'i musiki'yi" kısaca hatırlatalım.[295]

"Harmonia" ile, "suret'in rabt'ed'l'i'ş'i" bakımından, "aş'kın'ın" sureti olarak "müteşekkil dil'i" kastediyoruz; "(bir) an'a" mahsusen.

"(Bir) an" ile, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'yi" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'ı" kastediyoruz.

Bu manada "müteşekkil dil", "(bir) an'a" mahsusen, "aş'kın'a" mahsus "suret'in", "nisbet (ratio)" yüzüdür.

Tekraren belirtelim; "harmonia'yı", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'yi" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" esasındaki "(bir) an'a" mahsusen düşünürüz.

"Harmonia devr'i'nin" esası, "suret rabt'ed'e'n cevher" ola-

---

[295] Bu hususlardan, "Nazari Musiki'nin Esasları-Türk Musikisi'nin Zemini Üzerine Bir İnceleme" ve "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitaplarda ayrıntılı olarak bahsettik.

rak "psukhe'yi" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara" itibariyle "çık'ı'ş (eksodos), gir'i'ş (eisodos)", (yeni'den) çık'ı'ş'tır (eksodos)"

"Çık'a'n" ve "(yeni'den) çık'a'n" itibariyle düşünülen "(müteşekkil) psukhe'ler", "bir'bir'i" ile "gayr'ı nisbet'li'dir (irratio'nalis)"

Bu manada "gayr'ı nisbet'in" esası, "suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "evvel mahfuz'dur".[296]

"Harmonia devr'i", yani "çık'ı'ş (eksodos), gir'i'ş (eisodos)", (yeni'den) çık'ı'ş (eksodos)" bu itibarla "gayr'ı nisbet'li daire (circulus ir-ratio'nalis)" teşkil eder.[297]

"Çık'a'n (müteşekkil) psukhe" ve "(yeni'den) çık'a'n (müteşekkil) psukhe", "gayr'ı nisbet'li alaka'nın (relatio irratio'nalis)" kaydına tabidir; bu sebeple.

"Gayr'ı nisbet'li daire (circulus ir-ratio'nalis)" bu bakımdan "gayr'ı nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ir-ratio'nalis)"

"Gayr'ı nisbet'li daire('ler)'e" mahsusen "tekrar'dan" bahsedilemez; bu husus gözden kaçırılmadan.

"Nisbet'li daire('ler)" ise, "rhuthmos" esasında "mükerrer'dir"

Bu bakımdan ifade edersek, "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'a", yani "tahayyül (phantasia)" esasındaki "soy'u't zaman'a" mahsusen düşünülen "(bir) an'lar", "rhuthmos" suretiyle "tekrar'ın" kaydına tabidir.

"Gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman", "usul rabt'ı" esasında teşkil olur.

---

[296] "Evvel mahfuz" fikrine, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta temas ettik.

[297] "Gayr'ı nisbet'li daire (circulus ir-ratio'nalis)" fikrinden, "Nazari Musiki'nin Esasları-Türk Musikisi'nin Zemini Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak bahsettik.

Bu sebeple, "gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'a" mahsusen "geç'e'n (bir) an'lar'dan" ve bu bakımdan da "rhuthmos" esasında "tekrar'dan" bahsedilemez.

"Harmonia devr'i", "çık'ı'ş (eksodos), gir'i'ş (eisodos), (yeni'den) çık'ı'ş" esasında olmak üzere "gayr'ı nisbet'li daire'dir (circulus ir-ratio'nalis)"

"Harmonia devr'i", "gayr'ı nisbet'li uz'a'n'ı'ş'tır (tensio ir-ratio'nalis)"; bu itibarla da "gayr'ı nisbet'li geo-metria (geometria ir-ratio'nalis)" teşkil eder.

"Aheng" ile, "harmonia devr'i'nin suret'i'ni" kastediyoruz.

"Aheng", bu bakımdan, "harmonia devr'i'ne" mahsus "yer'dir (topos)"

"Suret nazariyat'ı'na" mahsus "aheng'i", "nazariyat'a" mahsus "basit manzara" ve, "harmonia devr'i'ni" de "(müteşekkil) psukhe" ile karıştırmadan.

"Usul" ile, "aheng'in suret'i'ni" kastediyoruz.

"Usul'den", bu bakımdan, "aheng'e" mahsus "yer (topos)" olarak bahsettik.

"Makam" ise, "aheng seyr'i'nin suret'i'dir"; "aheng seyr'i'ne" mahsus "yer (topos)" olarak.

Bu manada olmak üzere hem "usul" hem de "makam", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'nın" kaydına tabidir.

"Usul" ve "makam", bu bakımdan "gayr'ı nisbet'li geometria" teşkil eder.[298]

"Suret nazariyat'ı", tekraren belirtelim, bu noktalar esasında "usul'e" ve "makam'a" mahsus "bir'li'k'tir (unitas)".[299]

---

[298] Bu hususu, "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapta ele aldık.

[299] "Suret nazariyat'ı'na" mahsus bu esasları kavramadan, "suret nazariyat'ı" itibariyle düşünülen "şuur" hakkında anlatılanları anlamak imkan dahilinde değildir; bu önemli hususu belirtmeden geçmeyelim.

"Suret nazariyat'ı'', "nazar'i musiki" ve bu itibarla da "nazari mantık" teşkilinin esasıdır.

"Nazar'i musiki" ile, tekraren belirtelim, "suret nazariyat'ı'' itibariyle "müteşekkil dil'i" kastediyoruz; bu manada "müteşekkil dil", "suret nazariyat'ı" itibariyle ve yukarıda belirtilen manada "aş'kın'a" mahsus "suret'tir"

"Suret nazariyat'ı'na" mahsusen "müteşekkil dil" olarak "nazar'i musiki", "gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" olarak "zaman'ın" kaydına tabidir.

"Gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" olarak "zaman" teşkilinin esası, "usul rabt'ı'dır"

"Usul'ü", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe" bizatihi "rabt'ed'e'r"; bu husus gözden kaçırılmadan.

"Gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" olarak "zaman" ile, "geç'e'n (bir) an('lar)'sız, mevcut (bir) an('sız), gel'e'n (bir) an('lar)'sız zaman'ı" kastediyoruz; "mahfuz (müteşekkil) psukhe'ler" arasındaki "gayr'ı nisbet'li fark'ı" da kayıt altına alarak.

"Gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" olarak "zaman'ın" teşkil esası, tekraren belirtelim, "usul rabt'ı'dır"

"Usul", "suret nazariyat'ı" itibariyle "basit ve iç'li suret'tir".[300]

"Gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" olarak "zaman", bu itibarla, belirtilen manada "basit ve iç'li'suret" esasında teşkil olur.[301]

"Gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" olarak "za-

---

[300] Bu noktayı, "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Ir-rationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitapta ayrıntılı olarak ele aldık.

[301] "Nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'ın" teşkil esası, bu manada "basit ve iç'li suret" olarak ele alınamaz; bu husus gözden kaçırılmadan.

man", bu bakımdan "teşbih" yoluyla belirtirsek, "tek (bir) an'a" benzer.

Bu manada "tek (bir) an", teşbih suretiyle ifade edersek, "gen'iş (bir) nokta" gibidir.

"Tek (bir) an'a" mahsusen "parça'dan (meros, pars)" bahsetmek imkan dahilinde değildir.

"Gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" olarak "zaman" bu sebeple "basit'tir"; "çok'lu'k (multiplicabilis)" olarak "(bir) an'lar'dan" bahsedilemeyen şekilde.

Yukarıda belirttik; "gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" olarak "zaman", "usul rabt'ı" esasında teşkil olur; "nazariyat (theoria)" bakımından ifade edersek, "(bir) an'ın", "basit manzara"[302] esasında teşkil oluşu gibi.

"Usul" de, "basit ve iç'li suret'tir"; bu sebeple.

"Usul", yukarıda ifade ettik, "basit ve iç'li suret" esasında, "aheng'in suret'i'dir"

"Aheng'in suret'i", "aheng'e" mahsus "yer'dir (topos)"

"Gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" olarak "zaman", bu bakımdan, "aheng'e" mahsus "yer (topos)" esasında teşkil olur.

"Aheng", "harmonia devr'i'ne" mahsus "suret'tir"; "basit ve iç'li suret" olarak.

"Aheng'den" bu itibarla tekraren belirtelim, "harmonia devr'i'ne" mahsus "yer (topos)" olarak bahsederiz.

"Usul" bu bakımdan "aheng'i iç'te taşı'r"; "aheng" ise, yukarıda belirtilen şekilde, "harmonia devr'i'ni"

"Suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsusen, "rabt'ed'i'l'i su-

---

[302] Bu manada "basit manzara" ile, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'yi", "(müteşekkil) psukhe" olarak, yani "asl'i isim" olarak teşkil eden "basit manzara'yı" kastediyoruz.

ret'in" kaydına bağlı olarak herhangi manada bir "değiş'i'm'den" bahsedemeyiz.[303]

Bu manada "rabt'ed'i'l'i suret" ile, "suret nazariyat'ı" bakımından, "makam'ı", "usul'ü" ve "aheng'i" kastediyoruz.

"Suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe", bu bakımdan, "rabt'ed'i'l'i suret" cihetinden ifade edersek, hem "nisbet'li değiş'i'm" hem de "gayr'ı nisbet'li değiş'i'm" itibariyle "sabit'tir".[304]

"Harmonia devr'i", yukarıda belirttik, "çık'ı'ş (eksodos), gir'i'ş (eisodos), (yeni'den) çık'ı'ş (eksodos)" esasında "gayr'ı nisbet'li daire'dir (circulus ir-ratio'nalis)"

"(Bir) devr" itibariyle, "çık'ı'ş'a (eksodos)" ve "(yeni'den) çık'ı'ş'a (eksodos)" mahsus "(müteşekkil) psukhe'ler", "bir'bir'i" ile "gayr'ı nisbet'li'dir (ir-ratio'nalis)"; bu sebeple.

Bu bakımdan "(bir) devr'ler", "mükerrer" surette ele alınamaz.

Bu itibarla "harmonia devr'i", "rabt'ed'i'l'i suret" esasında "gayr'ı nisbet'li değiş'i'm'dir"; bu şekilde ifade edelim.

"Harmonia devr'i'ne" mahsus "yer (topos)", "aheng'tir"

"Basit ve iç'li suret" olarak "aheng", "harmonia devr'i'ni iç'te taşı'r"; bu manada.

"Aheng'e" mahsus "yer (topos)" ise, "usul'dür"; yani "basit ve iç'li suret" olarak "usul", "aheng'i iç'te taşı'r"

"Usul'ü", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe" bizzat "rabt'ed'e'r"

---

[303] Bu hususa, "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak temas ettik.

[304] "Nisbet'li değiş'i'm" ve "gayr'ı nisbet'li değiş'i'm" şeklinde ifade edilen fikirlerden, "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak bahsettik.

"Usul rabt'ı", bu bakımdan, yukarıda belirtilen manada "sabit" olarak düşünülen "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" suretiyle "değiş'e'n'e" mahsusen "aç'ı'k'a" çıkartan "gayr'ı nisbet'li yaz'ı'm (graphia ir-ratio'nalis)" teşkil eder.[305] [306]

"Evvel mahfuz", bu manada "gayr'ı nisbet'li yaz'ı'm (graphia ir-ratio'nalis)" suretiyle "hatırla'n'ı'r"

"Zihn'in (mens)", bu manada "gayr'ı nisbet'li yaz'ı'm'a (graphia ir-ratio'nalis)" bizatihi "temas'ı (contacto)" imkan dahilinde değildir.

Yukarıda belirtilen manada "iş'le'yiş (mechanismus)" olarak "zihin'den (mens)", "gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" olarak "zaman" suretiyle bahsedilemez; kısaca ifade edersek bu sebeple.

Bu manada "hatırla'mak (mnemoneuo)", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'a" mahsusen "idrak'tır"; tekraren belirtelim, "usul rabt'ı'nın" kaydına bağlı olarak.

"Usul", yukarıda belirttik, "aheng'e" mahsus "yer (topos)" olarak "basit ve iç'li suret'tir"

Bu bakımdan, bu manada "idrak" esasen "usul'ün, kendi'ni idrak'ı'dır"

"Usul'ün, kendi'ni idrak cihet'i" ise, belirtilen manada olmak üzere, "suret nazariyat'ı" esasında düşünülen "usul'e" mahsus "şuur'dur"

"Usul'e" mahsus "şuur", "gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" olarak "zaman'ın" kaydına tabidir; sebeplerini yukarıda belirttik.

---

[305] "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta, bu manada "gayr'ı nisbet'li yaz'ı'm'dan (graphia ir-ratio'nalis)", "ilk tarih" olarak söz ettik.

[306] "Usul rabt'ı" ve bu itibarla da "suret nazariyat'ı", "theographia'nın" kaydına bağlıdır; bu husus gözden kaçırılmadan.

Bu bakımdan, "usul'e" mahsus "şuur" teşkilinin esası, "nazar'i musiki'dir".[307]

Ayrıntıya girmeden ifade edersek, "makam'a" mahsus "şuur" teşkilinden, yukarıda anlatılanları esas almak suretiyle bahsedebiliriz.

Kısaca ifade edersek, "makam'a" mahsus "şuur", "suret nazariyat'ı" itibariyle, "makam'ın, kendi'ni idrak cihet'i'dir"

"Makam", "basit ve iç'li suret'tir"; bu husus gözden kaçırılmadan.

Bu noktalar, dikkatli olmak kaydıyla, kolaylıkla açılabilir.

"Suret nazariyat'ı'na" mahsus "şuur", "müteşekkil dil" olarak "nazar'i musiki'ye" mahsusen teşkil olur.

"Nazar'i musiki", "suret nazariyat'ı" itibariyle, "müteşekkil dil'dir" ve bu bakımdan da "aş'kın'a" mahsus "suret'tir"; "zihn'in (mens)" ve bu itibarla da "tahayyül (phantasia)" esasında "hikayât'ın" kaydına tabi olmadan.

Bu manada "şuur'u", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe" bizzat "yaz'a'r"; yani "inşa ed'e'r"

Bu noktaları açalım.

Öncelikle belirtelim; "aş'kın'a" mahsus "zihin (mens)", "tahayyül (phantasia)" suretiyle "faal'dir"

"Zihn'e (mens)" mahsus "faal'iyet", bu bakımdan, "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'ın" kaydı altındadır.

"Zihin (mens)", "tahayyül (phantasia)" suretiyle, "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'ın" da teşkil esasıdır.

---

[307] "Nazar'i musiki'den", tekraren belirtelim, "nazar'i mantık'ı" ve "suret nazariyat'ı'nı" da dikkate almak suretiyle, "Nazari Musiki'nin Esasları-Türk Musikisi'nin Zemini Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak bahsettik.

Bu hususlardan, "2.4. Kendi'ni Seyretmek" başlıklı bölümde kısaca bahsettik.[308]

"Nazariyat'a (theoria)" mahsusen "kendi'ni seyr'et'mek" itibariyle düşünülen "müteşekkil şuur", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'ın" ve "tahayyül'ün (phantasia)" kaydı altında teşkil olur.

Bu bakımdan, bu manada "şuur", "tahayyül (phantasia)" esasındaki "hikayât'a" mahsustur.

"Nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman", tekraren belirtelim, "zihn'in (mens)" ve bu itibarla da "tahayyül'ün (phantasia)" kaydına bağlıdır; bu nokta unutulmadan.

Ancak, "zihin'den (mens)", "gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ir-ratio'nalis)" olarak "zaman'ın" teşkil esası suretiyle bahsetmek imkan dahilinde değildir.

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "zihin (mens)", tekraren ifade edersek, "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'nin", "hafıza'nın" da kaydı altında olmak üzere, "suret'ler'i", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" esasında "bir'bir'i'ne rabt'ed'e'n", "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" vasıtasıyla "suret'ler" arasında "geç'i'ş (transitio)" temin eden ve bu yolla "suret" teşkil eden "iş'le'yiş'i'dir (mechanismus)"

Bu manada olmak üzere, "suret'ler'in" birbirine "nisbet (ratio)" esasındaki "rabt'ı (connexio)", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman" teşkilinin de esasıdır.

"Suret rabt'ed'e'n cevher'e" mahsus "iş'le'yiş (mechanismus)" olarak "zihin (mens)", yukarıda belirtilen şekilde, "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" suretiyle "faal'dir"

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "basit manzara", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'yi" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eder.

---

[308] Bu noktaları, "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak ele aldık.

Bu bakımdan, "(geç'e'n) (müteşekkil) psukhe'ler'in" her biri, "öbür'ler'i" ile "gayr'ı nisbet'li alaka'nın (relatio irratio'nalis)" kaydına bağlıdır.

Bu ifade, "(geç'e'n) basit manzara'lar" itibariyle de geçerlidir.

"Nazariyat (theoria)" bakımından aksini düşünemeyiz.

Bu itibarla, "(geç'e'n) basit manzara'lar", "hafıza'nın" da kaydına bağlı olarak, "gayr'ı nisbet'li bir'li'k'tir (unitas irratio'nalis)"; bu ifade "(geç'e'n) (müteşekkil) psukhe'ler'i" de kuşatır.

"Gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "(geç'e'n) basit manzara'lar'ın", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" suretiyle "kabz'ı", "(geç'e'n) (müteşekkil) psukhe'ler'in", "(bir) soy'u't (müteşekkil) psukhe" olarak ele alınmasıyla mümkündür.

"Zihin (mens)", bu bakımdan ifade edersek, "geç'e'n (müteşekkil) psukhe'ler'i", "(bir) soy'u't (müteşekkil) psukhe" suretinde "kabz'ed'e'r".[309]

"Zihin (mens)", bu surette "iş'le'yiş'tir (mechanismus)"

"(Bir) soy'u't (müteşekkil) psukhe'nin", "evvel mahfuz" itibariyle "asl'ı'ndan" bahsedilemez.

Aksi takdirde, "geç'e'n (müteşekkil) psukhe'ler'i", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" esasında ele almak imkan dahilinde değildir.

Bu bakımdan, "(bir) soy'u't (müteşekkil) psukhe" esasen "tahayyül'den (phantasia)" ibarettir.

Bu manada "tahayyül (phantasia)", "sabit'tir"

Aksi takdirde, "zihin'den (mens)" yukarıda belirtilen ma-

---

[309] Bu hususta, "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak bahsettik.

nada söz edemeyiz; "zihin (mens)", "(bir) soy'u't (müteşekkil) psukhe" esasında "identitas'ın" kaydına tabidir; sebeple.[310]

Bu itibarla, "gayr'ı nisbet'li değiş'i'm" cihetinden "sabit ol'a'n'ı", yani "evvel mahfuz'u", "zihin marifetiyle "kabz'et'mek", düşünülebilecek bir husus değildir.

Bu manada olmak üzere, "evvel mahfuz'un", "zihn'in (mens)" kaydına bağlı olarak "idrak'ı'ndan" herhangi bir şekilde söz edilemez.

Bu sebeple, "nazariyat (theoria)" itibariyle "kendi'ni seyr'et'mek" bakımından, "müteşekkil şuur", "evvel mahfuz'a" mahsusen ele alınamaz.

"Aş'kın", "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" mahsus "evvel mahfuz'u", "tahayyül (phantasia)" esasında faal olan "zihin (mens)" vasıtasıyla idrak edemez; kısaca bu şekilde ifade edebiliriz.[311]

Şöyle de söyleriz; "aş'kın'a" mahsus "suret'in" bizatihi "nisbet (ratio)" yüzü olarak "nazariyat'a (theoria)" mahsus "müteşekkil dil" vasıtasıyla, "evvel mahfuz'a temas'tan" bahsetmek imkan dahilinde değildir.

Bu bakımdan tekraren belirtelim; "nazariyat (theoria)" vasıtasıyla, "evvel mahfuz'a" mahsusen herhangi manada "şuur'dan" söz edilemez.

"Psukhe'yi" ve "şuur theo-logia'sı'nı", "nisbet'li rabt (connexio ratio'nalis)" esasında "faal" olan "zihn'in (mens)" kaydına bağlamak, hem "Grek-Latin-Kilise diyar'ı'na" hem de "Arapça ve Farsça konuş'u'l'a'n diyar'a" mahsus "fikriyat'ın (logia)" ve bu itibarla da "theo-logos'lar'ın" yüzlerce yıldır yaşamakta oldukları, "kara'n'lık" bir "sahne'de" teşkil edilen

---

[310] Bu noktaya, "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta temas ettik.

[311] "Aş'kın'ın", bu bakımdan, "kendi'ne" mahsus "asl'i kim'li'k'i" de, "zihin (mens)" vasıtasıyla "idrak'ı" imkan dahilinde değildir. Bu önemli hususa, "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta temas ettik.

"comoedia'dan (komoidia)" ibarettir; kısaca bu şekilde belirtelim.

Bu "comoedia'nın (komoidia)" nihayete mahsus sahnesi ise, "Grek-Latin-Kilise diyar'ı'na" mahsus bir kavram kullanarak ifade edersek, "Pluto" nezaretindeki "hapishane'dir"; "nisbet (ratio)" ve "zihin (mens)" vasıtasıyla "kurtul'u'ş'u" bulunmayan surette.

"Evvel mahfuz'un", "suret nazariyat'ı" vasıtasıyla "hatırla'n'ma'sı" esasında düşünülen "idrak" itibariyle "şuur", yani "müteşekkil dil" olarak "nazar'i musiki'nin" bizatihi "kendi'ni idrak et'me'si" itibariyle "şuur", tekraren belirtelim, "zihn'in (mens)" kaydına bağlanamaz.

"Nazar'i musiki", "suret nazariyat'ı" esasında "müteşekkil dil'dir"; yani, "suret nazariyat'ı" esasında "aş'kın'a" mahsus "suret'tir"

Bu husus, önceki bölümlerde anlatılanları da dikkate almak suretiyle daha ayrıntılı olarak kolaylıkla açılabilir.

"Suret nazariyat'ı'' esasındaki "müteşekkil dil'i", tekraren belirtelim, "nazariyat'a (theoria)" mahsus "müteşekkil dil" ile karıştırmamak gerekir.

Aksi takdirde, "nazariyat (theoria)" esasındaki "müteşekkil dil'e" mahsus "şuur'u", "müteşekkil dil" olarak "nazar'i musiki'ye" mahsus "şuur" ile karıştırmış oluruz.

Bu bakımdan tekraren ifade edersek, "evvel mahfuz'un", "suret nazariyat'ı" vasıtasıyla "hatırla'n'ma'sı" esasında düşünülen "idrak" itibariyle "şuur", "nazar'i musiki'nin", "kendi'ni idrak cihet'i'nden" ibarettir.

"Aş'kın'a" mahsus "şuur", "müteşekkil dil" olarak "nazar'i musiki'nin" bizatihi "kendi'ni idrak'i" suretiyle, "evvel mahfuz'a" mahsusen yukarıda belirtilen manada teşkil olur.

"Müteşekkil dil" olarak "nazar'i musiki", "aş'kın'a" mahsus "suret'in", "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" yüzüdür; bu husus unutulmadan.

5
SONUÇ

Bu kitapta, "şuur'un" kaynağını, mahiyetini ve teşkil esaslarını "nazariyat (theoria)" ve "suret nazariyat'ı" vasıtasıyla inceledik.

Hem "nazariyat (theoria)" hem de "suret nazariyat'ı" ile esasen "müteşekkil dil theo-gonia'sı'nı" kastediyoruz.[312]

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "müteşekkil dil", "(müteşekkil) psukhe suret'i'dir"; "suret nazariyat'ı" itibariyle "müteşekkil dil" ise, "nazar'i musiki'dir"

Hem "(müteşekkil) psukhe suret'i", hem de "nazar'i musiki" bizatihi "aş'kın'a" mahsus "suret'tir"

"Aş'kın'a" mahsus "suret", "bir'dir"

Bu bakımdan, "nazariyat'a (theoria)" mahsus "müteşekkil dil", "aş'kın'a" mahsus "suret'in", "nisbet (ratio)" yüzüdür; "suret nazariyat'ı'na" mahsus "müteşekkil dil" ise, "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" yüzü.

"Aş'kın'a" mahsus "suret'in", "nisbet (ratio)" yüzü, "zihn'e (mens)" mahsusen "kıyas'ın" ve "muhakeme'nin" esasıdır; "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" yüzü ise, önceki bölümde anlatılan

---

[312] "Müteşekkil dil theo-gonia'sı", "theo-graphia'nın" kaydına bağlı olarak, "nazariyat (theoria)" ve "suret nazariyat'ı" itibariyle "dil'e" mahsus "kayna'k'ı", "dil'in mahiyet'i'ni" ve "dil'in teşkil esas'lar'ı'nı" inceleyen "theo-logia'dır".

şekilde, "evvel mahfuz'a" mahsusen "hatırla'ma'nın" esası.[313]

"Zihin (mens)" vasıtasıyla, "aş'kın'a" mahsus "suret'in", "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" yüzüne "temas (contacto)" imkan dahilinde değildir.[314]

Bu bakımdan, "şuur'un" mahiyetinden ve teşkil esaslarından, "nazariyat (theoria)" itibariyle "(müteşekkil) psukhe suret'i'ne" mahsusen ve "suret nazariyat'ı" itibariyle de "nazar'i musiki'ye" mahsusen bahsettik.

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "müteşekkil şuur", "(müteşekkil) psukhe suret'i'nin kendi'ni idrak cihet'i'dir"; "suret nazariyat'ı" itibariyle "müteşekkil şuur" ise, "nazar'i musiki'nin kendi'ni idrak cihet'i"

Bu noktaları, "şuur theo-logia'sı'na" mahsusen inceledik.

"Şuur theo-logia'sı'nı", tekraren belirtelim, "psukhe fikriyat'ı (psukhe-logia)" ile karıştırmamak gerekir.[315]

Geniş manada ifade edersek, "Grek-Latin-Kilise diyar'ı'na" mahsus "psukhe fikriyat'ı'nın (psukhe-logia)" teşkil esası, "ism'in" örtülmesi suretiyle "zamir'dir".[316]

Mesela "das Es", "das Ich", "das Über-ich", "id", "ego", "super ego" gibi.

"Grek-Latin-Kilise diyar'ı'na" mahsus geniş manadaki "nisbet'li theo-logia (theo-logia ratio'nalis)", "ism'e" ve "za-

---

[313] Bu manada "kıyas'ın" ve "muhakeme'nin" esası, "zihin (mens)" vasıtasıyla "hüküm" teşkilidir. Bu noktaya, "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta temas ettik.

[314] Bu hususu önceki bölümde inceledik.

[315] Bu noktayı, "4. Suret Nazariyatı ve Şuur" başlıklı bölümde kısaca açtık.

[316] Württemberg'li Hegel'in bu yöndeki katkılarına, "Dialektik ve Nazariyat-Dialektik Mantık'ın ve Spekülatif Felsefe'nin Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak temas ettik.

mir'e" mahsus "kayna'k'ın", "mahiyet'in" ve "teşkil esas'ı'nın" yeterli şekilde ele alınmamış olması; bu itibarla da "isim" ve "zamir" arasındaki "alaka'nın (relatio)" esasen "belir'siz" ve "kapa'lı" kalması sebebiyle "arıza'lı'dır".[317]

"Fikriyat (logia)" esasındaki "(bir) dil" itibariyle ve, "(ver'i'l'i) (bir) bağ'la'm'a" mahsusen, "zamir'in, ism'i ikame et'me'si'nden" bahsedilir; ancak "ism'e" ve "zamir'e" mahsus "kayna'k'a", "mahiyet'e" ve "teşkil esas'ı'na" herhangi bir surette temas etmeden.

"Kayna'k" ve "mahiyet" itibariyle, "isim", "asıl'dır"; "zamir" ise "asl'ı ikame ed'e'n'dir".

"Asl'ı ikame ed'e'n", bizatihi "asıl" suretinde ele alınamaz.

Bizatihi "zamir'den" hareketle, bu manada "asıl" teşkilini ise düşünemeyiz.

Mesela, "zamir" esasındaki "ben'den (das Ich)" hareketle, ikame edilen "ism'in" bizzat teşkilinden bahsedilemez.

Bu bakımdan, "Grek-Latin-Kilise diyar'ı'na" mahsus geniş manadaki "psukhe fikriyat'ı (psukhe-logia)", yukarıda belirtilen manada olmak üzere esasen "asıl'sız'dır"

Freud'a mahsus "psukhe fikriyat'ı (psukhe-logia)" da esasen bu ifadenin kapsamına girer.[318]

Bu itibarla, bahis konusu "psukhe fikriyat'ı (psukhe-logia)" suretiyle "ism'e" ve "zamir'e" mahsus "kayna'k'tan", "mahiyet'ten" ve "teşkil esasından" söz edemeyiz; tekraren belirtelim, "zamir'e" mahsus "asl'ın", yani "ism'in" esas alınmıyor olması sebebiyle.[319]

Ayrıca ifade edelim; "Grek-Latin-Kilise diyar'ı'na" mahsus geniş manadaki "psukhe fikriyat'ı (psukhe-logia)", "nisbet'li

---

[317] Bu ifade, Eflatun'a mahsus "nisbet'li theo-logia'yı (theo-logia ratio'nalis)" da kuşatır.

[318] Bu hususa, "Önsöz'de" kısaca temas ettik.

[319] Bu ifadeler, örnekleri çoğaltmak suretiyle kolaylıkla açılabilir.

topo-graphia'nın (topo-graphia ratio'nalis)" ve bu itibarla da "nisbet'li theo-logia'nın (theo-logia ratio'nalis)" kaydına tabidir.

"Nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)" vasıtasıyla "iç'ten" ve bu itibarla da "iç'e temas'tan" bahsetmek imkan dahilinde değildir.

"İç'e temas" düşüncesi açılmadan "psukhe fikriyat'ı (psukhe-logia)" teşkilini esasen düşünemeyiz.

"Grek-Latin-Kilise diyar'ı'na" mahsus geniş manadaki "psukhe fikriyat'ı (psukhe-logia)", bu bakımdan da "temel'siz" ve "dayan'a'k'sız'dır".

"Müteşekkil dil theo-gonia'sı" cihetinden ifade edersek, "ism'in", "fikriyat (logia)" esasındaki "(bir) dil'den" hareketle "keyf'i (willkürlich)" olduğunu düşünmek, yukarıda belirtilen şekilde, "asıl'sız theo-logia" ve bu itibarla da "asıl'sız psukhe fikriyat'ı" teşkiline yol açar.

Bu manada "asıl" ile, "ism'i" kastediyoruz.

"Zamir'den" hareketle "psukhe tasavvur'u" ve bu itibarla "psukhe fikriyat'ı (psukhe-logia)" teşkil etmenin esası, bu bakımdan, "tahayyül'den (phantasia)" ibarettir.

"2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde, "suret'li ism'in", "zamir'in" ve "hayal'in" kaynağını, mahiyetini ve teşkil esasını, "nazariyat (theoria)" vasıtasıyla inceledik.

"Asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe", "teşkil esas'ı" olarak "kendi'ne" mahsus "hudud'u" bizatihi "iç'te taşı'yan suret'tir"; bu manada "hudud", "suret'siz hareket'in" kaydına bağlıdır.

Bu ifade, "suret'li ism'e" ve bu itibarla da "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "tanı'm'dır"; "ism'in mahiyet'i'ni" de kuşatan şekilde.

Bu hususu ayrıntılı olarak ele aldık.

"İsm'in" kaynağı, mahiyeti ve teşkil esası ortaya konmadan, "şuur theo-logia'sı'ndan" ve bu itibarla da "psukhe fikriyat'ı'ndan (psukhe-logia)" bahsedilemez; bu sebeple.

"(Müteşekkil) psukhe", bu bakımdan, "fikriyat (logia)" esasındaki "(bir) dil'e" mahsusen ve, teşkil cihetinden "keyf'i (willkürlich)" olduğu ileri sürülerek ele alınamaz.[320]

Aksi takdirde, Württemberg'li Hegel'in yaptığı gibi, Stageira'lı Aristoteles'e mahsus "fikriyat'tan (logia)" hareketle, "nazariyat'ı (theoria)" ve bu itibarla da "suret nazariyat'ı'nı" iptal etmiş oluruz.[321]

"Nazariyat'ı (theoria)" iptal etmek, "zamir'in" kaynağını, mahiyetini ve teşkil esasını kapatır; bu nokta gözden kaçırılmadan.[322]

"Zamir'in" kaynağı, mahiyeti ve teşkil esası anlaşılmadan "şuur theo-logia'sı" ve bu itibarla da "psukhe fikriyat'ı (psukhe-logia)" teşkilinden söz edilemez.

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "zamir", "theo-graphia makine'si" marifetiyle teşkil olur.

"Theo-graphia makine'si", "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "(müteşekkil) psukhe" olarak teşkil eden "basit manzara'yı", "tab" suretiyle, "tasvir" olarak "yaz'a'r"; yani "inşa ed'e'r"

Bu manada "tasvir", "basit manzara'ya" mahsus "iç'yüz'dür" ve, "nisbet'li topo-graphia'nın (topo-graphia ra-

---

[320] Bu hususta, "Dialektik ve Nazariyat-Dialektik Mantık'ın ve Spekülatif Felsefe'nin Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta, Hegel'e mahsus "nisbet'li theo-logia'yı (theo-logia ratio'nalis)" tenkid etmek suretiyle ayrıntılı olarak bahsettik.

[321] Bu noktaya da, "Dialektik ve Nazariyat-Dialektik Mantık'ın ve Spekülatif Felsefe'nin Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ayrıntılı olarak temas ettik.

[322] "Zamir'e" mahsus "kayna'k" ile, bu bağlamda, "suret'li ism'i" kastediyoruz.

tio'nalis)" kaydına tabidir.

"Basit manzara", "gayr'ı nisbet'li bir'li'k'tir (unitas ir-ratio'nalis)"; bu husus gözden kaçırılmadan.

"Zamir", "suret'li ism'in", "theo-graphia makine'si" marifetiyle ve "tab" suretiyle, "nisbet'li topo-graphia (topo-graphia ratio'nalis)" esasında "yaz'ı'm'ı'dır (graphia)"

"Zamir" olarak "o (hüve)", "asl'i' isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz'dür"

"Theo-graphia makine'si", "(müteşekkil) psukhe'ye" mahsus "iç'yüz'ü" bu suretle "yaz'a'r"

"Zamir" olarak "o (hüve)", "asl'i isim" olarak "(müteşekkil) psukhe'yi" bu yolla, "iç'yüz" esasında "ikame ed'e'r"

Bu ifade, "basit manzara" ve "tasvir" itibariyle de geçerlidir.

"(Müteşekkil) psukhe'nin" bu manada "o (hüve)" olarak "yaz'ı'm'ı (graphia)", "nazariyat'a (theoria)" mahsus "müteşekkil şuur" teşkilinin, "suret'in, kendi'ni işit'me'si" bakımından esasıdır.

"Theo-graphia makine'si" marifetiyle "tab", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'dan (topo-graphia ir-ratio'nalis)", "nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ratio'nalis)" bizatihi "geç'i'ş (transitio)" temin eder; "darb" ise, "nisbet'li topo-graphia'dan (topo-graphia ratio'nalis)", "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'ya (topo-graphia ir-ratio'nalis)" bizatihi "geç'i'ş (transitio)"

Bu noktalardan, öbür "zamir'ler'i", yani "ben'i (ene)" ve "sen'i (ente)" ve, öbür "suret'li isim'ler'i", yani "(müteşekkil) o'yu (hüve)" ve "(müteşekkil) ben'i (ene)" de dikkate alarak, "2.1. Suret'li İsim, Zamir, Hayal" başlıklı bölümde ayrıntılı olarak bahsettik.

Yukarıda belirtilen manada olmak üzere, "suret'li isim'den" hareketle "zamir" teşkili, "nazariyat'a (theoria)"

mahsus "müteşekkil şuur" teşkilinin de esasıdır.

Bizatihi "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'ye" mahsusen "şuur'dan" bahsedilemez; "suret rabt'ed'e'n cevher'in, kendi'ni idrak cihet'i'n'den" söz edemeyiz; bu manada.

Aksi takdirde "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'yi", "rabt'ed'i'l'i suret" ile karıştırmış oluruz.

"Şuur", hem "nazariyat (theoria)" hem de "suret nazariyat'ı" itibariyle, "suret'in, kendi'ni idrak cihet'i'dir"

"Şuur'un", "nazariyat'a (theoria)" mahsus teşkil esaslarından "suret'in, kendi'ni işit'me'si", "suret'in, kendi'ni gör'me'si" ve "suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" vasıtasıyla bahsettik.[323]

Bu yolla, "nazariyat (theoria)" esasındaki "müteşekkil dil'e" mahsusen düşünülen "müteşekkil şuur'u", "3. Nazariyat ve Şuur" ve "3.1. Şuur'un Tabakaları" başlıklı bölümlerde anlattık.

"Müteşekkil şuur", "üç'e dür'ü'l'ü'dür"; "asl'i şuur", "ilk şuur" ve "nihai şuur" olarak.

"Asl'i şuur", "ilk şuur" ve "nihai şuur", "müteşekkil şuur'a" mahsus "tabaka'lar'dır"

"Müteşekkil şuur", bu "tabaka'lar'a" mahsusen "nisbet'li arkhitektonik'tir (architectonica ratio'nalis)"

Bu noktaları ayrıntılı olarak "3.1. Şuur'un Tabakaları" başlıklı bölümde ele aldık.

"Suret'in, kendi'ni seyr'et'me'si", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'a" mahsusen "suret'in, kendi'ni gör'me'si'dir"

"Nazariyat'a (theoria)" mahsus "müteşekkil şuur", "su-

---

[323] "2.2. Kendi'ni İşitmek", "2.3. Kendi'ni Görmek" ve "2.4. Kendi'ni Seyretmek" başlıklı bölümlerde.

ret'in, kendi'ni seyr'et'me'si" itibariyle, "zihn'in (mens)" ve bu yolla da "tahayyül'ün (phantasia)" kaydına bağlıdır.

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "müteşekkil şuur", bu bakımdan, "tahayyül (phantasia)" esasındaki "hikayât'a" mahsustur.

"Zihin (mens)" suretiyle teşkil edilen, "tahayyül (phantasia)" esasında "hikayât'tan" ibarettir; bu sebeple.

Bu noktayı, elimizden gelen ölçüde açtık.

"Müteşekkil şuur'un tabaka'lar'ı'na" mahsusen birbiri ile "temas'tan (contacto)" ve birinden öbürüne "geç'i'ş'ten (transitio)", "3.2. Temas ve Geçiş" başlıklı bölümde bahsettik.

"Suret nazariyat'ı" itibariyle "şuur'a", "4. Suret Nazariyatı ve Şuur" başlıklı bölümde ayrıntıya girmeden temas ettik.

Bahis konusu bölümde anlatılanların anlaşılması, "Nazari Musiki'nin Esasları-Türk Musikisi'nin Zemini Üzerine Bir İnceleme" ve "Nazari Mantık'ın Esasları-Theologia Irrationalis Üzerine Bir Zemin İncelemesi" adlı kitaplarda ele alınan hususların kavranması suretiyle mümkündür; bu nokta unutulmadan.

"Suret nazariyat'ı" itibariyle "şuur", "müteşekkil dil" olarak "nazar'i musiki'ye" mahsustur.

"Nazar'i musiki" ile, "theo-graphia'nın" ve bu itibarla "suret nazariyat'ı'nın" kaydı altında düşünülen "aş'kın'a" mahsus "suret" olarak "müteşekkil dil'i" kastediyoruz.

"Nazar'i musiki", açık şekilde anlattık, "zihn'in (mens)", "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'ın" ve bu itibarla da "tahayyül'ün (phantasia)" kaydına tabi değildir.

"Nazar'i musiki'ye" mahsus "şuur", bu bakımdan, "tahayyül (phantasia)" esasında "hikayât'a" mahsusen ele alınamaz.

"Nazar'i musiki'nin" teşkil esası, "gayr'ı nisbet'li rabt (connexio ir-ratio'nalis)" suretiyle "gayr'ı nisbet'li topo-graphia'dır

(topo-graphia ir-ratio'nalis)"; "usul'e" ve "makam'a" mahsus "bir'li'k (unitas)" olarak.

Bu manada olmak üzere, "müteşekkil dil" olarak "nazar'i musiki", "usul rabt'ı" ve "makam rabt'ı" esasında teşkil olur.

"Usul" ve "makam", "nisbet'in (ratio)", "zihn'in (mens)" ve "nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman'ın" kaydı altında düşünülemez.

Bu bakımdan, "nazar'i musiki'ye" mahsus "şuur", "nisbet'in (ratio)" ve bu itibarla da "zihn'in (mens)" kaydına bağlanamaz.

Tekraren belirtelim; "nazar'i musiki'ye" mahsus "şuur'u", "tahayyül (phantasia)" esasındaki "hikayât'a" mahsusen ele alamayız; kısaca ifade edersek bu sebeple.

Bu noktaları, "4. Suret Nazariyatı ve Şuur" başlıklı bölümde ayrıntıya girmeden ele aldık.

Bahis konusu bölümde belirttik; "usul rabt'ı", "nisbet (ratio)" ve "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" cihetinden "sabit" olan "suret rabt'ed'e'n cevher'i" ve bu itibarla da "evvel mahfuz'u", "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" suretiyle "değiş'e'n'e" mahsusen "aç'ı'k'a" çıkartan "gayr'ı nisbet'li yaz'ı'm (graphia ir-ratio'nalis)" teşkil eder.[324]

"Usul rabt'ı", "gayr'ı nisbet'li bir'li'k (unitas ratio'nalis)" olarak "zaman" teşkilinin de esasıdır.

"Aş'kın", "evvel mahfuz'u", bu manada "gayr'ı nisbet'li yaz'ı'm (graphia ir-ratio'nalis)" suretiyle "hatırla'r"

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "müteşekkil şuur'a" ve "suret nazariyat'ı" itibariyle "müteşekkil şuur'a" mahsus "kayna'k", "bir'dir"; yani "suret rabt'ed'e'n cevher" olarak "psukhe'dir"

---

[324] Bu hususu, "Tarih ve Nazariyat-Tarih'in ve Zaman Yazımı'nın Esasları Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta ele aldık.

"Aş'kın'a" mahsus "şuur", "bir'dir"; yani "(bir) şuur'dur"

Aksini düşünmek, "suret'in, kendi'ni idrak cihet'i" itibariyle, "(bir) aş'kın'a" mahsusen "(iki) aş'kın'dan" bahsetmeyi gerektirir; ancak "şuur teşkil'i'ne" mahsus esaslar bakımından bu imkan dahilinde değildir.

"Aş'kın", "(bir) aş'kın'dır".[325]

"Nazariyat (theoria)" itibariyle "müteşekkil şuur", "aş'kın'a" mahsus "(bir) şuur'un", "nisbet (ratio)" yüzüdür; "suret nazariyat'ı" itibariyle "müteşekkil şuur" ise, "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" yüzü.

Bu manada "nisbet (ratio)" yüzü, "aş'kın" itibariyle, "zihn'e (mens)" mahsusen "kıyas'ın" ve "muhakeme'nin" esasıdır; "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" yüzü ise, "evvel mahfuz'a" mahsusen "hatırla'ma'nın" esası.

"(Bir) şuur'un", yukarıda belirtilen manadaki "nisbet (ratio)" yüzü ve "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" yüzü, "tabaka" suretiyle ele alınamaz.

Kısaca ifade edersek, "nisbet (ratio)" yüzünden ve "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" yüzünden, "arkhitektonik (architectonic)" suretinde bahsedemeyiz; bu sebeple.

"Nisbet (ratio)" yüzü ve "gayr'ı nisbet (ir-ratio)" yüzü itibariyle, bunlardan "bir'i'nin", "öbür'ü'nü ört'e'n kat'man" suretinde düşünülmesi imkan dahilinde değildir.

"Zihin (mens)", hem "nazariyat (theoria)" hem de "suret nazariyat'ı" itibariyle bizatihi "cevher" esasında ele alınamaz; bu husus gözden kaçırılmadan.[326]

Hem "nazariyat'a (theoria)" hem de "suret nazariyat'ı'na" mahsus "müteşekkil dil'ler'i", yani "(müteşekkil) psukhe su-

---

[325] Bu kitapta, "maraz'i'yi" ele almadığımızı belirtmeden geçmeyelim.

[326] Bu noktadan, "2. Şuur'un Nazariyat'a Mahsus Esasları" başlıklı bölümde kısaca bahsettik.

ret'i'ni" ve "nazar'i musiki'yi", "düş'kün'e" mahsus "fikriyat (logia)" esasındaki "dil" ile karıştırmamak gerekir.

Bu kitapta, "düş'kün'e" mahsus "dil'i" ve bu suretle düşünülen "şuur'u" ele almadık.

"Düş'kün'e" mahsus "kayna'k" bizatihi "aş'kın'dır".[327]

Bu bakımdan, "düş'kün'e" mahsus "şuur'u" da, "aş'kın'dan gel'e'n" surette ele almak gerekir.

Bu husus, kendi başına bir inceleme konusu oluşturur.

Bu kitapta, "şuur inşa'sı'ndan", "müteşekkil dil yaz'ı'm'ı" suretiyle, "müteşekkil dil theo-gonia'sı" esasında bahsettik.

Hem "nazariyat (theoria)" hem de "suret nazariyat'ı" bakımından, "idrak'ten" ve bu itibarla da "şuur'dan", "esas'ı" bizatihi "müteşekkil dil" olmayan şekilde söz etmek imkan dahilinde değildir.

Bu noktaları, bu kitapta açık olarak anlattık.

"Şuur'a" mahsus "söz'ü" burada nihayete bağlayalım.

---

[327] Bu hususa, "Theogonia'nın Esasları-Genesis Nazariyatı Üzerine Bir İnceleme" adlı kitapta temas ettik.

ŞUUR ve NAZARİYAT

Prof. Dr. Yalçın Koç

Şuur'un Kaynağı ve Esasları
Üzerine Bir İnceleme



ISBN: 978-975-7352-42-6